

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**63/2 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ
(H. 1063-1064 / M. 1653-1654)
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME**

**Tezi Hazırlayan
Ayla AKGÜN**

**Tezi Yöneten
Yrd.Doç.Dr. Havva SELÇUK**

**Tarih Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Temmuz 2009
KAYSERİ**

T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

63/2 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ
(H. 1063-1064 / M. 1653-1654)
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME

Tezi Hazırlayan
Ayla AKGÜN

Tezi Yöneten
Yrd.Doç.Dr. Havva SELÇUK

Tarih Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Temmuz 2009
KAYSERİ

Yrd. Doç. Dr. Havva Selçuk danışmanlığında **Ayla Akgün** tarafından hazırlanan “63/2 Numaralı Kayseri Şer’iyye Sicili (H. 1063-1064 / M. 1653-1654) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi” adlı çalışma Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı **Yüksek Lisans** Tezi olarak sunulmuştur.

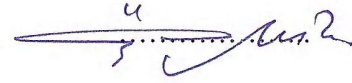
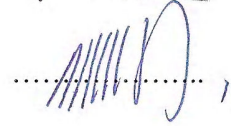
04./09./2009

JÜRİ:

Danışman : Yrd.Doç. Dr. Havva SELÇUK

Üye: :Prof. Dr. Mustafa KESKİN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Özen TOK

ONAY:

Bu tezin Kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 02/10/2009 tarih ve ...20...sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..02./10./2009

Prof.Dr. H. Yunus APAYDIN

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Kayseri, Türkiye'nin en önemli kültür ve ticaret merkezlerinden biridir. Tarih boyunca bu öneme sahip olan Kayseri, İslâm öncesi devirde olduğu gibi İslâm sonrası devirde; Hititler, Frigler, Medler, Persler, Makedonyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Emeviler, Büyük Selçuklular, Danişmentliler, Anadolu Selçukluları, Moğollar, İlhanlılar, Eratnâlılar, Dulkadirliler, Karamanlılar ve Osmanlılar egemenliğine şahitlik etmiştir. Kayseri bu devlete ev sahipliği yaptığı gibi önemli siyasî, sosyal ve kültürel gelişmelere de tanıklık etmiştir.

Osmanlı Tarihi'nde, Türk tarihini, kültürünü, sosyal, hukukî yapısını ve şehir hayatı hakkında bilgi edinilmesi ve tarihi incelemeler içinde en orijinal ve zengin kaynaklardan biri de Şer'îyye Sicilleri'dir. Erciyes Üniversitesi'nin bünyesinde kurulan KAYTAM (Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi), Ankara Millî Kütüphane'de bulunan sicillerin micro-filmlerini arşive almıştır. Genel Türk tarihinin en önemli devletlerinden biri olan Osmanlı Devleti Şer'îyye Sicilleri, XV. Asır sonlarından XX. Asra kadar olan dönemi ihtiva etmektedir ki, Şer'îyye Sicilleri'nden Kayseri ile ilgili olanları, Kayseri kültür ve sosyal hayatını ve tarihini aydınlatmada büyük katkı sağlayacaktır.

Bu amaçla çalışmalara katkıda bulunabilmek amacıyla 63 Numaralı Defterin bir kısmını 63/2 adı altında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamaya çalıştık. Kayseri Sancağı'na ait olan bu defterin tarihi (H.1063-1064/M.1653-1654) olarak kaydedilmiştir. Ele aldığımız sicilin, belge sayısı 207, sayfa sayısı 78 olup sicilin tamamı 160 sayfadır.

Defter 82-160 sayfaları arasında olup toplam 207 belge bulunmaktadır. Bu 207 belge günümüz harflerine çevrilmiştir. Tezimizin giriş kısmında Kaldık müessesesi, Şer'î Mahkemeler, Şer'îyye Sicilleri'nin tanımı, ortaya çıkışı ve önemi, metin transkripsiyonunda takip edilen metod, 63/2 Numaralı Defter'de yer alan belgelerin tasnifi üzerinde durulmuştur. I. Bölüm'de belge özetlerini, II. Bölüm'de metin transkripsiyonu verilmiştir. III. Bölüm'de ise genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Bu çalışmanın, yeni araştırmalara katkıda bulunması en büyük temennimizdir. Tezin hazırlanmasında yardımlarından dolayı değerli hocam Doç. Dr. Havva SELÇUK Hanım'a teşekkür ederim

Ayla AKGÜN

Kayseri 2009

**63/2 NUMARALI KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLİ (H.1063-1064/M.1653-1654)
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME**

Ayla AKGÜN

ÖZET

Şer'îyye Sicilleri, tarihin en önemli şahitlerinden olup, arşiv malzemeleri arasında önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Şer'îyye Sicilleri, merkezden gönderilen her konudaki fermân, berât, ilâm, hüccet gibi kadıların şer'î ve hukukî vazifesine ait davalarda verdiği hükümleri içermektedir. Eski yerleşim yerlerinin tespiti, köy, mahalle, semt, özellikle aşiret ve cemaat isimlerinin sicillerdeki kayıtları tarihimiz için son derece değerlidir.

Şer'îyye Sicilleri, 15 yüzyılın ikinci yarısı ile 20. yüzyılın ilk çeyreği arasındaki döneme ait Osmanlı tarihi ve kültürünün hukukî, içtimaî ve siyasî kaynaklarını içermektedir. Yargı yetkisine sahip olan kadıların vermiş oldukları kararları, tutukluları, zabıtları, idarî, siyasî ve hukukî yazışmaları içeren tarihi vesikalara 'Sicil' denilmiştir. Çalışmamızın temel kaynağı olan Kayseri Şer'îyye Sicillerinin mikrofilmleri, Ankara Milli Kütüphane'de ve Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi'nde bulunmaktadır. 63/2 No'lu Kayseri Şer'îyye Sicili, Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezinden fotokopi yolu ile temin edilmiştir. Sicilin transkripsiyonu, tezin değerlendirilmesi ve bibliyografya taraması yapılmıştır. Kaynak olan Şer'îyye Sicilindeki belgelerin tamamı günümüz harflerine çevrilmiştir, aynı şekilde bütün belgeler, konularına göre tasnif edilmiştir. Tezin sonunda yer alacak olan ekler kısmında teze konu olan sicilin orijinali fotokopi yolu ile çoğaltılmış bir nüshası sunulmuştur. Önemli şahıs, yer adları kurum ve kuruluş adlarına göre indeks hazırlanmıştır. 63/2 Numaralı Kayseri Şer'îyye Sicili 1653-1654 yılına aittir. Dönemin padişahı IV.Mehmed'dir. Bu dönemdeki en önemli gelişmeler Girit Seferi diğeri ise Celâli İsyancıları'dır.

Kayseri'nin dolayısıyla Osmanlı Devleti'nin, siyasî, askerî, malî, idarî ve içtimaî tarihine ışık tutabilecek bilgiler elde edebilmek amacı ve düşüncesi ile bu çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Şer'îyye Sicili, Kayseri, Kadı

**THE TRANSCRIPTION AND THE EVALUATION OF THE 63 / 2
NUMBERED KAYSERİ ŞER'İYYE REGISTER (H. 1063-1064/M.1653-1654)**

Ayla AKGÜN

ABSTRACT

The registers of Şer'îyye are the most important witnesses of the history and are important sources in the archives materials. The registers of şer'îyye contain the judgments of the Muslim Judges in the trials peculiar to their şer'î and legal duties on every subject sent from the centre administration of country such as ferman, berat, i'lâm, hüccet, etc. The establishing of the ancient settlement places and the registration of the names of village, quarter, farm, pasture and especially the tribe and congregation are essential for our history.

The registers of Şer'îyye are the sources that include the legal, social and political culture and the history of the Ottaman between the second half of the 15th century and the first quarter of the 20th century period. The registers are the historical documents which include Muslim Judges' decisions, written minutes, administrative, political and legal correspondences. Kayseri Şer'îyye Registers microfilms which are the main source of our study are kept in the Ankara National Library and KAYTAM. The Kayseri Şer'îyye Register Şer'îyye numbered 63/2 was ensured by copying from KAYTAM. After that the transcript of the register, evaluation of the thesis and bibliography hatching were done. Whole documents in the above-mentioned Şer'îyye Register were translated into today's alphabet. In addition to this, all the documents are classified according to their subjects. The original pages of the register were copied and attached to the appendix placed at the end of the thesis. Index was prepared according to the the important names of person, places, institutions and associations. The protocol with number 63/2 belongs to the year 1653-1654. The Sultan was Mehmed the fourth in that period. The most two important developments are Crete mobilization for war and the riots of Celali.

In the result of all the studies and thoughts the information which can give light to the political, military, economic, administrative and social history of Kayseri at the same time Ottoman Empire has been obtained.

Key Words: Ottoman, Şer'îyye register, Kayseri, Kadi

İÇİNDEKİLER

ONAY	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR	VII
GİRİŞ	1
A - KADILIK MÜESSESESİ	1
1-Tanımı, Tarihi Gelişimi ve Önemi.....	1
B - ŞER'Î MAHKEMELER	2
1-Şer'î Mahkemelerin Çalışması ve Mahkemenin Başlıca Görevleri.....	2
C - OSMANLI ÖNCESİ ŞER'Î MAHKEMELER VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ	4
1-Tanımı, Tarihi Gelişimi ve Önemi.....	4
D - OSMANLI ŞER'İYYE SİCİLLERİ	5
1- Tanımı ve Önemi.....	5
E- ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ	7
1-Kaleme Alınan Belgeler	8
2-Başka Makamlardan Gönderilen ve Sicile Kaydedilen Belgeler	8
G - KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLLERİ	9
1- Sicillerin Durumu	9
2- 63/2 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili	9
3- Metin Transkripsiyonunda Takip Edilen Metot.....	10
4- Belgelerin Tasnifi	11
a. Belgelerin Konularına Göre Tasnifi	11
b. Belgelerin Konularına Göre Dağılımı.....	12
c. Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi.....	13
d. Belgelerin Müslim Ve Gayr-i Müslim Açısından Tasnifi.....	14

BİRİNCİ BÖLÜM

BELGE ÖZETLERİ.....	15
---------------------	----

İKİNCİ BÖLÜM

BELGE TRANSKRİPSİYONU.....	55
----------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME.....	252
--------------------	-----

A-KAYSERİ’NİN İDARÎ STATÜSÜ.....	252
----------------------------------	-----

1-İdarî Yapı.....	252
-------------------	-----

2- İdarî Görevliler.....	252
--------------------------	-----

3- Bazı İdari ve Hukukî Uygulamalar.....	255
--	-----

4- Kayseri’ye Bağlı Yerleşim Birimleri.....	256
---	-----

a- Mahalleler.....	256
--------------------	-----

b-Karyeler.....	257
-----------------	-----

c- Sancak, Kaza,Nahiye,Kasaba, Mezralar ve Mevkiler.....	258
--	-----

B- SOSYAL YAPI.....	259
---------------------	-----

1- Sosyal Statü, Müslim-Gayr-i Müslim İlişkileri.....	259
---	-----

2- Evlenme ve Boşanma.....	260
----------------------------	-----

3- Vasî Tayini.....	261
---------------------	-----

4- Kölelikle ilgili Uygulamalar.....	261
--------------------------------------	-----

5- Darb,Gasb ve Cinayet olayları.....	261
---------------------------------------	-----

C- İKTİSADÎ YAPI.....	261
-----------------------	-----

1- Şehrin İktisadî Durumu.....	261
--------------------------------	-----

2- Vergi Durumu.....	262
----------------------	-----

D- DİNİ VE SOSYAL NİTELİKLİ YAPILAR.....	263
--	-----

1- Vakıflar.....	263
------------------	-----

2-Diğer Yapılar.....	264
----------------------	-----

SONUÇ.....	266
------------	-----

BİBLİYOGRAFYA.....	268
--------------------	-----

İNDEKS	270
--------------	-----

EKLER**ÖZGEÇMİŞ**

KISATMALAR

H.	:Hicri
M.	:Miladi
B.	:Belge
S.	:Sayfa
C.	:Cilt
Y.Y.	:Yüzyıl
Hz.	:Hazreti
No.	:Numara
İ.A.	:İslam Ansiklopedisi
KAYTAM	:Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi
T.T.K.	:Türk Tarih Kurumu
TDAV.	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Yay.	:Yayın
age.	:Adı Geçen Eser
agm.	:Adı Geçen Makale
MEB.	:Milli Eğitim Bakanlığı
BOA.	:Başbakanlık Osmanlı Arşivi
OSAV.	:Osmanlı Araştırmaları Vakfı
vd	: Ve diğerleri

GİRİŞ

A - KADİLİK MÜESSESİ

1. Tanımı, Tarihi Gelişimi ve Önemi

Şer'îyye sicilleri üzerinde en büyük etkiye sahip olan ve uygulayıcı olan Kadîlik müessesesidir. Bu sicilleri doğru anlamının yolu kadîlik müessesesini iyi tanımakla olacaktır.

Kadî, kelime olarak; yapan, yerine getiren, şeriât hakimi¹, ifâ ve icrâ eden², hükmeden³, hüküm, karar ve hakimlik⁴ gibi anlamlara gelmektedir.

Osmanlılarda kadî, kazâ, adlî ve idarî vazifesi yapan kimsedir⁵. Kazâdan türeyen kadînin terim olarak, insanlar arasında meydana gelen da'vâ ve nizâ'ları şer'î hükümlere uygun olarak karara bağlamak için devletin en yüksek icrâ makamı tarafından⁶ kazâ işlerine bakmak üzere tayin edilen memura verilen bir unvandır.⁷

Osmanlı hukuk sistemini İslam hukuku teşkil etmiştir. Osmanlılarda kadî kelimesine ilk defa Osman Gazi devrinde rastlanmıştır. Bilecik'in fethinden sonra Karaca Hisar'a ilk kadî olarak Karamanlı Dursun Fakih'in tayin edildiğini görüyoruz.⁸ Osmanlı adlî teşkilatının temel taşı olan kadîlar, buldukları yerin hem hakimi, hem belediye başkanı, hem emniyet amiri, bazen hem mülkî amiri ve hem de halkın her konuda

¹ Ferid Develioğlu; Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yayını, Ankara 2003, s. 478.

² Şemseddin, Sâmî; Kamûs-i Türkî, Enderun Kitabevi Yayını, İstanbul, 1989, s. 1029.

³ Yusuf Halaçoğlu; XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1991, s.109.

⁴ Ebû 'l-Ulâ Mardin; "Kadî" İslam Ansiklopedisi, MEB. Yayını, C. VI, İstanbul 1988, s.42.

⁵ Mithad, Sertoğlu; Osmanlı Tarih İ.ûgatı, Enderun Kitabevi Yayını, İstanbul 1986, s.166.

⁶ Said Öztürk; Onyedinci Asır Askerî Kassama Ait İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil), OSAV.Yayını, İstanbul 1995, s.45.

⁷ Mehmet Zeki Pakalın; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, MEB. Yayını, C. III., 1993, s.119.

⁸ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e., s.110.

müracaat edebileceği sosyal güvenlik makamıydı.⁹

Kadî olmak için bütün medrese tahsilini tamamlayıp icâzet alan kimselerin adı, icâzet alış sırasıyla bir deftere yazılır ve bunlara “mülâzım” denirdi. Mülâzımlar için üç seçenek vardı; Tedris, kaza ve idare.¹⁰ Kaza yolunu seçen, en küçük idarî birlikten başlamak koşulu ile kadî olurdu. Kadîlar, yavaş yavaş ve zamanla terfi ederek nahiyeye, kaza ve sancak kadîliğine kadar çıkarlardı. Daha fazla yükselmek için terfi alan kadîlar eyâlet kadîsı olabiliyorlardı. Kadîlar, Anadolu veya Rumeli kazaskerliğine kadar yükselirlerdi. Kadîlık, “Mansıb” ve “Pâye” olmak üzere iki kısımdı. Bir makam bi-l-fi’l işgal olunur ve orada vazife görülürse buna “Mansıb”, bi-l-fi’l işgal olunmaz, sadece bir rütbe derecesi olarak ismen kullanılırsa “Pâye” denirdi¹¹.

Kadîların görev süreleri derecelerine göre değişmekteydi. Kadîların, idârî alandaki resmi yazılarına hurûf, vesikâ, kitap, kâğıt, varaka; şer’î ve kazâi alandaki resmi yazılarına ise hüccet denilirdi.¹²

Osmanlı Devleti’nde kadîların görevleri şöyle idi; "Şer’î hükümleri icra, Hanefi mezhebinin tartışmalı olan görüşlerinden en muteber olanı araştırıp uygulama, şer’îyye sicillerinin yazımı, veli veya vasisi olmayan küçükleri evlendirme, yetimlerin ve gaiblerin mallarını muhafaza, vasi ve vekillerin tayin veya azl, vakıfları ve muhasebelerini kontrol, evlenme akdini icrâ, vasiyetleri tenfiz ve bütün hukuki işleri takip kadîların görev ve yetkileri arasındadır. Ayrıca merkezden gelen emir ve talimatları icra da kadîların görevleri arasında bulunmaktadır.¹³

B - ŞER’Î MAHKEMELER

1. Şer’î Mahkemelerin Çalışması Ve Mahkemenin Başlıca Görevleri

Şer’î hukukun uygulanması amacı ile davaların görüldüğü ve karara bağlandığı yerlerde Şer’î mahkemelerdir. Şer’îyye mahkemelerde davalar şer’î hukuk kurallarına göre yapılmaktadır. Osmanlı Devleti’nde şer’î mahkemelerde kadîlar, davalarda Hanefi mezhebine göre muamele edilmekteydi. Ancak davacı, dâvasının dört mezhepten birisine göre bakılmasını istediği takdirde, kadı bu isteğe uymak yükümlüdür. Şer’î

⁹ Ahmet Akgündüz; Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuk Tahlilleri, C. I, İstanbul 1990, s.227.

¹⁰ Midhat Sertoğlu; a.g.e., s. 166.

¹¹ Midhat Sertoğlu; a.g.e., s. 166.

¹² Tayyib, Gökbilgin; Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi, Enderun Kitabevi, İstanbul 1992, s.110.

¹³ Ahmet Akgündüz; a.g.e., s.228.

mahkemeler, ilk dönemler medeni hukuk ve ceza davalarına bakma yetkisine sahipti. Her kazâ merkezinde bir şer'î mahkeme bulunmaktaydı¹⁴

Başlangıçta şer'î mahkemelerinin belli bir makam binası olmamıştır. Ancak kadîların işlerini rahat yapabilecekleri yerler yargılama için kullanılmıştır. Bu, kadînın evi, câmî-i, mescit veya medreselerin belli odaları da olabiliyordu. Kadîlar, Bayram ve Cuma günleri dışında yargı görevini yürütüyorlardı.

Merkezîyetçi bir idareye sahip olan Osmanlı Devleti'nde XVI. Yüzyılda Karaman Kadîları'ndan, görevlerinden ayrılan kadîların sicillerini beraberlerinde götürme âdeti görülmüş, bu durum Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle yasaklanmıştır.¹⁵ Bu yasaklamadan sonra, kadînın, görevi sona erdiğinde defterleri kendisinin yahut emini vasıtasıyla halefi olan kadîya devir ve teslim etme esası sağlanmış oldu.¹⁶

Şer'î mahkemelerde Tanzimat öncesi ve sonrasında da değişiklikler ve gelişmeler devam etmiştir. II. Mahmut dönemi'nde şer'î mahkemeleriyle ilgili olarak değişiklik yapılmıştır. 1837'de İstanbul kadısının makami Bâb-ı Meşihattaki odalara taşınmış ve ilk kez resmi bir mahkeme binasında yargı işleri yürütülmeye başlanmıştı. Başlangıçta kadîlar kazâskarlere, kazâskarlere sadrazama bağlı iken Tanzimat'tan sonra şeyhülislamığa bağlanmışlardır¹⁷.

1867'de yapılan düzenlemelerle şer'î mahkemeleri dışında bir takım idarî ve hukuki mahkemeler kurulmuş, şer'î mahkemelerinin görevleri belli alanlarla sınırlandırılmıştır.¹⁸ Şer'î mahkemeler, toplumda yasal kuralların ve devletin kanun uygulayıcı ve adlî durumların takipçisi olmuştur. Devletin, kazalarda ki temsilcisi görevini de üstlenmişlerdir.

Şer'î mahkemelerinde karar veren hâkimler dışında başka görevliler de bulunmaktadır. Bu görevlilerin vazifeleri kısaca şöyle idi:

a) Nâibler. Sözlükte vekil demek olan nâib terimi, kadîların kendi yerlerine davalara bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslar manasını ifade eder. Bazen kadîlara da nâib denir; çünkü onlar da sultanın vekili olarak yargı görevini ifa ederler. Kadîlar tayin edildikleri yere bizzat gitmeyerek nâib görevlendirecekleri gibi, kaza merkezlerine

¹⁴ Halil İnalçık; "Mahkeme", İ.A., MEB.Yayımlı, C. VII, İstanbul 1988, s.149-151.

¹⁵ Fuat Köprülü; "Anadolu Selçukluları Tarihi'nin Yerli Kaynakları", Belleten. C.VII., 1943, s.410.

¹⁶ Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, TDAV, C. I, İstanbul 1998, s.18.

¹⁷ Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, s.77.

¹⁸ Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, s.77.

nahiyelere de nâib tayin edebilirler.

b) Kassamlar. Sözlük anlamı, taksim eden demek olan kassâm kelimesi hukuki terim olarak, vefat eden şahısların terekelerini taksim eden şer'î memur anlamına gelir. Her kadılıkta hususî kassam defteri vardır ve kassamlar, taksim ettikleri terekelerden resm-i kismet adıyla bir harç alırlar.

c) Muhzırlar. Sözlük anlamı huzura getiren demek olan muhzır, davacı ve davalıdan mahkemeye celbeden ve savcının bazı görevlerini ifa eden bir memurdur. Bu hizmetleri karşılığında ihzariye denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alırdı.

d) Çavuşlar. Dergah-ı Âli Çavuşları da denen bu adlî memurlar, mahkeme ilâmlarının icrâsı, borçlunun mallarını satarak borcunu ödenmesi, gerekirse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle tazyiki, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı, kısaca günümüzdeki icrâ memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini ifa ederler. Hükümet merkezinde hizmet gören ve Divan-ı Hümâyun'a bağlı olarak çalışan çavuşlar, Osmanlı Devletinde ilk dönemlerinden itibaren mevcuttur.

e) Subaşılar. Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini, sancak, kazâ, nahiye ve köylerde subaşı memurları yürütürdü. Sancaklarda sancakbeyinin ücretli adamı ve emniyet âmiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise idare âmiri olarak subaşılarını görev yaptığı, şer'î mahkemelerinde de icrâ ve infaz memuru olarak görev yapmışlardır.

f) Mübâşirler. Sözlükte bir işe başlayan demek olan mübâşirin adlî memur olarak iki anlamı vardır. Birincisi; mahkemelerde celb ve tebliğ işlerinde kullanılan memur manasıdır ki, muhzır ile eşanımlıdır. Diğeri ise; Tanzimat'tan önce devletçe görülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir iş için görevlendirilen memur demektir. Bu görevi karşılığında mübâşiriye denilen bir ücret alır.¹⁹

C - OSMANLI ÖNCESİ ŞER'İ MAHKEMELER VE ŞER'İ SİCİLLER

1. Tanımı, Tarihi Gelişimi ve Önemi

Şer'î ve Şer'îyye kelimesi şerîata ait, şerîatla ilgili olması bakımından dini esaslar ön plandadır. İslam dini ile birlikte din kurallarının dava işlerinde uygulandığı görülmüştür, sicil tutma ve davaların tescili geleneğini de ilk dönemlere kadar götürmek

¹⁹ Ahmed Akgündüz; Osmanlı Kanunnameleri, s.232-233.

mümkündür. İslam'da kadılık işleri ilk kez Hz. Peygamber döneminde görülür. İslam Devletinin genişlemesi üzerine Peygamberimiz ikamet ettiği şehre ve diğer bölgelere kadılar temin etmiştir. Tayin edilen ilk kadı Hz. Ali'dir. İslam Hz. Ömer döneminde Medine'de Darifî-kazâ (Adliye Sarayı) adıyla bir bina mahkeme salonu olarak kullanılmıştır.²⁰

Asıl itibariyle davaların tescili, hicri 120 tarihinden itibaren başlamıştır. Kufe kadısı Abdullah b. Şübrime davaların çoğalması üzerine hükümleri tescil ettirmeye başlamış ve bu tarihten itibaren de hükümler tescil edilmiştir²¹.

Emeviler döneminde valilere kadî tayin yetkisi verilmiştir. Kadıların bağımsız hareket edebilmeleri sağlanmış, mahkeme kararları tescil edilmiş, kadılara kazâî görevler yanında dini ve emniyet işlerinin yürütülmesi gibi yetkiler verilmiştir. Abbasiler döneminde kadıların yetkileri artırılmış, her yere bir kadî tayin edilmiştir.

Büyük şehirlerde birden fazla kadı bulundurulmaya başlanmıştır. Başlangıçta kadıları halife tayin ederken İslam Devletinin genişlemesi ve yargı merkezlerinin çoğalması üzerine ilmiye ve adliye teşkilatının başına kadî-l-kuzât tayin edilmiştir. Bu dönemde "Mezalim Divanı" adıyla bir üst mahkeme kurulmuştur.²² Daha sonraki dönemlerde, Abbasi Devleti, Selçuklu Devleti ve İlhanlı Devleti gibi birçok devletin, aynı amaçla sicil oluşturdukları bilinmektedir.

D- OSMANLI ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1. Tanımı ve Önemi

Osmanlı Devletinin, Türk tarihi açısından önemini büyüktür. Osmanlı toplumunun iktisadî, içtimaî, siyasî, askerî, hukukî ve kültür yapısının aydınlatılması açısından sicillerin büyük bir önem taşıdığını görürüz. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayeti ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen fermân ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu sicilleri incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, sosyal ve idarî tarihini ortaya koymak mümkün değildir.

²⁰ Said Öztürk; a.g.e. , s.45-46.

²¹ Fahrettin Atar; İslam Adliye Teşkilatı, Ankara, s.139-140.

²² Said Öztürk; a.g.e. , s.46

Şer'î ve Şer'îyye kelimesi şerîata ait, şerîatla ilgili, uygun anlamına gelirken, sicil ise resmi vesikaların kaydedildiği kütük manasını taşımaktadır.²³ Toplumla ilgili bütün hukuki olayları, kadfların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kağıtları ihtiva eden defterlere "Şer'îyye sicili" denir.

Şer'îyye sicilleri;

- a) Sosyal yapı ve iktisadî tarihi açısından kaza, sancak, eyalet, Beylerbeyilik, sancak gibi idarî kurumların yapısı ve işleyişi hakkında bilgi edinilmesi.
- b) Harp tarihi açısından, Şer'îyye sicilleri askeri hareketlerin ayrıntıları, ordunun teşkilat durumunu göstermek bakımından, bir çok tafsilat içerir.
- c) İktisadi tarih açısından: Şer'îyye sicili, bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair birinci dereceden orijinal tarih belgeleridir. XV. ila XX. asır aralarında Türk halkının özellikle Anadolu halkının hayat ve yaşam, halkın ürettiği tarım ürünleri, imal ettiği sanayi mamulleri Anadolu'da mevcut sanat ve meslek çeşitleri gibi bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair bilgiler sunmaktadır.
- d) Hukuk tarihi açısından, Osmanlı hukuk uygulamalarında, İslam hukukunun ne dereceye kadar uygulandığı, örfî ve şer'î hukuk uygulamaları hakkında bilgi kaynağıdır.²⁴

Şer'îyye sicillerinin ihtiva ettiği konular kısaca şöyledir;

- Merkezî idareden gönderilen fermân, berât, nişan suretleri,
- Vakfın kuruluşu, mütevellî tayini, vakıf mallarının korunmasına dair kayıtlar,
- Nişan, nişandan dönme, hediyelerin iadesine dair kayıtlar,
- Evlenme, mehir, boşanma, kız kaçırma vs. konulara ait belgeler,
- Eşler arasında yapılan tasarruflara dair kayıtlar, nafaka tayini, mallarını idareye ait kayıtlar,
- Borç, alacak, nafaka, fiyat tayini, alım-satım gibi konulara ait belgeler,
- Mirasçı nasbı, mirasın taksimine dair belgeler,

²³ Ferid Develioğlu; a.g.e. , s.991-951.

²⁴ Ayhan Öztürk; Şer'îyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı (1738-1749), Erciyes Üniversitesi Yayını, Kayseri 2000, s.16-17.

- Sadrazam ve diğere idarecilerden gelen buyruftular,
- Vasi, vekâlet tayinine dair belgeler,
- Tereke kayıtları,
- Gaiblik hakkında belgeler,
- Mülkiyet hakkına dair belgeler,
- Hırsızlık, zina, kavga gibi suçlara dair belgeler,
- Çeşitli vergiler ve vergi tahsillerine dair kayıtlar,
- Müslümanlar ile gayrimüslimler arasındaki anlaşmazlıklara dair belgeler,
- Zimmîlerin kendi aralarındaki ilişkilerine dair kayıtlar,
- Kadî, naib, müderris, imam nasb ve tayinlerine dair belgeler,
- Tımar tevcihi ile ilgili kayıtlar,
- Madenler, maden işletmecilerine dair belgeler,
- Ticarî faaliyetler ve konulardaki vergi uygulamalarına dair belgeler,
- Asayişin bozulması ve teminine dair belgeler,
- Nefy (sürgün etme) ve azle dair belgeler,
- Kadîların şer'î ve hukukî davalara verdiği kararlar,
- Sicilin tutulduğu mahallin bağı olduğu idarî bölge, mahallin idarî yapısı köy ve mahalle isimlerine ait bilgiler,
- Halkın kullandığı yöresel araç ve gereçlere ait bilgiler.

E- ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ

Şer'î mahkemelerden kalan ve Şer'îyye Sicilleri diye bilinen defterlerde, devletin hukukî, sosyal, askerî ve idarî kurumları hakkında önemli tarihî bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgilerden yararlanmak için şer'îyye sicillerindeki belgelerin okunup değerlendirilmesi gerekmektedir.

Şer'îyye Sicilleri'nin kapsadığı belgeleri iki kısma ayıracak olursak; 1) Kadîların ifadesiyle kaleme alınan belgeler (i'lâmlar, maruzlar, hüccetler, müraseleler) 2)

Dışarıdan geldiği halde sicillere kaydedilen belgeler (fermân, berât, buyrultu, tezkere, temessük) olarak ifade edebiliriz.²⁵

1. Kaleme Alınan Belgeler

a- Hücetler: Kadîların şer'î ve kazaî alanında ki resmî yazılarına hücet denir.²⁶ Hücetlerde kadîların hükmü bulunmaz, tarafların ikrar ve tasdiki belirtilir. Kadînın imza ve mührü yer alır.²⁷

b- İ'lâmlar: Osmanlı şer'î mahkemeleri de kadîların davalar hakkında verdikleri hükümleri, kararları ihtiva eden kadînın mühür ve imzasını taşıyan belgelerdir.²⁸

c- Maruzlar: Kadîların icrâ makamlarına idarî bir durumu arz etmek üzere kaleme aldıkları, belgeler ile halkın yazdığı şikâyet dilekçelerine maruz denir.²⁹

d- Müraseleler: Kelime olarak haberleşmek, mektuplaşmak manasını taşır. Terim olarak Osmanlı Devleti'nde Anadolu ve Rumeli Kazaskerleri tarafından kadî ve naiblere ve onlarında nahiye naiblerine tayin ve görevlerini bildiren resmî emirleri ihtiva eden belgelerdir.³⁰

2. Başka Makamlardan Gönderilen ve Sicile Kaydedilen Belgeler

a- Fermânlar: Padişah tarafından genel olarak toplumu ilgilendiren konularda yayımladığı emirlerin genel adıdır. Bunlardan hususî şahıslarını ilgilendirenlerine nişan ve berât denir.³¹

b- Buyrulduklar: Sadrazamların yazılı emirleri demektir. Aslında buyruldu sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi ve kazasker gibi devlet erkanının yazılı emirlerine denir.³²

c- Tezkireler: Osmanlı Devleti'nde aynı şehir ve kasabada bulunan resmî dairelerin birinden ötekine ve halkın birbirine yazdığı yazılara tezkire denir.³³

²⁵ Ali Aktan; Osmanlı Paleografyası ve Siyasi Yazışmalar, İstanbul 1995, s.176-177.

²⁶ M.Tayyib Gökbiçgin; a.g.e., s.10.

²⁷ Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, s.21.

²⁸ Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, s.29.

²⁹ Ali Aktan; a.g.e., s.177.

³⁰ M. Zeki Pakalın; a.g.e., s.621.

³¹ Ali Aktan; a.g.e., s.177.

³² Ahmed Akgündüz; Şer'îyye Sicilleri, s.44.

³³ M. Zeki Pakalın; a.g.e., s.491.

d- Temessükler: Osmanlı Devleti'nde mîrî arazide ve vakıflarda tasarruf hakkına sahip olan kimselere, yetkili makam ve şahısların verdiği tasarruf vesikalarına temessük denir.³⁴

G - KAYSERİ ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1. Sicillerin Durumu

Kayseri, Fatih Sultan Mehmet döneminde Karamanoğulları Beyliği'nden Osmanlılara geçmiştir. Bu tarihten itibaren Kayseri Karaman Eyâleti'ne bağlı bir sancak merkezi olarak yönetilmiştir. Tamamıyla Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra önce Bozok Eyaleti'ne daha sonra 1868 yılında Ankara vilayetine bağlanmıştır. Cumhuriyet'in ilanı ile 1923'de "il" statüsüne kavuşmuştur.

Kayseri'de, Osmanlı dönemine ait toplam 289 şer'yîye sicili bulunmaktadır. İlk sicil defteri H. 895-988 (M.1489-1492) tarihi ile başlayıp, son sicil defteri ise H. 1327-1333 (M.1909-1914) tarihlidir. Dolayısıyla bu bilgilere dayanak sicillerin düzenli bir şekilde tutulduğunu söylemek mümkündür.

Şer'îyye Sicilleri'nin bir çoğu dağınık halde olduğundan 1991 yılında Ankara'daki Milli Kütüphanesinde toplanmıştır. Ankara, Kayseri gibi şehirlerde dahil 17 kadflığın sicilleri 1991'e kadar Ankara'daki Milli Kütüphaneye nakledilmiştir.³⁵ Şer'îyye Sicilleri'nin Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bir araya toplanılması çalışmalar sürmektedir.

Erciyes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Kayseri'ye ait toplam 289 sicil defterin mikrofilmlerini Ankara Milli Kütüphane den temin ederek Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde yüksek lisans ve doktora düzeyinde tetkik ettirmeye başlamıştır. Bununla beraber Tarih bölümün de bu çalışmalar lisans düzeyinde başlatılmıştır.

Kayseri şer'îyye sicilleri defterleri çeşitli ebatlarda olup, zaman ve koşullar dolayı çeşitli nedenlerden tahrip olmuştur.

2. 63/2 Numaralı Kayseri Şer'îyye Sicili

Tez konusunu teşkil eden 63/2 numaralı Şer'îyye sicili Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde iken Ankara'daki Milli Kütüphaneye nakledilmiştir. Milli Kütüphane arşivine kayıtlıdır. Defter toplam 180 sayfa, oluşmakta olup, 82-160. arası 207 belge ise bizim tez

³⁴ Ali Aktan; a.g.e., s.177.

³⁵ Mübahat Kütükoğlu; Tarih Araştırmalarında Usûl, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 1998, s.64-65.

konumuzu teşkil etmektedir.

Mikrofilmden çekilen fotokopiden kaynaklanan sorunlar nedeni ile belgelerin bazı yerleri bozuk çıkmış ve bu yüzden okunamamıştır.

Defterde genel olarak; hırsızlık, cinayet, sû-i hal, vergi, hibe, gasb, alacak-verecek, miras, tereke, boşanma-mihr, vekalet, vakıf, emvâl ve emlâk zabtı, yaralama, mütevellî tayini, vasî tayini, vazife tayini şetm ve darb, alım-satım, ibrâ ve iskât, tezkere, fermân, hüküm, mektup, berât, temessük ve fetvâ gibi belgeler yer almıştır. Belgelerde tarihlendirmede, tarihler gün, ay, yıl olarak verildiği gibi tarih belirtilmeyen belgelerde vardır.

3. Metin Transkripsiyonunda Takip Edilen Metot

Defterde okunmayan yerler (...) şeklinde, özel isimler ve şüpheli okunanlar ise (*) ile gösterilmiştir. Yazının bozuk veya silik çıkan yerlere *silik* denilmiştir. Belgelerde Arabca ayn harfi (‘) işaretiyle, uzatma ve inceltmeler (^) ile belirtilmiştir. Belgelerde Arapça olarak verilen Hicrî tarihlerin Milâdî karşılıkları belge özetleri bölümünde gösterilmiştir. Tezde bazı sorunlardan okunamayan yerler belirtilmiştir. Belge numaraları sıralamasında eksiklikler sicilden kaynaklanmaktadır. Belge devamında yazılmış olan kısımlar bir önceki belgenin devamı gibi gösterilerek verilmiştir. (Örnek: 338 -1 / 338 -2).

4- Belgelerin Tasnifi

a) Belgelerin Konularına Göre Tasnifi

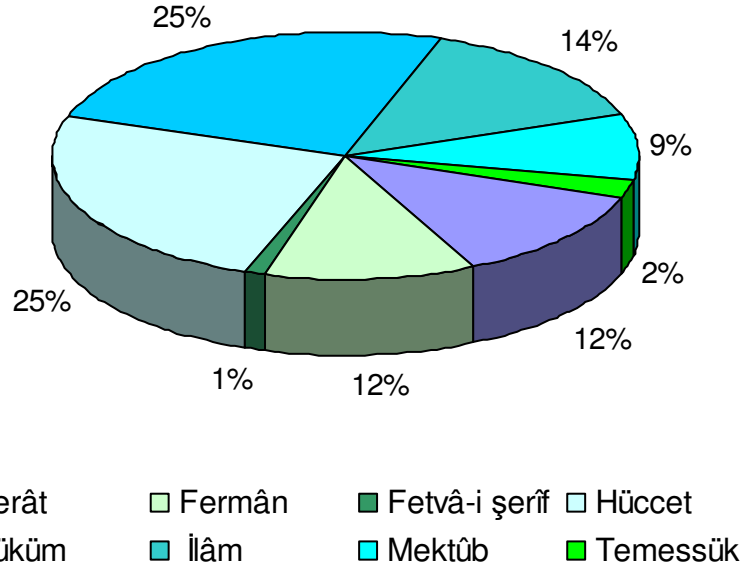
Alım- Satım (Mübaya)	288, 301, 302, 309, 310, 312, 314, 316, 317, 320, 321, 322, 323, 324, 328, 330, 332, 334, 335, 336, 342, 343, 361, 369, 371, 201.
Alacak-Verecek	304, 311, 319, 333, 345, 358, 364.
İbrâ ve İskât	303, 326, 339, 346, 357.
Köle Azadı	287.
Şetm ve Darb ve Cerh	351, 352, 354, 359, 360, 368, 476,
Katl	440, 442.
İhtidâ	347.
Hibe	349, 350, 363.
Vasi Tayini	306, 344, 365.
Miras-Tereke	300, 307, 313, 327, 329, 331, 340, 370, 407, 478.
Sû-i hâl	305, 337, 362, 366, 196.
Evlilik-Boşanma	338, 341, 367.
Mihir	325, 356.
Vakıf Tevliyet- Mütevelli	289, 315, 348, 409, 410, 411, 412, 413, 423, 429, 433, 435, 436, 437, 438, 439, 459, 460, 463.
Nasb-Tayîn	337, 379, 381, 389, 392, 401, 402, 403, 404, 416, 420, 421, 422, 424, 425, 426, 428, 429, 453, 454, 455, 466, 471, 475, 477, 479, 487, 488, 489, 491, 197, 202, 203, 204.
Girid Seferi Tımar Tevcîhi	372, 376, 383, 384, 386, 387, 388, 390, 391, 393, 394, 397, 398, 399, 400, 406, 408, 414, 415, 417, 418, 419, 430, 443, 447, 458, 461, 462, 464, 465, 472, 473, 480, 483, 484, 490, 195.
Vergi (Cizye,Örş,Resm)	308, 318, 373, 374, 375, 382, 385, 395, 405, 427, 431, 432, 434, 445, 446, 448, 450, 451, 452, 456, 457, 467, 468, 469, 470, 482, 485, 486, 492, 193, 194, 198, 199.
Görevden Men'	380.
Diğer	353, 355, 378, 396, 481, 200.

b) Belgelerin Konularına Göre Dağılımları

KONULAR	BELGE ADEDİ	YÜZDESİ
Alım- Satım (Mübaya)	26	% 13
Alacak-Verecek	7	% 3
İbrâ ve İskât	5	% 2
Köle Azadı	1	% 0,4
Şetm ve Darb ve Cerh	7	% 4
Katl	2	% 0,9
İhtidâ	1	% 0,4
Hibe	3	% 1
Vasi Tayini	3	% 0,4
Miras-Tereke	10	% 5
Sû-i hâl	5	% 2
Evlilik-Boşanma	3	% 1
Mihir	2	% 0,9
Tevliyet- Mütevelli	19	% 9
Nasb-Tayîn	34	% 17
Girid Seferi Tımar Tercîhi	37	% 18
Vergi (Cizye,Örş,Resm)	33	% 16
Görevden Men	1	% 0,4
Diğer	6	% 3

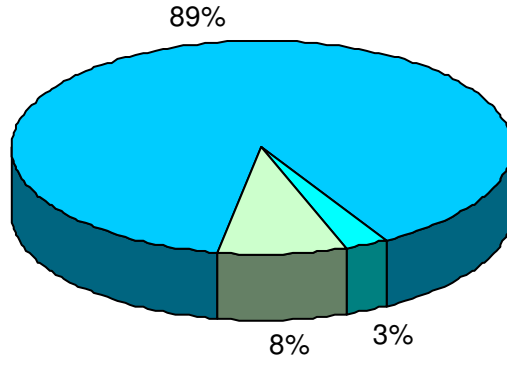
c) Belgelerin Türlerine Göre Tasnifi

KONULAR	BELGE ADEDİ	YÜZDESİ
Berât	25	% 12
Fermân	24	% 11
Fetvâ-i şerîf	2	% 1
Hüccet	51	% 25
Hüküm	51	% 25
İlâm	29	% 14
Mektûb	18	% 9
Temessük	5	% 3

d) Tez İçindeki Belgelerin Müslim ve Gayri Müslim Açısından Tasnifi

KONULAR	BELGE ADEDİ	YÜZDESİ
Mslimlerle İlgili	184	% 89
Gayri Mslimlerle	6	% 3
Müslim-Gayri Müslimler Arasında	17	% 8
Toplam	207	

- Mslimlerle İlgili
- Gayri Mslimlerle
- Müslim-Gayri Müslimler Arasında

BİRİNCİ BÖLÜM

BELGE ÖZETLERİ

SAYFA 82 / BELGE 287

Kayseri'nin Bozatlı Mahallesi sakinlerinden Ali'nin Gürcü asıllı Yusuf kölesinin bir uzuv engeli olduğu ve azat edildiği ve hiçbir hakkı kalmadığını belirten hüccet. H. 8 Muharrem 1064, M. 29 Kasım 1653.

SAYFA 82 / BELGE 288

Deveci tâifesinden İbrahim üç ay önce Ali'den elli guruşa bir deve satın almış, devenin sol ayağında aksaklık olduğunu ve iadesi isteğine karşılık devenin yük taşımada kullandığını, İbrahim elinde iken havyanın sakatlandığını ve elli guruşun Ali'ye teslim ettiğine dâir ilâm. H. gurre Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 82 / BELGE 289

Kayseri'nin Tus Mallesinde el-Hâc Arab mescid imâmı olan Kasım Efendiye câmî evkâfından tarla verildiği, Hasan'ın üç senedir bu tarlayı kiraladığı ve bu tarlanın başkalarına icara verildiği, Hasan'ın ise bu tarlayı teslim etmemekten kaçındığı ve vakıf tarlasının Kasım Efendiye teslim ettiğine dâir ilâm. H. evahir Zil-Hicce 1064, M. 13 Ekim 1654.

SAYFA 82 / BELGE 300

Kayseri'nin Güllük Mahallesinden Osman'ın, kayını Mahmud ile Hasan'ın ortak ticaret yaptıkları ve başka yerde iken Hasan'ın vefat etmesi ile hissesi olan sekiz yüz keçiyi Hasan'ın mirascısından talep eylediği, Osman ve Mahmud'un vekili olduğunu inkar edilmesi ile beraber Osman'ın vekalet hakkı olduğunun belirtildiği ilâm. H. 4 Muharrem 1064, M. 25 Kasım 1653.

SAYFA 82-83 / BELGE 301

Kayseri'nin Kalenderhâne Mahallesinden Yusuf ve Kasım üç sene önce yüz yirmi guruşa el-Hâc Ahmed Çelebi'ye mülklerini el-Hâc Ali mahzarında rehin bırakmışlar ve mülk Ahmed Çelebi'ye yüz seksen guruşa satılmış, Ahmed Çelebi satın aldığı menzilin yüz yirmi guruşunu borça karşılık takas edib, kalan altmış guruş alınmış ve mülkün Ahmed Çelebi'nin olduğuna dâir hüccet. H. 6 Muharrem 1064, M. 27 Kasım 1653.

SAYFA 83 / BELGE 302

Kayseri'nin Şarkıyan Mahallesinde Mariye'nin varisleri Yasef ve oğulları Uğurlu Yivan ve Save nam zimmîlerin ölen annelerinden kalan miraslardan otuz guruşluk eşya Yasef'e verilip kendi hisselerine düşen diğer mülkü Sofya'ya iki yüz guruşa satmışlar ve meblağı aldıklarına dâir hüccet. H 6 Muharrem 1064, M 27 Kasım 1653.

SAYFA 83 / BELGE 303

Kayseri'nin el-Hâc Mansur Mahallesinden Zenan nam hatunun şahidler huzurunda vefat eden eşi İbrahim zimmetinde olan mülkün mihr-i müeccel olarak kendisine verildiği ve İbrahim hayatta iken elli guruşa mülkü İbrahim'e sattığı için Zenan'ın davadan vazgeçmesi için on guruş aldığına dâir hüccet. H. 8 Muharrem 1064, M. 29 Kasım 1653.

SAYFA 83 / BELGE 304

Kayseri'nin Hasinli Mahallesinden Osman Çelebi, Üsküdar da Mustafa Efendi'ye ödünç olmak şartıyla beş yüz guruşu imza ve mühürlü temessük yapılmıştır. Beşyüz guruşluk parayı Mustafa Efendi'den aldığına ve imzalı ve mühürlü temessükün teslim edildiğine dâir hüccet. H. 9 Muharrem 1064, M. 30 Kasım 1653.

SAYFA 84 / BELGE 305

Kayseri'nin Cırgalan karyenin Kürtler Mahallesinden Mehmed ve Musa Hızır'ın damları üzerine çıkıp gezen Elmas'dan ve İlyas ve arkadaşlarından davacı olunmuş ve İlyas yakalanırken arkadaşları firar etmesinden ahalden bazı kimselerin haberi olduğu, Mehmed'in zevcesi Makal'ın ve Musa'nın zevcesi Fatma'm kendi hallerinde, iyi halli kimseler olduğunu dâir ilâm. H 8 Muharrem 1064, M. 29 Kasım 1653.

SAYFA 84 / BELGE 306

Kayseri'nin Cırlavuk karyesinde vefat eden Fazullah Beşe'nin oğulları Mustafa ve

Mehmed ve kızları Fatma ve Rabia ve Hatice ve Asiye'nin babalarından kalan mallarının saklanması için vasi olarak anneleri Ayşe hatunun nasb ve ta'yîn edilmesi ve beraberinde genç olan kardeşi İbrahim Çelebinin de hizmetle görevlendirilmesine dâir hüccet. H. 10 Muharrem 1064, M. 1 Aralık 1653.

SAYFA 84 / BELGE 307

Kayseri'nin Elsem Pâşâ, Mahallesinde Ali'nin, babası Ahmed'in mahalledeki menzilin kendisine mirasla geçtiğini, ancak sefere gittiği için alamadığını ve dava edilen menzilin otuz yedi tarihinde Yunus Ağa'ya satıldığını ve varisi Emine'ye mülkün teslimine dâir ilâm. H. 8 Muharrem 1064, M. 29 Kasım 1653.

SAYFA 85 / BELGE 308

Kayseri'nin Selman Mahallesi'nin Yiğitbaşı olan Murad, Şarkıyan mahallesinden Kaplan'ın cizyesinin talep edildiğini ve borcunu ödemediği, Kaplan cevabında Şarkıyan mahallesinde kaydı olmadığı Şarkıyan mahallesi ahalisi ile cizyesini teslim eyleyeceği bildirmesi üzere, Murad'dan defterde yazılı kaydı talep olunmuş ve Kaplan'ın ismi olmadığı, Kaplan'ın cizyesini Şarkıyan zimmîleri ile ödemesinin bildirilmesine dâir ilâm.

SAYFA 85 / BELGE 309

Kayseri'nin Karekim Mahallesi'nden Kayser'in Eğribucak'da belirtilen yerdeki mülkünü kırk yedi guruşa Kayser'e sattığını ve adı geçen meblağı Kayser'den aldığına dâir hüccet. H. 10 Muharrem 1064, M. 1 Aralık 1653.

SAYFA 85 / BELGE 310

Kayseri'nin Bozatlı Mahallesi'nden Mehmed Muharrem'in vefatı ile mirasçıları kız kardeşleri Hatice ve Ayşe ve Mümine hatunlar, vekilleri aracılığı ile adı geçen yerdeki mülkü Mehmed Ağa'ya yüz otuz beş esedi guruşa sattıkları ve Mehmed Ağa'nın satın ve teslim aldığı, yüz yirmi dört esedi gurusunu takas edip geri kalan on bir esedi gurusunu Mehmed ağadan aldıklarını ve mülkün o'nun olduğunu kabul ettikleri hüccet. H. 10 Muharrem 1064, M. 1 Aralık 1653.

SAYFA 85 / BELGE 311

Kayseri'nin Lala Mahallesi'nden Ebu Bekir tarafından, Es-Seyyid Mustafa Efendi'den alacakları için Süleyman Beşe vekil olub, Üsküdar'da ikiyüz esedi guruş verdiğini ve

Es-Seyyid Mustafa Efendi yazıldığı gibi borç senedi verildiğini, söz edilien borçun yüz esedi gurusunu oğlu ve Ebu Bekir Çelebiye 1063 Zi'1-hiccesinde verdiğini, geri kalan mikdarın tamamını yedi defa da ödediği ve bir akçe borçu kalmadığına dâir hüccet. H. 10 Muharrem 1064, M. 1 Aralık 1653.

SAYFA 86 / BELGE 312

Kayseri'nin Tutak Mahallesinden el-Hâc Mehmed, üç sene önce vefat eden el-Hac İsmail'e bin sekizyüz esedi guruşluk yün satmış ve malın karşılığı olan bin yüz esedi gurusunu almışken geri kalan yedi yüz esedi guruşluk kısmını almadan el-Hac İsmail'in vefat ettiğini ve buna karşılık varisleri olan kız kardeşleri Hatice ve Şerife'nin vekili olan Musa Çelebi'nin yedi yüz esedi gurusu ödemekden kaçındıkları bildirerek, bu meblağın alınması için dava olunmuştur. Musa Çelebi cevabında, el-Hac İsmail hayatta iken meblağı nakit ödediği belirten ilâm. H. 10 Muharrem 1064, M. 1 Aralık 1653.

SAYFA 86 / BELGE 313

Kayseri'nin Câmî-i Kebir Mahallesinden Ayşe ve el-Hac Sadullah, kızları Fatma'nın vefat ettiğini ve kendilerine kızlarından kalan mallarının bölündüğü ve hissesinin Abdullah Çelebi tarafından kabz edildiği ve adı geçen yerdeki dükkan hissesinde Abdullah Çelebi'ye tahsis olunması ve kendi sehiminin Abdullah Çelebi'nin mülkü olduğuna dâir hüccet. H. 11 Muharrem 1064 , M. 2 Aralık 1653.

SAYFA 86-87 / BELGE 314

Kayseri'nin sakinlerinden iken vefât eden merhûm Es-Seyyid Cârullah Efendi'nin Hürrem Mahallesinde ki mülkünü yediyüz elli esedi guruşa mirascıları eşi Raziye ve oğulları Mustafa Çelebi, Mehmed Çelebi, Emrullah Çelebi ve Abdülmuti Çelebi tarafından Mustafa Çelebi'ye satıldığına ve mülkün Mustafa Çelebi'nin oduğunu kabul etmesi üzere verilen hüccet. H. 11 Muharrem 1064, M. 2 Aralık 1653.

SAYFA 87 / BELGE 315

Kayseri'nin Kiçi Kapu Mahallesinden Ekrem mescidi evkâfının müezzini Emrullah Halife'nin, vakıf mallarından dükkanın bütünü ile harab olduğunu ve vakıf mülkünün tamiri için vakıf tarafından Yasef'e para verilerek kendi malı ile birlikte bir dükkan bina etmesinin istenmesi ve Yasef'in bunu kabulettiğine dâir hüccet. H. 12 Muharrem 1064, M. 3 Aralık 1653.

SAYFA 87 / BELGE 316

Kayseri'nin Hunad Mahallesinden el-Hâc Ali, Ulu Bürüngüz'de ki mülkünü yüz altmış esedi guruşa Hüseyin Beşe'ye satmış ve adı geçen meblağı Hüseyin Beşe'den teslim aldığı ve mülkün onun olduğunu kabul ettiğine ve Hüseyin Beşe satın aldığı kabul ettiğine dâir hüccet. H. 12 Muharrem 1064, M. 3 Aralık 1653.

SAYFA 87 / BELGE 317

Kayseri'nin Hasinli Mahallesinden sakin el-Hâc Ali Beşe'nin adı geçen mahalledeki mülkünü oğlu Ebu Bekir'e üç yüz esedi guruşa sattığını ve Ebu Bekir'in de teslim aldığı ve vefat eden annesinden kalan üç yüz esedi guruşu Ali Beşe'nin alarak kabul ettiğine dâir hüccet. H. 12 Muharrem 1064, M. 3 Aralık 1653.

SAYFA 87-88 / BELGE 318

Kayseri'nin çeşitli mahallelerinden Müslüman ve gayr-i müslimden çok kişilerin şehir kethüdâsı olan el-Hac Abdi Bey'in iki buçuk senedir vergileri topladığı ve bir açke dahi zimmetine geçirmedeği ve el-Hac Abdi ile dava ve sorunları olmadığına dâir hüccet. H. evâil Muharrem 1064, M.22 Kasım 1653.

SAYFA 88 / BELGE 319

Milas karyeden Murad, iki sene önce İstanbul'da vefat eden Satılmış'ın hayatta iken kendisinden otuz esedi guruş ödünç para aldığı ve İbrahim'in de kefil olduğunu, Satılmış hayatta iken meblağın on esedi guruşunu ödediğini, geri kalan yirmi esedi guruşunu ödemediğini ve bu mikdarı kefil olması nedeni ile İbrahim'den talep etmiş, İbrahim ödememesi üzere, parayı kardeşi Artaman'a teslim eylediğini ve İbrahim'in, Artaman'dan alarak Murad'a ödenmesine dâir ilâm. H. 12 Muharrem 1064, M. 3 Aralık 1653.

SAYFA 88 / BELGE 320

Kayseri'nin Köse Danişmentlü Mahallesinden Kamer nam hatunun Eskiciler çarşısındaki mülk hisselerini el-Hâc Abdusselam ve el-Hâc Sefer'e iki yüz seksen esedi guruşa satmış ve onlarda teslim aldıklarını ve meblağı Kamer'e ödediklerine dâir hüccet. H. 15 Muharrem 1064, M. 6 Aralık 1653.

SAYFA 89 / BELGE 321

Kayseri'nin Hacet Mahallesinden el-Hac Ali'nin varisi olan oğlu es-Seyyid Mustafa

Çelebi'nin babasından kendi hissesine düşen mülkü, bin elli tarihinde babası Ali hayatta iken mülkü kendisine temlik olarak verildiği ve kendisinde bedelsiz olarak aldığı ve kabul ettiğini ve adı geçen yerin dokuz sene önce Osman Çavuş hayatta iken iki yüz yetmiş esedi guruşa sattığını ve onunda teslim aldığı belirten hüccet. H. 14 Muharrem 1064, M. 5 Aralık 1653.

SAYFA 89 / BELGE 322

Kayseri'nin Hacet Mahallesinden el-Hac Ali'nin varisi olan kızı Rabia babasından kendi hissesine düşen mülkü, babası Ali hayatta iken bin elli tarihinde mahallede vaki mülkü kendisine temlik olarak verildiği ve kendisinde bedelsiz olarak aldığı ve kabul ettiğini ve adı geçen yerin dokuz sene önce Osman Çavuş hayatta iken elli esedi guruşa sattığını ve onunda teslim aldığı belirten hüccet. H. 14 Muharrem 1064, M. 5 Aralık 1653.

SAYFA 89 / BELGE 323

Kayseri'nin Hacet Mahallesinden el-Hac Ali'nin varisi olan oğlu Kasım Çelebi babasından kendi hissesine düşen mülkü, babası Ali hayatta iken bin elli tarihinde mahallede vaki mülkü kendisine temlik olarak verildiği ve kendisinde bedelsiz olarak aldığı ve kabul ettiğini ve adı geçen yerin dokuz sene önce Osman Çavuş hayatta iken seksen esedi guruşa sattığını ve onunda teslim aldığı belirten hüccet. H. 14 Muharrem 1064, M. 5 Aralık 1653.

SAYFA 89-90 / BELGE 324

Kayseri'nin Selman Mahallesinden Artun, babası Yasef'in vefatı sonrası kendi hissesine düşen mülkü altmış esedi guruşa kız kardeşi Cevher'e sattığını, meblağı teslim aldığına dâir hüccet. H. 17 Muharrem 1064, M. 8 Aralık 1653.

SAYFA 90 / BELGE 325

Kayseri'nin Kalenderhâne Mahallesinden Mümine nam hatun bin elli bir senesi Şevvâl'in de yedi bin akçe mihr-i müeccel ile Musa'ya nikah edildiğini, mihrin bin akçesinin verildiğini ve altı bin akçesi ödenmeden Musa'nın vefat ettiği ve bu meblağın Musa'nın varisi olan oğlu Mustafa'dan talep edildiği ve Mustafa'nın inkar ile ödemekten kaçındığı, şahitlerin ifadesi ile malın paylaşılmasına dâir ilâm. H. 20 Muharrem 1064, M. 11 Aralık 1653.

SAYFA 90 / BELGE 326

Kayseri'nin Hasinli Mahallesinden Ayşe hanımın vefat eden eşi el-Hac Ferhat ile yine vefat eden oğlu Abdi'nin varisi olduğu ve yine varislerden olan Abdusselam'ın, Ferhad ve Abdi'den kendi hissesine düşen mirası almış ve Ayşe, Abdi'den Esmâ'ya intikal eden on iki yük penbeyi kendisi almış ve mezbur Ayşe, Ferhad ve Abdi'den kendisine kalan mülkü Esmâ'ya verdiği ve Esmâ'nın davasından vazgeçtiğine dâir hüccet. H. 24 Muharrem 1064, M. 15 Aralık 1653.

SAYFA 90-91 / BELGE 327

Kayseri'nin el-Hâc Kılıç Mahallesinden Ali, babasını vefatından sonra kendisine kalan mirası Mehmed'in aldığı ve yüz beş esedi guruşu kız karındaşı Fatma ve eniştesi Mehmed'den tamamını aldığına dâir hüccet. H. 20 Muharrem 1064, M. 11 Aralık 1653

SAYFA 91 / BELGE 328

Kayseri'nin Selman Mahallesinden Kayser ve Anastas nam zimmîler Akyazı'da vaki mülklerini kırk beş esedi guruşa Hüseyin'e satmışlar ve meblağın tamamını Hüseyin'den alarak mülkün onun olduğunu kabul ettiklerine dâir hüccet. H. 25 Muharrem 1064, M. 16 Aralık 1653.

SAYFA 91 / BELGE 329

Kayseri'nin el-Hâc Abdullah Mahalesinin hayır sahiplerinin vakf ettiği paraların yöneticisi olan Mehmed, el- Hac Osman'ın hayatta iken hâne-i avâızları için oğlu Bekir Çelebi'ye üç yüz esedi guruş vasiyet ettiğini ve Bekir Çelebi'den bunu talep etmesi ve Bekir Çelebi'nin imzalı ve mühürlü hüccet ibrâz etmesi ile Mehmed'in davadan men edilmesine dâir ilâm. H.25 Muharrem 1064, M. 16 Aralık 1653.

SAYFA 91 / BELGE 330

Kayseri'nin Lala Mahallesinden Süleyman Beşe, Gesi'de ki belirtilen menzilde ki mülkünü yüz otuz beş esedi guruşa Mustafa Çelebi'ye sattığını ve onun da teslim aldığı ve meblağın tamamını Mustafa Çelebi'den aldığına dâir hüccet. H. 27 Muharrem 1064, M. 18 Aralık 1653.

SAYFA 91- 92 / BELGE 331

Kayseri'nin Hasinli Mahallesinden el-Hâc Hamza, mahallede bulunan mülkte yarım hissenin Sakine nam hatunun babasından kendisine geçtiğini mülkün miras olduğunu,

buranın otuz iki senedir Fatma tarafından zabt edildiği ve kendi hissesini almaya mani olduğu gerekçesi ile Sakine'nin vekili olan eşi Musa'dan davacı olub Musa cevabında mülkün Hamza'nın kardeşi Ahmed hayatda iken kırk esedi guruşa satıldığını Ahmed'in vefatıyla hissenin Sakine ve diğer varislere kaldığını ve Hamza'nın mirası kabul ettiğine dâir ilâm. H. 27 Muharrem 1064, M. 18 Aralık 1653.

SAYFA 92 / BELGE 332

Kayseri'nin Yenice Mahallesinden Emine nam hatun vekili eşi Ramazan'ın Hasan Dağı mevkisindeki mülkü iki sene önce yirmi dört esedi guruşa Sultan'ın vekili eşi Hüseyin nam kimesneye sattığı ve Emine'nin meblağı tamamını Sultan'dan aldığına ve mülkü teslim ettiğine dâir hüccet. H. 27 Muharrem 1064, M. 18 Aralık 1653.

SAYFA 92 / BELGE 333

Kayseri'nin Kiçi Kapu Mahallesinden Murad'ın, Mihail nam zimmîden mal alan Hızır Bali'ye kefil olması ve Mihail'in meblağı almasına rağmen Hızır Bali'den alacağı olduğunu söylemesi üzere, Hızır Bali'nin isbatdan aciz olduğu ve otuz esedi guruşun Murad'a verilmesinin Hızır Bali'ye tenbih edilmesine dâir ilâm. H. 28 Muharrem 1064, M. 19 Aralık 1653.

SAYFA 92 / BELGE 334

Kayseri'nin Elsem Pâşâ Mahallesinden Boynad isimli zimmînin vekili olan kayınatası Emir Bali'nin, damadı Boynad'ın İlbaşı'nda ki bağını elli üç esedi guruşa Ahmed'e sattığını ancak Boynad'ın, Ahmed'e kırk sekiz guruş borcu olduğu ve borcuna takas edib geri kalan beş esedi guruşu teslim aldığına dâir hüccet. H. 3 Muharrem 1064, M. 24 Kasım 1653.

SAYFA 93 / BELGE 335

Kayseri'nin Kürtler Mahallesinden Ümmü Gülsüm'ün Tepecik'de ki mülkünü altmış beş esedi guruşa Hızır Halifeye sattığına ve meblağın tamamını alıb mülkü teslim ettiğine dâir hüccet.

SAYFA 93 / BELGE 336

Kayseri'nin Sultân Hamamı Mahallesinden el-Hâc Ahmed'in Belbaşı'nda ki mülkünü elli beş esedi guruşa İsa ve Yasef'e sattığını ve teslim ettiğini belirten hüccet. H. gurre Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 93 / BELGE 337

Kayseri'nin mütesellimi olan Murad Ağa ve Dulkâdir Ağa, Hasinli Mahallesi sakinlerinden Melayim ve Asiye'nin kendi hâllerinde olmayıp ve nâ-mahremden çekinmedikleri ve şahid ifadeleri ile evlerine levendât geldiği ve kötü hal üzere olduklarını belirten hüccet. H. gurre Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 93 / BELGE 338 - 1

Kayseri'nin Karakürkçü Mahallesinden Emine'nin eşi Zakir Dede'nin kendisini boşanmak ile korkutması sonrası Zakir Dede de Emine'nin firar eylediğini ve boşadığını bildiren ilâm. H. 2 Sâfer 1064, M. 23 Aralık 1653.

SAYFA 94 / BELGE 338 - 2

Kayseri'nin Salur nâm karyesinden Hilmi'nin karyedeki mülkünü vekaleti hasebiyle Hüseyin Hâlîfe ve Ali Çelebi'ye on kıta esedi guruşa satarak teslim eylediği ve yine Davut Ağa'dan oğlu Hilmi'ye geçen tarlalar da Hüseyin Hâlîfe ve Ali Çelebi'ye aynen onbeş esedi guruşa verildiğine ve toplam yirmi beş esedi guruşa satıldığına dâir hüccet. H. 2 Sâfer 1064, M. 23 Aralık 1653.

SAYFA 94 / BELGE 339

Kayseri'nin Efkere karyesinin Câmî-i Kebir Mahallesinden Muharrem Bey'in, Süleyman, el-Hâc Mehmed ve Ali Ağa isimli üç oğlunun vefat etmesi ile kendisi ve eşi Güller nam hatuna düşen miraslarından iki bin kıta esedi guruşu diğer oğlu Ahmed Ağa'dan aldığını ve dava ve nizalarının olmadığına dâir hüccet. H. 2 Sâfer 1064, M. 23 Aralık 1653.

SAYFA 94-95 / BELGE 340

Kayseri'nin Câmî-i Kebir Mahallesinden el-Hâc Muharrem Bey ve Güller nam hatun oğulları Ali'nin vefatı sonrası, Ali'nin hayatta iken hizmetkarı Yusuf'u bağışlamaya istekli olduğunu ve mahallede tarif edilen mülkün Yusuf'a verilmesi isteği ile mülkün Yusuf'a verildiğine dâir hüccet. H. gurre Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 95 / BELGE 341

Kayseri'nin Tavlusun karyesinden Ahmed'din altı ay önce karyeden gitmez ise eşi olan Rabia'yı boşayacağını ifade etmesi üzerine Osman Halife kızı Rabia'yı alıkoyup eşi Ahmed'e teslim etmemesi üzerine dava açmış, Osman Halife'nin cevabı sonrası Ahmed

boşanmak için şart etmediğine dâir yemin etmesi sonrası Osman'ın kızı Rabiya'ı teslim etmesine dâir ilâm. H. 3 Sâfer 1064, M. 24 Aralık 1653.

SAYFA 95 / BELGE 342

Kayseri'nin müdderrisi el-Hâc Ahmed Çelebi'nin vekili olan el-Hâc Ali'nin, Kalenderhâne Mahallesinden Hüseyin'e mahallede ki mülkü üç yüz esedi guruşa sattığını ve Hüseyin'in mülkü teslim aldığına dâir hüccet. H. 2 Sâfer 1064, M. 23 Aralık 1653.

SAYFA 95-96 / BELGE 343

Kayseri'nin Köy Yıkan Mahallesinden vefat eden Satılmış'ın eşi Altun ve oğlu Zeki'nin mahallede ki mülkü borclu oldukları Serkes'e otuz altı esedi guruşa sattığı ve teslim ettiğine dâir hüccet. H. 5 Sâfer 1064, M. 26 Aralık 1653.

SAYFA 96 / BELGE 344

Kayseri'nin Mahzemin karyesinden Rabia'nın babası el-Hac İshak'ın ölümü sonrası kendisine kalan miras için vasî olarak annesi Hatice Hatunun ta'yîn edilmesine dâir hüccet. H. 6 Sâfer 1064, M. 27 Aralık 1653.

SAYFA 96 / BELGE 345

Kayseri'nin Hunad Mahallesinden Abdülkadir'in, on iki sene önce Şah Murad'ın kendisinden otuz esedi guruş borç aldığı ve ancak iki sene önce vefat ettiğini ve mirasından bu mikdarı talep ettiğini ve oğlu Karavel'in ödemediğini ve Karevel'in boçları inkarı ile Abdülkadir'in davadan vazgeçmesine dâir ilâm. H. 7 Sâfer 1064, M. 28 Aralık 1653.

SAYFA 96 / BELGE 346

Hasbek Mahallesinden Fatma yüz akçe mihr-i müeccel ile Sefer'e nikah olunduğunu, elli akçe mihr-i müeccel ile yeniden nikah olduğunu birbirleri ile geçindiklerini ve on üç ay önce ki mihir ve nafaka isteğinden vazgeçerek Sefer'den boşandığına dâir hüccet. H. 2 Sâfer 1064, M. 23 Aralık 1653.

SAYFA 96 / BELGE 347

Kayseri'nin Şehre Küstü Mahallesinden Kefrer Hansa kelime-i şehâdet getirerek Müslüman olduğu ve Mehmed ismini aldığı ve sekiz sene önce de babası İbrahim'in

Müslüman olduğunun şahidlerin ifadesi ile Müslüman olduğuna dâir hüccet. H. 7 Sâfer 1064, M. 28 Aralık 1653.

SAYFA 96-97 / BELGE 348

Kayseri'nin Câmî-i Kebir Mahallesinden Ahmed Ağa şehirde ki merhûm kadî es-Seyyid Mahmud Efendi vâkıfından olan arsa üzerindeki dükkanların zamanla yıkıldığını ve vakıfdan izin alınmasına dair hüccet. H. gurre Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 97 / BELGE 349

Kayseri'nin Tutak Mahallesi sakinlerinden Asiye'nin kendi mülkünü ve bir mikdar arsasını temlik olarak eşi Abdülkadir'e hibe ettiğine ve adı geçen mülklerin Abdülkadir'e ait olduğunu belirten hüccet. H. 7 Sâfer 1064, M. 28 Aralık 1653.

SAYFA 97 / BELGE 350

Kayseri'nin Selman Mahallesinden İbrahim Çelebi, babası Abdullah Halife'nin vefatı sonrası mirası olan tarif edilen mülkün İsmail Efendi'ye hibe olunduğunu bu mülkten kardeşi Halil Efendi ile birlikte hisselerini talep ettiklerini ve İsmail Efendi cevabında babası Abdullah'ın hayatta iken altı sene önce adı geçen menzildeki mülkü İsmail'e hibe ve temlik ettiğini, şahitlerin ifadeleri ile mülkün İsmail'e hibe edildiğini ve onun da kabul ettiğine ve İbrahim Çelebi'nin davadan men edildiğine dâir ilâm. H. 10 Sâfer 1064, M. 31 Aralık 1653.

SAYFA 98 / BELGE 351

Kayseri'den Halid Çelebi, dört ay önce Şevvalin 22'inci gününde İstanbul'a gider iken Kalkancık mevkiinde yirmi beş nefer atlının kendisini öldürmek isteği ile yaraladıkları ve mallarını yağmaladıklarını, İsmail ve Murad isimli kişilerin bu durumu inkar etmeleri ile şahitlerin ifadeleri sonucu saldırının doğru olduğuna dâir ilâm .H. 10 Sâfer 1064, M. 31 Aralık 1653.

SAYFA 98 / BELGE 352

Kayseri'den Halid Çelebi, dört ay önce Şevvalin 22'inci gününde İstanbul'a gider iken Kalkancık mevkiinde yirmi beş nefer eşkiyanın kendisini yaraladıkları ve mallarını yağmaladıklarını, Fazıl ve Mustafa'nın eşkiya oldukları zanni ile anıldıklarını, Ömer ve Mustafa'ya kefil olduğuna dâir ilâm. H. 21 Sâfer 1064, M. 11 Ocak 1654.

SAYFA 98-99 / BELGE 353

Kayseri'nin Kızıl Viran karyesinden el-Hâc Abdullah ve diğeri el-Hâc Abdullah ve el-Hâc Mahmud ve el-Hâc Mustafa ve Osman ve el-Hâc Yusuf ve İsa Dülkadir ve Üveys ve Halil ve Mahmud ve Mustafa ve Resul ve Halil ve Mehmed, Cebel-i Erciyes'de olup çoğu günler odun götürdükleri ve temizleme işlerini yaptıklarını ve eskisi gibi devam etmek için hüccet istemelerine dâir belge. H. evâil Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 99 / BELGE 354

Kayseri'nin Harput Mahallesinden Sinan'ın çeşme yakınında Kenan'ın kendisini değnek ile başına ve boynuna darb eylediği ve müsliman şahitlerin ifadesi ile doğruladığı ve şahitliklerinin kabulüne dâir ilâm. H. 14 Sâfer 1064, M. 4 Ocak 1654.

SAYFA 99/ BELGE 355

Kayseri'nin adı geçen karye ve mahallelerinden kişiler bin altmış üç senesinde güherçile emini Hüseyin Ağa'dan odun ve toprak için belirlenen dört akçe ücretlerini aldıklarına dâir hüccet. H. 15 Sâfer 1064, M. 5 Ocak 1654.

SAYFA 99 -100 / BELGE 356

Kayseri'nin Câmî-i Kebir Mahallesinden Emine iki buçuk sene önce yirmi beş bin akçe mihr-i müeccele el-Hâc Seyfullah'a nikah olunmuş, meblağın ölen Seyfullah'ın varisi olan es-Seyyid Ahmed Çelebi'den talep edilmiş, ödemekten kaçındığı, şahilerin ifadesi ile nikahın olduğu ancak meblağın ödenmediği ve Emine'nin yemin etmesi ile yirmi beş bin akçenin Emine'ye, Ahmed Çelebi'nin ödemesine dâir ilâm. H. 12 Sâfer 1064, M. 2 Ocak 1654.

SAYFA 100 / BELGE 357

Zamantu kazâsından Ağaçlı karyeden Osman, babası Koca'dan kendisi ve kardeşi Şehzade'ye intikal eden mülkü vefat eden Ömer'in usulsüz olarak Hüseyin'e sattığını ve Hüseyin'i dava ettiklerini, pay almak için on iki esedi gurusu sulh olunarak meblağı Hüseyin'den aldığını ve aralarında ibrâ ve iskât eylediklerine dâir hüccet. H. 18 Sâfer 1064, M. 8 Ocak 1654.

SAYFA 100 / BELGE 358

Kayseri'nin Hüsnü Bey, vefat eden Miyaser'e on esedi gurusu borç verdiğini ve Boğos'un Miyaser'e kefil olduğu ve borcu ondan talep etmesi sonrası Boğos, Miyaser'in önceden

on esedi gurusu aldığını ve sonrasında teslim eylediğini, Huseyin'e sorulduğunda yemin etmesi sonrası parayı ödemesi Boğos'a tenbih olunmasına dâir ilâm. H. 19 Sâfer 1064, M. 9 Ocak 1654.

SAYFA 100 / BELGE 359

Kayalı nâhiyesinden Özbey karyeden Mehmed, vefat eden annesi Fatma'yı dört ay önce Karaman Beylerbeyi Mahmud Pâşâ tarafından İsmail'i kovalarken yaralandığını ve şehre götürdüğünü ve yirmi gün sonra vefat ettiğini ve davacı olmadığına dâir hüccet. H. 20 Sâfer 1064, M. 10 Ocak 1654.

SAYFA 100 - 101 / BELGE 360

Kayseri'de subaşı olan Beşir Abdullah Arab, Kürtler Mahallesinden Süleyman ve Abdürrahim ve Abdülvehab ve Şabân ve Vakkas Hâlil ve Abdürrahim ve Seyyid Hasan ve Topal Mehmed ve yeniçeri tâifesinden Abdülcelil Beşe ve Osman Beşe ve Huseyin ve Mehmed Beşe'nin toplandıkları menzilden evlerine gider iken Beşir ve arkadaşlarını darb ettiklerini ve kendisinin de yaralandığını ve mezburlar ise Beşir Arab'ı yaralamadıklarını belirtmeleri ile şahitlerin ifadesi ile on beş kişinin Süleyman menzilinde kavga ettiklerini Beşir Arab'a darb olduğunu görmediklerine, Subaşı Ömer Ağa'ya bildirildiğine dâir ilâm. H. 18 Sâfer 1064, M. 8 Ocak 1654.

SAYFA 101 / BELGE 361

Kayseri'nin Hürrem Çavuş Mahallesinden Osman Çelebi, Hacılar da tarif edilen bağı ve arsasını iki yüz esedi gurusu Es-Seyyid Mehmed Efendi aracılığı ile Kamile hatuna sattığını ve Es-Seyyid Mehmed Efendi mülkü teslim almış, yüz kırk sekiz gurusu Kamile'ye olan borcuna takas edip kalan elli iki esedi gurusu teslim etmesine ve mülkün Kamile'nin olduğuna dâir hüccet. H. 21 Sâfer 1064, M. 11 Ocak 1654.

SAYFA 101 / BELGE 362

Kayseri'nin Kürtler Mahallesi imâmı olan Osman Hâlife, yedi gün önce mülkünde kilitli sakladığı ve koruduğu eşyaların Seyyid Ömer Çelebi ve Yusuf ve Huseyin ve İbrahim ve Mehmed tarafından zabt edildiği ve eşleri olan Atiye ve Mahsela'nın kendi hallerinde, namuslu ve salih kadın olduklarının şahitlerce de ifade edildiğine dâir ilâm. H. 20 Sâfer 1064, M. 10 Ocak 1654.

SAYFA 101-102 / BELGE 363

Kayseri'nin Kebe İlyas Mahallesinden Ali, Zemata hatun'un Beğendikli Önü mevzide bulunan mülkünün mirasla oğlu Ali ve kızı ve kendi eşi olan Ayşe'ye intikal ettiğini, ancak mülkü Cafer'in kabz etmesi ile davacı olmuş, Cafer cevabında bir sene önce Zemata'nın hayatta iken mülkü kendisine hibe ettiğini ve hüccet ibraz edilmesi ve şahitlerin ifadesi ile Cafer'in mülkü olduğunun ve Ali'nin davadan men edilmesine dâir ilâm. H. 20 Sâfer 1064, M. 10 Ocak 1654.

SAYFA 102 / BELGE 364

Kayseri'nin Yenice Mahallesinden İsmail Çelebi, Kiçi Kapu çarşısından el-Hac Uvaz'ın satın aldığı eşyaları kendisine elli altı semene verdiğini ve kalan bir kıt'asını kendisine verilmesini istemiş, Uvaz tamamının elli yedi olduğunu inkar etmesi ile şahitlerin ifadesi ile kalan miktarı İsmail'e vermesinin Uvaz'a tenbih edilmesine dâir ilâm. H. 20 Sâfer 1064, M. 10 Ocak 1654.

SAYFA 102 / BELGE 365

Kayseri'nin Tepecik Mahalesinden Güldidar ve Mükmine'nin vefat eden babaları Veli ve yine vefat eden anneleri Fatma'nın mallarının zabtı için vasi ta'yîn edilmesinin lazım olduğu ve Hakkı'nın vasi ta'yîn edildiğini bildiren hüccet. H. 23 Sâfer 1064, M. 13 Ocak 1654.

SAYFA 102-103 / BELGE 366

Kayseri de Keçe çarşısındaki adı geçen tacirlerin deriyi yeterli miktarda alıp veresiye verdikleri ve deri ustalarından derilerin tamamının alınıp, dışardan gelen tacirlere satıldığı ve kârdan zarar edeceklerini ve eskiden olageldiği üzere davranılmasını istemeleri ile keçe ustalarına zararı olmamasının tebliğ edildiği ilâm. H. 20 Sâfer 1064, M. 10 Ocak 1654.

SAYFA 103 / BELGE 367

Kayseri'nin Mancusun karyesinden Rabia'nın sekiz ay önce Ahmed tarafından babası menziline varırsa eşi Rabia'nın boş olsun diye şart ettiği ve babası menziline vardığı için Rabia ile boşandığı, Rabiya'yı boşadığı Müslümanlarca bilindiğini ve şahitlerin ihbarı ile Ahmed'in eşi Rabia'yı boşadığı isbat ve ikrar edildiğine dâir ilâm. H. 22 Sâfer 1064, M. 12 Ocak 1654.

SAYFA 103 / BELGE 368

Zamantu kazâsından Samağır karyesinden Veli Çelebi, karyeden Hüseyin Beşe ve oğulları Ömer ve Şaban'ın daima kendisine eziyet, küfür eyleyerek rencide ettiklerini, dava için davet ettiklerinde Hüseyin Çelebi küfür edip, dil uzatmış, Yeniçeri Serdarı Ahmed Ağa tarafından Hüseyin Çelebi ve oğulları dava için haber verildiğinde yeniçeri değilim diyerek küfür etmelerinin ihbar ve inhâ edilmesine dâir hüccet. H. 22 Sâfer 1064, M. 12 Ocak 1654.

SAYFA 103- 104 / BELGE 369

Kayseri'de muhtesib olan Mahmud Beşe Mevlevî-hâne vâkfindan olan Kapan Han'ından bir mikdar eşya ve mal aldığını, alınan malların yarısı hancı tarafından alınması üzere hancı ile aralarında kavga çıkmış sonrasında hancı ile malları bölüşmeye razı olması ve davasından vazgeçtiğine dâir hüccet. H. 22 Sâfer 1064, M. 12 Ocak 1654.

SAYFA 104 / BELGE 370

Kayseri'nin Kebe İlyas mahallesinden Üfdade, otuz sene önce Cafer'in hayatta iken kendisini satın aldığını ve daha sonra Müftü-zâde İbrahim Efendi'ye sattığını, Cafer'den Habil isminde bir oğlu olduğunu ve Cafer'in vefatı ile oğlu Habil'in miras hakkına sahib olduğunu ve Habil vefat etmesi nedeni ile, Habil'in mirasının kendisine geçmesini istemisi ile Raziye'nin hisseyi teslim etmek istememesi nedeni ile Üfdade'nin davada men edilmesine dâir ilâm. H. 24 Sâfer 1064, M. 14 Ocak 1654.

SAYFA 104 / BELGE 371

Kayseri'nin Musa Gazi mahâllesinden Fatma, vekili olan El-Hac Mehmed tarafından belirtilen yerde ki Fatma'nın olan tarlayı, Fatma'nın eşi olan Seyyid Osman Çelebiye on kıt'a esedi guruşa sattığını ve meblağın tamamını teslim almış ve mülkün Osman'ın olduğuna dâir hüccet. H. 24 Sâfer 1064, M. 14 Ocak 1654.

SAYFA 105 / BELGE 372

Kayseri sancağı'nda Sahra nahiyesi'nde Tavanusun karyesi'nde otuz dört bin akçe tımâra mutasarrıf olan Mustafa Girid Ceziresi Seferi'ne gidip, yarar sağladığı, H.1061 tarihinde harçlıkçı ta'yîn olmuş, harçlıkçı olanların bazılarının sefere gelmedikleri, gelmeyenlerden zeâmet ve tımârların alınması, Koramaz nâhiyesinde ve Darsiyak

karyesinde on beş bin yedi yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Osman'ın sefere harçlıkçı gidip yolda firar ettiği, İbrahim'in de hizmette bulunmadığı, tımârın Mustafa'ya ibkâ ve tevcîh edilmesine dâir fermân. H. 3 Muharrem 1063. M. 4 Aralık 1652.

SAYFA 106 - 107 / BELGE 373

Karaman defterdârı olan Mehmed'in, Karaman'da ki bârût-u siyâh ve güherçile ocaklarının belirtilen mukata'anın H.1063 senesi rüsûmu tahsili için emir verilip ve miri sahiblerine zarar ve zülüm etmeden vergilerin topğlanmasını belirten hüküm. H. evâil Rebû'l-âhir 1063, M. Mart 1653.

SAYFA 107 / BELGE 374

Sâbıka-ı Karaman hazînesi defterdârı olan Mehmed'in, Karaman'a tabi olan barut ve güherçile ocaklarının mukata'asını ve H.1063 senesi rüsûmu toplatılması ve tahsîl edilmesi ve defterdâr Nasuh'un vekillerine verilmemesini ve miriye zarar verilmemesine dâir hüküm. H. 3 Rebû'l-âhir 1063, M. 3 Mart 1653.

SAYFA 107 -108 / BELGE 375

Kayseri'de vergilerin toplanmasına memur olan Mehmed rüsûmların tahsiline bazı kimselerin engel olduğunu İstanbul'a bildirmiş, gönderilen emr-i şerîfin uygulanması ve karşı bir şey yapılmamasına dâir hüküm. H. evâil Rebû'l-âhir 1063, M. Mart 1653.

Karaman hazînesi defterdârı olan Mehmed'in, vergi yükümlüsü olanlardan mîrîye âid resimleri talep etmesi üzere vergi yükümlülerinin ödemedeki kaçınmaları üzere dersâdetin emr-i ile kanun üzere alıverilmesini bildiriren hüküm. H. 4 Rebû'l-âhir 1063, M. 4 Mart 1653.

SAYFA 108 / BELGE 376

Kayseri sancağında Mahzemin nâm karyeden Seyyid Mustafa'nın Girid seferinden firar etmesi ile iki bin beş yüz akçelik tımâr berâtının zabt edilmesine dâir hüküm. H. evâhir Sâfer 1063, M. 1 Ocak 1653.

SAYFA 108 / BELGE 377

Konya ve Akşehir sancaklarının Aladağ nâhiyesinin Bademlu nâm karyeden kırk altı bin yedi yüz yedi akçe zeâmetin toplanması için maliye tarafından mutasarrıf olarak Mustafa'nın Karaman defterdârlığına ta'yîn edildiği ve malı toplatması için fermân ve acele adam gönderdiğine dâir fermân. H. evâil Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 108-109 / BELGE 378

Karaman Eyâletinde bulunan sancaklarda, Girid Ceziresi seferine katılacak tımâr ve zuemâ sahiplerinin görevlendirildiği ve Çeşme İskelesinde hazır bulunmalarını ve Girid seferine gelmeyenlerin tımârlarının ellerinden alınacağına dâir fermân. H. evâil Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 109 / BELGE 379

Karaman defterdârlığına Hüseyin Ağa'nın nâib kılındığı ve H.1063 senesi güherçile Karhânesi malının tahsil olunmasına dâir ilâm.

SAYFA 109 / BELGE 380

Kayseri ahali, Kürt Mehmed'in Müslüman ve gayr-i Müslim halktan masrafları karşılamak için para topladığını ve söz konusu mikdarın fukaradan tahsil edilmesi üzerine gönderilen fermân ile fukaradan bir akçe dahi alınmamasını ve davaların divân-ı hümâyûna gönderilmesine dâir hüküm. H. evâil Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 109 / BELGE 381

Kayseri mahâllâtında Bezazistan-ı âtik mahâllesinde vâki' mescid-i şerîfde imâm olan Abdusselam'ın kusuru yok iken Emir Ali'nin haksızlık ettiği, Abdusselam'ın görevine devam etmesine dâir fetvâ-yı şerîf. H. evâhir Sâfer 1063, M. 1 Ocak 1653.

SAYFA 110 / BELGE 382

İstanbul ve gayri Müslimlerin patriği olan Pabşirin nâm rahibin der-saâdete gönderdiği arz u hâl üzere, Develi Karahisarı ve Yahyalı ve Hacı Bektaş ve Ürgüp kadîlikleri olan papaslar ve keşişler ve sâir zimmîlerden alınan rüsûm ve tasadduk akçelerin tahsili için zimmi vekil ta'yin olunması istenmesi ile eskiden ola gelen adâlet ve kanûn üzere rüsûm ve tasadduk ve zeâmetin tahsil edilmesine dâir hüküm. H. 20 Rebû'l-âhir 1063, M. 20 Mart 1653.

SAYFA 110- 111 / BELGE 383

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinin Sarımsaklı karyesinden Seyyid Mustafa İstanbul'a gidüb, sahib olduğu tımârın kusuru yok iken elinden alındığını, Siyavuş ve Alaybeyi Hızır tarafından zabt edildiğini ve Girid seferine gider ise tımârın Seyyid Mustafa'ya verilmesine dâir hüküm. H. evâil Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 111 / BELGE 384

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinin Sarımsaklı karyesinden Seyyid Mustafa İstanbul'a gidüb, sahib olduğu tımârın kusuru yok iken elinden alındığını, Siyavuş ve Alaybeyi Hızır tarafından zabt edilmiş olan tımârı Girid seferine gider ise Seyyid Mustafa'ya verilmesi için tahvîl verildiğine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. Nisan 1653.

SAYFA 111 / BELGE 385

Kayseri de, yirmi beşinci bölükden Ali Mehmed Gürcü otuz beş akçe yevmiye ile müteferrika ve çavuş ve defterhâne kâtibleri ve şakirdleri ve zuamâdan emir gereğince vereregilerin toplanmasına dâir hüküm. H. 6 Cemâzi-yel-âhir 1064, M. 24 Nisan 1654.

SAYFA 111-112 / BELGE 386

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde ve Kise nâm karyesinden Seyyid İbrahim, babası tahvîli olan tımârı kendisi almış, küçük olduğu için sefere gelmediğini ama cebelü göndermesine rağmen tımârının Sefer tarafından zabt edildiğini bildirmesi üzere Sefer'in aldığı tımârın Seyyid İbrahim'e verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. Nisan 1653.

SAYFA 112 / BELGE 387

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Gömeç Hisar nâm karyeden Seyyid İnâyetullah'ın Girid Ceziresi seferine harçlıkçı gitmiş, mutasarrıfı olduğu tımârı Yusuf'un zabt ettiğini, Girid seferine gider ise tımârın Seyyid İnâyetullah'a verilmesi ve başkasının dalh etmesine izin verilmemesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 112 / BELGE 388

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Gömeç Hisar nâm karyeden Seyyid İnâyetullah'ın sahip olduğu tımârı Yusuf'un zabt ettiğini, sefere katılmak şartı ile geri kendisine verildiğini ve zahiresinde berât ettirinceye kadar kendisinin tasarrufunda olmasına izin verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 112-113 / BELGE 389

Kayseri de Bayram Pâşâ'nın binâ eylediği Mevlevî-hâne vâkfının mütevellisi olan

Ramazan ve Mahmud doğruluktan ayrıldıkları için görevden alınıp yerine Abdülbâkî'nin ta'yîn edilmesine dir berât. H. evâil Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 113 / BELGE 390

Kayseri sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Boyalu nâm karyeden Ali İstanbul'a gelüb babası Mehmed tahvîlinden kendisine geçen tımâra karşılık sefere gidecek durumu olmadığından ve Girid seferine gelmedi diye Osman tarafından tımarının dahl edildiğini ve Girid seferinde bulunması şartı ile tımârın kendisine verilmesini dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 113 / BELGE 391

Kayseri sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Boyalu nâm karyeden Ali İstanbul'a gelüb babası Mehmed'den kendisine geçen tımâra karşılık sefere gidecek durumu olmadığından kusuru yok iken Osman'ın hissesini dahl eylediği ve kendisine verildikten sonra zâhiriyesin tahvîl ettirinceye kadar Ali tasarrufunda kalmasına dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 113 / BELGE 392

Kayseri de vâki' Giyâsiye ve Şîfâhiye medreselerinin vâkıf mütevellisi olan el-Hâc Mustafa'nın kusuru yok iken bazı kimselerce haksızlığa uğradığı ve aleyhinde davranıldığı ve görevden uzaklaştırılmış. Ancak el-Hâc Mustafa berât gereğince vakıfta mütevellî hizmetine devam etmesine dâir berât. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 114 / BELGE 393

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Ağın nâm karyeden Ali tımâr sahibi iken Girid seferine harçlıkçı gitmiş, Mehmed'in Ali sefere gelmedi diye tımârını haksızca alındığını ve Ali'nin sefere gelmesi şartı ile tımârın tasarrufunun Ali'ye verilmesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 114 / BELGE 394

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Ağın nâm karyeden Ali tımâr sahibi iken Girid seferine harçlıkçı gitmiş, Mehmed'in Ali sefere gelmedi diye tımârını haksızca alındığını ve Ali'nin sefere gelmesi şartı ile tımârın verilmesine ve hükmü berât

ettirinceye kadar zabt ve tasarrufunun Ali'ye verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 114 - 115 / BELGE 395

Kayseri'de ki kur'a ahâlisinin İstanbul'a adam ve arzu hâl göndererek Karaman'da avârizhâneye dâhil oldukları için mîri güherçile kâr-hânesine odun çektiklerini ancak Kayseri ahâlisinin avârizhâneye dâhil olmalarına rağmen şehirliyiz diye odun çekmediklerini emre karşı inad ettiklerini, verilen hüküm üzere kasaba ahâlisinden vergilerin toplanması ve karşı çıkmalarına izin verilmemesine dâir fermân. H. 13 Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 11 Nisan 1653.

Kayseri'de ki kur'a ahâlisinin İstanbul'a adam ve arzu hâl gönderib Karaman'da avârizhâneye dahil olduklarından güherçile kâr-hânesine odun çektikleri ve Kayseri ahâlisinin avârizhâneye dâhil olmalarına rağmen şehirliyiz diye odun çekmediklerini, ahâliden vergilerin toplanması, inad ve muhâlif ettirilmemeye özen gösterilmesine dâir mektûb.

SAYFA 114 / BELGE 396

Es-Seyyid Hideyatullah Çelebi H. 1059 Cemâzi-yel-evvel guresine kadar sekizyüz bin gurusun yarısını sene sonuna kadar ödemesine dâir temessük.

Kayseri de Câmî-i Kebir'de vâiz Halil Efendi mutasarrıf iken Hatûniye müderrisi olan Ahmed medreseye ilhak etmesi, Şeyhülislamın işaretine göre mukarrer olmasına dâir belge.

SAYFA 115- 116 / BELGE 397 – 1

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Vekse nâm karyesinden Seyyid İbrahim, İstanbul'a gelüb babasından kendisine geçen tahvîli berât ettirmiş, küçük olduğundan sefere katılamadığını ancak Girid seferine cebelü göndermiş olmasına rağmen kusuru yok iken Sefer'in tımârı aldığını ve elinde olan berât gereğince tımârın tasarrufu Seyyid İbrahim'e verilmesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 116 / BELGE 397 - 2

Kayseri'de ki güherçile karhanesine her sene verilen odun ve toprak toplanması işinin Hüseyin Ağa'ya verildiği ve güherçile kâr-hânesi için odun ve toprağın eksiksiz toplanılması dâir fermân.H. gurre Receb 1063, M. 28 Mayıs 1653.

SAYFA 116 / BELGE 398

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Gergeme nâm karyeden Hüseyin tımâr sahibi olub, Girid seferine katıldığı ve bedelini verdiği ve vefat ettiği için tımârının oğlu Receb'e verilmesine sefere Alaybeyi bayrağı atında katılması şartı ile Receb'e verildiğine dâir hüküm. H. evâsıt Rebûl-evvel 1063, M. 30 Ocak 1653.

SAYFA 116 / BELGE 399

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Mahzemin karyesinden Seyyid Şeyh İbrahim, babası Seyyid Ali cezire-i mezbûrede vefat ettiği için tımârı kendisi almış, küçük olduğundan sefere gitmemiş ve cebelü göndermesine rağmen Mahmud ve İsmail'in tımârı zabt ettiğini bildirmesi üzere berât gereğince tımârın Seyyid Şeyh İbrahim'e verilmesine dâir hüküm. H. evâil Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 117 / BELGE 400

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Yalnızan nâm karye Bekir'in üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub Alaybeyi bayrağı altında sefere katılmak şartı ile tımârın kendisine tevcihine dâir hüküm. H.7 Şevval 1052, M. 29 Aralık 1642.

SAYFA 117 / BELGE 401

Mevlânâ şeyh Hüseyin, İstanbul'a gidib Kayseri de ki tekke şeyhi Ramazan Dede'nin görevine karşı ve aykırı davrandığı ve evkâfa masraf etmediği ve dervişâneye zarar verdiğini bildirmesi üzere görevden uzaklaştırılıp yerine Mehmed Dede'nin görevlendirilmesine dâir mektûb. H.evâsıt Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 117 / BELGE 402

Şeyh Mehmed İstanbul'a gelib Kayseri'de ki tekkenin şeyhliği ve mesnevî-hânlığının kendisine verilmesine ve elindeki berât gereğince zabt ve tasarrufun Şeyh Mehmed aid olduğuna dâir berât. H.evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. Mart 1653.

SAYFA 117 / BELGE 403

Kayseri'de ki tekkenin şeyhliği ve mesnevî-hânlığına getirilen Mehmed Efendi'nin zabt etmesi karşı olanların men edilmesine dâir berât.

SAYFA 118 / BELGE 404

Kayseri'de ki Bayram Pâşâ mevlevî-hânesinin mutasarrıfı Mahmud elinde olan berâtı

kayb etmesi üzere İstanbul'dan yeniden berât-ı cedîd taleb eylediği ve vakfa mütevellî olduğuna dâir berât. H.evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 118 / BELGE 405

Kayseri reâyâsı İstanbul'a adam ve arzu hâl gönderüb Kayseri' de olan güherçile kâr-hânesine eskiden olduğu gibi kazâ' ve kur'a ahâlilerinin odun çekmekle görevli oldukları halde şehirlilerin odun çekmediklerini ve hükme göre davranılmasına dâir hüküm. H. 24 Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 22 Nisan 1653.

SAYFA 118 / BELGE 406 -1

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Yazır nâm karyeden Siyavuş üç bin akçelik tımara mutasarrıf olmuş Girid Ceziresi seferinde bulunmasına rağmen kusuru yok iken tımârı Mustafa tarafından dahl edildiğini ve tımârın kendisine geri verilmesine dâir isteği ile Girid seferine gitmesi şartı ile Siyavuş'a verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 119 / BELGE 406-2

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Yazır nâm karyeden üç bin akçelik tımâra mutasarrıf olan Siyavuş seferde bulunması ve bedelin ödemesine rağmen Musafa'nın tımârı dahl eylediği, elinde olan berât gereğince Girid seferine giderse tımârı Siyavuş'a dalh olunması ve tasarrufunun ona aid olduğuna dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. Nisan 1653.

SAYFA 119-120 / BELGE 407

El-Hâc İsmail Çelebi'nin hastalık sorası vefat etmesi ile mirasını hayır işlerinde kullanılmasını talep etmesi ile varisleri olan kişilere vasiyeti üzere mirasın dağıtılmasına dâir hüccet. H. evâsıt Sâfer 1063, M. 1 Ocak 1653.

SAYFA 120 / BELGE 408

Niğde sancağından Develi nâhiyesinde Deludi nâm karyede tımâra mutasarrıf iken Develi nâhiyesinde Senayuk karyeden on bin akçe tımâra mutasarrıf olan Mustafa Girid seferinde bulunmuş ve bedelin verdiğini, Girid'e giderken tımârının dahl edildiğini ve geri kendisine verilmesini istemesi ile Girid seferinde bulunması şartı ile tımârın Mustafa'ya verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 121 / BELGE 409

Kayseri’de ki Giyâsiye ve Şîfâhiye medreseleri evkâfı mütevellisi olan Ali’nin kusuru yok iken Hasan ve Süleyman’ın aleyhinde davranmaları nedeni ile görevinden uzaklaştırılmasına dâir mektûb.

SAYFA 121 / BELGE 410

Kayseri’de ki Giyâsiye ve Şîfâhiye medreselerine müteveli olmak için Ramazan, Ali ve Hânefi İstanbul’a gidmişler ve medresenin tevliyetinin kendilerine ortaklıkla verildiğine dâir berât. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 120-121 / BELGE 411

Kayseri’de ki Giyâsiye ve Şîfâhiye evkâfına ortak müteveli olan Hânefi ve Ali, saraya arzu hâl edüb mutasarrıf olmalarına rağmen Hasan ve Süleyman’ın görevlerine müdahale etmelerine engel olunması isteği ile tevliyetin Hanefi ve Ali’ye zabt ettirilmesi ve başkasının asla karıştırılmamasına dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 121 / BELGE 412

Abdülhâlim Efendi, dedesi Şehid Mehmed Pâşâ’nın Anbarviran da imaret başlattığını ve sene başında masrafını üstlendiği ve vakfa yirmi bir bin akçenin teslim edildiğine dâir hüccet.

SAYFA 121 / BELGE 413

Anbarviran’da bin altmış üç tarihinde kayıtlı olan Abdülhâlim Efendi’nin yirmi bir bin akçeyi vakfa üzerinde bir akçe kalmadan teslim ettiğine dâir temessük yazıldığına dâir belge.

SAYFA 121 / BELGE 414

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Nizye karyeden iki bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf olan ve Hotun seferinde şehid olan babası tahvîlinin kendisine geçtiğini, Girid seferine harçlıkçı ta’yîn edildiğini ve tımârının Osman tavarından haksız yere zabt edildiğini ve sefere gitmek şartı ile tımârın kendisine verilmesine dâir hüküm. H. evâsıt Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 30 Mart 1653.

SAYFA 121 / BELGE 415

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Nizye karyeden Müsli iki bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf olan ve Hotin seferinde şehid olan babası tahvîlinin kendisine geçtiğini, Girid seferine harçlıkçı ta'yîn edildiğini ve tımârının Osman tafarından haksız yere zabt edildiğini ve elindeki berât gereğince tımârı zabt ve tasarruf etmesine dâir hüküm. H.evâhir Cemâzi-yel-evvel 1063, M. Mart 1653.

SAYFA 121-122 / BELGE 416

Hanefi İstanbul'a gelib Kayseri'de ki Şifâiye ve Giyâsiye medreselerin vergilerinin, emir ile Hanefi'ye tevcîh edildiği ve hiç kimsenin mani ve engel olmamasına dâir berât. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. Nisan 1653.

SAYFA 122 / BELGE 417

Kayseri sancağında Karakaya nâhiyesinde İyülü karyeden Receb üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub Girid seferinde harçlıkçı gidüb kusuru yok iken tımârı sefere gelmedi diye Hüseyin tarafından dahl olduğu ve sefere gitmek şartı ile tımârın Receb'e verilmesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 122 / BELGE 418

Kayseri sancağında Karakaya nâhiyesinde İyülü karyeden Receb üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub Girid seferinde harçlıkçı gidüb kusuru yok iken tımârı sefere gelmedi diye Hüseyin tarafından dahl olduğu ve sefere gitmek şartı ile tımârın Receb'e verilmesine ve elinde olan zâhiresin berât ettirinceye kadar zabt ve tasarrufunun verilmesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 122-123 / BELGE 419 - 1

Kayseri sancağında İslamlu nâhiyesinde Sividi Büzük karyeden Ebu Bekir üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Mehmed Girid ceziresinde vefat edib tımârı oğlu Süleyman'a tevcih olunmuş, Süleyman'da sefere giderken vefat etmiş olduğu için babası ve kardeşinin tımârının kendisine tevcîh olunub Girid seferine gitmesi şartı ile Ebu-Bekir'e verildiğine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 123 / BELGE 419 - 2

Kayseri'de Yeniçeri serdarının görevden alınıp yerine Yirmi İkinci Cemâatinden Süleyman'ın serdar olarak ta'yini ve serdarlık umuruyla ilgilenmesi gerektiği şeklinde irsâl

olunan mektûb. H. 24 Receb 1063, M.20 Haziran 1653.

SAYFA 123 / BELGE 420

Kayseri'de ki Bayram Pâşâ Mevlevî-hânesine nâzır ta'yîn olmasının faydalı olacağından Ali ta'yîn edilerek berât verilmiş ancak Mustafa'nın haksız itamları olduğunu ve Şeyhü'l-islâm nezâretinde Ali'ye verildiğine dâir berât.

SAYFA 123 / BELGE 421

Kayseri'de ki Bayram Pâşâ Mevlevî hânesinin nezâretinin yevmi üç akçe ile Ali'ye tevcih olduğu ve kusuru yok iken Mustafa tarafından elinden alındığını ve görevin kendisine verilmesine dâir ilâm üzere Mevlevî-hânenin nâzırını olup vakfın ruhu ve devamı için çalışmasını belirten berât. H.evâsıt Receb 1063, M.28 Mayıs 1653.

SAYFA 123/ BELGE 422

Kayseri de Şîfâhiye ve Giyâsiye medreseleri tevliyet ve cibâyet Süleyman da iken Hânefi ve Ali'nin hilâf-ı inhâ ile dahl etmelerine Şeyhü'l-islâm emr-i ile Süleyman'a verilen fetvâ-1 şerif.

SAYFA 123 / BELGE 423

Seyyid Abdülfettah'm, Kayseri'de ki vakıflara yevmi iki akçe ile görevlendirilmesine dâir berât . H.evâhir Receb 1063, M. Mayıs 1653.

SAYFA 123-124 / BELGE 424

Kayseri'ye bağlı nahiyelerde oturan Altı Bölük Yoldaşları üzerine Altmış Altıncı Bölük yevmi otuz akçe ulufeye mutasarıf olan İsmail Ali Belgrad'ın kethüdâyeri olarak ta'yin ve nasb olduğuna dâir mektûb. H. evâsıt Cemâzi-yel-evvel 1063, M. Mart 1653.

Kayseri de Bezazistan-ı Atık mahallesinde ki mescide yevmi bir akçe vazîfe ile imâm olan Seyyid Ali'nin hizmetinde kusuru yoğiken âhardan Abdusselam tarafından haksızlığa uğradığı bildirmesi üzere kendisine berât verilmesi.

SAYFA 124 / BELGE 425

Kayseri de Bezazistan-ı Atık mahallesinde ki mescide yevmi bir akçe ile imâm olup Seyyid Ali'nin hizmetinde kusuru yoğiken âhardan Abdusselam tarafından haksızlığa uğraması üzere ve berât gereğince görevden alınan Abdusselam'm yerine imâm olmasına dâir berât. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 124 / BELGE 426

Kayseri de vakî Giyâsiye ve Şîfâiye medreselerinin müderrisi olan Müslü Bey hasların toplanılmasına ta'yîn olduğuna dâir berât. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 124-125 / BELGE 427

Kethüdâ Mehmed, İstanbul'a arz-u hal edib mutasarrıfı olduğu haslar reayasını vergilerin toplanılmasına razı olmadıkları ve havâsları voyvodalara ref' ve tahrir olunduğu ve havâssın reayasının rencide edilmeden voyvodalara verdikleri hukuk-u rüsûmları üzerinden tahsil olunmasına dâir hüküm. H.27 Şabân 1063, M.23 Ağustos 1653.

SAYFA 125 / BELGE 428

Kayseri de Mancusun nâm karyedeki Melik Arslan Câmî-i şerîfi vâkfının nâzırı olan Mustafa, İstanbul'a mektûb gönderub câmînin harâb olduğunu tamir ve ihyası için mütevellî lâzım olduğunu bildirub, Süleyman oğlu yevmi bir akçe ile mütevellî nasb ve ta'yîn olduğuna dâir fermân. H.evâhir Receb 1063, M. 28 Mayıs 1653.

SAYFA 125 / BELGE 429

Kayseri de Karataş nahiyesinde Şeyh Çoban zâviye-dârı vefat etmiş yerine Mevlânâ Veli getirildiğine dâir berât. H.evâil Zi'1-hicce 1063, M. 23 Ekim 1653.

SAYFA 125 / BELGE 430 - 1

Girid Ceziresinde, orduda yarar ve fayda sağlayan Yusuf'un üç bin akçe tımâra mutasarrıf olduğu, Girid seferine memur olan bazılarından firar edenlerin tımârlarının ellerinden alınması ve harçlıkçılarının sefere gelmeleri fermân olunmuş, Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde ve Kise nâm karyeden iki bin beş yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Ömer firar etmiş olması nedeni ile tımârın boş kalmaması için Yusuf'a verildiğine dâir berât. H. 2 Cemâzi-yel-âhir 1062, M. 11 Mayıs 1652.

SAYFA 126 / BELGE 430 - 2

Kayseri, Melik Eretna müderrisi Şeyh Kasım, vakıf ve medreseden ayrılmış olduğundan Mevlânâ Mehmed Efendi'nin görevlendirildiğine dâir fetvâ-ı şerif.

SAYFA 126 / BELGE 431

Kayseri’de ki kur’a ahâlisinin İstanbul’a adam ve arzuhâl gönderub nahiye reâyâlarının haraç ve avâriz ve bedel-i nüzûllerini gibi vergileri verirken, şehir ahâlisinin Güherçileye odun ve toprak çekmemeye inad ve ihlal ettikleri ve bu görev için mübaşir olarak Ali Çavuş gönderildiğine dâir fermân.H. evâil Ramazan 1063, M. 26 Temmuz 1653.

SAYFA 126 / BELGE 432

Kayseri’deki kur’a ahâlisinin İstanbul’a adam ve arzuhâl gönderub nahiyeler reâyâları haraç ve avâriz ve bedel-i nüzûllerini verirken, şehir ahâlisi Güherçileye odun ve toprak çekmemeye inad eyledikleri ve ihlal ettikleri ve mübaşir ta’yîn olduğu ve gereginin yapılamaz ise havâle olunmasına dâir fermân. H. 27 Şabân 1063, M. 23 Temmuz 1653.

SAYFA 126 / BELGE 433 - 1

Kayseri’de ki Sazgeldi zâviyesinde Mustafa’nın yevmi yedi buçuk akçe ile zâviye-dâr olduğu, ahârdan Seyyid Mehmed dahl eylediğini ve geri kendisine verilmesine dâir isteği ile görevden alınan Seyyid Mehmed yerine Padişâhın inayeti ile zâviye-dâr nasb edildiğine dâir berât. H. 20 Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 18 Mayıs 1653.

SAYFA 127 / BELGE 433 - 2

Kayseri’deki avâriz hânelerin bin altmış dörd senesine aid olan avârizların toplanılması ve tahsîl olunmasının gerekliliği ile mühürlü ve nişânlu mevkufât defteri gereğince avârizların toplatılması ve değeri düşük akçe alınmamasına dâir fermân. H. 24 Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 22 Mayıs 1653.

SAYFA 127 / BELGE 434

Kayseri’ye mi’mâr başı olan Mustafa, İstanbul’a arz u hâl gönderib bin altmış dörd senesine aid olan avârizların tahsîlinin kendisine verildiğini ve elinde olan emir defteri ile avârizların zamanında toplanması ve tahsil olunması ve niza ve inad edilmemesine dâir fermân. H. 25 Receb 1063, M. 21 Haziran 1653.

SAYFA 127 / BELGE 435

Kayseri de ki Bayram Pâşâ Mevlevî-hânenin vakfı şeyhliğine vilayet ahalisi ve derviş-hânenin iyi hallinden dolayı Ramazan Dede’nin getirildiğine dâir berât. H. evâsıt Şabân 1063, M. 27 Haziran 1653.

SAYFA 127-128 /BELGE 436

Kayseri’de ki Bayram Pâşâ evkâfı mütevellisi olan Koyun-zâde Mehmet İstanbul’a arz gönderub, evkâfa nazır ta’yîn edilmediğini ve nazıra ihtiyaç yok iken Topal Ali’nin yevmi üç akçe ile berât ettirib nazır oldum diye vakfın mahsuline karıştığı ve sıkındı verdiğini belirterek görevden alınmasını istemesi üzere Topal Ali görevden alınması ve vakfa karışmasına izin verilmemesine dâir hüküm. H.21 Şabân 1063, M.17 Temmuz 1653.

SAYFA 128 / BELGE 437

Kayseri’de ki Bayram Pâşâ evkâfının mütevellisi olan Koyun-zâde Mehmed der-saâdete haber gönderib, Kayseri’de ki Mevlvî-hânenin gelirlerinin belli olan masraflarına sarf eylemek için Mevlvî-hâne şeyhine ta’yîn edilmişken bazı kimselerin ellerindeki berât ile tevliyeti aldıklarını ve mahsulü topladıkları fukaraya haksızlık ettikleri için bu kişilerin ref’ edilmesine dâir ricası ile bunların elinden berâtlarının alınması ve İstanbul’a havale olunmasına dâir fermân. H. 5 Ramazan 1063, M 30 Temmuz 1653.

SAYFA 128 BELGE 438

Kayseri’de ki Sefer, cediti Hacı Mustafa’nın evkâfı tevliyeti ve nezâreti olan babası Ali’nin vefatı sonrası oğlu olması nedeni ile bu görevin kendisine tevcîh olduğunu maliyeden berât aldığını ancak Abdusselam ve oğlu Abdülbâkî haksız olarak zabt ettiklerini ve tevliyet ve nezâreti kendisine verilmesi ricasına karşılık Sefer’e berât tevcîh edildiğine dâir belge. H.evâhir Receb 1063, M. 28 Mayıs 1653.

SAYFA 129 / BELGE 439

Kayseri’de Hacı Mustafa evlâdından Ali ve Sefer İstanbul’a gidip evkâfı tevliyet ve nezâretinin kendisine aid olduğunu ve vakfa kardeşi çocuklarından kimsenin mutasarrıf ola gelmiş olmadığını buna rağmen Abdusselam ve öz Abdülbâkî’nin berâtları ile vakfı kendilerine zabt ettiklerini ve gönderilen vekil Mustafa’nın emir gereğince Abdusselam ve Abdülbâkî’nin zabtına mani olub vakfı Sefer’e zabt ve tasarruf ettirmesine dâir berât. H. evâil Şabân 1063, M. 27 Haziran 1653.

SAYFA 129 -130 / BELGE 440

Danişmentlü cemâatinden Gündüz ve Yakub ve Veli ve Hâleb ve Mustafa ve Hacı Ali ve Hasan ve Bayram ve Mevlüd kimseler ile Safiye ve Meryem hanımlar İstanbul’a arz-

ı hâl sunub ve mirasçıları olan kişiler bin altmış üç senesinde cemâatlerden ismi geçen kimselerin evlerini basıb, beş kişiyi öldürdükleri ve mallarını zapt ettikleri ve evlerini yaktıkları ve zülm ettikerini bildirmesi ile der-saâdetden Dilaver'in mübâşir ta'yîn edilerek gönderilmesi ile emre karşı gelen saldırganların yakalanması ve konunun incelenmesi ve araştırılması ve gereğinin yapılmasına dâir fermân. H. evâil Şabân 1063, M. 27 Haziran 1653.

SAYFA 130-131 / BELGE 442

Danişmentlü cemâatinden Gündüz ve Yakub ve Veli ve Hâleb ve Mustafa ve Hacı Ali ve Hasan ve Bayram ve Mevlüd kimseler ile Safiye ve Meryem nâm hatunlar İstanbul'a arz-ı hâl sunub ve mirasçıları olan kişiler bin altmış üç senesinde cemâatler ile ismi geçen kimselerin evlerini basıb, beş kişiyi öldürdükleri ve mallarını zapt ettikleri ve evlerini yaktıkları ve zülm ettikerini ve bu konuda ellerinde fevta-i şerif üzere davrandıklarını söylemeleri ile konunun hemen görülmesi ile mübâşir olan Dilaver'in gönderilen emre karşı olan şakîlerin kazada bulduklarını ve hakk ve adalet üzere dava edileceği ve Kayseri'ye asker gönderileceği ve mirasın varisciler arasında dağıtılmasına dâir fermân.

Kayseri'de ki Melik Eretna'da ki dervîşhânedan Seyyid şeyh Kasım Efendi'din müderris olamak üzere mahkeme olunması ile Şeyhü'l-islâmın işareti ile bina olunmasına dâir belge.

SAYFA 131 / BELGE 443 - 1

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Akçain nâm karyeden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Ali Girid seferine harçlıkçı ta'yîn edilib, cezireye giderken firar etmiş, Ali'nin kaydı bozduzularak seferde mevcut bulunan ve hizmed eden Seyyid Mehmed'e tevcîh olunmasına dâir hüküm.H.evâsıt Cemâzi-yel-âhir 1063, M. Nisan 1653.

SAYFA 132 / BELGE 443 - 2

Amasya ve Kayseri sancaklarında tahrîr-i cedîd defterinde isimleri yazılı olan reâyâlardan bazıları firâr etmiş, bu kişilerin kasaba ve karyelerde buldukları ve bunların voyvodalara vergileri vermedikleri hukûk-u rüsûmda uygulanan âdet ve kanûn üzere alınmasını dâir hüküm.H. 23 Muharrem 1063, M. 24 Aralık 1652.

SAYFA 133 / BELGE 445

Kayseri de bulunan mutasarrıf ve çavuş ve defterhâne kâtibleri ve şakirtleri ve zuamâ ve tımar sahiblerinden bin altmış üç senesine aid olan bedellerin toplanmasına Yirmi Beşinci Bölük'den otuz beş akçe yevmiye ile Ali Mahmud Gürcü'nün görevlendirilmesi ve emir gereğince vergilerin tahsil edilmesine dâir verilen hüküm. H.5 Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 3 Mayıs 1653.

SAYFA 133 / BELGE 446

Elbistan ve Zamantu mukata zâbiti olan Karaman valisi Hâilil'in İstanbul'a arzu hâl gönderib karyelerde ki deftere kayıtlı olan râiyet ve râiyet oğullarının resmi bennâk gibi vergilerini ödemekden kaçındıkları ve inad eylediklerini bildirmesi üzere verilen hüküm gereğince deftere kayıtlı olanlardan resmi bennâk ve çift resminin belirtilen ölçüde alınmasına dâir verilen hüküm. H.evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 3 Nisan 1653.

SAYFA 133-134 / BELGE 447

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinin Talas ve Kise nâm karyelerden mutasarrıf olunan tımârın bir kısmının Seyyid İbrahim'e hibe olduğu, bin elli dokuz senesinin Girid ceziresine gitmeyince tımârı boş kalmış ve kaydı bozduymuş, elindeki berât ile sancak askeriyle seferde olduğundan tımârın Sefer'e zabt ve tasarruf ettirilmesine dâir hüküm.

SAYFA 134 / BELGE 448

Kirkor isimli zimmî dîvân-ı hümayûna dilekçe sunub, Hisar ve Salur karyesinden olup kendisi, oğlu ve kardeşinin kayıd sahibi olduğunu ve bazı vergilerden muaf olmalarına rağmen tâifeden kişilerin kendilerine müdahalede bulduklarını ve muhalif olduklarını bildirmeleri üzere, verilen emir gereğince davranılması ve başka kimseyi rencide etmeyib, davanın İstanbul'a gönderilmesine dâir fermân. H. gurre Şa'bân 1063, M. 27 Haziran 1653.

SAYFA 134-135 / BELGE 449

Kayseri'de, Hisar seferi için avâruz sahiplerinden bin altmış dört senesinin bedellerinin tahsil edilmesine ve mübaşir elinde olan defter suretine göre her bir haneden üç yüz akçe bedel tahsil edilmesi ve başka giderler için bedel alınmamasını ve hakk ve adalet üzere hesaplanmasını bildiren hüküm. H. 4 Ramazan 1063, M. 29 Temmuz 1653.

SAYFA 135 / BELGE 450

Horsana isimli zimmî der-saâdete dilekçe göndererek, Germir karye keferesinin şehir kethüdâsı hizmetinde olduğunu, cizye ve avârız gibi vergilerin toplanılmasına rağmen bazı kimselere müdahâle ve rencide ettiklerinibildirmesi üzerine, gönderilen hüccete göre davranılması ve kimseye dahl ve taarruz etdirmemesine dâir hüküm. H. 23 Rebîü'l-evvel 1063, M. 21 Şubat 1653.

SAYFA 135 BELGE 451

Bursa (Bursa) sancağında kürekçi ücretlerinin tahsili için Mustafa'nın ta'yîn edildiği, kürekçi ücretleri toplanırken de hazineye zarar verilmemesi ve kanuna göre tahsil edilmesine dâir fermân. H. 23 Ramazan 1063, M. 17Ağustos 1653.

SAYFA 136 / BELGE 452

Karaman'da güherçile için kazâ reâyâsından bin yüz kırk batman odun alınmış ve eskiden ola geldiği gibi odun miktarı talep ve tahsil edilerek güherçile eminine teslim edilmesine dâir hüküm. H.25 Cemâzi-yel-evvel 1063, M. 23 Nisan 1653.

SAYFA 136 / BELGE 453

Medîne-i Kayseri de şehir subaşılığına bin altmış senesinde Ramazan Ağa'nın memur edildiğine dâir mektûb.

SAYFA 136 / BELGE 454

Kayseri ve Zamantu'nun Yeniçeri serdârı ref' olunub yerine Yetmişinci Cemâatinde Ahmed serdâr nasb ve ta'yin olduğunu ve serdarlık umurunu yerine getirmesine dâir mektûb. H. 20 Zi'1-kâde 1063, M.12 Ekim 1653.

SAYFA 136-137 / BELGE 455

Kayseriye ve Zamantu'nun Yeniçeri serdârı ref' olunub yerine Yetmişinci Cemâatinde Ahmed serdâr nasb ve ta'yin olduğunu ve taraf-ı âherdan kimseyi dahl edilmemesine ve serdara itaad edilmesine ve kimseye zulm edilmemesine dâir mektûb. H. evâsıt Zi'1-kâde 1064, M. 23 Eylül 1653.

SAYFA 137 / BELGE 456

Kayseri vilayetinde bin altmış üç senesine aid olan cizyelerin toplanılması ve tahsîl olması için mühürlü ve nişânlu defter sûretine göre davranılması, defter gereğince iki bin dokuz yüz kırk iki haneden ve Hacı Ahmed evkâfından tahsil edilmesine ve eksik olmamasına ve tamamının toplanmasına dâir fermân. H. 25 Zi'l-kâde 1064, M. 7 Ekim 1654.

SAYFA 137 / BELGE 457

Kayseri şehrinde ki gayri müslimlerden bin altmış üç senesi cizyelerinin toplanmasına memûr olan kişinin defter gereğince verğiyi eksiksiz olarak tahsil edilmesi ve zamanında toplamasına ve deftere kayıtlı kişilere zarar verilmemesine dâir hüküm. H. 5 Reb'ül-evvel 1063, M. 3 Şubat 1653.

SAYFA 138 / BELGE 458

Kayseri sancağında Köstere nâhiyesinde Gömür nâm karyeden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Derviş'in Girid seferinde bulunmaması üzere tımârının başkasına verilmemesine dâir berât. H. evâhir Ramazan 1063, M. 26 Temmuz 1653.

SAYFA 136 / BELGE 459

Kayseri'de Bayram Pâşâ'nın binâ' eylediği Mevlevî-hâne mallarından Kapan Hanı gelirinin bir kısım ücreti fukaraların ihtiyaçlarına ayrılması şartı ile verilip, Mahmud ve Bâkî'nin mikdarı eksik almaları nedeni ile görevden uzaklaştırılıp, el-Hâcî Mahmud Dede ve Mustafa Dede'ye bu görev ortak olarak verilmiş ve Ramazan Dede Efendi tarafından teslim edildiğine dâir temessük. H. Ramazan 1063. M. Temmuz 1653.

SAYFA 136 / BELGE 460

Kayseri'de Bayram Pâşâ'nın binâ' eylediği Mevlevî-hâne mallarından Kapan Hanı gelirinden ayrılan ücret fukaraların yemek ihtiyaçlarının karşılanması için verilmesi gerekirken, Mahmud ve Bâkî'nin geliri eksik almaları nedeni ile görevden alınıp, el-Hâcî Mahmud Dede ve Mustafa Dede'ye ortak olarak verilmiş ve Ramazan Dede Efendi tarafından teslim edildiğine ve el-Hâcî Mehmed Dede ve Mustafa Dede müteveli olduklarına dâir fermân.H. 5 Ramazan 1063, M. 30 Temmuz 1653.

SAYFA 139 / BELGE 461

Kayseri sancağında Bozhân'ın da iki bin akçe tımâra mutasarrıf Musa me'mûr olduğu

Girid seferine gelmeyince tımârı Kenan'a verilmiş, onun da firar etmesi üzere söz konusu tımâr Girid seferinde yarar sağlayan Ahmed'e tevcîh edildiğine dâir hüküm.

SAYFA 139 / BELGE 462 - 1

Kayseri sancağında Sahra nâhiyesinde Mahzemin nâm karyeden iki bin beş yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Abdi Girid ceziresi seferine gelmeyince tımârı Mehmed'e verilmiş olmasına rağmen kaydı açık olduğu için Abdi'nin vefatı ile tahvîl verilenler arasında olan Seyyid Mustafa ve Mahmud arasında anlaşmazlık olmuş, ikiside seferden firar etmeleri üzere Mîr-alây elindeki berât üzere zabt ve tasarruf etmesi ve taraf-ı âherdan kimseyi dahl ettirmemesine dâir fermân. H. evâil Ramazan 1063, M. 26 Temmuz 1653.

SAYFA 140 / BELGE 462 - 2

Kayseri'de ki el-Hâc Ahmed Pâşâ Câmî-i Şerîf evkâfında ve Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli karyelerinin bin altmış dört senesi gelirlerinin hasatta zabt ve tasarrufunun Muhterem Bey'e verildiğine dâir hüküm. H. evâil Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 140 / BELGE 463

Helvacılardan Muhterem, Kayseri de Hacı Ahmed Pâşâ Câmî-i Şerîf evkâfının mütevellisi olan Abdi, Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli nam yerlerde belirlenen vergilerinin tahsil edildiğini ve temessük verildiğine dâir haber vermesi ile vâkıf türbelerinden talep olmadığı ve temessük verilmesinin doğru olmadığı, temessük gereğince hareket edilmesini ve zabt ve tasarruf edilmemesine dâir hüküm. H. evâil Zi'l-kâde 1063, M. 23 Eylül 1653.

SAYFA 140-141 / BELGE 464

Kayseri Sancağının Koramaz nahiyesinin Sarımsaklı ve Mahzemin nâm karyesinden Seyyid Mustafa tımâra mutasarrıf iken Girid seferine germedi diye Siyavuş tarafından berât ettirib, Alaybeyi bayrağı altında sefere katılmak şartı ile verildiğine dâir hüküm.

H. evâil Şevvâl 1063, M. 25 Ağustos 1653.

SAYFA 141 / BELGE 465

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Sarımsaklı nâm karyesinden Seyyid Mustafa on dört bin üç yüz akçelik tımâra mutasarrıf olub kusuru yok iken sefere gelmedi diye

tımârının on bir bin sekiz yüz akçesin Siyavuş ve iki bin iki yüz akçesi Alaybeyi Hızır almış, Girid seferine gitmesi şartı ile tımârın tekrar Seyyid Mustafa'ya verilmesine ve başkasının zabtına izin verilmemesine dâir hüküm. H. evâhir Cemâzi-yel-âhir 1063, M. 29 Nisan 1653.

SAYFA 141 / BELGE 466

Kayseri de el-Hâc Ahmet Pâşâ Câmî-i vakfına aid olan mülklerin bulunduğu Tomarza ve bağlı karyelerden mashsulâtın ahz ve kabzına Muharrem Bey'in nasb edilmesi ve alınan mahsulâtın câmî ve imaretlerin ihtiyaçlarında kullanılmasına dâir mektûb.

SAYFA 141-142 / BELGE 467

Kayseri ahâlisinin der-saâdete adam ve arzuhâl gönderdiği ve Kayseri kazâ'sında ki Güherçile kâr-hânesine odun vermekle yükümlü oldukları halde şehirliden odun alına geçmiş değil iken kura' ahalilerinin verdiği ve Güherçile kâr-hânesine odun ve toprak çekmek üzere Kayseri ve Süleymanlı Kebir kura ahâlisinin görevlendirildiğine dâir hüküm. H. 1 Zi'l-hicce 1063, M.23 Ekim 1653.

SAYFA 142 / BELGE 468

İl-Türkmâni Hâleb reâyâsı Kayseri de konakladıklarını ve burada kışlamanın mümkün olmadığını, Anadolu ve Karaman da kışlamak istedikleri ve resm-i bennâk ve kışlak gibi vergilerin tâleb edilmemesi isteğine karşı Yeni-il ve Türkmâni Haleb reâyâsının kışlamasına izin verilmemesi ve resm-i bennâk ve resm-i kışlakların vergilerinin alınmasına dâir fermân. H.evâil Zi'l-hicce 1063, M.23 Ekim 1653.

SAYFA 142 / BELGE 469

Kayseri'de ki Kapan-Hân'lar mukata'asının, bin altmış dört senesine mahsub olmak üzere bir senelik belirlenen değeri bin akçe olduğu ve bir senelik gelirinin Osman'ın almasına izin verilip ve değerini peşin olarak hazineye teslim eylediğine dâir berât.

SAYFA 143 / BELGE 470

Ermeni murahhasların ve Papas ve keşişlerin vesâir Ermeni keferesinin bin altmış dört senesi âyînî için zimmetlerinin alınması icab eden mikdarın adet ve kanun üzere sıkıntı içinde olanlardanda dahil gönderilen vekil tarafından tamamamen talep ve tahsil edilmesine ve senevi mîrînin kimsede kalmamasına ve belirtilen kişilerden alınmamasına dâir hüküm. H. 5 Zi'l-hicce 1063, M.27 Ekim 1653.

Cırlavuk mukata'asının on beş bin akçelik seneliğinin Mahmud Beşe'ye verildiği ve temessük yapıldığına dâir belge.

SAYFA 143-144 / BELGE 471

Kayseri'de bulunan altı bölük yoldaşları üzerine Kethüdâyeri olarak yüz otuz beşinci bölükden yevmi otuz akçe ulûfeyle Yusuf Hasan yeniçerinin nasb ve ta'yîn edildiğine dâir mektûb. H. Zi'l-hicce 1063, M. Ekim 1653.

Kuşcu Ağası olması ile Kayseri'de ki karyelerde ki kuşcu reâyâlarından tâm-ı mîrîlerini alınmış ve resm-i bennâkların ve âdet-i agnâmların alınmasına dâir belge.

SAYFA 144 / BELGE 472

Kayseri Sancağında Kenar Irmak nahiyesinde Yaşvıran nâm karyeden on bin akçe tımârı olan Ebu Talib oğlu Abdülvahab vefat etdince tımârın boş kalmaması için Girid seferi gelmek şartı ile Siyavuş'a tevcîh edildiğine dâir hüküm.

SAYFA 144 / BELGE 473 - 1

Kayseri sancağına Kenar Irmak nahiyesinde Yaşvıran nam karyeden on bin akçe tımârı olan Ebu Talib oğlu Abdülvahab vefat etdince tımârı Hasan'a tahvîl edilmiş ve Hasan serefer gelmeyince tımârın boş kalmaması için Girid seferi gelmek şartı ile Siyavuş'un zabt ve tasarrufuna verildiğine dâir berât. H. 4 Şevval 1063, M. 28 Ağustos 1653.

SAYFA 145 / BELGE 473 - 2

Kayseri'de ki mevlev-i medresesi Giyâsiye ve Şîfâhiyenin idaresi Ali ve Hânefi üzerinde iken Hasan ve Süleyman'a verildiğine dâir hüküm.

SAYFA 145 / BELGE 475

Kayseri'de ki tevâbi olan altı bölük yoldaşları üzerine Kethüdâyeri olarak altmış altıncı bölük yevmi otuz akçe ulûfeye mutasarrıf İsmail Ağa Belgrad nasb ve ta'yîn edildiğine dâir mektûb. H.17 Zi'l-hicce 1063, M. 8 Kasım 1653.

SAYFA 145 / BELGE 476

Kayseri kadısı Seyyid Salih nâm kadının vilâyette zûlm ve taaddî eyleğini ve kaza ahalisine küfür etti diyerek iftira attığını ve kaza ahalisinin kadı ile olan davasının İstanbul'a havale edilerek vezîr-i a'zam huzurunda görülmesine karar verildiğine dâir verilen hüküm. H.evâil Zi'l-kâde 1063, M.23 Ekim 1653.

SAYFA 146 / BELGE 477

Beylerbeyi olan Dilaver'in yârar ve emekdâr olması ile 1064 de, Kayseri'de kendisine arpalık tevcîh ve inayet edildiğine dâir fermân. H. evâsıt Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 146 -147 / BELGE 478

Kayseri'den Mahzemin kurasından el-Hâc Bekir'in mirasının eşi Hatice ve kızları Safiye ve Rabiya ve Güldane arasında paylaşımına dâir hüccet. H. 24 Muharrem 1064, M. 15 Aralık 1653.

SAYFA 147 / BELGE 479

Yeni İl ve Türkmâni Hâleb tâifesinin bin altmış dört senesine aid olan vergilerin toplanması ve âdet-i ağnâmların ve resm-i bennâk ve resm-i mücerredlerin ve şahların ve sâir hukûk rüsûmların alınması için Mustafa Ağa'nın vekil nasb ve ta'yîn edildiğine dâir mektûb.

SAYFA 147 / BELGE 480

Kayseri sancağında Sahra nahiyesinde Gömeç Hisarı nâm karyeden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Seyyid Müsli'nin altmış bir senesinde Girid ceziresi seferinden firâr ettiğini ve bu tımârı sefere katılmak şartı ile Abdi'ye tevcîh edildiğine dâir hüküm verildiği belirten belge.H. 17 Ramazan 1063, M. 11 Ağustos 1653.

SAYFA 148 / BELGE 481

Eyâlet-i Karaman'dan, Girid ceziresi seferinde cenk ve harb de yarar sağlayacak güçlü ve hazır silah kullanabilen üç yüz nefer tüfenk kullanıcısı hazırlamasını ve toplanan askeri güçle âsitâne-i saâdete gelinmesi ve donanma gemileri gitmeden gelmelerini ve bu konuda tereddüd ve ihmal edilmemesini ve bir an önce emrin yerine getirilmesine dâir fermân. H. evâil Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 148 / BELGE 482

Medine-i Kayseri de güherçile karhânesinde borcu olan Hüseyin Ağaya dâir temessük.
H. 12 Sâfer 1064, M. 2 Ocak 1654.

SAYFA 149 / BELGE 483

Kayseri sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Çukur Dereklü karyeden yirmi iki bin altı

yüz akçe zeâmete mutasarrıf olan babası Seydi'nin seferde şehid olması ile tımâr oğlu Receb'e tevcîh edildiğine dâir fermân. H. gurre Sâfer 1063, M. 1 Ocak 1653.

SAYFA 149-150-151 / BELGE 484

Kayseri sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Çukur Derekli nâm karyeden yirmi iki bin altı yüz akçe zeâmete mutasarrıf olub Girid Ceziresi seferinde hizmet ettiği ve haçlıkçı ta'yîn edildiği ve hala harçlıkçılardan bazılarının sefere gelmeyenlerinin zeâmet tımârının alınması ve sefere katılanlara tevcîh edilmesine ve Hâlil Ali nâhiyesinde Ecerken nâm karye ve on beş bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Ahmed'in sefere gelmemesi üzere tımârı Receb'e tevcîh edilmesine dair fermân. H. 10 Rebû'l-âhir 1063, M. 10 Mart 1653.

Medine-i Kayseri'den merhum Hasan'ın hayatta iken mirasını çocukları arasında paylaşmasına dâir hüccet. H. 25 Sâfer 1063, M. 25 Ocak 1653.

SAYFA 151 / BELGE 485

Karaman hazinesinin bin altmış dört senesininde otuz katar kile yük alımı ile ilgili ücretleri belirlenmesi sonucu on bin akçe ihrac olmuş ve bu meblağ Karaman hazinesinden verilmiş ve satın alınıb beherlerinin kabulüne dâir hüküm. H. 4 Muharrem 1064, M. 25 Kasım 1653.

Karaman eyaleti kışlasına hass borcu olan on üç mürahas ta'yîn olunbarak gönderildiği ve Karaman'a ta'yîn olan memurun satın alınan malı yüz altmış kerede verib, memurların temessük almasına ve muhasebeye göndermelerine dâir belge. H. evâhir Sâfer 1064, M. 1 Ocak 1653.

SAYFA 152 / BELGE 486

Elbistan mukatasının Ahmed'in mahzarında olduğunu, bin altmış üç senesi mirinin Zamantu ve Elbistan vergilerinin hazîne adına toplanılmasına dair verilen dâir berât.

H. 24 Zi'l-kâde 1063, M. 16 Ekim 1653.

SAYFA 152 / BELGE 487

Kayseri Yeniçeri serdârı olan Yetmiş Dokuz Cemâatinden Kerim'in serdârlığının eskisi gibi yerinde bırakıldığına ve serdarlık umûrunda davranmasına dâir mektûb. H. evâsit Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 152 / BELGE 488 - 1

Taht-ı kazâ da yeniçeri serdârı ref' olunub yerine Yetmiş Dokuz Cemâatinden Kerim nam yeniçeri serdâr nasb ve ta'yîn olunduğuna dâir mektûb. H. evâsıt Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 153 / BELGE 488 - 2

Kayserideki Ahmed Pâşâ vakfının olduğu Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli karyelerinin bin altmış dört senesi gelirlerinin zabt edilmesi ve mütevellî Abdi'ye temessük vermesine dâir hüküm. H. evâil Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

Hacı Ahmed Pâşâ Câmî-i Şerîf evkâfın mütevellîsi olan, kazâyâ bulunan Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli karyelerinin bin altmış dört senesi vergilerinin Hasan Çavuş ve Halil Bey'in dokuz yüz riyâl guruşa aldığını ve kalan miktarın hesaplanması ve Hasan Çavuş ve Halil Bey'e zabt ettirilmesine dâir hüküm. H. gurre Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 153 / BELGE 489

Kayseri de Satır oğlu Hakkı denilen Câmî-i Şerîf imâmı olan Abdütalib mahlûl olmuş ve Ahmed Çelebi imâm olmuş ve hizmetin gereğini yerine getirmesi vakfın ruhu ve devamı için çalışmasına dâir berât. H. 20 Muharrem 1064, M. 11 Aralık 1653.

Zamantu kazâ'larında rüsûm-u raiyyetlerin toplanması ve tahsîline mübâşir olan Halil Ağa, Kayseri de sakin ismi geçen zimmîlerin karyeleri terk ettikleri ve yükümlü oldukları vergileri ödemekten kaçındıkları belirterek Halil Ağa tarafından talep edildiğine dâir hüccet. H. 17 Zi'1-kâde 1064, M. 29 Eylül 1654.

SAYFA 154 / BELGE 490

Kayseri sancağında Koramaz nâhiyesinde Eğin nâm karyeden iki bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf babası Ömer tahvîlinden, oğlu Seydi İbrahim'e tevcîh olunmuş, kusuru yok iken Sefer tarafından zabt edilmiş, tımârın Seydi İbrahim verilmesine dâir berât. H. evâsıt Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 154 -155 / BELGE 491

Kayseri de Talas karye ahâlîsinin arz-u hali üzere, Ramazan'ın mübâşir olması ile görevde su-i istimalde bulunması üzere dava edilerek yerine İbrahim'in ta'yîn olunması ve acele olarak davanın görülmesine dâir mektûb.

SAYFA 155 / BELGE 492

Karaman eyâletinde bulunan emekli olan barudyân tâifesinin güherçile kâr-hânesine yük çektiklerini ve eskiden olduğu gibi on sekiz yük istihdâm edüb ola geldiği adet ve kanûna karşı olunulmamasına ve mîrî sahiblerine zarar verilmemesine dâir fermân. H. 17 Zî'l-hicce 1063, M. 8 Kasım 1653.

SAYFA 156 / BELGE 193

Kayseride hâric-i ez defter kayıtlarına göre rüsûm ve vergilerinin toplanması ve tahsil edilmesine dâir mektûb. H. evâsıt Rebû'l-evvel 1064, M. 20 Ocak 1654.

SAYFA 156 / BELGE 194

Karaman hazînesi defterdârı olan Mustafa'nın, kazâ'ya gönderilen deftere uyumadığı ve defterin nişanlı ve mühürlü olmasına itimat etmeyib başka emirler uygulaması ile işleri geciktirdiğini bildirip, Karaman hazînesine mîrî hizmet için deftere uyulması gerektiğini, sorun halinde baş muhasebe defterlerine bakılması, kayıtda olduğu ve eskiden ola geldiği gibi davranılmasına dâir fermân. H. 25 Şabân 1063, M. 21 Temmuz 1653.

SAYFA 156-157 / BELGE 195

Kayseri sancağında Köstere nâhiyesinde Gücü karyeden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Ahmed vefat edince tımârının boş kaldığı, Ali tımâra mutasarrıf iken sefere gitmeyib, sefere gitmek şartı ile tımârın Nasuh'a verilmesine ve H.1063 hükm-ü şerifle Osman tahvîlinin Hızır'a tevcih edilmesine dâir hüküm.

SAYFA 157 / BELGE 196

Üsküb voyvadası olan Hasker'in halka, fukaraya ve sakata zulüm ettiğini ve emir üzere tedbir alınması ve Hasker'in ve oğulları hakkından gelinilmesi, fesât halin kaldırılması, hâset ve şekâvetten alı konulmasına dâir fermân. H. evâsıt Muharrem 1064, M. 22 Kasım 1653.

SAYFA 157 / BELGE 197

Taht-ı kazâ'da yeniçeri, acemi oğlanları ve topçu ve cebeci zümresinde misafir oldukları yerdeki mîrîye aid mirasları kabz ettikleri ve İbrahim ta'yîn edilmiş ve tevâifi mezbûrda vefat edenlerin miraslarının ve nakitlerinin gönderilmesine dâir mektûb. H. evâsıt Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

Talas karyesi ahalisi İstanbul'a arzu hal gönderip, kendi terekelerinin kusuru yoğiken Ramazan'ı rencide ve remide ettirilmemesine dâir mektûb.

SAYFA 158 / BELGE 198

Kayseri kalesi koruyucularından olanların Anbarvirân nam karyede tımâra mutasarrıf oldukları vakıf yerlerinde ki tâmme, öşr ve resmleri alınması konusunda sorun çıktığı ve sorun çıkaranaın men edilmesi, tekkesinin öşr ve resminin ahz ve kabz edilmesini kanun üzere yapılmasına dâir hüküm.

SAYFA 158 / BELGE 199

Mehmed Pâşâ evkâfından taht-ı kazâdan olan Anbarviran mezrasının koruyucularından arazisi için öşür talebi ile hüccet ve izin olunmasına dâir mektûb.

SAYFA 159 / BELGE 200

Kayseri kazâ'sında Anbarviran karye yakınında bulunan temlîk olan mülk arâzisine bitişik olan arazinin dağılımı ile ilgili temessük.

SAYFA 159/ BELGE 201

Kayseri de Mustafa Çelebi, Yenice mahallesi sakinlerinden iken vefât eden el-Hâc Abdulfettâh'dan hayatta iken beş yüz esedi gurusu istidâyı aldığına dâir hüccet.

SAYFA 159 / BELGE 202

Kayseri de yeniçeri, acemi oğlanları ve topçu ve cebeci zümresinden mîrîye âid olan mirasların toplatılması için dergâh yeniçerilerinden Mustafa Çavuş'un ta'yîn edildiğine dâir mektûb. H. evâsıt Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 160 / BELGE 203

Kayseri de bulunan mîrîye âid olan mirasları İstanbul'a götürmek için Mustafa Çavuş nasb ve ta'yîn edildiği ancak vefat etmesi ile mîrîye âid olan mirasın götürülmesi ve gönderilen mühürlü mektûb gereğince davranılmasına dâir fermân.

H. evâil Sâfer 1064, M. 22 Aralık 1653.

SAYFA 160 / BELGE 204

Yeniçeri serdarı ta'yîn olunan Mustafa Çavuş'un kazada sakin olması ve yeniçerileri deftere kayd edib toplamasını ve mahallerinde mevcut bulunmalarını, yeniçerilerin İstanbul'a gönderilmeleri ve ihmal ve kolaylık gösterilmemesine dâir mektûb.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN TRANSKRİPSİYONU

SAYFA 82 / BELGE 287

Medîne-i Kayseriyye mahâllâtından Bozatlı Mahâllesi sakinlerinden bakkal Ali bin Veli nâm kimesne meclis-i şer'î lazîmü't-tevkirde kendiye sâbık-ı mutasarrıf olan işbu hâfız-ı hâze'l-kitâb orta boylu, açık kaşlı, ela gözlü, buğday enli, kumral Sakallı Gürcüyü'l-asl Yusuf bin Abdullah mahzarında bi't-tavi's-saf ikrâr ve i'tirâf edib itk ve rakabât-ı azîm kurbiyyet vesile derecât ve sebep dahl-i hibât-ı aliyyâd olduğundan mâ-adâ emtîâdan her bir uzvun mukabelesinde muktedir bir uzv-ı nârdan â'zâr olduğu nâtık hadîs-i şerîfin masmur-ı münife ittilâ olması mezbûr Yusuf'u hasbet-en-lillah mülk emlâkı cem'î malından tahrîr ve i'tâk ve silk-i mülkden ihrâc ve (...) ahrârü'l-aslîne idhâl ve idrâc eyledim. Ba'de'l-yevm üzeriyle mûmâ-ileyhâ için sabit olan edâ-yı şer'îyyeden gayri hakkım kalmadı dedikde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb-i tahrîr olunur. Hurrîre fî'l-yevmü's- sâmin Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- El-Hâc bin Süleyman
- İbrahim Hâlife Abdussani
- Samed bin (...)
- Ali Bin Sefer
- Veli Bin Murad
- gayruhum

SAYFA 82 / BELGE 288

Deveci tâifesinden mahzar İbrahim bin el-Hâc Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda hâfız-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Ali bin Emir (...) nâm kimesne üzerine da'vâ ve takrîr-i

kelâm edib târih-i kitâbdan üç ay mukaddem mezbûr el-Hâc Ali'den elli kıt'a esedî guruş bir râst mâye devesini nibeten iştirâ' edib ta'yîni yük yükledirib isti'mâl eylediğimde sol ayağı ağsayıb âyib-i kadîm olduğu zâhir olmakla hâlâ zikr olunan devenin red olunması matlubumdur dedikte gıbbe's-suâl mezbûr el-Hâc Ali (...) zikr olunan deveci mezbûr İbrahim Cuma Abdülsalim olmak üzere bey' eyledim. Tarih-i mezkûrdan beri yük yükledib isti'mâl etmeğın mezbûr İbrahim'in yedindeki olmuştur gayb-ı hadîsden deyû gayb-ı kadîm olduğunu inkârıyla mukabele etmeğın müddeî-i mezbûr İbrahim'den tâkririne İsmaili beynine taleb olundukta ityân-ı beyniden aciz olunduktan sonra (...) mezkûr vuku'f-i şûûrî olan ehl-i hayra tâifesinden kimesneler gösterildikde âyib-i mezkûr kadîm olmayıb müşteri yedinde iken hâris olduğu ihbâr eyledikten sonra mezbûr İbrahim zikr olunan devenin kendilerinde iken hâris olmuş âyib ile kabl edib ve semeni olan meblağ-ı mezkûr elli esedî guruş mezbûr el-Hâc Ali'ye edâ-ı hükm-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunur. Hurrîre fi' gurre Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- El-Hâc Veli Bin El-Hâc (...)
- Abdullah Bin Ali
- Hâlil Bin Abdülkadir
- Hasan Bin Mustafa
- gayruhum

SAYFA 82 / BELGE 289

Medîne-i Kayseriye'de Tus Mahâllesinde vâki' el-Hâc Arab mescid-i şerîfinin imamı olub mescid-i mezbûrun efkâfından zirk-i âtî olan tarla da'vâs için savb-ı şer'den mütevellî nasb olunan fahrü'l eimme Kasım Efendi ibn-i İbrahim mahfil-i kazâdan Hasan ibn-i emred Fakih gene mahzarında üzerine tâkrir-i da'vâ edib şehir toprağından olub merhûm el-Hâc Abdülcelil'in mescid-i mezkûrun imamı ve imâmeti vâkf-ı şartla aldığı tarlalardan mezbûr Hasan dahi icâr-i muâyine ile bir kıt'a vâkıf tarla tasarruf edilib küllî vâkf arazi müste'cer yedinde üç seneden ziyâde ibkâ' olunmak câiz olmadığı binâen hâlâ zirk olunan tarlayı âhera icâr-ı mürûr eyledik mezbûr Hasan kasr-ı yed etmeyib teslimden imtina eder suâl olunub kasr-ı yedin tenbih olunmak

matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Hasan zikr olunan vâkıf tarlayı ba'de'l-yevm tasarruf eyleyib müteveli merkûm Kasım Efendiye teslim etmeğe (...) olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunur. Tahrîren fi'l evâhir Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Osman bin Sadi
- *Ömer bin Mustafa
- Mustafa Çelebi bin Mehmed Çelebi
- Ömer bin Hasan
- Mehmed bin Hasan Hâlife
- İsmail bin Abdül'selam

SAYFA 82 / BELGE 300

Medîne-i Kayseriye'de Güçük Mahallesinden Osman bin Ömer nâm kendi mahfil-i kazâdan hâfız-ı hâze'l-kitâb Ali ibn-i el-Hâc Hasan âher mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib gaibetü't-ani'l-meclis kaynım Mahmud nâm kimesne mezbûr Ali'nin sulbî oğlu olub ticâretle âher diyarda iken vefat eden Hasan ile şirket-i mufâvaz'a ile şirket olub ticâret ederlerken mezbur Hasan vefat edib ma-şirketten zimmetine sekiz yüz keçi veresi kalmağın mezbûr Mahmud tarafından vekâlim hasebiyle mezbûr Mahmud'un hissesini hâlâ merkûm Ali vâz'-ül-yed olduğu cihetten talep eylediğinde teslimden imtinâ eder suâl olundukda gıbbe's-suâl merkûm Ali cevabında oğlu mezbûr Hasan'ın mevtîni mezbûr Osman ve merkûm Mahmud'un vekili olduğunu inkâr ile mukabil etmeğın madem ki mezbûr Hasan'ın mevtî ve merkûm Mahmud'un tarafından mezbûr Osman'ın vekâleti sabit olmadığı mezbûr Osman'ın (...) da'vâ-ı istihkakı olmağınla taarruzda min-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'el râbi' min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Mahmud bin Osman
- Hasan bin Mustafa

- Ali bin Mehmed
- Hâilil bin Abdülbâkî
- gayruhum

SAYFA 82-83 / BELGE 301

Medîne-i Kayseriye'de Kalenderhâne Mahâllesi sakinlerinden Yusuf şehr-i yârânı Kasım nâm kimesneler meclis-i şer'de lazîmü't-tevkirde fahrü'l-müderresin el-Hâc Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman Beşe tarafından ikrâr-ı âtî-l-beyânı tasdikça vekil-i şer'î olan el-Hâc Ali ibn-i Mahmud'un mahzarında her biri ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf (...) edib târih-i kitâbdan üç sene mukaddem mezbûr el-Hâc Ahmed Çelebi'den yüz yirmi kıt'a esedî guruş teslimden ve ahz ve kabz edib silk-i mülk-isahîhede münselik olub mahâlle-i mezkûrda vâki' bir tarafı el-Hâc Tanrıverdi ve bir tarafı Veli Hâlife mülkü ve bir tarafı el-Hâc İbrahim mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa ve bir taphâne ve bir kiler ve bir örtme ve bi'r-mâ ve bir mikdar bağçe ve havluyu müştemil olan menziliz meblağ-ı mezkûr mukabelesinde mezbûr el-Hâc Ahmed Çelebi rehin makbuz-ı vaz'' etmiştik el-hâletü hâzihi hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan menziliz bey'-i bâtt-ı sahîh ile mezbûr el-Hâc Ahmed Çelebi'ye yüz seksen kıt'a esedî guruş bey ve teslim edib ol-dahi iştirâ' ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz seksen esedî guruşunu yüz yirmi esedî guruşunu deyn-i merkûma takas edib atmış guruşunu merkûm el-Hâc Ahmed Çelebi yedinden hâlâ ahz ve kabz eyledim menzil-i mezkûr tecmî-i mâ-fi'l-hudûd mezbûr Ahmed Çelebinin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf olsun dediklerinde mukırrâne-i mezbûranın ikrâr-ı meşrûhâlârını vekil-i mezbûr el-Hâc Ali vicâhen ve şifâhen tasdik itmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâdis şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-müderresin Abdülkerim
- Abdül'rahman el-Seyyidi Çelebi
- El-Hâc Ali bin
- Mehmed bin Çelebi
- El-Hâc ibn-i (...)

- El-Hâc Abdusselam el-Seyyid Ali bin Ahmed

SAYFA 83 / BELGE 302

Medîne-i Kayseriye’de Şarkıyan Mahâllesi sakinlerinden iken halike olan Mariye bint-i Seban verdi nâm nasrânînin verâseti zevci Yasef veled-i Cihan Şah ve Sadri oğulları ve Uğurlu Yivan ve Save nâm zimmîler mahzarında olduğu şer’ân zâhir ve müteâllik olduktan sonra mezbûran Uğurlu ve Yivan meclis-i şer’î şerîf vâcibü'l- şerîfle hâmil-i hâze'l-kitâb Sofya bint-i Acı Yasef nâm nasrânî muvâcehesinde her biri ikrâr-ı sahîh-i şer’î ve takrîr-i kelâm edib vâlidemiz hâlîke merkûmenin metrûkâtı veren mezkûr beynlerinde iktisâm olundukda âlâ tarîkû't-harâç şer’â menkulâtıdan otuz esedî gurusluk eşya zevci merkûm Yasef’e verilip Eğri Bucak nâhiyesinde vâki’ Abdülhaydar(...) mâlûmu'l- hudûd karındaşımız Save’nin hissesine ta’yîn olunub mahâlle-i mezkûrda vâki’ bir tarafı Karaman-zâde el-Hâc Mustafa Efendi mülkü ve bir tarafı zimmî Semevan mülkü ve bir tarafı zimmî Acı Abraham mülkü ve bir tarafı tarîk-i-ı has ile mahdûd bir sofa ve bir kiler ve bir ahur ve bir çardak ve bir havluyu müştemil olan mülk-i menzil bizim ikimizin hissesine ta’yîn ve tahsîs olunmuştur el-hâletü hâzihi hudûd-i mezkûre ile mahdûd olan menziliz bey’-i bâtt-ı sahîh-i şer’î ile mezbûre Sofya’ya iki yüz kıt’a esedî gurusu bey’ ve teslim edib ol-dahi iştirâ’ ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz esedî gurus mezbûr Sofya yedinden bi’t-tamâm ve’l- kelâm ahz ve kabz eyledi menzili merkûm ba’de’l-yevm mezbûre Sofya mülkü meşterasıdır dedikde gıbbe’t-tasdiki’ş-şer’î mâ-hüve’l-vâki’ bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fî’l-yevmi’l 6 min Muharremü’l-harâm li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü’l-kudat (...) Efendi ibn-i Süleyman
- Ahmed el-Seyyid Subhi
- Süleyman Mahmud
- Ahmed Çelebi bin Ali
- Sefer Çelebi Mevad Bey
- gayruhum

SAYFA 83 / BELGE 303

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından el-Hâc Mansur Mahâllesi sakinlerinden Zenan nâm hatun tarafından sulhî atiyü'l-beyân ikrâr-ı vekil olub ibn-i Abdullah ve İbrahim Çelebi ibn-i Mustafa Beşe nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer'-i mahzarıyla vekâleti sabit olan Arslan Ali Beşe ibn-i Hasan nâm râcil-i meclis-i şer'-i serîf-i lâzımü't-teşrifde karye-i Vekse sakinlerinden hâfız-ı hâze'l-kitâb Bayram veled-i Anasdas nâm zimmî muvâcehesiyle bi'l-vekâle ikrâr-ı şer'î ve takrîr-i kelâm edib karye-i mezbûr toprağınla vâki' bir tarafı zimmî Mikail bağı ve bir tarafı zimmî Makol bağı ve bir tarafı zimmî Yenibey bağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmireyi müştamil olan bir kıt'a bağı müvekkilem mezbûre Zenan'ın zevci olub mukaddemâ vefat eden İbrahim zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-un-aleyh olan mihr-i müecceli için müteveffâ-yı mezbûr muhâllefâtından hıyn-ı iktisâmda bana ta'yîn ve tahsîs olundu deyû mezbûre Zenan merkûm Bayramdan da'vâ edib ve merkûm bayram dahi zikr olan bağı müteveffâ-yı mezbûr Bayramdan hâl-i hayatta 50 kıt'a esedî gurusu iştirâ' eyledim deyû tarafından da'vâ eyledikten Muslîhûn tavassud edib mezbûre Zenan da'vâ-ı mezkûr fârig olmak üzere 10 kıt'a esedî gurusu üzere inşâ-yı akd-î sulh eyledikten müvekkilem mezbûre Zenan dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr 10 gurusu mezbûr İbrahim yedinden tamâmen ahz ve kabz edib da'vâ-ı mezkûrdan mezbûr Bayramın zimmetine ibrâ ve iskât eyledi dedikde gıbbe't-tasdikî's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi's-sâmin min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Ömer Çelibi ibn-i İbrahim
- Kemaleddin el-Hâc Hasan
- Mustafa bin Sefer (...)
- Mehmed Çelebi Müsli Çelebi
- Hasan Çelebi
- gayruhum

SAYFA 83 / BELGE 304

Medîne-i Kayseriye'de Hasinli Mahâllesinde sakin Osman Çelebi ibn-i el-Hâc

Abdusselam nâm kimesne meclis-i şer'î kavîm vâcibü't-tekrîmde bi'l-fi'l hâkimü'ş-şer'î-i şerîf ilmiü'l-ülemâi'l-fezâm efzâi'l-fezâläü'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtirâm, hâfız-ı hâze'l-sahîfet-i şer'îyi edâsiyla (...) Mustafa Efendi hazretleri muvâcehesinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î takrîr-i kelâm edib Mahmiyey-i Üsküdar da müşârün-ileyh Efendi hazretleri karz-ı şer'â tarîkiyle 500 esedî guruş def' ve teslim edib mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mustafa Efendi hazretleri dahi vech-i muharrer üzere istikrâzın yedinden ahz ve kabz edib (...) meşrûhayı nâtık-ı mûmzâ ve mahtûm deyû temessükü dahi vermişti. El-hâletü hâzihi zikr olunan 500 esedî guruşun müşârün-ileyh Efendi hazretleri yed-i şerîfinden bi't-tamâm ahz ve kabz edüb (...) ve imzâlu ile mûmzâ ve mahtûm olan deyû temessükü dahi kendilere teslim eyledim min-ba'd zikr olunan 500 esedî guruşun zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l 9 Muharrem sene 1063.

Şühûdü'l-hâl

- Ali Çelebi Osman
- İbrahim Çavuş
- Çukadar Memmed Beşe
- Osman Beşe ibn-i Mustafa
- Mahmud Bey
- Ahmed bin İbrahim

SAYFA 84 / BELGE 305

Medîne-i Kayseri'ye tâbi' Cırgalan nâm karyenin sagîr çobanları olub hâlâ Kürtler mahâllesinde sakin hâfız-ı hâze'l-kitâb Mehmed bin Tanrıverdi ve Musa Hızır nâm kimesneler mahfil-i kazâdan karye-i mezbûr sakinlerinden İlyas ibn-i el-Hâc Mehmed nâm mehter mahzarıyla ikrâr-ı tam da'vâ ve takrîr-i kelâm edib tarih-i kitab gecesi mezkûr mezbûrda iken mezbûr İlyas ve neferât-ı na-mâlûm kimesneler (...) eylemedi. Elmas damımız üzerine çıkıp gezerler iken ahâli-i mahâlleden bazı kimesneler âgâh olub mezbûr İlyas ahz ve kabz edib refiki olan kimesneler firâr etmiştir. Hâlâ suâl olsun dediklerinde gıbbe's-suâl mezbûr İlyas cevabında husus-i mezkûrun inkârıyla mukabele etmeğin mezbûran Mehmed ve Musa ve neferi tâkrir-i meşrûhlarına muvâfık bi't-taleb udûl-i ricâlden Ahmed Beşe ibn-i Mustafa ve diğerkileri Mustafa bin Safi ve

diğer Mustafa bin Beşe Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer''a hâzıran olub gıbbe't-üş-şer'a fi'l-hakîka mezbûr İlyas ve refiki olan ismi na-mâlûm bir nefer kimesne vâkfı mezbûr da mezbûran Mehmed ve Musa'nın damları üzerinde çıkıp gezerlerken mezkûrenin ve mevâdı şehâdet-i şeriyye eyledikten sonra mezbûr Musa'nın zevcesi Fatma hatunun ve merkûm Mehmed'in zevcesi Makal nâm acizun hakîkat hâlleri mahâlle-i mezbûr ahâlisinden işbu hazırun-ı bi'l-meclis olan ibn-i Mehmed ve Hasan bin Süleyman ve Abdürrahim ibn-i Ali ve Nasuh ibn-i Süleyman nâm kimesnelerden itmâma suâl olundukda cevablarında mezbûratan Fatma ve Makal hatunlar kendi hâllerinde olub iyi (...) nâ-mahrem ile alâkaları olduğu mesmûâmız olmadı Saliha hatunlar ve mezbûr her birinin hüsn-ihâllerini ihbâr eylediklerinde mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l sâmin şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Mehmed Hâlife Bin Mahmud Hâlife
- Seyyid Abdürrahim Hâlife Hıdır
- Mehmed ibn-i Abdullah
- Sefer Bey Abdullah
- İbrahim İbni Mehmed
- gayruhum

SAYFA 84/ BELGE 306

Medîne-i Kayseriyye tâbi' Cırlavuk nâm karye sükkânından iken bundan akdem vefat eden Fazullah Beşe râcilin sulbî sağır oğulları Mustafa ve Mehmed ve sulbî sağır kızları Fatma ve Rabia ve Hatice ve Asiye'nin babaları müteveffâ-ı mezbûrdan ırs-ı şer ile intikâl ve isâbet eden emvâllerini hıfzıdır ahvâllerini zabt için bir vasî nasb ve ta'yîn olmağı lâzım ve mühim olmağın sigar-i mezkûranın vâlideleri olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Ayşe bint-i Habil nâm hatun her vechle vesayete ehli ve müstehâk olmağın sigâr-i mezkûrenin tesviyye-i umûru için cânib-i şer'adan vasî nasb ve ta'yîn olunub mezbûre Ayşe hatun dahi vech-i muharrer üzere vesayeti mezkûredeyi kabul ve hizmet-i lâzımelerin edâya teahhüd oldukdan sonra sigâr-i mezkûrenin li-ebeveyn karındaşları olan İbrahim Çelibî nâm şâbb dahi vâlideleri ve sigâr-i mezbûrenin üzerine bi'n-nâzır

tesbit olunub mezbûr İbrahim Çelebi dahi nazardan mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesi edâya teahhüd etmeğın mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l 10 Muharrem sene 1063.

Şühûdü'l-hâl

- Abdülkerim Çelebi Ali Beşe
- Ali Beşe (...)
- Çukadar Mehmed Beşe
- Ali Beşe bin Osman
- Abdülkadir bin Habil

SAYFA 84 / BELGE 307

Nefs-i (...)mahâllâtından (...) mahâllesi sükkânından Ali ibni Ahmed Beşe nâm kimesne meclis-i şer'îf Şâm-î memâd* olan mahfil-i kazâdan (...) Medîne-i Kayseri mahâllâtından Elsem Pâşâ, mahâllesinde vâki' zıkr-i âtî olan menzil-i mülküyet üzere vâz'-ül-yed olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Emine binti Yunus Ağa nâm hatun tarafından tefâsîl-i âtî üzere vekil sâbit-i ül vekâlesi olan zevci Es-Seyid Hamza Çelebi ibni Es-Seyid Ali Çelebi münhasıra üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib mukaddemâ bin beş tarihinde vilâyet-i Rum ilinde ikrâra mutasarrıf vefât eden babam mezbûr Ahmed Beşe'nin muhâllefâtından olub zıkr-i sebk* eden Elsem Pâşâ, mahâllesinde hudûdun müştemilatı mâlûm olmayan menzil ırs-ı şer'îyle bana intikâl ve isâbet edib lâkin tarih-i mezbûrda ibni Sefer olmağla ve nefis-i Maraş'da bütün*edib (...) tenfîze* giderken medîne-i mezbûr (...) edib menzil-i mezkûrun da'vâ etmeyib (...) küffâr (...) edüb* olub nefis-ı Maraş'a geldikde yirmi iki sene dâhi eğlenib kalmışdım hâlâ mezkûr mezbûr Seyyid Ömer Çelebi (...) suâl olsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Seyyid Ömer Çelebi cevabında mezbûr Asya'nın da'vâ eylediği menzilin otuz yedi tarihle (...) nâm mezbûr Yunus Ağa merhûm el- Hac (...) nâm kimesneden sıhhâtle* otuz bin akçe (...) edüb mülk-ü müşterâsı iken mezbûr Yusuf Ağa dâhi vefât etmeğle muhâllefâtından olsun menzil mezbûr zevcim ve müvekkilem (silik) (...) olmağın vekâlim hasebiyle zabt ederim bey'i (...) mütecâvizdir merhûm mezbûr (silik ...) kimesnelerin yedlerin (...) üzere her biri zabt ve tasarruf eylemişler vech-i meşrûh üzere mezbûre Asya'nın babası mülkü olduğu ma'lûmum değıldirse (...)bâkî olmamağla mezbûr Asya vâz'-ı takrîrine

muvâfık bi't-tâleb oldukda (silik) (...) olub mezbûr Asya ber-vechle ityân-ı (...) olduğundan mâ-adâ da'vâ eylediği menzil hudûd-u müşterîni şer'â tahdîd ve ta'yîn ve tasarruf ve tahsîs (...) olmayıb (...) menzil mezkûr kemâkân fî-evvel mezbûr Çelebinin müvekkile mezbûr Emine hatunun yedinde ibkâ' olunmak üzere mâ-hüve'l-vâki' bi't-tâleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l sâmin min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- El-Hâc Abdül bin Üveys
- Mehmed Çelebi Ferhad (...)
- Süleyman bin İbrahim
- Ömer Çelebi Mustafa Çelebi
- Ali Çelebi ibn-i el-Hâc Seyyid
- gayruhum

SAYFA 85 / BELGE 308

Medîne-i Kayseriye'de Selman Mahâllesinin Yiğitbaşı olan Murad veled-i Acı Aydın nâm zimmî mahfil-i kazâda sâbika mahâlle-i mezkûreden olub hâlâ Şarkıyan mahâllesinde sakin hâmil-i hâze'l-kitâb Kaplan veled-i Hıdır nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib mezbûr Kaplan tahrîr-i cedidesi bizim mahâllemizde sakin olmağla cizyesi bizim mahâllemizde kayd ve tahrîr olunmuşken hâlâ cizyesi taleb eyledikde edâdan imtinâ eder suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl merkûm Kaplan cevabında fî'l-hakîkatın zirk olunan Selman mahâllesinde sakini olurum gelen tahrîr-i cedide de Selman mahâllesinin zimmî Şarkıyan mahâlleside kayd-ı tahrîr olunmadığım cihetinde hâlâ sakin olduğum Şarkıyan mahâllesi ahâlisi ile cizyemi mâ-adâ teslim eylerim deyû Selman mahâlesinde kaydı olduğunu mezkûr olmak mâ-adâ mezbûr Murad'dan tâkrir-i meşrûhuna mutâbık beyn-i sûret-i defter-i hâkanî taleb olundukda bi'l-muvâcehe de ibrâz edib nazar olundukda merkûm Kaplan'ın ismi bulunmamağın sakin olduğu mahâlle-i Şarkıyan zimmîleri ile mâ-adâ etmek üzere tenbih olunub merkûm Murad maârîzdan men' olmağın sakin olduğu mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.

Şühûdü'l-hâl

- Şerîf bin Mehmed
- Hâlil bin Abdüssani
- Hasan ibn-i Mustafa
- Mehmed İbni Abbas
- Gayruhum

SAYFA 85 / BELGE 309

Medîne-i Kayseriye'de Karakeçi Mahâllesinden Kayser veled-i Sadga nâm zimmî meclis-i şer''i kâvim-i vâcibü't-tekrîmde hâmil-i hâze'l-kitâb Kayser veled-i Yanos nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav''i's-sâf ikrâr ve i'tirâf edib silk-i mülküne sarîhimde münselik olub nâhiyeyi Eğribucak'ta vâki' bir tarafı zimmî Simaven bağçe ve bir tarafı Delal Müncal bağçe ve bir tarafı zimmî Sefer bağçe ile mahdûd olub mülk-imenzili ve eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmireyi müşt Emil olan bağçe bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Kayser'e kırk yedi esedî guruşa bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr kırk yedi esedî guruş mezbûr Kayser yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim bağçe-i mezkûr merkûm Kayser'in mülk-i müşt erâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîkü'ş-şer'î mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Veziri bin (...)
- Karamaz bin Hasan
- El-Hâc Himmet
- Bin (...) Ömer Çelebi
- Ali Mustafa Ağa
- Abbas Abdülcelil
- Hâlil Cafer
- Ali bin Ataullah
- gayruhum

SAYFA 85 / BELGE 310

Medîne-i Kayseriye’de Bozatlı Mahâllesinde sakin iken vefat eden Mehmed Muharrem nâm kimesnenin verâseti hemşireleri Hatice ve Ayşe ve Mümine nâm hatunlar münhasıra olduğu şer’ân ve zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûran hatunlar tarafından bey’i âtiyü’l-beyân ikrâra vekil olub mezbûratın ma’rifet-i şer’îyye ile arifân Mahmud Hâlife ibn-i İbrahim ve Ali Çelebi ibn-i el-Hâc Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer’î câhid mahzarında vekâlet-i sabite olan Mehmed ve ibn-i İsmail nâm kimesneler meclis-i şer’-i şerîfde lâzîmü’t-teşrifde fahrü’l-emâsili ve’l-akrân Mehmed Ağadan el-Hâc Musa tarafından tasdîk cai’z-zikre vekâlet-i sabite ol-vekâlesi olan Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâc Musa mahzarında bi’l-vekâle ikrâr-i şer’a ve tâkriri-i kelâm edib müteveffâ-yı mezbûr Mehmed’in muhâlefâtından olub mahâlle-i mezkûrda vâki’ bir tarafı üstâd Kaya mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Sefer mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa ve bir taphâne ve bir havluyu müştamil olan mülk-i mevrûsları olan menzili müvekkilât-ı mezbûre Hatice ve Ayşe ve Mümine bey’-i bâtt-ı sahîh-i şer’î ile mûmâ-ileyhâ Mehmed Ağaya yüz otuz beş kıt’a esedî gurus bey’ edib oldâhi iştirâ’ ve kabz ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrden yirmi dört esedî gurusu beyyine takas edib onbir esedî gurusunu mezbûr Mehmed Ağa yedinden ahz ve kabz eylediler. Ba’de’l-yevm menzil-i mezkûr mûmâ-ileyhâ Mehmed Ağa’nın mülk-i müştârâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gıbbe’t-tasdîkü’ş-şer’î mâ hüve’l-vâkı’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’l-aşer min Muharremü’l-harâm li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü’l-hâl

- Ali Beşe bin Sefer
- Mustafa ibn-i Şükrullah
- El-Hâc Bali
- Tanvel
- Murad
- Osman Murad
- Mustafa el-Hâc Hasan
- El-Hâc (...)
- Gayruhum

SAYFA 85 / BELGE 311

Medîne-i Kayseriye Mahâllâtından Lala Mahâllesi sakinlerinden Ebu Bekir Çelebi bin Süleyman beşe tarafından vech-i âti üzere ahz ve kabza vekil olub Ömer Çelebi bin el-Hâc Ali ve el-Hâc Mehmed bin Hâlil şehâdetleri ile vekâleti sabite olan mezbûr Süleyman Beşe bin Cafer meclis-i şer'î şerîfde bi'l-fi'l medîne-i mezbûrda da câmî-i şer'î şerîf olan ilmi-ül ülemâil fezâm efzâ-il füzâlaü'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihirâm, sahibü'l-izz ve'l-ihîşâm hâfız-ı hâze'l sahîfet-i şer'îyi izzetlü Es-Seyyid Mustafa Efendi hazretleri muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edib mâhmiye-i Üsküdar da müşârün-ileyh Efendi hazretlerine oğlum ve müvekkil-i mezbûrda Ebu Bekir Çelebi'nin karz-ı şer'î tarîkiyle ikiyüz esedî guruşu def' ve teslim edib mûmâ-ileyh Es-Seyyid Mustafa Efendi hazretleri dahi vech-i muharrer üzere yedinden ahz ve kabz eyleyib kabz-ı meşrûhayı natık mûmzâ ve mahtûm deyn temessükü dahi vermişdi meblağ-i mezkûrdan yüz esedî guruşunu oğlum ve müvekkil-i mezbûr Ebu Bekir Çelebi 1063 Zî'l-hiccesinde (...) medîne-i mezbûrda ahz ve kabz edib bâkî kalan yüz esedî guruşunu ahz ve kabz tarafından beni vekil etmekle ben dahi vekâlet-i müvekkilem hasebiyle bâkî kalan yüz esedî guruşu müşârün-ileyh Efendi hazretleri yedişer defadan bi't-tamâm ahz ve kabz edib kendi imzalarıyla mûmzâ ve mahtûm olan deyni temessükünü dahi kendilerine teslim eyledim min ba'd zirk olunan ikiyüz esedî guruşu zimmetlerinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü's-şer'î mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Hacı Ahmed Çelebi bin Osman Bey, Mehmed Bey
- Osman Çelebi bin Hakkoc Ali Çelebi Hüseyin Dede
- Ali Çelebi bin Hüseyin
- İbrahim Çelebi
- Ali bin ve gayruhum

SAYFA 86 / BELGE 312

Medîne-i Kayseriye'de Tutak Mahâllesi sakinlerinden el-Hâc Mehmed bin Ahmed nâm

kimesne mahfil-i kazâda medine-i mezbûr sakinlerden iken bundan akdem vefat eden Es-Seyyid el-Hâc İsmail ibn-i el-Hâc Yusuf nâm kimesnenin li-ebeveyn hemşireleri muhâlefâtında vâz'ü'l-yed olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Şerîfe ve Hatice nâm hatunlar tarafından husus-i atiyü'l-beyâna vekil olub mezbûratan ma'rifet-i şer'îyye ile arifân olan Es-Seyyid Mustafa ibn-i Bekir Çelebi ve İbrahim Çelebi ibn-i el-Hâc Veli nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer'î câhid mahzarıyla vekâleti sabite olan Es-Seyyid Musa Çelebi ibn-i İlyas muvâcehesiyle üzerine da'vâ ve tâkriri kelâm edib târih-i kitâbdan üç sene mukaddem mezbûr Es-Seyyid el-Hâc İsmail hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde iken yedinden 1800 kıt'a esedî guruş kıymetli müsmire ilm-i şer'â ile malûmu'l-vâz kıymetli sûf iştirâ' ve ahz ve kabz edib semeni olan meblağ-ı mezkûrdan 1100 esedî kıymetli müsmire malûmu'l-vâz yedinde müteveffâ-ı merkûm Es-Seyyid el-Hâc İsmail'de hâl-i sıhhatinde ahz ve kabz eyleyib 700 esedî guruşu hükm-izimmetinde iken kable'l-îfâ vefat edmekle hâlâ muhâlefâtında vâz'ül-yed olan müvekkalatan mezbûratan taleb eyledikde edâ'dan imtinâ ederler suâl olunsun dedikde gibbe's-suâl vekil-i mezbûr Es-Seyyid Musa Çelebi cevabında fi'l-hakîka müteveffây-ı merkûm Es-Seyyid el-Hâc İsmail hâl-i sıhhatinde iken müddeî mezbûr el-Hâc Mehmed'den tarihi mersûmede ve vech-i meşrûh üzere 1800 esedî kıymetli elvân-ı muhtelif sût iştirâ' eyleyib semeni olan meblağ-ı mezkûrdan 1100 esedî guruşluk pembe ve 700 esedî guruş nakt-ı mezbûr Es-Seyyid el-Hâc İsmail hâl-i sıhhatinde merkûm el-Hâc Mehmed tarih-i mezbûrdan edâ ve teslim eyleyib dedikde müddeî mezbûr el-Hâc Mehmed istinkâf olundukda vech-i muharrer üzere 1100 esedî guruş dahi tarihi mezbûrdan müteveffâ-yı mezbûrun sıhhatinde yedinden ahz ve kabz eyledim deyû (...) olmak vekil-i mezbûr Es-Seyyid Musa Çelebi'den tâkrir-i meşrûhada mutâbık beyinde taleb olundukda udûl-i ricâlden olub yine medîne-i mezbûra mahâllâtından Taceddin mahâllesinden Ramazan bin Musa ve el-Hâc Ali bin Hüseyin nâm kimesnelere li-ecli's-şehâde meclis-i şer'de hazırân olub gibbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-hakîka müteveffây-ı mezbûr Es-Seyyid el-Hâc İsmail hâl-i sıhhatinde kendi menziline bizim huzûrumuzda 1100 esedî guruşluk pembe ve 700 esedî guruş naktı müddeî mezbûr el-Hâc Mehmed'e bey' ve teslim edib ol dâhi yedinden ahz ve kabz eyledi biz bu hususa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediklerinde şehâdet-i mezbûran ala hide-sea ta'dil olundukda zikr olunan Şeyh Taceddin mahâllesinden Mehmed ibn-i el-Hâc Abdî ve el-Hâc Kasım bin el-Hâc Abdullah ve Hasinli mahâllesinden el-Hâc Hasan Çelebi ibn-i Mehmed ve Es-Seyyid

İhsan Çelebi bin Musa nâm kimesneler şâhidün mezbûrdan (...) olub şehâdetlerinden sâdık ve makbulü'ş-şehade kendileridir deyû alenen dahi mezkûr olundukdan sonra şehâdetleri hayyız-ı kabûlde vâkı'a olsun müddeî-i mezbûr el-Hâc Mehmed muâırızdan men' birle mâ-hüve'l-vâkı' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-müderresin El- Hac Bayram Efendi
- El-Hac Osman ibn-i Malfuh
- Seyyid Mustafa ibn-i Ebu Bekir
- Seyyid Hâlil Çelebi Hasan
- Seyyid Mustafa Çelebi
- Seyyid Ebu Bekir Çelebi Ali
- ve gayruhum

SAYFA 86 / BELGE 313

Medîne-i Kayseriye'de Câmî-i Kebir Mahâllesinde vefat eden Fatma bint-i el-Hâc Mehmed nâm kimesnenin verâseti vâlidesi Ayşe bint-i Ömer Çelebi nâm hatun zevci hâfız-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Sadullah ibn-i el-Hâc Ahmed münhasıra olduğu şer'ân zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûre Ayşe hatun meclis-i şer''i şerîf lazîmü't-teşrifde mezbûr el-Hâc Abdullah mahzarında ikrâr-ı şer'î ve takrîr-i kelâm edib merkûm müteveffâ-yı mezbûre Fatma'nın muhâllefâtındanı beynimizde tevzi ve taksîm oldukda esâs beyt ve tecemmülat hâne ma'kulesi olan menkulâtdan ben hisse-i ırsiyemi alub kabz edib müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtından olub Tacirler çarşısında vâkı' bir tarafı Ali Çelebi ile Ayşe hatun dükkanı ve bir tarafı Abdürrahim Çelebi dükkanı ve bir tarafı yün hânı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bir bâb aktâr dükkanın on iki sehinden üç sehimi mezbûr Abdullah Çelebiye hisse ta'yîn ve tahsîs olunmuşdur. Zirk olunan üç sehimi mezbûr el-Hâc Abdullah'ın mülk-imevrûsudur. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdîk-üş-şer'î mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l hâdî aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed
- Seyyid Ali Çelebi (...)
- Süleyman İbrahim
- Ömer ibn-i Osman
- El-Hâc Mehmed Hasan
- ve gayruhum

SAYFA 86-87 / BELGE 314

Medîne-i Kayseriye sakinlerinden iken vefat eden merhûm Es-Seyyid Cârullah Efendi ibn-i Es-Seyyid Abdülmuti Efendi'nin verâseti zevce-i metrukesi zâhirü'l-mestûrât Raziye hatun bint-i Abdülmennan Efendi ve sulbî kebir oğulları Fahrettin bin Es-Seyyid Mustafa Çelebi ve Es-Seyyid Mehmed Çelebi ve Es-Seyyid Emrullah Çelebi ve Es-Seyyid Abdülmuti Çelebiye münhasıra olduğu zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûrun Mustafa Çelebi ve Mehmed Çelebi ve Emrullah Çelebi ve Abdülmuti Çelebi asâleten ve mezbûre Raziye hatun tarafından dahi vekil olub mezbûreyi ma'rifet-i şer'îyye ile arifân olan Umdetü'l-kudât Es-Seyyid Nuh Efendi ibn-i Ömer Efendiye münhasıra (silik) şehâdet muharrer ile bey'i atiyü'l-beyân ikrârda hasm-ı şer'-î câhid mahzarında vekâleti sabite olan sâdır oğlu mezbûr Mustafa Çelebi vekâleten (silik) hâfız-ı hâze'l-kitâb Mustafa Beşe ibn-i Ebu Talib muvâcehesiyle her biri ikrâr-ı şer ve takrîr-i kelâm edib (s.87) yedimizden mütefevvayı mezbûr Es-Seyyid Cârullah Efendinin muhâlefâtından olub Hürrem Çavuş mahâllesinde vâki' bir tarafı merhûm Şah Mehmed Efendi menzili ve bağçesi ve bir tarafı el-Hâc Yusuf menzili ve bir tarafı Mustafa Çelebi ibn-i el-Hâc Receb menzili ile mahdûd olub bir sofa ve bir tabhâne ve bir kiler ve iki oda ve bir taht-ı anbar ve bir ahur ve iki havluyu müstemil olan mülk-i mevrûsûmuzu tecem'mu'(...) hudûd ve kaffe-i hukûk bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Mustafa beşeden ve yediyüz elli kıt'a esedî gurus bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr dört yüz elli kıt'a esedî gurus mezbûr Mustafa Beşe yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyleyib ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr Mustafa Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâriyle mutasarrıf olsun dedikte mukırrûn-ı mezbûrun bi'l-asâle ve bi'l-

vesâye cârî olan ikrârların el-mukırr-ı leh el-mezbûr Mustafa Beşe vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl etmeğın mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l hâdî aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-Müderresin Es-Seyyid Abdülkerim Efendi
- Fahrü'l-dâr Es-Seyyid Mehmed Çelebi el-Hâc Mustafa
- Ömer Çelebi Vezdâr
- el-Hâc Mehmed Vezdâr
- Himmet bin Kemal
- İbrahim Çelebi el-Hâc Bayram
- El-Hâc İbrahim Musa bin İsmail
- Mehmed bin Abdi Mehmed
- ve gayruhum

SAYFA 87 / BELGE 315

Medîne-i Kayseriye'de Kiçi Kapu Mahâllesi dahilinde vâkı' olub Ekrem mescidi dimekle ma'rûf mescid-i şerîfin müezzini evkâfına bi'l-fi'l mütevellî olan Emrullah Hâlife ibn-i Veli nâm kimesneler meclis-i şer'i şerîf lazîmü't-teşrifde hâmil-i hâze'l-kitâb Yasef veled-i İskender nâm zimmî muvâcehesiyle ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve tâkriri-i kelâm edib mescid-i mezbûrun evkâfından olub zirk olunan Kiçi Kapu kurbunda vâkı' bir tarafı zimmî kör Yasef mülkü ve bir tarafı hisar duvarı ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan dükkan arsasının binâ'sı mücerred mürur-ı eyyâmıyla bi'l-küllîye münhedim ve üzerinde eser binâ' olmamağla arsa sarfa kalıb cânib-i vâkıfıdan binâ' olunmağa dahi vâkıfın müsâadesi olmamağla arsa-ı mezkûr için cânib-i vâkıf beherisinde yüz elli altı akçe mukataasıyla takdîr ile tevsîm hasebiyle mezbûr Yasef'e verib oldâhi vech-i muharrer üzere kendi malıyla arsa-ı mezkûrun üzerine benim arzım ve ma'rifetim ile bir bâb dükkan binâ' eyledi mademki beherisinde cânib-i vâkıf beherisinde yüz elli altı akçe mukataa-yı misliyei merkûm Yasef'e edâ-yı teslim eyledi dükkan-ı mezkûrun mutasarrıfına kimesne mâni' ve merâhim olmaya dedikde mukırrı-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukırr-ı leh el-merkûm Yasef vicâhen ve şifâhen tasdîk

ve kabûl etmeğın mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrıre fı'l-yevmi's sâni aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Musa bin Abdi
- Sefer bin Abdi
- Fazullah Çelebi Hüseyin Efendi
- Hasan bin el-Hâc Muti Bey
- ve gayruhum

SAYFA 87 / BELGE 316

Medîne-i Kayseri mahâllâtından Hunad Mahâllesi sakinlerinden el-Hâc Ali ibn-i el-Hâc Osman meclis-i şer'i kavîm vâcibü't-tekrîmde medîne-i mezbûreye tâbi' Ulu Bürüngüz nâm karyeden hâfız-ı hâze'l-kitâb Hüseyin Beşe ibn-i Hüseyin mahzarıyla tav'an ikrâr ve i'tirâf edib silk-i mülküne münselik olub karye-i mezbûrda vâki' üç tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa ve bir tabhâne ve bir develik ve bir örtme ve bir havluyu müştemil mülk-i menzili târih-i kitâbdan iki sene mukaddem bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î yüz altmış kıt'a esedî guruşa merkûm Hüseyin Beşe'ye bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve kabz ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz altmış esedî gurusu tarihi mezbûrdan merkûm Hüseyin Beşe yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim min ba'd zirk olunan menzil tecem'mülü el-mahdûd ve el-hukûk merkûm Hüseyin Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte mukırrûn-ı merkûmun vech-i muharrer üzere car'i olan ikrâr-ı meşrûhumla merkûm Hüseyin Beşe bi'l-muvâcehe tasdik ve bi'l-müşâhade tahkîk etmeğın sıhhat-i bey' ve şirâyaya hükm birle mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fı'l-yevmi's-sâni aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Mustafa Bey bin Abdullah
- İmam Abdürrahim bin Mahmud
- Ahmed Çelebi bin Osman Bey

- Muhsin (...) Abdi bey
- ve gayruhumü'l-hâzırân

SAYFA 87 / BELGE 317

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Hasinli Mahâllesinde sakin el-Hâc Ali Beşe ibn-i Seyfullah nâm râcil-i meclis-i şer'î şerîf lazîmü't-teşrifde sulbî oğlu olan hâfiz-ı hâze'l-kitâb (...) mahzarında bi-t tav''i's-sâf ve i'tirâf edib silk-i mülk-isarâhimde münselik olub mahâlle-i mezkûrede vâki' bir tarafı Abdusselam Efendi mülkü bir tarafı yine benim mülküm ve bir tarafı tarîk-ihâs ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir oda ve fevkânı, iki selamlık ve iki göz üzerine bir ahur ve bir samanlık ve bir havluyu müştemil mülk-i menzili bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î oğlum mezbûr Ebu Bekir'e üçyüz kıt'a esedî guruşa bey' ve teslim edüb oldâhi iştirâ' ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-i mezkûru oğlum mezbûr Ebu Bekir mukaddeme vefat eden vâlidesi Gülistan bint-i Abdullah nâm hatunun muhâlelefâtından ırs-ı şer' ile kendine intikâl edib benim makbuzum olmağla ve zimmetinde olan üçyüz kıt'a esedî gurus beynime kabzeyleyib oldâhi vech-i muharrer üzere kabûl eyleyi ba'de'l-yevm hudûd-i mezkûr ile mahdûd olan menzil-i mevsuf oğlum mezbûr Ebu Bekir'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk ü-ş-şer'a mâ-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fı'l-yevmi'l sâni aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-kudat Mehmed Efendiibn-i el- Hac Kasım
- İbni Kasım Çelebi
- Fahrü'l-kudat el-Hâc Musa Efendi
- İbni Mustafa Çelebiel-Hâc Mehmed Sadi
- (...) Çelebi el-Hâc Kasım el-Seyyid Ali
- Ahmed Ali Hasan Çelebi
- Osman Çelebi el-Hâc Abdullah
- ve gayruhum

SAYFA 87-88 / BELGE 318

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Kalenderhâne Mahâllesinde el-Hâc Abdül'selam ve el-Hâc Tanrıverdi ve mahâlle-i Yenice'den İbrahim ve mahâlle-i el-Hâc Kılıçdar* Köse İbrahim ve mahâlle-i Taşkıncık'dan uzun Veli ve Mehmed, mahâlle-i Bozatlı ve el-Hâc Ali ve Yusuf bin Şeyh Hasan ve Ali bin Sefer ve mahâlle-i Güllük'den Kürk Müslî ve mahâlle-i Bahçivan'dan delu Hızır ve İsmail ve mahâlle-i Kebe İlyas'dan arabacı İbrahim ve Ali bin Receb ve mahâlle-i Tepecik'den el-Hâc Mustafa bin Ali Hâlife ve mahâlle-i Hamurcu'dan el-Hâc (s.88) Mehmed bin Şa'bân ve Hasinli'den el-Hâc Hâtil ve Üveys ve Mustafa ve mahâlle-i el-Hâc Arab'dan Ali ve mahâlle-i Musa Gazi'den el-Hâc Ahmed bin Sarı İbrahim ve mahâlle-i Lala'dan Nasuh ibn-i Kasım ve Mustafa ve mahâlle-i Baldökdü'den Ömer ve mahâlle-i Eski Bezazistan'dan el-Hâc Sefer bin Ali ve Bekir Çelebi ve mahâlle-i Hunad'dan Abdusselam ve Abdülkadir ve mahâlle-i Kürtler'den Abdülcelil ve Hüseyin bin Süleyman ve mahâlle-i Câmî-i Kebir'den Mehmed ibn-i Abdi ve mahâlle-i Tac Kızıl'dan el-Hâc Mehmed ibn-i Dader ve mahâlle-i Emir Sultân'dan (...) Veli ve mahâlle-i Sultân Hamamı'ndan Murad ve mahâlle-i Şarkıyan'dan Derviş ve mahâlle-i Rumiyan'dan Bavlos, mahâlle-i Kiçi Kapu'dan Hamza ve mahâlle-i Elsem Pâşâ'dan Agob ve Şehreküstü'den Mayonser ve mahâlle-i Bektaş'dan Karekin ve mahâlle-i Sisliyan'dan Hacı Davut ve mahâlle-i Selman'dan Uğurlu ve mahâlle-i Sayeci'den Kirkor ve mahâlle-i Tavukçu'dan Uğurlu ve mahâlle-i Sımıkçı'dan İsrail veled-i Erhas ve mahâlle-i Arakil'den Erasıl ve mahâlle-i Köy Yıkan'dan Yagob ve mahâlle-i Karebet'den Kirkor nâm kimesneler ve müslüman ve kefereden cem'm-i gafir ve cem''-i kesir meclis-i şer'î şerîf lazîmü't-teşrifde hâfız-ı hâze'l-kitâb şehir kethüdâsı olan el-Hâc Abdi bey ibn-i Üveys mahzarında her biri ikrâr-ı şer ve takrîr-i kelâm edib mezbûr el-Hâc Abdi bey'in iki buçuk seneden beri târih-i kitâb senesi Muharremü'l-harâmın guresine gelinceye değin taraf-ı Saltanat-ı Aliyeden vâki' olan tekâlif-i 'örfiyye ve şakkâyı ve sâir beynimizde mâlûm olan harc ve mutasarrıf elinde olan müfredât defteri mûcibince îrâd ve masrafın beynimizde ale'l-infirâd hesab eylediğimiz her biri bizim ma'rifetimiz ile olub îrâd ve masrafı cümlemizin makbuludur mezbûr el-Hâc Abdi Bey'in şehir-i hânedan ba'del hesab cem' edib harc ve sarf eylediği akçeden zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kalmayıb husus-i mezbûra müteâllik mezbûr el-Hâc Abdi Bey ile da'vâ ve nizâ'mız yokdur dediklerin gıbbe't-tasdîk-üş-şer'î mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-

yevmi'l-evâil Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-kudat Abdülhâlim Efendi(...)
- Fahrü'l-akrân el-Hâc Müsli Bey
- Seyyid bin Musa Bey
- Hüseyin bin Musa Mustafa bin (...)
- Kasım bin Çelebi Kemal
- Es-Seyyid Ali Çelebi el-Hâc Hasan Mahsur bin Abdullah
- Ali Çelebi
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 88 / BELGE 319

Milas(...) kazâsına tabî (...) nâm karyeden Murad veled-i Serkis nâm zimmî mahfil-i kazâda İbrahim nâm ibn-i Hüseyin mahzarında ikrâr-ı şer ve tâkriri-i kelâm edib târih-i kitâbdan iki sene mukaddem mahrûse-i İstanbul'da hâlik olan Satılmış veled-i Vartan nâm zimmî hâl-i hayatta iken benden otuz kıt'a esedî guruş istikrâzı ve ahz ve kabz edib meblağ-ı mezkûr mezbûr İbrahim kefil olmuştur mâ-adâ meblağ-ı mezkûrda on esedî guruşunu merkûm Satılmış hâl-i hayatta ahz ve kabz edib yirmi esedî guruşunu bana kable'l-îfâ merkûm Satılmış hâlik olmağla hâlâ mezbûr İbrahim'den kefâleti hasebiyle taleb eylediğimde edâ'dan imtinâ eder suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr İbrahim Çelebi cevabında fil-hakîka hâlik merkûm Satılmış tarih-i mezkûrdan mezbûr Murad'dan meblağ-ı mezkûr otuz esedî guruş istikraz ve ahz ve kabz edib meblağ-ı mezkûr kefil olmuşdum lâkin merkûm Satılmış hâl-i hayatta meblağ-ı mezkûrun işbu karındaşı Artaman yed' ile dayım olan Ömer Çelebi ibn-i İbrahim Çelebiye edâ eyledi dedikle bende dahi meblağ-ı mezkûr otuz esedî guruş merkûm Artaman'a teslim eyledim dedikde merkûm Artaman dahi istintâk olundukda oldâhi meblağ-ı mezkûr otuz esedî guruş mezbûr İbrahim yedinden bi't-tamâm aldığına da'vâ ikrâr etmeğin mezbûr Murad merkûm İbrahim'den kefâleti hasebiyle olup merkûm İbrahim dahi mezbûr Artaman yedinden ahz ve kabz etmek üzere işbu hurûf-i taleb-i ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l sâni aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi Bekir bin Mahsar
- Ali bin Mehmed
- Samed bin Hüseyin
- Mahmud bin Abbas
- Hâlil ibn-i Abdülbâkî
- ve gayruhum

SAYFA 88 / BELGE 320

Medîne-i Kayseriye'de Köse Danişmentlü Mahâllesi sakinlerinden Kamer bint-i Abdullah nâm hatun tarafından bey'i atiyü'l-beyânı ve kabz semeni ikrâra vekil olub mezbûr ma'rifet-i şer'îyye ile arifân olan Mehmed ve de ibn-i İsmail ve Kasım ibn-i Murtaza nâm kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer'î hamid mahzarıyla vekâlet-i sabite olan zevci fahrü'l-müderresin Mustafa Efendiibn-i el-Hâc Sefer meclis-i şer'-i şerîf lazîmü't-teşrifde hâfız-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Abdusselam ve el-Hâc Sefer ibn-i Ebubekir nâm kimesneler mahzarıyla bi'l-vekâle ikrâr-ı şer'î ve tâkrir-i kelâm edib müvekkilem mezbûre Kamer'in mülk-imevrûsu olub medîne-i mezbûr esvâkından Eskiciler çarşısında vâki' bir tarafı Elsem Pâşâ mescidi vâkfi ve bir tarafı merhûm Abdullah Efendi vâkfi ve bir tarafı merhûm Abdülnefi çarşısı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdud on iki sehim itibâr olunan bir bâb eskici dükkanı ve yine çarşıy-ı mezkûrda vâki' bir tarafı Müşerref mezbûran mülkleri ve bir tarafı Çadırcılar vâkfi ve bir tarafı Nasrullahzade vâkfi ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd kezâlik on iki sehim itibâr ve ötede bir bâb berber dükkanı bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûran el-Hâc Abdusselam ve el-Hâc Sefer'e alâ iştirâki's-sevî ikiyüz seksen kıt'a esedî guruşa fi'l-hakîka ve ahz ve bey' ve tesellüm edib oldâhi vech-i muharrer üzere iştirâ' ve tesellüm eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr iki yüz seksen kıt'a esedî guruş müvekkilem mezbûre Kamer mezbûran el-Hâc Abdusselam ve el-Hâc Sefer yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim ba'de'l-yevm zirk olunan dükkanlar mezbûranın mülk-imeşrûhasıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve mutasarrif olsun dedikte gıbbe't-tasdîk-üş-şer'î mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrirre fi'l 15 Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Ali bin el-Hâc Sefer
- Murad bin Ömer
- Ali el-Hâc İbrahim
- Ömer ibn-i Mustafa
- Mustafa bin Musa
- Hüseyin ibn-i Şa'bân
- Kemal bin Musa
- El-Hâc Mustafa
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 89 / BELGE 321

Medîne-i Kayseriye'de Hacet Mahâllesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Ali nâm kimesnenin verâseti sulbî kebir oğlu Es-Seyyid Mustafa Çelebi, Es-Seyyid Kasım Çelebi ve sulbîye kızı Rabia nâm hatuna münhasır olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Es-Seyyid Mustafa Çelebi meclis-i şer'î şerîf-i lazîmü't-teşrifde mahâlle-i mezbûre sükkânında iken mukaddemâ Cezire-i Girid'de vefat eden Osman Çavuş, İbni Hüseyin Çavuşun sulbî sağır oğulları Mustafa ve Yusuf Hasan nâm etyâmının tesviye-i umurlarına vasî-i mensubeleri olan cedleri mezbûr Hüseyin Çavuş mahzarında ikrâr-ı şer ve takrîr-i kelâm idüb babamız müteveffâ-yı mezbûr Ali makeddema bin elli tarihinde hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde iken silk-i mülk-i sarihimde münselik olub mahâlle-i mezbûrede vâki' bir tarafı mezbûr Hasan Çavuş mülkü ve bir tarafı el-Hâc Seyid mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafı hisar duvarı ile mahdûd dâhiliyye ve hâriciyye büyût müteâdîm-i müştemil olan mülk menzilden yedimde olan mülk-nâme hüccetiyle mestûr ve mukayyed olan bir sofa ve bir tabhâne ve bir kiler ve çardak içinde bir küçük oda ve bi'r-i mâ seki varıncaya deyin döşemeyi müştemil olan menzili ba'de tahliyetü'ş-şer'îyye hisse-i sahîha ile bana hibe ve temlîk edüb ben dahi ittihâb ve temlîk ettikten sonra menzil-i mezkûr târih-i kitâbdan dokuz sene mukaddem bey'-i bâtt-ı sahîh ile mezbûr Osman Çavuş sıhhatinde ikiyüz yetmiş kıta esedî gurûşu bey' ve teslim olub oldâhi iştirâ

ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki yüz yetmiş esedî gurûşu mezbûr Osman Çavuş yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim dedikte gıbbe't-tasdîk-üş-şer'î mâ -vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l râbî' aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdürrahim Çelebi el-Hâc Mustafa
- Ömer bin Abdî
- Ali Çelebi Hâlîl
- Mehmed Çelebi el-Hâc Veli
- Hâlîl Üveys
- Ali Çelebi Ahmed
- el-Hâc Bayram bin Yusuf
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 89 / BELGE 322

Medîne-i Kayseriye'de Hacet Mahâllesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Ali nâm kimesnenin verâseti sulbî kebir oğulları Es-Seyyid Mustafa Çelebi ve Es-Seyyid Kasım Çelebi'ye ve sulbîye kızı Rabia nâm hatuna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Rabia hatun meclis-i şer'î şerîf-i lazîmü't-teşrifde mahâlle-i mezkûre sükkanında iken mukaddemâ Cezire-i Girit'de vefat eden Osman Çavuş ibn-i Hüseyin Çavuşun sulbî sağır oğulları Mustafa ve Yusuf Hasan nâm etyâmın tesviye-i umurlarına vasî-i mensubeleri olan cedleri mezbûr Hüseyin Çavuş mahzarında ikrâr-ı şer ve tâkriri-i kelâm edib babamız müteveffâ-yı mezbûr Ali mukaddemâ bin elli tarihinde hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde iken silk-i mülk-i sarîhinde münselik olub mahâlle-i mezbûrda vâkı' bir tarafı Hüseyin Çavuş mülkü ve bir tarafı el-Hâc Seyyid mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafı hisar duvarı ile mahdûd dâhiliyye ve hâriciyye büyût müteâdîm-i müştemil olan mülk menzîlinden yedime verdiğim mülk-nâme hüccetinde mestûr ve mukayyed olan bir oda ve nisf mağbeyn havluyu ba'de tahliyetü'ş-şer'îyye hisse-i sahîha ile bana hibe ve temlîk edib ben dahi ittihâb ve kabz ve temlîk ettikten sonra menzili-i merkûm târihi-

kitâbdan dokuz sene mukaddem bey’-i bâtt-ı sahîh ile mezbûr Osman Çavuş sıhhatinde elli kıt’a esedî guruşa bey’ ve teslim edib oldâhi iştirâ’ ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr elli kıt’a esedî guruş mezbûr Osman Çavuş yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim dedikde gıbbe't-tasdîk-üş-şer’î mâ-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l râbî’ aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Hatib Abdürrahim Çelebi el-Hâc Mustafa Hâlife
- Ömer bin Bekir İbrahim
- Ali Çelebi Ahmed Bey
- (...) Ali Çelebi
- Mehmed bin el-Hâc Veli
- Hâlil bin Üveys
- El-Hâc Bayram
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 89 / BELGE 323

Medîne-i Kayseriye’de Hacet Mahâllesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Ali nâm kimesnenin verâseti sulbî kebir oğulları Es-Seyyid Mustafa Çelebi ve Es-Seyyid Kasım Çelebi’ye ve sulbîye kızı Rabia nâm hatuna münhasıra olduğu şer’an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Kasım Çelebi meclis-i şer’î şerîf lazîmü’t-teşrifde mahâlle-i mezkûre sükkânında iken mukaddemâ Cezire-i Girit’de vefat eden Osman Çavuş ibn-i Hüseyin Çavuşun sulbî sağır oğulları Mustafa ve Yusaf Hasan nâm eytamının tesviye-i umurlarına vasî-i mensubeleri olan cedleri mezbûr Hüseyin Çavuş mahzarında ikrâr-ı şer edib babamız müteveffâ-yı mezbûr Ali mukaddemâ bin elli tarihinde hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhatinde iken silk-i mülk-i sarîhinde münselik olub mahâlle-i mezbûrda vâki’ bir tarafı Hasan Çavuş mülkü ve bir tarafı el-Hâc Seyyid mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafa mülkü ve bir tarafı hisar duvarı ile mahdûd dâhiliyye ve hâriciyye büyût müteâdîm-i müştemil mülkü menzilinden yedime verdiğüm mülk-nâme hüccetinde mestûr ve mukayyed olan iki ahur bir oda ve bir sayeğah ve nisf

mağbeyn havluyu ba'de tahliyetü'ş-şer'îyye hisse-i sahîha ile bana hibe ve temlîk edib ben dahi ittihâb ve temlîk ettikten sonra menzili-i merkûm târih-i kitâbdan dokuz sene mukaddem bey'-i bâtt-ı sahîh mezbûr Osman Çavuş sıhhatinde seksen kıt'a esedî gurus ile bir müd buğday bey'-i bâtt ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr bir müd buğdayı tarih-i merkûmdan mezbûr Osman Çavuş yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledim dedikde gıbbe't-tasdîk-üş-şer'î mâ-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l râbî' aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Hatib Abdürrahim Çelebi el-Hâc Mustafa Hâlife
- Ömer bin Bekir İbrahim
- Ali Çelebi Ahmed Bey
- (...) Ali Çelebi
- Mehmed bin el-Hâc Veli
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 89-90 / BELGE 324

Medîne-i Kayseriye'de Selman Mahâllesi sakinlerinden iken hâlik olan Yasef veled-i nâm zimmînin verâseti sulbî oğlu Artun ve sulbîye kızları Cevher ve Gevher nâm zimmîlere münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Artun meclis-i şer-i şerîf lazîmü't-teşrifde hâmil-i hâze'l-kitâb kız karındaşı mezbûre Cevher muvâcehesiyle bi-t tav''i's-sâf ikrâr ve i'tirâf edib babamız ve merkûmun metrûkâtından olub mahâlle-i mezkûrda vâki' bir tarafı Kirkor mülkü ve bir tarafı Cendek oğlu Ağob mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa ve bir tabhâne ve bir şirahâne ve iki örtme ve bir ahur ve bir havluyu müştemil olan mülk menzilden ırs-ı şer'le bana intikâl eden hissey-i şâyi'amı bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûre Cevhere atmış esedî guruşa bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr atmış esedî gurus mezbûr Cevher yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim menzil-i mezkûrdan benim hisse-yi ırsıyem ba'de'l-yevm mezbûre Cevherin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde (90) gıbbe't-tasdîk ü-ş-şer'a mâ-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-

yevmi's-sâbi' aşer min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hâc Bekir bin (...) Ahmed
- Ahde Sefer
- İbrahim Beşe bin Ali
- Ali Çelebi bin Sefer Bey
- ve gayruhum

SAYFA 90 / BELGE 325

Medîne-i Kayseriye'de Kalenderhâne Mahâllesinde sakin bundan akdem vefat eden Musa bin Zafer ve Mustafa nâm kimesnenin verâseti zevce-i metrukesi hâfız-ı hâze'l-kitâb Mümine bint-i Ahmed vâlidesi Aliye nâm hatunun ve sulbî sağır oğlu Mustafa'ya münhasıra olduğu zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûre Mümine mahfil-i kazâda sagir-i mezbûrun tesviye-i umûruma savb-ı şer'îden vasî-i mensûbu ve muhâllefâtına hacbü'l-vesâyâ vâz'-ül-yed olan Mustafa bin Ahmed mahzarında üzerinde da'vâ ve tâkrir-i kelâm edib bundan akdem bin elli bir Şevvâl'inin evâhirinde zevcim müteveffâ-yı mezbûre akd-ı nikâh olundukda benim vekilim iş bu babam mezbûr Ahmed olub ve merkûm Musa'nın vekili gaibe-ani'l-meclis Seyyid Ali Çelebi olub hıyn-ı akd'a yedi bin akçe mihr-i müeccel müsemmâ* ile akd-ı nikâh olunmuşdur. Ba'del bin akçesi hin-ı (...) kendüye milliye(...) edib altı bin akçesi zimmetinde iken vefat edib muhâllefâtından taleb eyledikde vasî mezbûr edâ'dan imtinâ' eder suâl olunub muhâllefâtından alı verilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl vasî-i mezbûr Mustafa tarafından mezbûr Mümine'nin mihr-i müecceli hıyn-ı akdem yedi bin akçe olduğunu inkâr ile mukâbil etmeğin mezbûre Mümine'den tâkrir-i muvaffıkından taleb olundukda udûl-i ricâlden Es-Seyyid Musa Çelebi bin Es-Seyyid el-Hâc Mustafa bin el-Hâc Minnet nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a da hazırân olub gıbbe't-tasdîk ü's-şer'a fil-hakîka tarih-i mezkûrda mezbûre Mümine merkûm Musa'ya akd olundukda bizim huzûrumuzda yedi bin akçe mihr-i müeccel müsemmâ* ile akd-ı nikâh olunmuştur biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eyledikten sonra gaib-i riâyet-i şeraitü'l-kabûl şehâdetleri hıyn-ı kabûlde vaka oldukdan sonra meblağ-ı mezkûr altı bin akçe (...) zevcim müteveffâ-yı

mezbûrun hâl-i sıhhatinde ahz ve kabz ve bey-i bâtt eylediğinde mezbûre Mumine yemin teklif oldukda oldâhi ale-l vuku''ul suâl (...) etmeğin müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtından ve iktisâmdan edâ etmek üzere merkûm Mustafa yedinden şer'an birle mâ hüve'l-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi Bekir Mahsar
- Hasan ibn-i Mustafa
- Ali ibn-i Mehmed
- Hâlil ibn-i Abdülbâkî
- ve gayruhum

SAYFA 90 / BELGE 326

Medîne-i Kayseri'de Hasinli Mahâllesinde sakin iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Ferhat nâm kimesnenin verâset-i zevce-i metrukesi Ayşe bint-i Cihanşah ve sulbî kebir oğulları Abdi Abdusselam nâm kimesneler ve sulbî kebir kızı Esmâ nâm hatun mahzarında olub ba'del mezbûr Abdi vefat edib verâseti vâlidisi mezbûr Ayşe li-ebeveyn karındaşı mezbûr Abdusselam nâm ve kız karındaşı merkûm Esmâ'ya münhasıra mezbûr Abdusselam dahi müteveffâ-yı mezbûrdan el-Hâc Ferhat ve Abdi'nin muhâllefâtından ırs-ı şer'îyle kendiye intikâl eden hisseyi ırsiyesini alâ tarîku't-tâhariuc-i şer'î mukaddemâ alub ihrâc ale'l-beyân olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûr Ayşe meclis-i şer'î şerîfde lazîmü't-teşrifde sadırda kızı hâfız-ı hâze'l-kitâb mezbûre Esmâ mahzarıyla ikrâr-ı şer ve takrîr-i kelâm edib oğlum müteveffâ-yı mezbûr Abdi muhâllefâtından ırs-ı şer'a ile mezbûre Esmâ'ya intikâl eden on iki yük pembeyi ben hıfz ve kabz ve kendi masrafımı harc ve sarf edib zevcim müte vefa-yı mezbûr her biri el-Hâc Ferhat ile sâdır oğlum müteveffâ-yı merkûm Abdi'nin muhâllefâtından mahâlle-i mezkûrda vâkı' bir tarafı Sultân Hoca ve oğulları mülkü ve bir tarafı Tatar Hüseyin mülkü ve bir tarafı tarîk-i-ı hass ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd deyû bir sofa ve bir tabhâne ve bir örtme ve bir ahur ve bir odalık ve bir havluyu müştemil olan menzili ve nâhiyeyi Ak yazı'da vâkı' bir tarafı Mustafa bağı ve bir tarafı el-Hâc Ahmed bağı ve bir tarafı Hâlil bağı ve bir tarafı tarîk-i

âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmire ve mülk menzili müştemil olan bağı mezbûran Esmâ'ya zabt edüb müteveffâyı olduğu müteveffâ saniden süds hissey-i ırsiyemi ikrâr ve tesellüm eylemiştir. El-hâleti'l-hazihi iki pembe hissey-i şer'îyye ve avasıtında ben fariğ olub on iki yükün pembeyi avasatından mezbûr Esmâ fariğ olub her birimizi aharın zimmetini husus-ı mezkûrdan ibrâ-ı ibrâyı- âmm kat'-ı nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik dedik gıbbe't-tasdîk ü'ş-şer'a mâ-vâkı'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l râbi' ve'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hâc Hasan Efendi ibn-i Mehmed (...)
- Es-Seyyid Mahmud Çelebi Ali
- Es-Seyyid Ahmed Ali Abbas
- Es-Seyyid Hasan Çelebi ibn-i Ahmed Çelebi
- Es-Seyyid Mahmud Ali
- İbrahim Hasan

SAYFA 90-91 / BELGE 327

Medîne-i Kayseride el-Hâc Kılıç Mahâllesinde sakin iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Mehmed bin sulbî oğlu Ali nâm emred mahfil-i kazâ da bağı hâze'l-kitâb li-beveyn karındaşı ile eniştesi Mehmed bin Süleyman nâm kimesne mahzarlarıyla ikrâr-ı sahîh-i şer'a ve takrîr-i kelâm edib babam müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Mehmed'in muhâlefâtından bazı zimem-i nasta olub ırs-ı şer'a ile bana intikâl eden nukuddan mezbûr Mehmed'in ahz ve kabz eylediği yüz beş kıt'a esedî gurus hâlâ kız karındaşım mezbûre Fatma ile eniştem merkûm Mehmed yedlerinden bi't-tamâm alub ahz ve kabz eyledim dedikte mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukırr-ı lehü'l merkûmâne vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl eylediklerinde (s.91) mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve terkîm olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-akrân İsmail Çavuş
- Abdullah ibn-i Mahsar

- Ramazan bin Mahmud
- Ali bin Mehmed
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 91 / BELGE 328

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Selman Mahâllesi sakinlerinden Kayser ve Anastas veled-i Kirkor nâm zimmîler meclisi şer'de hâfız-ı hâze'l-kitâb Hasan ibn-i el-Hâc Sevdî mahzarıyla her biri ikrâr-ı sahîh-i şer edib silk-i mülkümüzde münselik olub nâhiye Akyazı'da vâki' bir tarafı el-Hâc Hâcî bağı ve bir tarafı Hüseyin bağı ve bir tarafı Anastas nâm zimmî bağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olub bir bâb sakfı açık mülk menzili müstemil alâ iştirâk mutasarrıf olduğumuz mülk bağımız hisselerimiz bey'-i batt-ı kat'i ile kırk beş esedî gurus merkûm el-Hâc Hüseyin'e bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ' ve kabz ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr kırk beş esedî gurus her birimiz merkûm Hüseyin yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledik min ba'd zirk olunan bağı ve menzil merkûm el-Hâc Hüseyin'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûhu üzere cârî olan ikrârlarını el-mukırr-ı lehü'l-merkûm el-Hâc Hüseyin bi'l-muvacehe tasdîk ve kabûl etmeğın sahîh-i bey' ve şirâya hükm birle mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hâc Abdullah Bekir Kethüdâ-i şehri
- Ali bin Musa
- Hâlil bin Abdülkasım
- Ahmed bin Medet
- Süleyman bin Medet
- Seyyid Yusuf
- Mehmed bin Ali
- ve gayruhum

SAYFA 91 / BELGE 329

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından el-Hâc Abdullah Mahâlesinin hâne-i avâızları için eshâb-ı hayratın nukudu mevkufeleri bi'l-fi'l müteveli olan Mehmed bin Himmet nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımü't-teşrifde hâfız-ı hâze'l-kitâb Bekir Çelebi ibn-i merhûm el-Hâc Osman nâm müddeî Mahzarıyla üzerine da'vâ ve tâkriri-i kelâm edib merhûm mezbûr el-Hâc Osman hâl-i sıhhatinde mahâlle-i mezkûrenin hâne-i avâızları için mezbûr ibn-i Bekir Çelebi sülüs malından üçyüz kıt'a esedî guruş vasîyet etmiştir deyû mukaddemâ ikrâr etmekle bin altmış üç senesi Şevvâlü'l-mükerreminin yirmi ikinci gününde medîne-i mezbûrda hükm-i şerîat şîâr olan Es-Seyyid Salih Mehmed Efendi hazretleri muraâfa olduğumuzda vech-i muharrer üzere mezbûr ibn-i Bekir Çelebi'nin ikrârını isbat edib yedimizde hüccet dahi verilmiştir deyû tâkrir-i meşrûhuna mutabık hüccet ibrâz edib bi'l-mûvâcehe kırâat olundukda mezbûr ibn-i Bekir Çelebi dahi sene-i merkûmda Şevvâlü'l-mükerreminin on üçüncü gününde müşârün-ileyh Es-Seyyid Salih Mehmed Efendi hazretlerinin muraâfa olduğumuzda minvâl-i muharrer üzre babamın vasîyeti olmayıb ve deyn bu vech üzere ikrâr dahi etmeyib ve müteveli mezbûr ol-tarihde müddeiyâsına şer'an muvâcehemde isbat etmek kâdir olmamağla bana yemin vermiştir deyû tâkrir ve mutâbık müşârün-ileyhden Es-Seyyid Salih Mehmed Efendi imzasıyla mûmzâ ve mahtûm yemin-i hücceti ibrâz edib vech-i muharrer üzere müteveli mezbûrun yedinde olan hüccetin mazburetini bi'l-küllîye münkir olunacak müteveli mezbûrdan mazburan hücceti muvâfık taleb olundukda itibar benden için istimhâl etmeğın mehl-i şer'î verilip müddet-i mehl mürûretinden sonra onbeş gün dahi mürûr edib müteveli mezbûr Mehmed ber-vechiyle yedinde olan hüccetin mazmunu isbata kadir olmamağla müteveli mezbûr Mehmed'in da'vâyı lâğv-ı mûmzâ olmağın muârızı men' birle mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi'l hâmis ve'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-Müderriş-ül-kirâm Es-Seyyid Ahmed Efendi
- Fahrü'l-akrân el-Hâc Ahmed Çelebi el-Hâc Osman
- Hacı Osman Melasuh
- Körikçi Suleyman
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 91/ BELGE 330

Medîne-i Kayseriye’de Lala Mahâllesi sakinlerinden Süleyman Beşe ibn-i Cafer nâm râcil-i meclis-i şer’-i şerîf-i lâzımü’t-teşrifde hâfız-ı hâze’l-kitâb Mustafa Çelebi ibn-i Ömer nâm kimesne mahzarında bi-t tav’saf ikrâr i’tirâf edib silk-i mülk-i sarihimde münselik olub Gesi’de vâki’ bir tarafı müşteri mezbûr Mustafa Çelebi mülkü ve bir tarafı tarîk-iâmm ve bir tarafı bazen Ahmed bey harmanı ve bir tarafı Suvukiti nâm zimmî harmanı ve bir tarafı hamam-ı kefere ile mahdûd bir bâb kayadan kesme îni ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireye müştemil olan bağı bey’-i bâtt-ı sahîh-i şer’î ile mezbûr Mustafa Çelebi’ye yüz otuz beş kıt’a esedî gurus bey’ ve teslim edüb ol dâhi iştirâ’ ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-i mezkûr yüz otuz beş kıt’a esedî gurus mezbûr Mustafa Çelebi yedinden bi’t-tamâm ahz ve kabz eyledim ba’de’l-yevm zirk olunan bağı mezbûr Mustafa Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîk ü’ş-şer’a mâ-vâkı’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi ve’l işrîn min Muharremü’l-harâm li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü’l-hâl

- Fahrü’l-Müderriş-ül-kirâm Hüseyin Efendi
- Ahde Hasan Efendi
- (...) el-Hâc Süleyman
- Mehmed Hâlife Ali
- El-Hâc Mustafa el-Hâc Bilal
- Musa Bekir bin Seyyid
- İsmail Hâlil ve de
- ve gayruhum

SAYFA 91- 92 / BELGE 331

Medîne-i Kayseriye’de Hasinli Mahâllesi sakinlerinden el-Hâc Hazma ibn-i el-Hâc Mahmud nâm kimesne mahfil-i kazâda menzil-i atiyü’l beyân vâz’-ül-yed olan hâfız-ı hâze’l-kitâb Sakine bint-i Ahmed nâm hatun tarafından vekîl-i sabitü’l-vekâsi olan zevc-i Musa bin Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm edib mahâllesi mezkûrda vâki’ bir tarafı merkûm Seyyid Ahmed Efendi varisleri mülkü ve

bir tarafı MehmeH ibn-i el-Hâc Veli mülkü ve bir tarafı Musa bin el-Hâc Sefer mülkü ve bir tarafı bazen İbrahim mülkü ve bazen Mahmud mülkü ile mahdûd bir sofa ve bir tabhâne ve bir oda ve bi'r-i mâ' ve bir havluyu müştemil(s.92)olan mülk menzili nıfs-ı şâyî mezbûr sakinenin babasından intikâl etmeğın mülk mevrûsu olub ve nıfs-ı şâyî-i âhar benim mülküm iken otuz iki senedir ki mezbûre Fatma menzili merkûmi müstâkilen zabt edib benim nisf hissemi zabtıma mânî olur suâl olunsun dedik de gıbbe's-suâl vekili merkûm Musa cevabında tarihi kitabda otuz iki sene mukaddem mezbûr el-Hâc Hamza menzil-i mezkûrdan hisse-i şâyîsını müvekkil-i mezbûre Sakine'nin babası olub mukaddemâ vefat eden karındaşı merhûm Ahmed hâl-i sıhhatinde kırk iki esedî gurus bey' ve teslim ve kabz semeni edib ba'dehu mezbûr Ahmed vefat edib ırs-ı şer'a ile mezbûre Sakine'yi ve gayri varislere intikâl etmekle zabt eder deyû tâkrir-i meşrûh nâlık şâyî'ya hücceti ibrâz edib bi'l-muvâcehe kırâat olundukda el-Hâc Hamza dahi müdde-i mezkûr mevrûsunu tav'ân ikrâr etmeğın bu kadar zaman mürûr eden da'vânın bilâ-emr istimâ'î-yı memnû iken menzil-i mezkûr mezbûre Sakine'nin yedinde ibkâ' olunub mezbûr el-Hâc Hamza muâırızdan men' birle mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâbi ve'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hâc Osman Mahsuh
- Ali bin Sami (...)
- Abdullah Bekir bin Mahsar
- Hâlil ibn-i Abbas
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 92/ BELGE 332

Medîne-i Kayseriye'de Yenice Mahâllesinde sakin Emine bint-i Bilal Hâlife nâm hatun tarafından bey'i atiyü'l-beyân ikrâr-ı vekîl-i sabitü'l-vekâlesi zevci Ramazan bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'î de hâfız-ı hâze'l-kitâb Sultân bint-i Mustafa nâm hatun tarafından bey'i atiyü'l-beyânı tasdîk-i vekilin olan zevcim Hüseyin bin Ali nâm kimesne mahzarıyla bi'l- vekâle ikrâr ve i'tirâf edib zevcem müvekkile mezbûre Emine'nin silk-i mülküne münselik olub Hasan Dağı nâm mevzîde vâki' bir tarafı Yuri

baba nâm zimmî bağı ve iki tarafı Samedân nâm zimmî bağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a bağıın içinde olan bir su kuyusu ile târih-i kitâbdan iki sene mukaddem bey'-i batt-ı kat'i ile yirmi dört esedî gurûşa mezbûre Sultân'dan bey' ve teslim edib oldâhi iştirâ ve kabz ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yirmi dört esedî gurûş zevcem müvekkile mezbûre Emine mezbûre Sultân yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim ba'del zirk olunan bağı tecem'mül-ül-hudûd ve'l-hukûk mezbûre Sultân'ın mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf olsun dedikde vekil-i merkûm Ramazan vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını mezbûr Hasan dahi bi'l muvacehe tasdîk ve kabûl etmeğın mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi ve'l işrîn min Muharremü'l-harâm li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Seyyid Hasan Çelebi bin Mehmed Sadi
- Abdül(...) bin Abdül'latif
- Baba Sefer bin Ali
- Sefer bin Mehmed
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 92 / BELGE 333

Medîne-i Kayseriye'de Kiçi Kapu Mahâllesinde sakin hâmil-i hâze'l-kitâb Murad veled-i Sefer nâm zimmî mahfil-i kazâ'da Hızır Bali veled-i Murad nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve tâkrir-i kelâm edib mezbûr Hızır Bali gaib-i ani'l-meclis Mihail nâm zimmîden beher batmanı yüz akçe olmak üzere (...)(...) otuz iki batman pembeyi dört yüz yirmi iki esedî gurûş iştirâ edib bedeli meblağ-ı mezkûrun tarafından emr-i tahvîli cârî havâle sahîha-i şer'îyye ile kefil-i bi'l-mâl olmuşdum kefâletim hasebiyle merkûm Mihail meblağ-ı mezkûrundan bi't-tamâm ahz ve kabz edib ba'del merkûm Hızır Bali'ye mürâcaat eylediği meblağ-ı mezkûr üçyüz doksan iki esedî gurûş hakkım kalmışdır hâlâ taleb edildikde edâ'dan imtinâ eder suâl olsun şer'le aliverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Hızır Bali fi'l-hakîka cevabında müdde-i mezbûr Murad gaib merkûm Mihail'den beher batmanı yüz bir akçe olmak üzere üçyüz otuz iki batman pembe cem''an ve dörtyüz yirmi esedî gurûş iştirâ edib ba'del müdde-i mezbûr Murad vech-i muharrer üzere kefil-i bi'l-mâl olmuştur

kefâleti hasebiyle benden taleb eyledikde bi't-tamâm kendiye edâ ve tesellüm dedikde gıbbe'l istintâk ve'l-inkâr merkûm Hızır Bali'den tâkririne muvâfık beyyine olundukta etyân-ı beyyineden âciz olmağın isticâl kadd etmeğın ba'de-ü'l-teklif merkûm Murad alâ vefkî'l-mes'ul hâlfün billâhî'l-âliyyü'l-azîm etmeğın meblağ-ı mezkûr otuz esedî gurûş mezbûr Murad'a edâ etmek mezbûr Hızır Bali'ye tenbih birle mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l sâmi ve'l işrîn min-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- İbrahim Ali
- Abdülbekir bin Mahsar
- Mahsar bin Mahmud
- Mahmed bin Ahmed
- Ali bin Mehmed
- ve gayruhum

SAYFA 92 / BELGE 334

Medîne-i Kayseriye'de Elsem Pâşâ Mahâllesinde sakin Boynad veled-i Tahi* nâm zimmî tarafından ma-lazîmü't-teşrifde vekil olub li-ebeveyn er-karındaşı İsa ve Yasef veled-i Tasi nâm zimmîler şehâdetleri ile vekâleti sabit olan kayınatası Emmir Bali* veled-i Karekin nâm zimmî meclis-i şer'-î şerîf-i lâzîmü't-teşrifde hâfiz-i hâze'l-kitâb el-Hâc Ahmed ibn-i Yusuf Beşe mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edib ve damad-ı müvekkilem mezbûr miyânın silk-i mülküne münselik olub İlbaşî nâm mevzûada vâkî' inde'l-ahâli ve'l-cirân ma'lûm'l-hudûd bir kıt'a mülk bağımlı vekâletim hasebiyle merkûm el-Hâc Ahmed'e elli üç esedî gurûşa bey' ve teslim etmişdim oldâhi iştira ve tesellüm etmişdir lâkin damadım müvekkilem merkûm Boynad'ın mezbûr el-Hac Ahmed'e kırk sekiz gurus lâzîmü'l-edâ deyni olmağla meblağ-ı mezkûr elli üç esedî gurûşdan kırk sekiz esedî gurûşu merkûm el-Hâc Ahmed'e olan zimmetinde takas edib bâkî kalan beş esedî gurûş merkûm el-Hâc Ahmed yedinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim ba'del zirk olunan bağ merkûm el-Hâc Ahmed'in mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun bi'l-vekâle câiz olan ikrârını merkûm el-Hâc Ahmed ve vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl etmeğın mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî's-sâlis Muharrem li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Ali bin Mehmed
- Mahmud bin Abbas
- Hasan bin Mustafa
- Hâlil ibn-i Abdül'bâkî
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 93 / BELGE 335

Mahmiye'yi Kayseriye mahâllâtından Kürtler Mahâllesinde sakin Ümmü Gülsüm bint-i Hakkı nâm hatun tarafından bey'i atiyü'l-beyân ikrâr-ı vekil olub mezbûreyi ma'rifeti şer'îyye ile arifân olan el-Hâc Murad bin Abdullah ve Mustafa bin el-Hâc Mehmed şehâdetleri ile vekâleti sabite olan zevci Veli bin el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer'-î şerîf-i lâzümü't-şerîfde hâfız-i hâze'l-kitâb Hızır Hâlîfe bin el-Hâc Mehmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edib mahâlle-i Tepecik'de vâki' bir tarafı Kara Ali mülkü ve bir tarafı Mustafa Bey mülkü bir tarafı Kamil mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd ve bir tabhâne ve bir sofa ve bir havluyu müştemil mülk mevrüsûmu olan menzili bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile altmış beş esedî guruşa mezbûr Hızır Hâlîfe'ye bey' ve teslim edüb oldâhi iştirâ ve kabz ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-i mezkûr altmış beş esedî gurûş mezkûm Hızır Hâlîfe her birinden bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim min ba'd zirk olunan menzil-i tecem'mü'l-hudûd vel-hukûk merkûm Hızır Hâlîfe'nin mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzre bi'l-vekâle câiz olan ikrârın merkûm Hızır Hâlîfe vicâhen ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hac Emrullah bin Hasan
- İsmail bin Sadi
- Mustafa Çelebi bin Ali Hâlîfe
- Ali Hâlîfe Bin Hasan
- Hasan bin Emrullah

- Mustafa Derviş Mehmed
- Hâlil Ali bin Hasan
- el-Hac Hâlil bin İsa
- ve gayruhum

SAYFA 93 / BELGE 336

Medîne-i Kayseriye’de Sultân Hamamı Mahâllesinde sakin el-Hâc Ahmed bin Yusuf Beşe nâm kimesne meclis-i şer’-î şerîf-i lâzîmü’t-teşrîf de hâmil-i hâze’l-kitâb İsa ve Yasef veled-i Lakar nâm zimmîler muvâcehesinde ikrâr ve i’tirâf edib nahiye-i Belbaşı da vâki’ inde’l-ahâlî ve’l-cirân ma’lûmü’l-hudûd mülk-i müşterâm olan bir kıt’a bağı içinde olan bir bâb menzili ile mezbûran İsa ve Yasef’e elli beş kıt’a esedî gurûşa bâtt-ı bey’ ve teslim edüb oldâhi ber- vech-i iştirâk iştirâ ve kabz ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr elli beş kıt’a esedî gurûş mezbûran İsa ve Yasef yedlerinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz ve kabz eyledim min ba’d zirk olunan bağı tecem’mül-ül-hudûd vel-hukûk mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ’ ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun el-Hâc Ahmed Beşe vech-i muharrer üzre cârî olan ikrârını el-merkûm bi’l-muvâcehe mezbûrân İsa ve Yasef’e bi’l- mûvacehe tasdîk ve bi’l-müşafehe tahkîk itmeğin sıhhat-i bey’ ve iştirâyâ hükm birle mâ-hüve’l vakî bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-gurre-i Sâferü’l-hayr li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü’l-hâl

- Mahsar Ali bin Mehmed
- Mahmud bin Abbas
- Hâlil bin Abdülbâkî
- Hasan Mustafa
- ve gayruhumü’l-hâzırın

SAYFA 93 / BELGE 337

Bi-l-fi’l Medîne-i Kayseriye mütesellimi Murad Ağa tarafından husus-i atiyü’l-beyâna mübâşir olan Dulkadir Ağa bin Abdullah, Hasinli Mahâllesi sakinlerinden Mülayim bint-i Abdullah ve sadriye kızı Asiye bint-i Battal nâm hatunların meclis-i şer’-î şerîfe ihsâr ve bi’l-mûvacehe takrîr-i kelâm edib mezbûratan Mülayim ve Asiye kendi

hâllerinde olmayıb ve nâ-mahremden ictinâbları olmamağla gecede ve gündüzde evlerine nâ-mahremden levendad gelub gider deyû şâyi' olmağla mezbûranın keyfiyet-i hâlleri mahâllesi ahâlisinden suâl olunub vuku'âtı üzre tahrîr olması matlubumdur dedikde mahâlle-i mezkûr cemâatinden olub mezbûratan hatunların câr-i karîblerinden Yusuf bin ibn-i Abdullah ve Mehmed bin Abdülbâkî ve Osman bin Ali nâm kimesneler fi'l-hakîka mezbûratan Mülayim ve Asiye kendu hâllerinde olmayıb nâ-mahremden ictinâblar etmediklerinden mâ-adâ gecede ve gündüzde evlerine âlât-ı cerhle levendât gelib gitmeden hâli değildir deyû her biri mezbûratanın su-i hâlleri âlâ tarîkü'l-şehâde ihbâr eyledikten sonra yine mahâlle-i mezbûr cemâatinden Hasan bin Sefer ve Hüseyin bin Abdülkerim ve Hamza ibn-i Süleyman nâm kimesneler dahi mezbûratan hatunların keyfiyet-i hâlleri minvâl-i meşrûh üzre olduklarını isti'mâ eder deyû ihbâr ve inhâ eyledikten mâ-vakî vâki' mübâşir-i mezbûr talebiyle kebt olundu. Hurrîre fî'l-gurre-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi Bekir bin Mahsarad
- Hasan bin Mustafa
- Ali bin Mehmed
- Mehmed bin Abbas
- Hâlid ibn-i Abdüssani
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 93 / BELGE 338 -1

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Karakürkçü Mahâlesinde sakin Emine bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i şer'-î şerîfde medîne-i mezbûre mütesellim olan fahrü'l-akrân Murad Ağa tarafından husus-i atiyü'l-beyân mübâşir ta'yîn olan Dulkadir Ağa mübâşiretle ihsar eylediği zevci Zakir Dede ibn-i Mehmed mahzarında üzerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan bir gün mukaddem zevcim mezbûr Zakir Dedenin izni ile mahâlledede düğüne gidib akşama karîb geldikde bana seni mutallik ederim ve saçını kat' ederim deyû beni tahvîf etmekle bende dahi akşama karîb komşum olan el-Hac Murad bin Abdullah nâm kimesnenin menziline varmak murad eylediğimde beni kabûl etmetib mâ-adâ zevcim mezbûr Zakir Dede'nin menzili kapusundan çıkıb Ömer Ağa'nın

menziline varmışdım hakikat-ı hâl mezbûr Zakir Dede'den suâl olunsun tâkrir-i tahrîr olmasını talep ederim dedikte gıbbe's-suâl mezbûr Zakir Dede cevabında vâki' hâl vech-i meşrûh üzere olmuşdur ve mezbûr zevceme mezbûre Emine'nin firâr eylediğini ve zevcem mezbûre Emine (...) olmuşdur deyû bi'l-mûvacehe ikrâr ve i'tirâf etmeğin hakikat-i hâl ve hakikat-i hıfz-ül-makâl mübâşir-i mezbûr iltimâsıyla ketb ve terkîm olundu. Hurrîre fi'l yevmi's-sâni min-şehr-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-eşbâh İbrahim Çavuş
- Sarı bin Musa
- el-Hac Süleyman
- Kasım Hâlis ibn-i es-Selim
- Abdi bin Mahsar Bey
- Mahsar Hasan Mehmed
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 94 / BELGE 338 - 2

Fi'l-asl Medîne-i Kayseriye'ye tâbi' Salur nâm karyeden olub ba'de mahrûsey-i Üsküdar'da Evliya Hoca mahâllesinde mütemekkin iken vefat eden Davut Ağa'nın sulbî kebir oğlu ve hasr-ı vârisi olan Miri Hilmi nâm Cündi tarafından vec-i âtî üzere bey'i atiyü'l-beyân ba'det tefvize vekil olub fahrü'l-müderresin Ali Çelebi ibn-i Hüseyin vech-i kadar Mehmed Beşe ibn-i Mustafa şehâdetleri ile hasm-ı şer'î câhid mahzarında vekâlet-i sabite umdeti'l-â'yân ve'l eşbâh İbrahim Çavuş ibn-i Hüseyin meclis-i şer'-î şerîf-i lâzimü't-tevkirde karye-i mezbûr sakinlerinden hâfız-ı hâze'l-kitâb Hüseyin Hâlife ve Ali bin Seyfullah Hâlife muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı şer ve tâkrir-i kelâm edib müvekkilem mezbûr Miri Hilmi'nin mülk-i mevrûsu olub karye-i mezbûrda vâki' bir tarafı delu Abdi mülkü ve bir tarafı Hazma mülkü ve bir tarafı câmî-i şerîf duvarı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa bir tabhâne ve bir ahur ve bir havluyu müştamil olan mülk menzili vekâleti muhkim* hasebiyle bey'-i bâtt-ı sahîh ile mezbûran Hasan Hâlife oğlu bin Hilmi'ye alâ iştirâki's-sevî on kıt'a esedî gurûşa bey' ve teslim edib gurus ve yine müvekkil-i mezbûrun babası müteveffâ-yı mezbûr Davut Ağa'dan intikâl-i âdi ile mezbûr Miri Hilmi'ye intikâl edib karye-i mezbûr toprağında

vâki' inde'l-ahâlî ma'lûmu'l-hudûd üç kıt'a tarlaların hakk-ı tasarrufuna sahib arz-ı ma'rifetle mezbûran Hüseyin Hâlîfe ve Ali'ye kezâlik iştirâk olsun ve ciheti üzre tefviz olan semeni mezbûr on esedî gurûş mukabele tefviz olan on beş kıt'a esedî gurûş ki cem'ân yirmi beş kıt'a esedî gurûşa mezbûran Hüseyin Hâlîfe ve Ali yedlerinden vekâletim hasebiyle bi't-tamâm ahz ve kabz eyledim dedikde gıbbe't-tasdîk ü'ş-şer'a mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- (...) bin Osman
- Mehmed ibn-i el-Hac Yusuf
- Kalascı Bayram
- Ahmed bin Hızır
- Hüseyin bin Mehmed
- İbni İbrahim
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 94 / BELGE 339

Sâbıkan Medîne-i Kayseriye'ye tâbi' Efkeriye nâm karye sakinlerinden hâlâ medîne-i mezbûr mahâllâtından Câmî-i Kebir Mahallesinde sakin olan el-Hâc Muharrem Bey ibn-i İbrahim'in sulbî oğlu Süleyman vefat edib verâseti vâlidisi Güller bint-i İskender nâm hatun ile babası mezbûr el-Hâc Muharrem Bey'e münhasıra olub ba'dehû diğer oğlu el-Hâc Mehmed dahi vefat edib ve verâseti zevcesi Ayşe ve vâlidisi mezbûre Güller ve babası mezbûr Muharrem Bey ve sulbî sağır oğlu İsmail'e münhasıra olub ba'dehû diğer oğlu Ali Ağa dahi vefat edib ve verâseti zevce-i metrukeleri Fatma bint-i Hasan ve Hüsne bint-i Hasan nâm hatuna münhasıra ve vâlidisi mezbûre Güller ve babası mezbûr el-Hâc Muharrem Bey'e münhasıra olub mezbûre Fatma zevci müteveffâ-yı mezbûr Ali Ağa'dan nıfs-ı rub' hissesini ve mihr-i müeccelini tâharüc-i şer'î tarikiyle alub alub ihbârla azlimin olduğu zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûr el-Hâc Muharrem Bey'in kendi tarafından asâleten ve zevcesi mezbûre Güller hatun tarafından husus-i atiyü'l-beyâna vekil olub Abdî Çelebi ibn-i Hüseyin ve Mehmed Çelebi ibn-i Üveys Hâlîfe şehâdetleri ile vekâleti sabite oldukdan sonra

vekâleti meclis-i şer'a kavim vacibü'l tekrimde müteveffâ-yı mezbûran ile hâl-i sıhhatinde iken ber-vech-i iştirâk tasarruf eyledikleri emlâk ve akarât ve'l-kitab eyledikleri emvâl ve nukud-i şirket mezbûr mukabesesi vâz'-ül-yed olan diğer oğlu hâfız-ı hâze'l-kitâb Ahmed Ağa mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve takrîr-i kelâm edib oğullarım müteveffâ-yı mezbûrun Süleyman Ağa ve Mehmed Ağa ve Ali Ağa'dan sebep-i ırs-ı şer'â bana intikâl eden hissey-i ırsiyem için alâ tarîku't-tâharüc-i şer'î bin kıt'a esedî gurûş ve bin kıt'a esedî gurûş dahi kezalik tarîku't-tâharüc mezbûre Güller hatunun hissey-i şer'îyyesi için cem'ân iki bin kıt'a esedî gurûş oğlum mezbûr Ahmed Ağa yedinden asâle ve vekâlete muhakkim hasebiyle ahz ve kabz eyledim min ba'd oğullarımız müteveffâ-yı mezbûr un miraslarına mütealîk oğlum mezbûr Ahmet Ağa ibrâ-yı-beyâna âyan olunduğu üzre vâz'-ül-yed olduğu cihetinde da'vâ ve nizâ'mız yoktur zimmetini ibrâ-i âmm kat'-ı nizâ'la ibrâ ve iskât eyledik dedikde mukırr-ı mezbûrun bi'l-asâle ve bi'l-vekâle cârî olan ikrârını el-mukırrı leh el-merkûm Ahmet Ağa vicâhen tasdik ve şîfâhen tahkîk etmeğın birle mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurre fî'l-yevmi's-sâni min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Hasan Ağa İhsan (...)
- Derviş Bekir Musa
- (...) Mustafa Ağa Abdullah
- Mehmed bin Abdullah
- Boyacı Mustafa
- Mustafa bin(...)
- (...) bin Hasan
- Şa'bân Hâlil (...)
- (...) Hâlid

SAYFA 94-95 / BELGE 340

Medîne-i Kayseriye'de Câmî-i Kebir Mahâllesinde sakin iken vefat eden Ali Ağa'nın

babası el-Hâc Muharrem Bey'in kendi tarafından asâle müteveffâ-yı mezbûr Ali Ağa'nın vâlidresi Güller bint-i İskender nâm hatun tarafından ikrâr-ı atiyü'l-beyâna vekil olub Mehmed Çelebi ibn-i Üveys Hâlife ve Abdi bin Hasan nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite olan mezbûr el-Hâc Muharrem beyin vekâleti meclis-i şer'-î şerîf-i lâzîmü't-teşrifde müteveffâ-yı mezbûr Ali Ağa'nın sıhhatinde hizmetkarı olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Yusuf İbni Rıdvan nâm şâbb mahzarında bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve takrîr-i kelâm edib oğullarım müteveffâ-yı mezbûr Ali Ağa hâl-i hayatında teberruât kavliyesi yakın iken bazı vücûh-i hasenâtı râgıb olub bi-emr-illâh vefat eyledikde mahâl-le-i mezbûra vâki' bir tarafı Sülayman Dede mülkü ve bir tarafı el-Hâc Mustafa mülkü ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir sofa ve bir tabhâne ve bir kiler ve bir oda ve bir örtme ve bir ahur ve bir havluyu müstemil olan menzîlim merkûm Yusuf'un vefatından(s.95) sonra verile deyû sebt ve ta'yîn etmişdir El-hâletü'l-hazihi oğlum ve müteveffâ-yı mezbûrun vasîyeti şer'an tecvîz ve tenfiz edip menzîl merkûmi cem'-ı bâkî-ul el hudûd veka-ul- hukûk mezbûr Yusuf'a teslim eyledik menzîl-i merkûmu tecem'mi-mâ-fi'l-hudûd ve kaffe-ül-hukûk mezbûr Yusuf'a teslim eyledik ba'del-yevm menzîl-i mezkûr mezbûr Yusuf'un mülk-i mahzı ve hakkı (...) min ba'd mutasarrıf olunduk dedikde gıbbe't-tasdîk üş-şer'a mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-gurre Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi bin Hacı Hüseyin
- Mehmed bin Ömer
- Kalascı Mustafa
- Abdi Bekir Bin Mahsar
- Ali bin Mehmed
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 95 / BELGE 341

Medîne-i Kayseriye'ye tâbi' Tavlusun nâm karye sakinlerinden hâfız-ı hâze'l-kitâb Ahmed bin Hasan nâm kimesne mahfil-i kazâda mezbûr Ahmed'in zevcesi olan Rabia bint-i Abbas nâm hatun tarafından da'vâ-yı atiyü'l-beyâna vekil olub Bekir Beşe ibn-i Gazanfer ve Mehmed Çelebi ibn-i Üveys Hâlife nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti

sabite olan Osman Hâlife ibn-i Mustafa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan altı ay mukaddem karye-i mezbûr iken (...) husus için (...) olmağla eğer karye-i mezbûrdan göçüb gitmezsem zevcem mezbûre Rabia benden boş olsun deyû şart edib lâkin vakt-i zaman ta'yin etmemekle şart-ı mezkûr ve kal'-âzim vekil iken ben ol gün göçüb karye-i Mancusun'a varub birkaç gün sakin olub ve zevcem mezbûre Rabia benden mutallâka olmamişken mezbûr Osman Hâlife onun babası olmağla mezbûre Rabia'yı alıkoyub bana teslimden imtinâ eden suâl olunub şer'a ile lâzım geleni icrâ' olunmak taleb ederim dedikde gıbbe's-suâl vekil-i merkûm Osman Hâlife cevabında tarihi mezkûrda merkûm Ahmed babası evinden başka menzilde sakin iken eğer babam evine varırsam zevcem' mezbûre Rabia benden talâk-ı selâse ile mutallâka olsun deyû şart ve ta'lîk edib babası mezbûr Hasan'ın menziline varub dahl olmalı şart-ı mezkûr vâki' olmağla mezbûr Rabia talâk-ı salese olduğunu ikrâr ve i'tirâf dahi etmişdir dedikde eserü'l- istintâk mezbûr Ahmed cevabında vech-i meşrûh üzere babam evine varırsam zevcem' talâk-ı selâse mutallâka olsun deyû şart ve ta'lîk etmedum deyû bi'l-küllîye inkâr ile mukabil etmeğın vekil mezbûr Osman Hâlife tâkririne mutâbık beyine taleb olunduğu ityân-ı yedinden izhar-ı acz edüb istihlâf eyledikten mezbûr Ahmed'le yemin teklif olundukda oldâhi alâ vefki'l-mes'ul mâ hâlfün billâhî'l-âliyyü'l-azîm etmeğın mezbûr Osman Hâlife merkûm Ahmed'in zevcesini teslimine tenbîh-i şer'î olub mâ-vakî bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- (...)Abdülkerim
- Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Veli
- Ömer (...) bin el-Hac Ahmed
- Ömer Hâlis ibn-i Süleyman Bey
- Mehmed Bey İbni Musa
- Ali ibn-i İbrahim
- Seyyid Ömer Hâlil
- Abdülbekir bin Mahsar
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 95 / BELGE 342

Medîne-i Kayseriye sükkânından fahrü'l-müdderris el-Hâc Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman Beşe tarafından bey'i atiyü'l-beyânı ikrâra vekil olub el-Hâc Abdusselam ibn-i Mehmed ve Ali ibn-i Veli Bali nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite el-Hâc Ali ibn-i Abdullah nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Kalenderhâne Mahâllesinde sakin hâfız-ı hâze'l-kitâb Hüseyin ibn-i el-Hâc Veli mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh şer'î ve takrîr-i kelâm edib müvekkilem müşârün-ileyh el-Hâc Ahmed Çelebinin silk-i mülküne münselik olub mahâlle-i mezbûrda vâki' bir tarafı el-Hâc Tanrıverdi ve bir tarafı el-Hâc İbrahim mülkü ve bir tarafı bazen Abdürrahim mülkü ve bazen molla Veli mülkü ve bir tarafı tarîk-i-ı has ile mahdûd ve bir sofa ve bir taphâne ve bir kiler ve bir örtme ve bi'r-i mâ ve bir havluyu müşt Emil menzili bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr hasebiyle üç yüz kıt'a esedî gurûş bey ve teslim edüb oldâhi vech-i muharrer üzere iştirâ' ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr üç yüz esedî gurûş mezbûr Hüseyin yedinden bi't-tamâm ve'l-kelâm ahz ve kabz eyledi menzil-i merkûm cem'i-i mafi'l-hudûd mezbûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun vech-i muharrer üzre bi'l-vekâle câiz olan ikrârın merkûm bi'l-vekâle cârî olan ikrârını el-mukırrı-leh el-mezbûr Hüseyin vicâhen tasdîk ve şifâhen tasdik etmeğın mâ-vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sânî min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- el-Hac Tanrıverdi
- Hâlid bin Hacı Ali
- Hasan ibn-i el-Hac Hüseyin
- Ahmed Çelebi ibn-i Musa
- Bekir ibn-i (...)
- Abdürrahim Ahmed Bekir
- El-Hac Osman el-Hac Ali
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 95-96 / BELGE 343

Medîne-i Kayseriye’de Köy Yıkan Mahâlesi sakinlerinden iken hâlik olan Satılmış nâm zimmînin verâset-i zevce-i metrukesi Altun bint-i Manuk nâm nasrânîye ve sulbî sağır oğlu Zeki’ye münhasıra olduğu şer’an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr Altun asâlen ve sağire mezbûrun tesviyye-i umûruna savb-ı şer’de vasî-i mensûbu olan sağır mezbûrun İsa* Artaman nâm zimmînin vesayeti meclis-i şer’-î şerîfde hâmil-i hâze’l-kitâb Serkes veled-i Yagob nâm zimmî muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm edib hâlik merkûm Satılmış’ın mezbûr de kesîrde (...) (...) olub lâkin mahâlle-i merkûmda vâki’ iki tarafı merkûm Serkes mülkü ve bir tarafı Ethan mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd bir tabhâne ve bir ahur ve bir çardak ve bir kenef ve bir havluyu müstemil olan menzilden gayri ve deynine eder terekesi olmağın menzil-i mezkûrun keyfi lâzım gelmekle otuz gündün ziyâde suk-i sultâniden müzâyede ve tâlibine 'arz-u nidâ olundukda mezbûr Serkes otuz altı guruşa firâr edib ve sulh-i mezkûr dahi semeni misli olmağın hâlâ bey’-i bâtt-ı sahîh-i şer’î ile mezbûr Serkes otuz altı kıt’a esedî gurûş bey’ ve teslim edib oldâhi iştirâ ve tesellüm ettikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr mezbûr Serkes yedinden tamâmen ahz ve kabz eyledik dediklerinde gibbe’t-tasdîk (s.96)ü’ş-şer’a mâ-hüve’l vakî bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’l hâmîs şehri-i Sâferü’l-hayr li-sene erba’ sittîn ve elf.

Şühûdü’l-hâl

- Murad Çelebi bin Muhsindar
- Ömer Çelebi bin İbrahim
- Melik (...) Çelebi Mehmed(...)
- (...) Beşe bin İskender
- el-Hac Bekir bin Verdi
- ve gayrumü’l-hâzırın

SAYFA 96 / BELGE 344

Medîne-i Kayseriye’ye tâbi’ Mahzemin nâm karyede vefat eden el-Hâc İshak Bey bin Abdullah nâm kimesnenin sulbî sağır kızı Rabia babası müteveffâ-yı mezbûrdan ırs-ı şer’î ile intikâl iden emvâl ve erzâkını nıfs ve ahvlini zabt için bir vasî nasb olunmak lâzım ve mühüm olmağın hâkim-i mevki’-i hâze’l-kitâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb

hazretleri sağıre mezbûrenin vâlidesi işbu hâfız-ı hâze'l-kitâb Hatice bint-i Es-Seyyid Mehmed nâm hatunu vasî nasb ve ta'yîn eyledikde oldâhi vech-ı muharrer üzere vasîyeti mezbûr deyû kabûl ve hizmet-i lâzımesini edâya te'ahhüd itmeğın mâ-vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrıre fî'l 6 Sâferü'l-hayr sene 1064.

Şühüdü'l-hâl

- Es-Seyyid Ahmed Çelebi
- Es-Seyyid Bali Çelebi
- Abdi bin Bekir (...)
- Hasan bin Mustafa
- Ali bin Mehmed

SAYFA 96 / BELGE 345

Medîne-i Kayseriye de Hunad Mahâllesinde sakin Abdülkadir bin Hamdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda medîne-i mezbûra tâbi' Germir nâm karyede hâmil-i hâze'l-kitâb Kavarel* veled-i Şah Murad nâm zimmî muvahacesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan on iki sene mukaddem merkûm Şah Murad benden otuz esedî gurûş istidâne ahz ve kabz edib kable'l-îfâ iki sene mukaddem hâlik olmağın hâlâ terekesinden taleb eyledikde edâ dan imtinâ' eder suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl merkûm Kavarel* cevabında babam hâlik merkûm Şah Murad deynden kesire ile medyun olub ba'del (...) deynleri muttâlibe eyledikde karye-i mezbûrda vâki' menzili (...) alub kabz ve zabt eyleyüb muhlis-i medyun olmağla ism-i mal ıtlâk olunsun senesi zabt etmedim deyû bi'l-küllîye inkâr ile mukabil etmeğın mezbûr Abdülkadir yedinden taleb olundukda etyan-ı beyineden aciz oldukda bundan mâ-adâ Ömer Beşe Abdullah ve Mehmed Beşe ve Musli nâm kimesneler meclis-i şer'î da hazırân olub merkûm Şah Murad (...) medyunen hâlik olub oğlu merkûm Kavarel* ism-i mal ıtlâk olunur senesine kabz ve vâz'-ül-yed etmeyüb ve kabz dahi etmedim deyû her biri âlâ tarîkü'l-şehâde hâber verdiklerinde müddei-i mezbûr taarruzdan men-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's sâbî şehri-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühüdü'l-hâl

- Abdülbekir bin Mehmed

- Ali bin Mehmed
- Hasan bin Mustafa
- Mahmud bin Abbas
- Ramazan bin Mahmud
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 96 / BELGE 346

Medîne-i Hasbek Mahâllesi sakinlerinden Fatma bint-i Çırak(...) Nâm hatun mahfil-i kazâ-i celilü'l-kadre zevc-i mutallâka olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Sefer ibn-i Süleyman nâm kimesne mahzarında bi-t tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edib bundan akdem Sefer'in yüz akçe mihr-i müeccel ile kendiye akd ve tezvîc edib ba'dehû muhâlaa tarîkiyle tâkrir etmişken elli akçe mihr-i müeccel ile beni tecdîd kenduye akd ve tezvîc etdikden sonra beynimizde ülfet ve imtizâc olunmağın târih-i kitâbdan on üç ay mukaddem mihr-i müeccelden ve nafaka iddetimden ve mûceb-i sükanasından fariğ olmak üzere muhâlaa-i şer'î ile hâla' olub mezbûr Sefer'in yanında olan bir yorgan, döşek ve bir yastık ve bir velense ve bir çift nali ve kantar baha olan yüz akçe nakdi mezbûr Sefer yedinden ahz ve kabz edib zevciyeti mutallâka olan hususdan ve zimmeti ibrâ-ı âmm-ı kati'n-nizâ' ibrâ ve iskât eyledim didikde mukırr-ı mezbûrun ikrâr-ı meşrûhunu el-mukırrı leh el-merkûm Sefer vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl etmeğın mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Bekir bin Abdülvehab
- Seyyid Ömer Çelebi bin Ali
- Mahsar Pâşâ Abdülbekir
- Hasdar Mahmud
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 96 / BELGE 347

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Şehre Küstü Mahâllesinde sakin Kefrer Hasna bint-i

İsmi ile müsema olan şâbb meclis-i şer'-î şerîfe gelub takrîr-i kelâm edib hâlen şerîf-i İslam ile müşerref olub kelime-i şehâdet tekellüm edib cem'î'-edyân batıladan muteber oldum deyû tav'an ikrâr ve i'tirâf eyledikde şâbb-ı mezbûr Mehmed ismiyle tesmiye olduğundan mâ-adâ târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem şâbb-ı mezbûrun babası İbrahim nâm kimesne dahi şerîf-i İslamla müşerref olmuştur deyû Yusuf Ağa ibn-i Hasan Bey ve Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Receb Bey ve Sefer Bey ibn-i Abdülmenan nâm kimesneler ihbâr etmekle şâbb-ı mezbûr Mehmed dahi ol-tarihine sabî olub ol vâlideyi(...) hayr-ül-ebeveyn babasına tabîyet ile müslim olduğu zâhir ve bâhir olmağın mâ-hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbî min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdülbekir bin Mahmud
- Hasan bin Mustafa
- Ali bin Mehmed
- Salih bin Abdürrami
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 96-97 / BELGE 348

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Câmî-i Kebir Mahâllesinde sakin bâis-ül-küttâb fahrü'l-emâcid ve'l-ayân Ahmed Ağa ibn-i el-Hâc Muharrem Ağa nâm cündi meclis-i şer'-i serîf-i lâzümü't-teşrifde takrîr-i kelâm edib medîne-i mezbûrda vâki' merhûm kadı Es-Seyyid Mahmud Efendi vâkfından olub bir tarafı mezbûr Ahmed Ağa ve Murad Beşe Ali Ağa mülkleri ve bir tarafı mahâlle-i mezbûr mescid-i şerîf imamına mevkuf olan dükkan ve bir tarafı Abdullah tasarrufundan olan dükkan ve bir tarafı tarîk-i âmm(s.97) ile mahdûd olan arsadan tûlen üç kadem ve arsa dört kadem arsa üzerinde olan dört bâb dükkan mürûr-ı eyyâm ile bi'l-küllîye münhedim olub ve müceddiden ednâ olunmak cânib-i vâkıfıdan dahi müsaade olmayıb arsa-ı sarf kalmağla mukataa ile vermek cânib-i vâkfın (...) olmağın yine vâkfı mezbûrdan olan dükkanların arsasından olub ve zirk olunan dükkanlar arsasından mezbûr Ahmed Ağa ve Ali Ağa'nın mülkü menzilleri tarafında olan duvarı mürûr-ı eyyâm bi'l-küllîye münhedim olub cânib-i vâkıfda müceddiden ednâ olunmak vâkfın müsaadesi olmayıb tûlu üç kadem arzen dört

kadem olan arsayı mukataa-ı misli ile âhera verilmeğin her-vechle cânib-i vâkfi evveli ve anef(...)* olmağla zirk olunan dükkanlar arsasının beher sene bir esedî gurûş mukataa takdîr olunub ve cânib-i vâkıfa on beş esedî gurûş verib zirk olunan dükkanlar arsasına dahi beherisi cânib-i vâkıf yirmi akçe mukataa misilli takdîriyle kendi mülk menzilimize ilhâk etmek üzere sâbıka vâkf-ı mezkûr müteveli olan Abdülkerim nâm kimesne benim ile karındaşım mezbûr Ali Ağa'ya zirk olunan dükkanların arsayı sarfiyesi üzerine kendi malımız ile mülkler olmak üzere âlat-ı tesviye dört bâb dükkan binâ' etmek için izin dahi vermiştir deyû bin altmış bir senesi Zi'l-kâde'sinin evâili yedinde mezbûr Zi'l-kâde'sinin evâili tarihine tevrih müteveli mezbûr Abdülkerim'in imzasıyla mümza ve mahtum tâkrir-i meşrûh mutâbık iki temessük ibrâz edüb muceblerince kabl'el-şer'îden dahi hüccet-i şer'îye verilmesi matlubumdur dedikde gıbe'n-nâzır mezbûr Ahmed Ağa'nın yedinde olan temessüklerin muceblerince li-ecli' istihkâm iş bu hurûf ber-sebîl etmeğin kebt olundu. Hurre fi'l-gurre Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdülbekir bin Mahsar
- Mehmed Çelebi ibn-i Üveys Hâlife
- Mehmed bin Abdullah
- Hasan bin Mustafa
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 97 / BELGE 349

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Tutak Mahâllesi sakinlerinden Asiye bint-i Hâil Bey nâm hatun tarafından ikrâr-ı atiyü'l-beyân vekil olub mezbûrun ma'rifet-i şer'î ile arifân olan el-Hâc Mehmed bin Hasan ve Kasım ibn-i Abdusselam nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite olan Mehmed Hâlife ibn-i Abdusselam nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i lâzimü't-teşrifde hâfız-ı hâze'l-kitâb Abdülkadir ibn-i el-Hâc Ali nâm kimesne mahzarında bil vekâle ikrâr-ı şer' ve tâkriri-i kelâm edib müvekkilem mezbûr Asiye'nin silk-i mülküne sarhinde münselik olub mahâlle-i mezbûrda vâki' bir tarafı Çalık oğlu mülkü ve bir tarafı mezbûre Asiye'nin kızı Emine hatun mülkü ve bir tarafı Arzıman mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile olub mahdûd bir tabhâne ve bir oda ve bir mikdar

arsa-yı memlukesı müştemil olan mülk menziline ba'de'd-tahliyetü'ş-şer'îyye hibe-i sahîha ile zevci mezbûr Abdülkadir'e hibe ve temlik ve teslim edüb oldâhi icâb ve temlik ve tesellüm eyledi menzil-i mezbûr ba'de'l-yevm mezbûr Abdülkadir'in mülk-i mevhûbidir. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun bi'l-vekâle cârî olan ikrârın el-mukırrı leh el-merkûm Abdülkadir vicâhen ve şifâhen tasdîk kabûl etmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve terkım olundu. Hurrıre fı'l-yevmi's-sâbî min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Seyyid Mehmed Çelebi Mevtab
- Veli Ali
- Mustafa Çelebi Osman Hâlife
- Seyyid Hasan Çelebi Seyyid'selam Çelebi
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 97 / BELGE 350

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Selman Mahâllesi sakinlerinden bundan akdem vefat eden el-Hâc Abdullah Hâlifenin verâseti zevce-i metrukesi Hayrûnnisa Hatun ile sulbî kebir oğulları umdetü'l-müderresin-fihâm İsmail Efendive Hâلیل Efendi ve İbrahim Çelebi ve Süleyman Çelebi ve sulbî kebir kızı Asiye hatuna münhasır olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûr İbrahim Çelebi meclis-i şer'-î şerîf-ı şâmî-ül-âmel* mahfil-i dîn-i münîf râsih olan (...) zirk olunan menzil-i mülk mevhûbu olmak üzere vâz'-ül-yed olunduğu nehc-i şer'î mu'teber üzere sabit olan baisül sahîh-ül-şer'î müşârün-ileyh İsmail Efendi mahzarında tâkrir-i da'vâ edüb babam müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtından olub mahâlle-i mezbûrda vâki' bir tarafı babam müteveffâ-yı mezbûr dört(...)cümlesine intikâl eden iç evleri tabîr olunur menzil ve iki tarafı Molla Ahmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i-ı has ile mahdûd bir bâb fevkanı ve bir bâb fevki, küçük oda ve seyegah ve bir ahur ve havluyu müştemil taşra odası tabîr olunan mülkü menziline dört bana intikâl eden hisse-yi şer'ayı ve iş bu meclis-i şer'a da hazırân karındaşım mezbûr Hâلیل Efendi dahi hisse-yi şer'ıyyesi talep eder suâl olunub bizim huzûrumuzda kasir etdirilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl müşârün-ileyh İsmail Efendi cevabında babam müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Abdullah Hâlife hâl-i hayatında

ve kemâl-i sıhhatinde iken târih-i kitâbdan altı sene mukaddem menzil-i mahdûd mevhûfu tecem'mu'(...) vaz'' oldâhi ile ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye bi-l-küllîyye sahîh-i şer'a nâmıyla hibe ve teslim ve temlîk edüb ben dahi vech-i muharrer üzere tarihi mezbûrdan ittihâb ve teslim ve temlîk etmiştim mülk-i mevhûm olmağla hâlâ zabt ve tasarruf ederim deyûcek vâki' hâl olan mezbûr Hâlil Efendi yedinde suâl olundukda minvâl-i muharrer üzere tarihi mezbûrun babası müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Abdullah Hâlîfe menzili mezbûrun tecem'mül-ül-hudûd ve kâmil-ül-hukûk karındaşı mezbûr İsmail Efendi hisse-i sahîh-i şer'îyye ile hibe eylediğini vâli(...) mevhubu olmağla nasb ve tasarruf etdiğini ma'rifet olunacal mezbûr İbrahim Çelebi dahi istintâk olundukda suâl-i muharrer üzere Asiye mezkûremi mezkûr olmak mûmâ-ileyhâ İsmail Efendi'den tâkrir-i meşrûhuna muvâfık beyine taleb olundukda udûl-i ricâlden ve nakat-ı mevhudundan olub mahâlî-i mezbûr sakinlerinden el-Hâc Hızır bin Yusuf ve el-Hâc Mustafa ibn-i Mehmed ve Es-Seyyid Hasan Çelebi ibn-i İshak Çelebi ve Mustafa bin ve Ahmed Çelebi (...) el-Hâc Hasber nâm kimesneler li-ecli's-şehâde ma-mahfil-i kazâda hâzırın olub işbu inde'l-istîshâdü's-şer'î fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Abdullah Hâlîfe hâl-i hayatında ve kemâl-ü-'akl-u-sıhhatinde iken târih-i kitâbdan altı sene mukaddem zirk olunan hudud ile mahdûd olan menzil-i mevhumu tecem'mül-ül-hudûd vel-hukûk oğlu mezbûr İsmail Efendiye bizim huzûrumuzda ba'de't-tahliyeti's-şer'îyye hibe-i sahîh-i şer'îyyesi ile hibe teslim ve temlîk edüb mûmâ-ileyhâ İsmail Efendi dahi (...) mezbûrede ittihâb ve teslim ve temlîk eyledüb biz bu husus bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû edâ-yı şehâdet-i şer'î eyledikde ba'de riâyetü's-şerâiti'l-kabûl şehâdetleri sarfında vâki' olmak mücebince müddeî-i mezbûr İbrahim Çelebi muârızdand men-birle mâl-vâki' gıbbe't- taleb ketb olundu. Hurre fi'l- yevmi'l âşer min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-kudat Ebul'müslim Ahmed
- Fahrü'l-kudat Es-Seyyid Ali Efend ibni Mustafa Çelebi
- Ahmed Es-Seyyid Abdül Mahmud Çelebi
- Es-Seyyid Kasım Çelebi ibn-i Abdülmenan
- Ömer Ağa ibn-i Abdülmenan
- Sakar Mehmed Hadil bin Mahsar
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 98 / BELGE 351

Medîne-i Kayseriye sükkânından hâfız-ı hâze'l-kitâb Hâlid Çelebi bin Seyyid Ali Hâlife mahfil-i kazâda Türkmen tâifesinden Mamalu Cemâatinden Nuroğlan demekle ma'rûf İsmail ibni Nâzır ve Murad bin Veli nâm kimesneler mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan dört ay mukaddem mâ-adâ Şevvali'l-Mükerrem'minin yirmi ikinci gününde üç dört nefer hâl-i sükârâlarım ile İstanbul'a giderken kazâ-i mezbûrede tâbi' Kalkancık nâm mevziî vardığımızda subhî sâdik vaktinde mezbûrlar cemâati mezkûrda işbu İsmail bin Ali ve Mehmed bin Ali ve Ali bin Cuma ve gaib-i ani'l-meclis eşkiya ve kattâ' tarîkden cümle yirmi beş nefer atlu ile bizi katl ve mallarımızı garât sonra ile üzerimize gelib omzumun sağ tarafında ve sağ omzunun üç yerini ve sol elimin üstünü kılıç ile çalub ve sağ gözümü ve sol gözümün üstüne mızrab ile vurub ve sağ uyluğumun ve belinim sol tarafını ok ile vurub a'zâ-ı mezkûramı küllî mecrûh ve ekser a'zâmı balta ve köknek* ile kırık eyledikten sonra yüz seksen guruş kıymetli bir re's dört baş demir kır atımı ve kırk guruş kıymetli bir saçlu doru atımı ve yirmi guruş kıymetli bir re's yağız doru atımı ve üzerimde ve gayrimde olan bir yalduzlu ve biri yalduzsuz iki sîm kemer kılıç ve bir çuka sîm kılıç ve bir kare acem kılıç ve cümle dört kabza kılıç ve bir sîm hançer ve bir sîm gulabdan ve bir sîm (...) bir altun yalduzlu sîm gadara ve bir yalduzlu sim rahta ve bir seyrek baktalu rahta ve bir haydarı rahta ve iki sırmalı raht ve bir (...) sırmalı ve bir (...)terkeş ve bir bilan taş sablu hançer ve bir bilan taşı sablu bıçak ve iki sablu hançer ve ibrişim sırmalı tulâk* kuşak ve bir sim balta ve bir sim küllük ve bir kırmızı kumaş ve maî ibrişim (...) muşda ve bir (...) önü (...) körklü (...) çakmalık* ve bir (...)körüklü ve bir (...) çakmak* (...) abâ ve bir sim çuka ve bir el atlas kaftan ve iki maî kaftan ve bir yeşil kaftanve bir beyaz kaftan ve (...) hamam gömlek ve dört menfeş boğça ve iki Pâşâ dülbendi ile isti'mâl olunmuş dülbend ve kırmızı makdem ve bir kırmızı velense ve bir çuka beyaz velense ve beş kilim ve yirmi üç (...) iki cam tası ve bir(...) Tebsi ve iki şark ve bir Şam bardağı* ve bir (...) bardağı ve iki (...) ibriği ve on iki fincan ve ikiyüz dokuz adet guruş ve mülk* emsâl-i emvâli mezkûrlar ve yoldaşları nehîb ve garet edüb beni maktul oldu (...) ile bırağıb gidüb bana küllî hayf ve gadr eylemişlerdir,hala husûs-u mezbûr mezkûrlara suâl olunsun hizmet-i şer'iyile icrâ olmak matlûbumdur dedikde gibbe's-suâl mezbûrân İsmail ve Murad husus-u mezkûru inkâr ile mukâbele etmeğın mâ-adâ mezbûr Halid Çelebi'den takrîr-i meşrûhuna mutâbık beyyine tâleb olundukda udûl-u ricâlden Ahmed bin Mehmed ve Nasuh bin Yusuf nam kimesneler li-ecli's-şehâde

meclis-i şer'a hazırân olub gıbbe'l-istişhâdi'ş-şer'î fi'l-hakika târîh-i mezkûrde (...) kârbâna (...) üzere gider iken vakt-ı merkûmun menzil-i mezbûran İsmail ve Murad Cuma yirmi beş nefer kattâ' tarîk istikâyı mezbûr Halid Çelebi'nin üzerine gelüb kılıç ve mızrak ve köknek* ile a'zâsını mecrûh emvâl ve erzâkını nehîb ve garet eylediler biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dâhi ederiz deyû her biri edâ-ı şehâdet-i şer'a eylediklerinden Mustafa Ağa ibni el-Hâc Hüseyin Bek ve Ahmed Bek ibni Abdullah ve Ramazan beşe ibni Mehmed ve Hüseyin ibni İbrahim nam kimesneler şâhid olub min-ba'd Ahmed ve Nasuh Ağalar ve makul-ul-iştîşâd ve Salih ve Mustafa (...) kimesneler (...) (...) oldukların şehâdetleri makbûl olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-tâleb ketb ve terkîm olundu. Hurre fi' 10 Sâferü' 1-hayr sene 1064.

Şühûdü'1-hâl

- Mustafa Ağa ibn-i Abdullah
- Muzaffer bin Mehmed
- Mustafa Beşe Mehmed
- MuharremBekir bin Abdullah
- Fazıl Bekir bin Abdullah
- Ömer Ağa ibn-i Abdülkadir
- Sefer Bekir bin Bektaş
- Mehmed bin Müstecab
- Ali ibn-i Mehmed
- Hasan bin Mustafa
- Halil bin Abdülbâkî

SAYFA 98 / BELGE 352

Medîne-i Kayseriye sükkânından Hâlil Çelebi bin Seyyid Ali Hâlife mahfil-i kazâda Türkmen tâifesinden Mamalu Cemâatinden Boz oğlan demekle ma'rûf İsmail bin Tanrıverdi bin Veli nâm kimesneler mahzarında takrîr-i kelâm eyleyib târîh-i kitâbdan dört ay mukaddem Şevvali'l-Mükerrem'in yirmi ikinci günü hizmetkârlarımla İstanbul'a giderken Kalkancık'ın Pınarı menzilin mezbûran İsmail ve Murad yirmi beş nefer

eşkiya ile üzerimize gelüb beni a'zâmın yirmi yerinden mecrûh ve yanımda olan mallarımı nehib ve garât eylediler idi husus mezbûrumu merkûma İsmail ve Murad'ın üzerlerine ırs-ı şer ile isâbet edib işbu hâzırân bi'l-meclis-i şer'de Fazıl ve Mustafa ibn-i Ali dahi eşkiya-ı mezbûrdan olmak zannı ile ahz olunmuştur hâlâ mezbûr Boz oğulları ba'de'l-ahz suâl olundukda mezbûran Ömer ve Mustafa'nın husus-i mezkûrda sun'ı ve alakaları yokdur dimekle mezbûrân Ömer ve Mustafa'nın nefislerine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'a a'zârlarını Yeni-il reâyâ-yı perakende rusumu cem'ine me'mûr olan anbarlı Mustafa Ağa'nın sekbanların başıcısı Hüseyin bin Muharrem ve diğer bölük başıcısı Mustafa bin Muharrem nâm kimesneler mezbûr Hâlid Ağa'nın talebiyle mezbûran Ömer ve Mustafa'yı kefil-i bi-l-fi'l olduklarında mâl-vâki' şer'i-ü't-taleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l hâdî-vü-işrin min-Sâferü'l-hayr li-sene erba'sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Ömer Ağa Abdullah
- Süleyman Çelebi bin Emir Ali
- Yusuf bin Fazlı
- Mahmud bin Mehmed
- Mahfûz bin Abdülbekir
- ve gayruhum

SAYFA 98-99 / BELGE 353

Medîne-i Kayseriye amâllinden Kızıl Viran nâm karye ahâlisinden el-Hâc Abdullah bin Mehmed ve diğer el-Hâc Abdullah bin İsrâfil ve el-Hâc Mahmud ibn-i el-Hâc seyyid Ali ve el-Hâc Mustafa bin Hamza ve Osman bin Veli ve el-Hâc Yusuf ibn-i el-Hâc Mustafa ve İsa Dülkadir ve Üveys ibn-i Kasım ve Hâdil bin Ömer ve Mahmud bin Mehmed ve Mustafa bin Mehmed ve Resul bin Mehmed ve Hâdil bin İbrahim ve Mehmed bin el-Hâc Müstecab nâm kimesneler ve sâirler meclis-i şer'-î şerîfde her biri takrîr-i kelâm edib karyemiz Cebel-i Erciyes kurbunda vâki' olmağla derununda olub ekser eyyâmda ve bir destâdan hâli olmadığından mâ-adâ ağır suyuna ve hayvanatı sakına küllî müzâyakamız olub sâir kurâ ahâlileri gibi kâr u kesbî dahi olmamağın yetmiş seksen seneden mütecâvizdir karyemiz fukarâsı muhkem-i şerîfeye bazı

zamanda odun götürmekle şerîfi mutâher hizmeti mukabelesiyle mîr-livâ ve mir-i-mîrân tarafından (...) selâmiye ve zâhire (s.99)nâm ile bizden bir nesne talebi ile rencide ve alâka oluna gelmiş olmağla husus-i mezkûr medîne-i mezbûre ahâlisinden bir garaz müslümanlardan istihbâr olunub vâki' hâl-i tahrîr olunub yediniz kadîmden olageldiği üzere hüccet verilmesi matlubumuzdur dediklerinde medîne-i mezbûra â'yânından ve ahâli-i vilâyetinden zeyl-i hüccetle mestûr ale'l-esami olan bi-garaz sahîha-ü'- kelâmât kimesneler fi'l-hakîka ahâli-i karye-i kadîmden muhkem-i şerîfeye bazı eyyâmnda odun götürüb ol mukabele mîr-livâ ve mir-i-mîrân tarafından zâhire ve (...)selâmiye nâmıyla bir nesne talebi ile rencide olunmaz idi deyû her biri ihbâr ve tâkrir eyledikden mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fî' evâil Sâferü' l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Hidayet Çelebi Kethüdâ (...)
- Abdi bin Kethüdâ-i şehîr
- El-Hac Hasan Mehmed
- Sadi Kasım bin Ahmed
- Abdi bin Muhtar

SAYFA 99 / BELGE 354

Medîne-i Kayseriye mahâlâtından Harput Mahâllesi sakinlerinden bâisü'l-kitâb Sinan veled-i Hüdayerdi nâm Ermeni meclis-i şer'-î şerîfde Kenan bin Abdullah mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib iş bu gün tekke önünde çeşme kurbunda mezbûr Kenan sagir vech-i şer'a değnek ile başıma ve boynuma darb eyleyib yakama yapışıp yakamı yırtmışdır suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûr Kenan husus-i mezkûr mütekerir olunacak mezbûr Sinan'dan da'vâsına mutâbık bi't-taleb oldukda udûl-i müsliminden olub Ahmed beşe Abdullah ve Kürkçü mahâllesinde diğêr Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde mahfil-i kazâda hazırân olub fi'l-hakîka iş bu gün mezbûr Kenan zirk olunan çeşme önünde sagir vech-i şer'a ve değnek ile mezbûr sitanın başına ve boynuna darb eyleyub yakasına yapışıp yakasını dahi yırtı biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-ı şehâdet-i şer'a eylediklerinden gıbbe's riâyetü'ş-şerâiti'l-kabûl şehâdetleri her kâvli vâki' olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fî'l-yevmi'r-râbî-âşer min-Sâferü' l-hayr li-sene erba'

sittîn ve elf.

Şühûdü'1-hâl

- Ali Bin Sefer
- Hâlil Bin Abdülbâkî
- Hasan Bin Mustafa
- Mahmud Bin Abbas
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 99 / BELGE 355

Medîne-i Kayseriye amâllinden Kiçi Bürüngüz nâm karyeden Hüseyin ve karye-i Güllü'den Mehmed bin Murad ve karye-i Bozcadan Ahmed bin Mustafa ve karye-i Mahzemin den Hasan bin Mustafa ve karye-i İsbütün'dan Bahşemin durak ve karye-i Ebiç'den Abdül'kadir ve karye-i Kuru Köprü'den Nur Ali ve karye-i Cırlavuk'dan Mehmed ve karye-i Boyacı'dan Mehmed ve karye-i Gergürüm'den Serhad ve karye-i Bala Gesi'den Sefer ve karye-i Üskübi'den Safir ve karye-i Ağırnas'dan Vâsıl ve karye-i Darsıyak'dan Yörük ve karye-i Köstere'den İblek ve karye-i Tavanusun'dan Save ve karye-i Talas'dan Umur ve medîne-i mezbûra mahâllâtından Kapan'dan Mehmed ve Musa Gazi yedinde Hacı Hasib ve Hacı Arab bin Ahmed ve Kalenderhâne'den Hacı Müslim ve Taşgıncık'dan Ali nâm kimesneler ve sâir meclis-i şer'î de bin altmış üç senesinde medîne-i mezbûrda vâki' güherçile emini olan fahrü'l-eşbâh güherçile emini Hüseyin Ağa ibn-i Ahmed mahâllâtından her biri ikrâr-ı şer' ve takrîr-i kelâm zirk oluna güherçile tahtı ve mühümmatı için hâne-i hasebi üzre her bir kantar odun ve toprağa taraf-i sultâni-âli'den ve mûcib-i emr-âli ta'yîn buyrulan dört akçe ücretimiz mezbûr Hüseyin Ağa yedinden bi't-tamâm ve kabz eyledik dedikde gibbe't-tasdikü's-şer'î mâ-vâki' olundu. Fî' 15 Sâferü'1-hayr sene 1063.

Şühûdü'1-hâl

- Mehdi Bey Serhazan
- Hasan bin Mustafa
- Ali Bin Mehmed
- Hâlil Bin Hidayet

- Mahmud Bin Abbas

SAYFA 99 -100 / BELGE 356

Medîne-i Kayseriye'de Câmî-i Kebir Mahâllesinde sakin iken vefat eden el-Hâc Seyfullah Beşe ibn-i el-Hâc Yusuf beyin verâsi zevce-i metrukesi Emine bint-i Es-Seyyid Şa'bân Çelebi ve sulbî sağır oğlu Yusuf'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Emine tarafından da'vâ-yı atiyü'l-beyâna vekil olub mezbûretyn ma'rifet-i şer ile arifân olan el-Hâc Hâlil ibn-i Sinan ve Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâc Abhullah Beşe nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâlet-i sabite olan babası Es-Seyyid Şa'bân Çelebi mahfil-i kazâ da sağır merkûmun vasî-i şer'isi olub muhâllefâtından kesbi-ü'l-şer'a vaz'ı atiyü'l-beyân olan Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i Es-Seyyid bin Çelebi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan iki buçuk sene mukaddem kızım mezbûre Emine merkûm el-Hâc Seyfullah Beşeye akd-ı nikâh olundukda mezbûre Emine'yi yirmi beş bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olunmuşdur hâlâ meblağ-ı mezbûru müteveffâ-yı merkûmun muhâllefâtından vasîyetinde taleb eyledikde vasî-i mezbûrun edâsından tahâllül eder suâl olunub muhâllefâtından aliverilmesi matlubumdur dedikde gibbe's-suâl vaz'ı mezbûr cevabında fi'l-hakîka mezbûr Emine'yi merkûm el-Hâc Seyfullah Beşeye akd-ı nikâh olduğu hayatında mihr-i müeccel tesmiye olunmuşdur lâkin vech-i meşrûh üzre yirmi beş bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olduğu ma'lûmum değildir deyû mütekir olmak vekil-i mezbûr Şa'bân Çelebi'den takrîrine muvafıkında taleb olundukda udûl-i ricâlden Mehmed Hâlîfe ibn-i Abdullah ve Ahmed Çelebi ibn-i el-Hâc Abdi Beşe nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a da hazırân olub gibbe'l-istişhadü's-şer'î fi'l-hakîka tarih-i mezkûrda mezbûr Emine müteveffâ-yı merkûm el-Hâc Seyfullah Beşeye akd-ı nikâh olundukda bizim huzûrumuzda yirmi beş bin akçe mihr-i müeccel tesmiye olunmuşdur. Meblağ-ı mezbûr muhâllefâtından vâcib'ü'l-edâ deyninde biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ibrâ-ı riâyet-i şeraitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mezbûre Emine hatun muhteddiden olmağla zevci müteveffâ-yı merkûm Seyfullah Beşe'yi hâl-i hayatında mihr-i mezkûrun küllî ve kabz ve ahz ve iştika ve yahud hibe eyleyib vech-i şer'îyyemizden (silik) irsâl olunub oldâhi(silik) kitabda münhasıran olan müslümanlar ile merkûm(s.100) Emine'nin mütebeyyin olan menziline varıb vech-i meşrûh üzerine yemin teklif eylediklerinde olduğunu âlâ vefki'l-mes'ul halfün billâhî'l-aliyyü'l-azîm

eylediği mahâllinde kebt ve tahrîr ve ba'del gelib meclis-i şer'a de vuku' üzere haber verilmeğin meblağ-ı mezkûr yirmi beş bin akçe müteveffâ-yı mezbûr muhâlefâtından mezbûre Emine'ye edâ etmek üzere ba'de'l-hükm vaz'-ı mezbûr Es-Seyyid Ahmed Çelebi tenbîh-i şer'i-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî-âşer şehri-i-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-Müderrişîn Es-Seyyid Ahmed Efendi Bin Abdullah Efendi
- Fahrü'l-kudâd Mehmed Efendi Bin Abdullah Efendi
- Mehmed Hâlife İbni Mahmud Çelebi
- Hasan Çelebi İbni el-Hâc Abdül
- Süleyman İbni Ömer Beşe
- Ve gayrihüm

SAYFA 100 / BELGE 357

Zamantu kazâsına tâbi' Ağaçlı nâm karyeden Osman ibn-i Koca namlar kendi taraflarında asâleten ve li-ebeveyn karındaşları Şahzade nâm hatun tarafından ikrâr-ı atiyü'l-beyâna vekil olub nech-i şer'a üzere vekâleti sabite olduktan sonra mezbûr Ömer vekâle mahfil-i kazâ da medîne-i Kayseriye de el-Hâc Arab Mahâllesi sakinlerinden olub menzil-i çaldak* vâz'-ül-yed olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Hüseyin ibn-i el-Hâc ikrâr-ı Hâlife mahzarında her biri bi'l-asâleten ve bi'l-vekâleten ikrâr-ı sahîh-i şer'a edüb mahalle-i mezkûrede vâki' bir tarafı Musa mülkü ve bir tarafı Abdül'gani mülkü ve bir tarafı Ramazan mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olub müceddiden tamir ve binâ' olan bir sofa ve iki taphâne ve bir oda ve bir ahur ve bir örtme ve bir havluyu müştamil olan menzilin harabesi ve arsasını mukaddemâ vefat eden babamız mezbûr Kaca mülkü olub ba'de vefat edüb ırs-ı şer'le intikâl etmişken mukaddemâ vefat eden Ömer Budak nâm kimesne mezbûr Hüseyin fuzulen bey' etmişdir deyü merkûm Hüseyin'den vâz'ü'l-yed olduğu cihetinden da'vâ eylediğimizde beynimizde münâzaât-ı kesire vâki' olmuşdur el-hâletu hâzihi beynimizde hisse-çîn (...) edüb on iki esedî gurûş ırs-ı akd-ı sulh eyledikten mezbûr dahi sulh-ı mezkûrun kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûrun mezbûr Hüseyin yedinden asâleten ve vekâleten ahz ve kabz edüb menzili mahdûd-ı mevsukudur hissemede* müte'allik mezbûr Hüseyin

ile da'vâ nizâ'mız yedinden ve müsmin ibrâ-ı âmm ile ibrâ ve iskât eyledik dedikden mukırr-ı mezbûran iken ikrâr-ı meşrûhlarını el-mukırrı leh el-merkûm Hüseyin vicâhen ve şifâhen tasdîk ve kabûl etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmîn-âşer şehri-i-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-Kudâd Hasan Efendi
- Mefâhirü'l Kudâd Hâlid Efendi
- İbrahim Çelebi Hacı Veli
- Hasan Mehmed Bin Hüseyin
- Ahde bin Bekir Çelebi
- Süleyman Hâlife Elmuti
- Abdürrahim Beşe
- Ve gayrihüm

SAYFA 100 / BELGE 358

Medîne-i Kayseriye sükkanında hâfız-ı hâze'l-kitâb Hüsnü Bey ibn-i Abdullah nâm kimesne mahfil-i kazâda Boğos veled-i Kemes* nâm zimmî muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem hâlik olan Miyaser nâm zimmî yedinde on esedî gurûş istidâ ve ahd ve kabz edüb meblağ-ı mezkûr mezbûr Boğos emr-i kavli hâviye kefâletde kefil olub kable'l-ifâ merkûm Miyaser mülkü olmağın hâlâ mezbûr Boğos kefâleti hasebiyle taleb eyledikde edâdan imtinâ eder suâl olunub aliverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Boğos cevabında fi'l-hakîka hâlik-i merkûm Miyase mezbûr Hüseyin Bey yedinde esbâk on esedî gurûş istkrâzı ve ahz ve kabz edüb ve ba'dehû emr-i kabûlu hâviye kefâlet ile kefil olmuşdum lâkin merkûm Miyaser'in (...) sulh-ı mezkûrun merkûm Miyaser ile maân mezbûrun Hüseyin Bey'e tamâmen teslim eyledik dedikde mezbûr Hüseyin Bey istintâk olundukda meblağ-ı mezkûr makbuzu olunduğunu inkâr etmeğin mezbûr Boğos'dan takrîrine muvafık beyyine olundukda etyân-ı beyyine izhâr-ı aciz edüb istihâf eylediğimizde mezbûr Hüseyin Bey'e zirk olunan on esedî gurûş kefil-i mezbûr ile asîl-i mersûm ve (...) istibkâ' eylediğimin teklif olundukda oldâhi âlâ vefki'l-mes'ul halfün billâhî'l-alıyyü'l-

azîm etmeğin zikr olunan on esedî gurûşun edâsına kefil mezbûr Boğos'a tenbîh-i şer'i- birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsî-âşer min-Sâferü' l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi Ali Bin
- Abbas Bekir Bin Mahmud
- Hüseyin Bin Mustafa
- Ali Bin Mehmed
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 100 / BELGE 359

Medîne-i Kayseriye'de muzâvafından Kayalı nâhiyesine tâbi' Özbey karyeden olub ba'de medîne-i mezbûr Şeyh Taceddin mahâllâtından Ali nâm kimesnenin evinde vefat eden Fatma nâm hatun sâdır oğlu ve hasr-ı vârisi olan Mehmed ibn-i Ömer nâm kimesne mahfil-i kazâda mahâlî-i mezbûr ahâlisinden hâfız-ı hâze'l-kitâb Musa Hâlîfe ibn-i Mahmud ve el-Hâc İbni Abdullah ve el-Hâc Celil ibn-i Hüseyin ve diğêr Hasan Seyyid nâm kimesneler ve sâirler mahzarında bi-t tav''i's-sâf ikrâr ve i'tirâf edib târih-i kitâbdan dört ay mukaddem Karaman Beylerbeyisi olan Mahmud Pâşâ tarafından bir neferi (silik) mezbûre Zâhire hususu için gelib karye-i mezbûra dahl olunmak karye-i mezbûrda İsmail nâm kimesne hizmet akçesi taleb eder deyû kılıç ile mezbûr İsamîl'i kovalarken vâlidem mezbûr Fatma'nın sağ dizine hatta kılıç uçu dokunub dizi bir mikdar mecrûh olmağın mesâlihi için şehre götürüb mahâlî-i mezbûrda mezbûr Ali'nin evinde sakin olduğunu yirmi gün mukaddem vâlidem mezbûre Fatma bi-emri'llâhu teâlâ vefat etmişdir husus-ı mezbûrda mahâlî-i merkûm ahâlisinden bir ferd ile dâ'va ve nizâm yokdur dedikde gibe't-tasdîk-i şer'î mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l- işrîn min-Sâferü' l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abbas Bekir bin Mahsar
- Hüseyin ibn-i Mustafa
- Mahmud İbni Abbas

- Ali ibn-i Mehmed
- Hâlil ibn-i Abdi el-bâkî
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 100 - 101 / BELGE 360

Medîne-i Kayseriye'de mütesellim olan fahrü'l-eşbâh Murad Ağa cânibinden medîne-i mezbûr subaşısı olub sol uyluğunda kılıç ile mecrûh olan Beşir Abdullah nâm Arab tarafından vecâti üzere vekil olub nehc-i (bozuk)mu'teber ahz-ı şer'i vekâleti sabite olan (bozuk) Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde medîne-i mezbûr mahâllâtından Kürtler mahâllesinde sakın el-Hâc Süleyman ibn-i el-Hâc Abdürrahim (s.101) ve Abdürrahim ve Abdülvehab ve Şaban ve Vakkas Hâlil ve Abdürrahim ve Seyyid Hasan ve Topal Mehmed ve yeniçeri tâifesinden Abdülcilil Beşe ve Osman Beşe ve Hüseyin ve Mehmed Beşe nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine da'vâ edüb tarih-i kitab gecesi mezbûr el-Hâc Süleymanın sakın olduğu menzilde mezbûrlar cem' olub mezbûr El-Hâc menziline gece ile çıkub evlerine giderler iken bizim tarafımızdan gece ile kol gezen mezbûr Beşir ve yanında refikleri olan kimesnelerin mezbûrlar gece ile önlerine gelub kolumuzu basub mezbûr Beşir Arap'ın sol uyluğunda kılıç ile darb olunmağla mezbûrların cümlesi ziyâde takdîr ve tecâvüzlük etmişlerdir suâl olunub tâkrirlerine tahrîr edilmesi taleb ederim dedikde gibbe's-suâl mezbûrlar cevabında fi'l-hakîka bizim cümlemiz ol gece mezbûr el-Hâc Süleyman'ın menziline bizi davet etmekle anda* edib ve lâkin vech-i muharrer üzere kol basub mezbûr Beşir Arab'ı bizi kılıç ile darb eylemedik deyû her biri sekr olacak merkûm Ömer Ağa'dan beyine taleb olundukda udûl-i ricâlden olub medîne-i mezbûr mahâllâtından Lala mahâllesinde sakın Yusuf beşe ibn-i Mahmud ve Bozatlu mahâllesinde sakın Musa Abdullah nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'î de hazırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakîka tarih-i kitab gecesi bizim ikimiz ol mahâlde hazırân olunub mezbûrlar el-Hâc Süleyman menziline on beş nefer kimesneler mersûm Subaşı Ömer Ağa tarafından kol gezen kimesnelerin üzerlerine varıb gavga eylediler ve lâkin mezbûr Beşir Arab'ın nefsi darb eylediğini görmedik deyû kol basduklarına şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet eylediklerinden gibbe'riâyetü's-şerâit-ül kabûl şehâdetleri hıyn-ı kabûlü vâki'ül mubin zirk olunan Lala mahâllesi sakınlarından Ömer bin Hüseyin Bey ve Durak bin el-Hâc Mehmed zirk olunan Bozatlu mahâllesinden Mustafa bin Mehmed, Es-Seyyid Kasım Çelebi bin Ahmed nâm kimesneler şahâdet-i mezbûran udûlleri ve mâkbulü'l-

şehâdet eder deyû (...)(...) olduklarında mersûm Subaşı Ömer Ağa talebiyle kebt olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmi-âşer min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-kudâd Abdürrahim Efendi
- Fahrü'l-Eşbâh Serdâr Ahmed Ağa
- Solak Hüseyin Bey
- el-Hac Abdi Bekir
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 101 / BELGE 361

Medîne-i Kayseri mahâllâtında Hürrem Çavuş Mahâlesinde sakin Osman Çelebi ibn-i Hürrem nâm kimesne meclis-i şer'-î şerîf-i lâzîmü't-teşrifde hâfız-ı hâze'l-kitâb fahrü'l-muharrerât tac-ül-mestûrât Kamile Hatun ibnetü'l-merkûm Es-Seyyid Şah Mehmed Efendi tarafından meşra'il-atîyü'l-beyâna vekil olub mezbûreyi ma'rifeti şer'îye ile arifân Hasan bin Hakkı ve Ali Beşe ibn-i Abdullah nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite olan fahrü'l-müderrişin Es-Seyyid Mehmed Efendi ibnetü'l-merhûm Es-Seyyid Abdülkadir Efendi mahzarında tav'an ikrâr ve i'tirâf edib silk-i mülküne münselik olub medîne-i mezbûr Hacılar* hân nâm mevsuâda vâki' bir tarafı vekil-i mezbûr Es-Seyyid Mehmed Efendi'nin bağı ve bir tarafı Sığircızâde dimekle ma'rûf kimesne bağı ve bir tarafı Hamza nâm kimesne bağı ve bir tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olan bağı ve ona muttasıl bağı gars olunmak için olan bir mikdar arsayı zirk olunan bağı içinde olan bir bâb menzil ve bi'r-mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müştemil olan bir kıt'a mülk bağı tecem'mülü'l-hudûd vel-hukûk müvekkile-i mezbûre Kamile Hatun için iki yüz esedî gurûş bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslim edüb müvekkil-i müşârün-ileyh Es-Seyyid Mehmed Efendi dahi vekâleti hasebiyle müvekkilesi nâmıyla müvekkilesi mezbûre Kamile Hatun için iştirâ ve teslim etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûrdan yüz kırk sekiz gurûş karz-ı şer'îyeden ve zimmetimde müvekkile-i mezbûre Kamile Hatuna olan yüz kırk sekiz esedî gurûş beynime takas edüb bâkî kalan elli iki esedî gurûş vekili mezbûr Es-Seyyid Mehmed Efendinin yedişer kıt'alarından bi't-tamâm vel-kemâl ahz ve kabz edüb min ba'd zirk olunan bağı ve içinde olan menzil ve arsa-ı hâliya ve bir-mâ ve eşcâr-ı müsmire ve gayri-

müsmirede müvekkile-i mezbûre Kamile hatunun mülk-i müşterâsıdır. Keyfe mâ yeşâ' ve yehtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdikü's-şer'i mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-hâdî ve'l-ışrîn min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-eşbâh Es-Seyyid Ahmed (...) ibn-i Abdullah Efendi
- Fahrü'l-kudâd el-Hâc Hâilil Efendi ibn-i el-Hâc Mustafa
- el-Hâc Mustafa Çelebi ibn-i el-Hâc Osman ve Rızâ' bin Kemal
- Abdülbekir Mehmed Çelebi bin Abbas (...) Mehmed
- el-Hâc ibn-i Ali vede Abdullah bin
- Osman Beşe Melasuh
- Ali Çelebi Mehmed Bekir
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 101 / BELGE 362

Medîne-i Kayseriye'de Kürtler mahâllesi imamı olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Osman Hâlife İbni Şah Ali Hâlife mahfil-i kazâda mahâlle-i mezkûrdan Seyyid Ömer Çelebi ibn-i el-Hâc Mahmud Çelebi ve Yusuf bin Cafer ve Hüseyin bin Hasan ve İbrahim bin Hâilil ve Mehmed bin el-Hâc Himmet nâm kimesneler mahzarında takrîr-i kelâm edib târih-i kitâbdan yedi gün mukaddem (...)rasat-ül-ilmül vaktinde mahâlle-i mezkûrda vâki' mülk menzîlim dahilinde olan mukaffel üç bin kilidi açulub içinde mahfûzun ve mazbûtun olan emvâl ve erzâkımdan bir nakış makremeyi ve bir nakış tülbed örtüsü ve bundab gayri bir Ankara kuşağı sırka olunub husus-i mezkûra mezbûrların zabtına ittihâz etmişidim hâlâ zevce-i menkuham olan Atiye bint-i el-Hâc Üveys ve Mahsela bint-i Abbas nâm hatunların keyfiyet hâlleri ehl-i mahâlleden suâl olunub takrîrleri tahrîr olunmak matlubumdur dedikde mahâlle-i mezkûr ahâlisinden olub iş bu hâzırın bi'l-meclis el-Hâc Mehmed ibn-i Lütfullah ve el-Hac Veli bin Üveys ve Ömer bin el-Hâc Ferhad ve Abdürrahim ibn-i Osman'dan ve Abdülkadir ibn-i Ramazan ve Hasan bin Süleyman ve el-Hâc Bekir ve Abdülvehab bin el-Hâc Cafer nâm kimesneler ve sâirlerinden mezbûratanın hüsn-i hâlleri istindâk olundukda cevablarında mezbûran hatunlar sâliha ve müstâkim olub kendi hâllerinde ırzları ile mukâyed hatunlardır âlâ-

hâzi-ül* sû-i hâllerini görmedik deyû her biri mezbûratan hatunların hüsn-ihâlleri ihbâr ve inhâ eyledikde hafizi-ül makal* kebt oundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l ısrîn min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Seyyid Musa Çelebi ibn-i İlyas
- Adbi Bin Bekir Mahsar
- Hasan Bin Mustafa
- Ali Bin Mehmed
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 101-102 / BELGE 363

Medîne-i Kayseriye'de Kebe İlyas Mahâllesinde sakin iken vefat eden el-Hâc Zemane nâm hatunun verasati sadri oğlu olup mukaddemâ vefat eden İbrahim bin Ali nâm sağır oğlu ile kebire kızı Ayşe nâm Hatun mahzarında münhasır olduğu şer'ân mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Ayşe tarafından da'vâ-yı atiyü'l-beyân nehc-i şer'â üzere vekâleti sabite olan zevci Ali ibn-i Mustafa nâm kimesne mahfil-i kazâda(s.102) bağı atiyü'l zirk nıfs-ı muâyene vâz'-ül-yed olan hâfız-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Cafer nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edib müteveffâ-yı mezbûrun muhâlefâtından olup Beğendikli Önü nâm mevzinde vâki' bir tarafı Kasım Dede bağı ve bir tarafı Allahverdi bağı ve bir tarafı Arzıman bağı ve bir tarafı Kadîmşe oğlu bağı ile mahdûd olup eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireye müştamil olan bağı ırs-ı şer'â ile müvekkilem mezbûre Ayşe'ye ve karındaşı sağır mezbûr Ali'ye intikâl etmişken mezbûr el-Hâc Cafer nıfs-ı muayyene kabz edüb suâl olunur dedikde gıbbe's-suâl merkûm el-Hâc Cafer cevabında müteveffâ-yı mezbûre el-Hâc Zemata hatun târihi-i kitâbdan bir sene mukaddem hâl-ı hayatında ve kemâl-i sıhhatinde iken bağı mezkûrun nıfs-ı muayyine hibe sahîh-i şer'â ile bana hibe ve temlîk edib ve nıfs-ı muayyen âharın iş bu sağır mezbûr Ali'ye hibe ve temlîk ve teslim edib bizde dahi her birimiz hisse-i meblağımıza ba'del idare olmağın ittihâd ve temlîk meclis-i şer'îye ikrâr ve hüccet-ül şer'îye virmekle gaib-i ani'l-meclis olan el-Hâc İshak nâm kimesne tarafından vekil nasb edib oldâhi isbât-ül bi'l-vekâle ber-vech üzere ikrâr yedimizde hüccet-i şer'a verilmekle tarihi mezkûru mezbûr zabt ve rabt ederuz deyû tarihi mezkûrda medîne-i

mezbûr mahâllâtından nâib-ül- şer'a olan fahrü'l-kudâd Es-Seyyid Nuh efendinin imzâ ve mümzâtı müstemil takrîr-i meşrûhuna müte'alik hüccet ibrâz edib bi'l-mûvacehe kırâat ve merkûm Ali'ye suâl olundukda mazmûn-ı hücceti inkâr etmeğin mezbûr el-Hâc Cafer'den takrîrine muvâffık beyyine taleb olundukda udûl-ı ricâlden Hasan ibn-i İshak ve Abdullah ibn-i Abdülkerim nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a da hazirân olub gıbbe't-istişhad şer'î fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûre Zemata hatun hâl-i hayatında iken tarihi mezkûrda bağı mezkûrun nıfs-ı muayyeni mezbûr el-Hâc Cafer nıfs-ı âharını mezbûr Ali'ye bizim huzûrumuzda temlik edib merkûm el-Hac İshak tarafından ikrâr-ı vekil edib oldâhi ba'del isbâtü'l-vekâle meclis-i şer'ada vech-i muharrer üzere hibe-i ikrâr ve işbu hücceti vermişdir deyû hüccetin mazmûna şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyû her biri edâ-yı şehâdet şer'â eylediklerinden şehâdetleri makbule olmağın müddeîn-i mezbûr Ali taarruzdan men-birle mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-ısrîn min- Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Kasım Dede
- Cafer Bin el-Hâc Süleyman
- Mahsar bin Abdullah Ali
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 102 / BELGE 364

Medîne-i Kayseri de Yenice mahâllesi sakinlerinden hâfız-ı hâze'l-kitâb İsmail Çelebi İbni Ali nâm kimense mahfil-i kazâda medîne-i mezbûre çarşısında Kiçi Kapu çarşısunda el-Hâc Uvaz* nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve tâkrir-i kelâm edib mezbûr el-Hâc Uvaz gaib-i ani'l-meclis el-Hâc Mehmed bin Mevlüt (bozuk) nâm kimesneden iştirâ eylediği elli yedi kıt'a tahtâniyye* üç kıt'ası bilâ sümün terkeş olub elli dört kıt'ası ile dörder akçe olmak üzere bana bey' ve bende dahi iştirâ ve semeni olan meblağ-ı mezkûru kendime tamâmen edâ etmeğin merkûm el-Hâc Uvaz zirk olunan tahtâniyye elli altı semeni bana teslim edib bir kıt'asını ihtizâ' etmeğin taleb eyledikten bana teslim etdikden mâ-adâ bizim ile vaz'-ı muârife* eder suâl olunub zirk olunan tahtânî aliverilmesi matlubumdur dedikte gibbe's-suâl mezbûr el-Hâc Uvaz cevabında zirk olan tahtâniyenin elli dört sümün ile ve ikisi terkeş olmak üzere bey' eyledim cümlesi elli yedi olduğunu inkâr ile mukabele etmeğin mezbûr İsmail Çelebi de tâkririne

muvâffık beyine taleb olundukda udûl-i ricâlden Hasan Çelebi ibn-i şeyh Ömer Efendive Abdürrahim bin Himmet nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a da hazırân olub gıbe't- istişhad-ı şer'î fi'l-hakîka merkûm Mehvuz mezbûr el-Hâc Mehmed'den üç kıt'ası terkeş olmak üzere iştirâ eyledikde elli yedi kıt'a tahtâniyenin üç kıt'ası terkeş olmak üzere elli dört akçeyi mezbûr İsmail Hâlifeye bizim huzûrumuzda bey' edib oldâhi vech-i muharrer üzere iştirâ etmiştir biz bu hususa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyu edâ-yı şehâdet şer'i eylediklerinden şehâdetleri hâyyiz-i kabûle vâka olmağın bağı kalan tahtânîmi kâmilen mezbûr İsmail Hâlifeye edâ etmek üzere merkûm el-Hâc Mehvuz tenbîh birle mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-ısrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- (...)
- Seyyid Mustafa Çelebi bin İlyas
- Abdullah Bekir bin Mahsar
- Mehmed Bin Ali
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 102 / BELGE 365

Medîne-i Kayseriyye mahâllâtından Tepecik Mahâlesinde sakin iken bundan akdem vefat Veli bin Hasan nâm kimesnenin sulbiye kızları Güldidar ve Mükmine (...) nâm sağirenin babaları müteveffâ-yı mezbûr Veli ba'de vefat eden vâlideleri Fatma bint-i Hüseyin nâm hatundan ırs-ı şer'î ile kendilerine intikâl eden emvâllaerini zabt-ı rabt etmek için vasîleri olmayıb her vechle vasî nasb olunmak lâzım ve mühim olunmak hakim-i mevkii'l hâze'l-kitâb tuba leh ve hüsn-i meâb sağiratan-ı mezbûranın emvâllerini zabt ve umurlarını tavsiye için bâisü'l-kitab etmek Hakkı bin el-Hâc Osman nâm kimesne ve dindar ve müstakim olmağla vasî nasb ve ta'yîn eyledikde oldâhi vech-i muharrer üzere vesayeti mezbûr kabûl ve hizmeti lazîmesini edâya taahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâlis işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Bayram Ali

- Mehmed Bin Mehmed
- Dilaver Kasım el-Hâc Mustafa
- Mahsar bin Abdi Bey
- Mahsar Hasan
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 102-103 / BELGE 366

Medîne-i Kayseriye'de vâki' keçe ustalarının yiğit başıları Ömer Dede ve yiğitbaşları usta Mustafa ve aşçı başları Usta Ahmed'in şevendir* ve Hasan Hâlil İbni Şeh Ömer Dede ve Derviş Ali ve Osman beşe ve Maraşlı Mehmed ve Yusuf bin Mehmed oğlu İbni İlyas nâm kimesneler ve gayrileri hem meclis-i şer'-î şerîf-i lâzîmü't-teşrifde medîne-imezbûre esvâkıdan eski tacirler çarşısı erbâbından Yusuf bin Abdullah ve Osman bin Süleyman ve Abdi ibn-i Çelebi Keçe* tacirler çarşısı erbâbından el-Hâc İbrahim ve Abdusselam Hâlîfe Ramazan ve Musa ve diğer el-Hâc Uvaz ve karındaşı el-Hâc Veli nâm kimesneler ve sâirleri mahzarında her biri tâkrir-i kelâm edüb kadîm kadîmü'l-eyyâmdan ala(...) lâzım olan sahtiyânî kifâyet mikdarı alub istinsâ eyledikten sonra(s.103) alisini(...) tacirler alub sata gelmişler iken zirk olunan tacir tâifesi bizden mukaddem debbağ ustalarından sahtiyânlarını tekâmîl yurtları ile alub âhar-ı diyardan gelen tüccar tâifesine bey' etmeleri ile bizim kerâstemiz ve kâr ukesbimizde küllî muzâfa vak'a olmağla mutasarrır oluruz husus-i mezkûr debbağ ustalarından bi-garz-ı müslümanlardan suâl olunub vuku'u üzere tâkririmizde tahrîr olunmak ve kadîmden ola geldiği üzere âmel olmak matlubumuzdur dediklerinde debbağ ustalarından alub iş bu huzûr-i bi'l-meclis kadıdan Ahmed Çelebi ve Mustafa Bilal Hâlîfe ve uzun Veli ve el-Hâc Hüseyin ibn-i Yusuf ve el-Hâc Ali ibn-i Üveys Beşe ve el-Hâc Ahmed ibn-i İbrahim ve Çilingir oğlu Süleyman ve el-Hâc İbrahim ve el-Hâc Osman ve el-Hâc Receb ve el-Hâc Hüseyin ve el-Hâc Hasan ve diğer el-Hâc Osman nâm kimesneler ve sâirlerden husus-i mezkûr istintâk olundukda cevablarında fi'l-hakîka kazâ-yı minvâl-i muharrir üzere ola gelmişdir deyû her biri âlâ tarîkü's-şehâde ihbâr ve inhâ eyledikten(...) es'adım terike-i âla-ı kadîm muvâcehe debbağ tâifesinin çarşularına kadîmü'l- eyyâmdan getirdikleri sahtiyân keçe ustaları alub istîfâr-i ber-i hâset eyledikten sonra bâkî kalanını dükkanda sakın olan tacir tâifesi olub ve keçe ustalarına gadr ve zarar olmayub kadîmden ola geldiği üzere amel olunmak için cânib-i şer'iden her

birine teblîg-i şer' a olmağın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Seyyid Kasım Çelebi
- El-Hâc Ahmed
- Seydullah Çelebi
- Abdi Bekir Bin Mustafa

SAYFA 103 / BELGE 367

Medine-i Kayseri mahâllâtından Mancusun nâm karye sakinlerinden Rabia bint-i Abbas nâm hatun tafarından vech-i âtî üzere vekil olub Ebu Bekir Beşe ibn-i Gazenfer ve Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Üveys nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite olan Osman Hâlife ibn-i Mustafa meclis-i şer'-î şerîfe gelib tâkrir-i kelâm edib müvekkilem mezbûre Rabia hatunun zevci olan Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem eğer ben babam mezbûr Hüseyin'nin Tavanusun nâm karyeden olan menzile varırsam zevcem mezbûre Rabiadan talâk-ı selâse ile mutallâka olsun deyû şart ve ta'lîk etmekle ba'dehû babası mezbûr Hüseyin menziline varmağla şart ve ta'lîke binâ'en zevcesi olan müvekkilem mezbûre Rabia talâk-ı mezkûr ile mutallâka olub ve mezbûr Ahmed vâki' hâli minvâl-i muharrer üzere olduğu nice defa ben garaz kimesneler huzûrlarında ikrâr-ı müvekkilem mezbûreyi talâk-ı mezkûrun ve vuku'una binâ'en zevci âharda hâl olundukdan sonra olmağla vechle taleb olduğu dahi müslümanların ma'lûmeleri olmağla husu-i mezbûr sürâtle görülmesi için mezbûr Ahmed tarîk-i şer'âdan nice defa mürâsele ile mahzar ve çûkadar irsâl olundukda mezbûr Ahmed gıybet etmekle hakik-i hâl bu hususda âlim-i ârif olan bi-garaz müslümanlardan ihbâr olunub haberleri ketb olmasını talep ederim dedikde zirk olunan Mancusun karyesinde sakin Abdusselam ibn-i Abdülbâkî ve Ali Çelebi ibn-i Hasan Akkoca ibn-i Abdunnebi ve Ebu Bekir bin Mustafa nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde olan ihbâr meclis-i şer'îde hâzırın olub eserü'l-istihbâr-ül-şer'a fil-vâki' târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem mezbûr Ahmed zirk olunan Tavanusun karyesinde vâki' babası mezbûr Hüseyin menziline varırsam zevcem' mezbûre Rabia'nın benden selâse ile mutallâka olsun deyû şart ve ta'lîk edüb mâ-adâ mezbûr Ahmed zirk olunan Mancusun karyesine gelüb şart ve mutallâka binâ'en zevcem' mezbûre Rabia'dan talâk-ı selâse ile mutallâka oldu deyû

ikrâr ve müvekkile-i mezbûremi talâk-ı mezbûrun vuku'una binâ'en zevci âharda hâl olunduktan sonra (...) etmeğle ve taleb olduğu dahi bizim huzûrumuzda matlubumuzdur deyû her biri ihbâr ve tâkrir eyledikten sonra vekili mezbûr Osman Hâlife medîne-i mezbûrda hâlâ müfti olan ilm-ül-ülemâ'îl Mehmed Efendiher birinden fetvâ-yı şerîfe ibrâz edüb Mahzemin'den zeyd pederim Ömer'in üzerine dahil olmağla üç talâk-ı şart eyledim deyû tav'an ikrâr eylediği isbat olunmak ba'del ikrâr ve hayyiz ile zevcesine talâk vâki' olurun cevab-ı ya-sevâbların(...) olur deyû buyrulmağın olmağın mâ-vâki' vekil-i mezbûr Osman Hâlife talebiyle ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Seyyid Abdürrahim Çelebi (...) Çelebi
- Osman bin Mehmed
- Abdürrahim Hâlife İbni Ali
- Osman Beşe bin Ahmed
- Abdülbekir bin Mahsar
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 103 / BELGE 368

Zamantu kazâsına tâbi' Samağır nâm karye sakinlerinden hâfız-ı hâze'l-kitâb Veli Çelebi ibn-i Mehmed bey nâm kimesne meclis-i şer'-î şerîfde lâzimü't-teşrifde tâkrir-i kelâm edüb karye-i mezbûreden Hüseyin Beşe nâm racil ve oğulları Ömer ve Şa'bân nâm kimesneler bana dâimâ eziyet ve cefâ hilâf-ı şer'â şütüm-i galîza ile şetm ve rencide ve remide etmekle da'vâm olunmağın mezbûrları ihsâr şer'â için Kayseriye tevâbinde olan Yeniçerilerin serdârı olan Ahmed Ağa tarafından iş bu Mustafa Beşe bin Çavuş alub mezbûrları dâvet-i şer'a eylediklerin mezbûr Hüseyin Beşe ben yeniçeri değılim küllî ve kâffârım lûgat-ı evcâğımın deyû itâle-i lisân ve bunun emsâli şütüm-i galîza eyledi husus-i merkûm mezbûr Mustafa Beşe ve iş bu hâzır-ı bi'l-meclis olan Ramazan Beşe ibn-i Kasım Bey'den suâl olunub tâkrir ve tahrîr olmak matlubumdur dedikte evvâla mezbûr Mustafa Çavuş'unda istintâk olundukda cevabında fi'l-hakîka serdârımız olan merkûm Ahmed Ağa tarafından mezbûr Hüseyin Beşe ve oğulları ihbâr-ı şer'-î şerîf için varıb dâvet-i şer'a eylediğimde merkûm Hüseyin Beşe itâat-ı şer'a etmedikten mâ-adâ

yeniçeri değilim külliyet ve kâffârı vücûdum lûgat-ı evcâğımın deyû şütûm-i galîza eyledi deyû ihbâr ve inhâ edüb ve sâlisen merkûm Ramazan Beşe'den dahi istintâk olundukda fil-vâki' merkûm Mustafa Çavuş mezbûr Hüseyin Beşe bin ve oğullarını dâvet-i şer'a eyledikleri mezbûr Hüseyin Beşe eşkiyâ ve itâat etmediğinden mâ-adâ yeniçeri değilim külliyet ve kâffârım deyû bizim huzûrumuzda itâle-i lisân eyledi deyû ihbâr ve inhâ etmeğın hâfızı-ül mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurreire fî'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Ali Hâlîfe Mustafa
- Şah Hüseyin Serhamlu
- İbrahim Hâlîfe
- Hüdaverdi Mehmed
- Mehmed Beşe Abdullah Bey
- ve gayruhumü'l-hâzırın

SAYFA 103- 104 / BELGE 369

Medîne-i Kayseriye'de bi'l-fi'l mütesellim olan fahrü'l-eşbâh Murad Ağa tarafından medîne-i mezbûrda hâlâ muhtesib olan Mahmud Beşe ibn-i İsmail meclis-i şer'-î şerîfde vezîr-i a'zam iken âlem-i fânî eden merhûm ve mağfûrlar Bayram Pâşanın medîne-i mezbûrda binâ' ve ihdâs eylediğı Mevlevî-hâne şeyhi olan 'umdetü'l-meşâliyü'l-kirâm şeyh Ramazan Efendi mahzarında ikrâr-ı sahîh şer'a ve tâkrir-i kelâm edüb zirk olunan Mevlevî-hâne vâkfından (s.104) olub sâir mezbûrda vâki' Kapan-hânı dimekle ma'rûf olan hâna etraf-ı civarında Güllü pembe ve incir ve üzüm yağı ve bal ve sabun ve sâirinin emsâli eşya zirk olunan hânda kapanda vaz'olundukda kadîmden (...) götürmeğe tacirlerin rızâ'sıyla bir mikdar pebme vâkfı için ve bir mikdar pembe dâhi muhtesib için eline gelüb ihtisâm oldukda muhtesib için alınan mikdar ma'lûmun nıfs-ı dahi hânı mezbûrun hancısı olan kimesneler alub bu minvâl üzere kadîmden muhtesib olanlar âlatesbiye beynlerinde iktisâm edegelmişler lâkin ben hâlâ muhtesib olduğumda muhtesib için alınan nıfs-mâiyeti ihtisâm oldukda beynimizde hancı ile iktisâm eyleyib müstâkil olmak murâd edüb bu vech üzere beynimizde münaza vâki' olmuşdur el-hâletü'l hazihi medîne-i mezbûrda sakin bin Uvaz kimesneler meclis-i şer'î gelüb kadîmden muhtesib

içün alınan pembe (...)dahi nıfs-ı mâiyeti ihtisâm oldukda muhtesib oldukda hancı olan kimesneler eyleyenlerin Ali Es-Seyyid Efendim ile gelmişler deyû haber verdiklerinde bende dahi (...)üzere muhtesib için pembenin nıfs-ı mâiyeti ihtisâm oldukda hancı olan kimesneler ile bizimde Ali Seyyid iktisâmı râzî olub da'vâ-yı mezkûrun ferâğ eyledim ba'de'l-yevm mazmun kitaba muhâlif ahd tarafından da'vâ ve nizâ olunmağı da'vâ dahi sudur iderse lede-l-hükkâm-ül-kirâm mesmuâ olundukda ba'del gıbe't-tasdîk-i şer'î mâvâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdi Bekir bin Mahsar
- Hasab Bin Mustafa
- Hâlil Bin Abdürrahim
- Mahmud İbni Abbas
- Ali Bin Mehmed
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 104 / BELGE 370

Medîne-i Kayseriye sakinlerinden Üfdate bint-i Abdullah nâm hatun mahfil-i kazâda medîne-i mezbûr mahâllâtından Kebe İlyas Mahâllesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden Cafer nâm kimesnenin muhâllefâtında vâz'-ül-yed olan vâlidesi hâfız-ı hâze'l-kitâb Raziye bint-i Cafer nâm hatun mahzarında üzerine da'vâ ve tâkrir-i kelâm edib târih-i kitâbdan otuz sene mukaddem müteveffâ-yı mezbûr Cafer hâl-i hayatında iken beni iştirâ ve temlîk ve üç ay istihdâm ettikten sonra merhûm müftü-zâde İbrahim Efendiye bey' edib mezbûr İbrahim Efendi yanında iken mezbûr Cafer'in firaşından Habil nâmıyla bir oğlum olub mâ-adâ mezbûr Cafer vefat edib verâseti vâlidesi mezbûre Raziye ile oğlum mezbûr Habil'e münhasıra olub mâ-adâ mezbûr Habil dahi vefat edib verâseti bana ve sulbîsi mezbûre Raziye'ye velâtim karındaşı işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan fazlı(...) da'vâ ve serefe münhazırân olub muhâllefâtından ırs-i şer'îyle bana intikâl edib sâlis-i* hisse-i ırsiyyesi mezbûre Raziye muhâllefâtından vâz'-ül-yed olduğu cihedetinde taleb eyledikde teslimden imtinâ eder suâl olunsun dedikde gıbbe's-suâl mezbûre Raziye cevabında oğlum müteveffâ-yı mezbûr Cafer tarih-i mezkûrdan

Üfdate'yi iştirâ ve üç ay mikdarı raman(...) istihdâm edüb badehû mezbûr Seyyid İbrahim Efendiye bey' edüb müteveffâ-yı mezbûr Habil'e mezbûr İbrahim Efendi yanında tevellüd eyledi oğlum müteveffâ-yı mezbûr Cafer'in firaşından tevellüd ve dâvet eylediği ma'lûmum değildir deyû mezbûr Habil'nin sebt-i inkâr ile mukabil etmeğin mâ-adâ mezbûr iktadan tâkririne muvâfıkında bi't-taleb oldukda etyân-ı beyyineden aciz ve hâsıra olduğundan mâ-adâ mukte-i mezbûre Üfdate otuz beş seneden beri medîne-i mezbûrda sakinken kendi sakine olduğu dahi mukarerde olub mezbûre Raziye'den bir nesne da'vâ etmeyib bu mikdar-ı mürûr eden da'vânın bilâ-emr istimâ' memnû olmağın muârızdan taarruzdan men'birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbî ve'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- (...) bin Mahmud
- Hasan bin Mustafa
- Ali bin Mehmed
- Hâlil ibn-i Abdürrahim
- Mehmed ibn-i Abbas
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 104 / BELGE 371

Medîne-i Kayseriye mahâllâtından Musa Gazi Mahâllesi sakinlerinden Fatma bint-i el-Hâc Ahmed nâm hatun tarafından bey'i atiyü'l-beyânı ikrâr-ı vekil olub mezbûreyi ma'rifet-i şer'â ile arifân olan ibn-i Bekir Çelebi ibn-i Yusuf Beşe ve Mustafa bin Musa nâm kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sabite olan el-Hâc Mehmed ibn-i el-Hâc Şa'bân meclis-i şer'-î şerîf-i lâzimü't-teşrifde mezbûre Fatma'nın zevci olan hâfız-ı hâze'l-kitâb Es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Süleyman mahzarında bi'l vekâle ikrâr-ı şer ve tâkrir-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Fatma'nın silk-i mülk-i sarihinde münselik olub Hacı Şerîf'de Ali Cafer kurubunda vâki' iki tarafı mezbûr el-Hâc Ahmed vâkfi eylediği tarla ve bir tarafı Subaşı oğlu vâkfi olan tarla ve bir tarafı hark malı* ile mahdûd Fatma mülkü tarlayı bey'-i bâtt-ı sahîh-i şer'î ile zevci mezbûr Osman Çelebiye on kıt'a esedî gurûşa bana bey edüb oldâhi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûra on kıt'a esedî gurûşu mezbûr Seyyid Osman Çelebi yedinden tamâmen ahz ve

kabz eyledi dedik de zirk olunan tarla ba'de'l-yevm mezbûr Seyyid Osman'ın mülk-i müşterâsıdır dedikde gibe't-tasdîk-i şer'î mâ-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbî ve'l-işrîn min-Sâferü'l-hayr li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Fahrü'l-kudât Bekir Dede Cafer Ağa
- el-Hâc Şa'bân bin El-Hâc Mehmed
- Ahmed Beşe bin Ali
- Mustafa Çelebi bin Musa Bey
- Ve Mağ Habil Bin
- (...) Hasan
- Mahsar Beşe Abdullah Bey
- ve gayrumü'l-hâzırın

SAYFA 105 / BELGE 372

Nişân-ı şerîf-i âlî-şân-i sami mekânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkanî hükm-i oldurki. Ala gözlü, açık kaşlı, orta boylu râfî-i tevkî-i refî-i âlî-şân-ı şehri-yârı(...) kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Mustafa zîde kadrühü ordu-yu hümâyûnuma gelub ve Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Tavanusun nâm karye ve gayriden otuz dört bin akçe zeâmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub Girid Ceziresinde küllî hizmetinde bulunub yarar olmağla iki defa ellişer bin ve bir defa dahi beş bin akçe terakkilere ve tevârîh-i muhtelifle ile edâ-yı şerîfim virilüb eyâlet-i fermânım bi'l-cümle zuemâ ve erbâb-ı tımârı Girid ceziresi seferine me'mûrlar olub bundan akdem bin altmış bir senesinde harçlıkçı ta'yîn olunub ve altmış iki senesinde vakt-i zamanyla maân ordu-yu hümâyûnumda mevcûd olmaları bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur hala harçlılçı olanların bazıları mücerred sefer-i hümâyûnuma gelmemek için müteferrikâ ve çavuş ve kâtib ve şâkird olub ve bazıları bedel verdik sefere me'mûr değiliz ve bazıları dahi bilâ-iktizâ kendilerini (...) mahâlde muhafazaya ta'yîn ettirüb me'mûr oldukları üzere harçlıkçıların getirmedikleri ecilden hizmetde olan guzât-ı islama küllî muzâyıka verdiklerinden mâ-adâ nice ihtilâle bâis olmağla o makulelerin zeâmet ve tımârları alınub min-ba'd da'vâ ve nizâları istimâ' olunmak üzere işbu sene-i sülüs ve sittîn ve elf

Muharrem'inin guresinde hizmetde olan erbâb-ı istihkâkda tevcîh olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın ve yine livâ-i mezbûrede de Koramaz nâhiyesinde ve Darsiyak nâm karye ve gayriden on beş bin yedi yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Osman mukaddemâ harçlıkçı gidüb gelmeyüb yoldan firâr idüb tımârı ol-vechle mahlûl olmağın üç bin akçe kılıcı ahara virilüb bâkî kalan on iki bin yedi yüz akçe hissesi kenduye verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın min-ba'd da'vâ ve nizâ istimâ' olunmak üzere tevcîh olunmağ için sene-i sülûs ve sittîn ve elf Muharrem'inin evâilinde hükm-i şerîfim verilmek ve yine gelmeyub ma-babası tahvilinden aldığı otuz dört bin akçe zeâmetin Girid Ceziresinde babası mezbûr hîn-i fevt olub zeâmeti mahlûl oldukda uğur-ı hümâyûnumda şehid olmağla merhâmet-i kanûnlarından ziyâdesiyle cezire-i mezbûrede de serdâr-ı sipâh-sâlârım olan düstûr-ı mükerrrem, müşîr-i müfahham, nizâmü'l-âlem vezirim Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tarafından kendüye tevcîh olunub sefer-i hümâyûnumda olan rûz-nâmçe kaydın bozdurub tezkire ile mutasarrıf ve her sene kanûn üzere yara cebeluleri cezire-i mezbûrede vâki' olan hizmetlerde mevcûd ber-vechle dahl olunmak icâb eder hâli yoğiken babası müteveffâ-yı mezbûrun Asitane-i saâdetimde kaydı açık olmağla âherdan zeâmeti mezbûri İbrahim nâm kimesne zeâmet-i mezbûri Asitâne-i saâdetim tarafından bir tarîkle alub sefer-i mezbûreden hâlâs olmak için çavuşluk almağıyla berât ettirüb lâkin mezbûr bu ana değın cezire-i mezbûrede hizmetlerde bulunmayıb ve bin elli dokuz senesinde merkûm İbrahim ile mûmâ-ileyhâ cebelu murâfaa olmak için emr-i şerîfim alub mezbûr lâkin mürâfaaya gelmeyüb mürâfaadan firâr idüb gelmemekle cebeluleri hizmetlerde mevcûd olan mûmâ-ileyhâ Mustafa'ya tekrar ibtidâ-i tarihten ibkâ' ve mukarrer kılınıb sene tis'a ve hamsîn ve elf, Ramazan'ın on yedinci gününden müşârün-ileyh vezirim edâme'llâhu teâlâ iclâlehû huzûrunda mürâfaad olalar deyû mukaddemâ asitâne-i saâdetimde cebelulerle mürâfaada oldukları emr-i şerîfim verilib mezbûr İbrahim'i mürâfaaya havâle olunmuşken gelmeyüb firâr idüb bu makule nizâmlusu olub sefere gelmeyenlerin ve bir tarîkiyle seferden kalmak için defterlu ve çavuş olub nizâ üzere olanların zeâmet ve tımârları alınıb seferde hizmetde mevcûd olan hizmetlerine ibkâ' ve mukarrer olunub min-ba'd da'vâ ve nizâları istimâ' olunmamak bâbında hatt-ı hümâyûn saâdet makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmağın zeâmeti mezbûreyi hizmetde olan mûmâ-ileyhâ Mustafa zîde kadrühüya tekrar ibkâ' ve mukarrer kılınıb berât ettirüb ve cedit-i berâtı üzerine mûcebince âmel oluna deyû hatt-ı hümâyûn saâdet makrûnum verilmeğın ve kaydın ne dahi şerh verilmek deyû asitâne-i saâdetim tarafından sene isnâ ve sittîn ve

elf ve Rebî-ül-âhiresinin evâilinde mukarrer virilüb ve defter emini olan iftiharî'l-emâcid ve'l-ekârim (...) zuhûrune olunub elinde hattı hümâyûn ve berât-ı cedidi mûcebince mûmâ-ileyhâ Mustafa zîde kadrühüya zeâmet-i mezbûru müşârün-ileyh serdârım edâme'llâhu teâlâ iclâlehû tarafından dahi mukarrer ve zabt ve tasarruf edinilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin ibkâ' ve mukarrer ve zabt ve tasarruf ettirilmesini fermânım olmağın zeâmet-i mezbûru hizmetde mevcûd olan mûmâ-ileyhâ Mustafa zîde kadrühüya elinde olan berâtı üzerinde olan hatt-ı hümâyûnum mûcebince ve mukarrer ve zuhûresi vesâir temessülâtı mûcebince ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd asitâne-i saâdetime tarafından bir tarikle alub çavuşluk almakıyla berât ittirüb mürâfaaya gelmeyen merkûm firârî İbrahim ve âherdan bir ferdi asla dahl ve taarruz ittirmeyüb ve dahl olunub tahvil ve tarihinde düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübüt hükm idüb gerü bi-kusur aliveresin ve zeâmeti olduğu sancakda sakin olub Alay Beğisi bayrağı altında serefe eşmek şartıyla mukarrer ve ..(...) tevcîh olunmağı için sene isnâ ve sittîn ve elf Şevvâl'inin evâsıtı tarihinde hükm-i şerîfim verilmeğin zirk olunan on iki bin yedi yüz akçe hisse tımâr sefer-i mezbûre gelmeyen mezbûr Osman ve nizâ üzere olan merkûm İbrahim Çavuş masullerinden elinde olanıyla bir gün alub cümle zeâmeti kırk altı bin yedi yüz akçe olub istihkâkı fermânım olan terakkileri bedelinden noksânıyla ber-vech tekâmîl elli bir bin akçelik üzere mûmâ-ileyhâ Mustafa'ya zîde kadrühya ibkâ' ve mukarrer ve tevcîh olunub cezire-i mezbûrede serdâr-ı sipâh-sâlârım olan müşârün-ileyh vezirim edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tezkiresi mûcebince layık ve evveli ve ahirisi ve sezâ-vâr buyurdum ki, zirk olunur;((...) tâbi' Sahra / 8500 / 13500; Kumarlu tâbi' mezbûr / 6171; Mürûr (...)tâbi' mezbûr / 350 ; Mürûr tâbi' mezbûr / 650 / 75300 / 5000; Hoca Viran tâbi' Köstere / 3500 ; tâbi' / 1500; (...) tâbi' / 1500; Germek Yalnız* tâbi' / 7000 / 1500 ; Seki 500 / 3000 ; kaza-ı (...) (bozuk) Canbaz /5800/ Koramaz/2000 /1000 / seki 6800/2999; Sarımsaklı ve karye-i Üvedik tâbi Koramaz ve dîvân ve mir-daîkar zec ve çiftlik âli-i (...) mam- ve mürâsa ihşâd /25000 /4000 ; Mürûrâ Deve (...) tâbi' Koramaz /900 /400 seki /4400 /1500; Efkeret tâbi' /15200; Mürûrâ Canbaz ve tâbi' / 4000 / 1000; seki 16200 /3300; Germek tâbi' Koramaz / Dîvân 600 / Yalnız Evkuz* tâbi' / 1000 seki /7000/5000/1000; Sarımsaklı Dayrak* tâbi'(...)(...) ve seladid 22400 /mürûrâ şehrede tâbi'/600/Mürûrâ Ali bin Kafadah tâbi'Mesabur /8000; Afşar tâbi'/1000 / seki/25000/9000; Kekbal tâbi'Sahra / (...) (...)4000 /; Gesi tâbi'İslamlu / dîvân 1000; Özkek tâbi'Ced Erhasın 1000 /seki 12000/4500; Veske tâbi'İslamlu / 4000 / mürûrâ

Arabgir tâbi' / 1200 / mürûrâ müderrin tâbi' dîvân 1400 /Koca tâbi' Köstere /2500 /800 / seki /7400 /4400 /Vekse tâbi'Sahra /5000 /4500 /500/ İstefene tâbi'Hal ali/4200 /4000/1000/seki 34000; El-Hac âla zilk beray-ı terkâ tahvîl Osman sağır (...); Dersak tâbi'Horsana / 9820; Muruâ kuru(...) tâbi' / dîvân1580 /seki /11000 / 4400 /1400/ küç* tâbi' Köstere/ dîvân 4500;Sasır tâbi'/ dîvân 2000 / an*mirâb Sarımsaklı /7000 /Kavak Erdi* tâbi' (...) 800/ seki 14300/ 11300 / (...) 12700 / Cem'' 46700 Ömer Mehmed ; Ber-vech tekmîl ; 51000 ;Buyurdum ki; ba'del-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki, vezâif-i hizmât-ı ve mezbûre ve mevkufede ve meşâir-i meşkûre ve asakîr-i mansureden ber müceb-i defter-i hâkânî bi kusur mer'i ve müeddâ kılan zeâmet-i halkı mûmâ-ileyhâ subaşî bilub subaşılığa müteâllik emrde de mürâcatı mûmâ-ileyh iderler ol bâbda ikrâr-ı âharden hiç ferd mâni' ve dâfi' ve rafî ve mezâhim olmıya şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar.

Buyurdu,

Kal'a-i Cedîd

Vurud fî 25 min- Rebû'l-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

SAYFA 106 - 107 / BELGE 373

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihiram, sâhibû'l-izz ve'l-ihitişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm,mâdinü'l-fazlı ve'l-yakîn,hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu ve'l-ekâbir (...) cem'-ül meâli ve'l-müfâhir el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn hazîne-i âmiremin Karaman cânibi defterdârı olan (boşluk)(s.107) refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki: sâbıkay-ı hazîne-i âmiremin Karaman cânibi defterdârı olan Mehmed dâme ikbâlühû südde-i saâdetime arzu hâl edüb eyâleti Karaman'da tâbi'' oluna gelen bârût-i siyâh ve güherçile ocaklığı olan (...) muâkad mukataasın tâbi'' mütekaîdîn ve pîr-i dihkan ve zâviye-dâr ve tekve-nişîn ve eşkinçiyân ve mu'tak kul tâifesinin hîn-ı tahrîrde hâneyi kayd olunandan mâ-adâsına da yüz yirmi dört bin akçeye olmak üzere kayd olmağla bundan akdem bin altmış iki senesinde Karaman hazînesi defterdârı olduğu ecilden mukata-yı mezbûrun bin altmış üç senesi tahsili için emr-i şerîfim verilip varub güherçile tabı'na mübâşeret edüb bu mukata-yı merkûmun zamanı gelmezden mukaddem güherçile ve bârût-i siyâh cümle yetmiş bin vuku'ya bârût-i siyâh olmak

üzere eşlendirmiş iken defterdârlık hâlâ Karaman defterdârı olan Nasuh'a verilmekle kendüye gadr olub ve mukata-yı merkûmun bin altmış üç senesi rüsûmu cem' ve tahsil etdirmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin imdi vech-i meşrûh üzere müşârün-ileyh Mehmed dâme ulûm tab' etdirdiği bârût-i siyâh ve mâl-ı güherçilenin cümle rûz-nâmçesi mûcebince yetmiş bin vuku'ye mikdarı bârût-i siyâh ve güherçilenin masârifin kendüsi sarf etmekle hâlâ defterdâr Nasuh'un vekillerine teslim olunduğunu hüccet-i şer'a de ibrâz etmekle mukatayı merkûmun bin altmış üç senesi rüsûmu olageldiği üzere mûmâ defterdâr sâbık merkûm Mehmed bi't-tamâm cem' ve tahsil etdirub hâlâ derterdar olan Nasuh'u ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyub ve cânib-i mîrîyi gard ve zarar olmakdan ve hilâf-ı şer'â ve kanûn-i zûlm ve taaddî etdirilmekten ihtirâz olunmak bâbında maliye tarafından emr-i şerîfim verilub mûcebince dîvân-ı hümâyûnum tarafından dahi verilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin buyurdum ki; vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan maliye tarafından verilmek emr-i şerîfim mûcebince amel edüb cedid-i ihlâfına rızâ' ve cevâz göstermeyesin, şöyle bilesin; âlemet-ı şerîfe itimad kılâsin. Tahrîren fî'l-evâil-i şehri Rebû'l-âhir sene sâlis ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 10 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 107 / BELGE 374

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebîrû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtirâm, sâhibül-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü 'l-allâm. Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Konya ve Kayseri kadîları zîde't-fezâiluhu mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l-fezâil ve'l-keîlâm emâsili mezbûrda da vakî olan kadîların zîde fezâiluhûm tevki-i refi-i hümâyûn vâsil olucak ma'lum olaki: sâbıka-ı Karaman hazînesi defterdârı olan Mehmed dâme ikbâlühû südde-i saâdetime arzu hâl edüb eyâleti Karaman'da tab' oluna gelen bârût-i siyâh ve güherçilesinin ocaklığı olan (...)muâkad mukataasın muafan tab'ı mütekaîdîn ve pîr-i dihkan ve zâviye-dâr ve tekye-nişîn ve eşkinciyan ve mu'tak kul tâifesinin hîn-ı tahrîrde hâneye kayd olunandan mâ-adâsına da yüz yirmi dört bin akçeye olmak üzere kayd olmağla bundan akdem bin altmış iki senesinde Karaman hazînesi defterdârı olduğum ecilden mukataa-yı mezbûrun bin altmış üç senesi tahsili için emr-i şerîfim verilub varub güherçile tabhına mübâşeret

edüb bu mukataayı merkûmun zamanı gelmezden mukaddem güherçile ve bârût-i siyâh cümle yetmiş bin vuku'ye bârût-i siyâh olmak üzere eşlendirmiş iken defterdârlık âhera verilub gard olunmağın mukatayı merkûmun bin altmış üç senesi rüsûmu cem'' ve tahsil etdirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemeğın imdi vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi müşârün-ileyh Mehmed dâme ulûm tab' etdirdiği bârût-i siyâh ve mâl-ı güherçilenin cümle rûz-nâmçesi mücebince yetmiş bin vuku'ye mikdarı barut ve güherçilenin masârifin kendüsi sarf etmekle hâlâ defterdâr Nasuh'un vekillerine teslim olunduğuna hüccet-i şer'a de ibrâz etmekle mukatayı merkûmun bin altmış üç senesi rüsûmu olageldiği üzere defterdâr sâbık merkûm Mehmed cem' ve tahsil etdirub hâlâ defterdâr olan Nasuh'u ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyub ve cânib-i mîrîyi gard ve zarar olmakdan ve hilâf-ı şer'â ve kanûn-i zûlm ve taaddîden ihtirâz eylesin, şöyle bilesin; âlemet-ı şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi'l selâse şehr-i Rebû'l-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Bâ-nişân Mustafa Pâşâ İl-defteri

Vurude Fî 10 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 107 -108 / BELGE 375

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı olan zîde't-fezâiluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olucak ma'lum ola ki: Kazâ'-ı mezbûrda vakî bedel-i tekaüd cem'âne me'mûr olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Mehmed zîde't kadrühû südde-i saâdetime arzu hâl edüb sipâh-zâde ve sâir bedel-i tekaüd icâb eder kimesneler rüsûmunu ahz ve kabz ve taleb ve tahsiline bazı kimenseler mânî' olmaları ile maliye tarafından emri şerîfim verildiğın bildirub mücebince dîvân-ı hümayûnum tarafından dahi emr-i şerîfim ricâ etmeğın maliye tarafından verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak emrim olmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır emrim ve maliye tarafından verilen emr-i şerîfim mücebince amel edüb min ba'd hilâfına rızâ' ve cevâz' göstermeyesin şöyle bilesin; âlemet-ı şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî'l- evâil şehr-i Rebû'l-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 10 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı olan zîde't-fezâiluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak ma'lum ola ki: sâbika-ı Karaman hazînesi defterdârı (s.108) olan Mehmed dâme uluvv der-saâdetime arzu hâl edüb eyâleti Karaman'ın mevkufât hizmeti bana verilub lâkin âher diyardan kazâ'-ı mezbûra gelub sakın olan mütekaîdîn ve hâric-i ez defteri tâifesinin tekye-nişîn ve zâyivedâr olanlardan bin altmış üç senesinde kanûn-i kadîm üzerine mîrîye âid olan resmlerin olagelen âdet ve kanûn üzere taleb eylediğimde vermektен teâllül ederler kadîmden alına geldiği üzere ve mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince aliverilib teâllül etdirilmek bâbında emr-i şerîf ricâ ederim deyû bildirmeğın olageldiği vech üzere aliverilmek emrim olmuştur, buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi göresin kazâya* i'lâm olunduğu gibi ise ol-takdîrde ber vech-i mûmâ-ileyhin şart-ı iltizâmına dahil kazâ'-ı mezbûrda vakî mütekaîdîn hâric-i az derteri tâifesinin tarih-i mezbûrda üzerine edâsı lâzım gelen bedel mütekaîdîn resmlerin kadîmden olageldiği üzere ve mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince taleb ve tahsil etdirub ola gelen âdet ve kanûn ve mukaddemâ verlen emr-i şerîfe muhâlif kimesneyi teâllül ve nizâ etdirmeyesin cânib-i mîrîye gard ve zarar olmakdan ve hilâf-ı şer'â ve kanûn-i küllîye ve mütekaîdîn muğayir ihtirâz eylesin, şöyle bilesin; âlemt-ı şerîfe itimâd kılâsın. Tahrîren fî'l-yevmi'el râbi' şehri-i Rebû'l-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Bâ-nişân Mustafa Pâşâ İl-defteri

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 108 / BELGE 376

Kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fazlı ve'l-keîâm, Mevlânâ (boşluk) Kadısı zîde fazlühû-tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak mâlûm ola ki: Kayseriyye Sancağında Alaybeyisi olan Dârende-i fermân vâcibü'l-izân kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hızır zîde kadrühû südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında nâhiyesinde Mahzemin nâm karye ve gayriden iki bin beş yüz akçe tımâr Girid seferinden firâr eden Seyyid Mustafa tahvilinden noksânı için Girid seferinde tevcîh olunub berât ettirüb mezbûr Seyyid

Mustafa'nın asitâne-i saâdetimde olan kaydına şerh verdirüb elinde olan Girid berâtı mûcebince zabt edilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin elinde olan Girid berâtı mûcebince zabt ettirmek emrim olmuştur. Buyurdum ki: tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan Girid berâtı mûcebince zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd Girid seferinden firâr eden mezbûr Seyyid Mustafa'yı ber- taraf âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl eden tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'-i ve küllî nesnesin dahi almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb müste'hîr ve bi-kusur alıversin. Şöyle bilesin âlemet-ı şerîfe itimad kılasın. Tahrîren fî evâhir şehr-i Saferü'l-hayr sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 15 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 108 / BELGE 377

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayan der-gâh-ı muallama müteferriklerinden Mustafa zâdet mecdühû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; südde-i mukâddem ve müstekim ve müstehik sezâ-vâr atûfet olduğun ecilden hâliya (...)mezid inâyeti âlî-i şâhâne ve mezbûr izzetlü pâdi-şâhânem zuhûr gösterub Konya ve Akşehir sancaklarının Aladağ nâhiyesinin Bademli nâm karye ve gayriden bi'l-fi'l berât şerîfimle üzere ki olan kırk altı bin yedi yüz yedi akçe zeâmetin ve ocaklıktan mütebeyyin olan beş yüz akçe irsâline maliyü'l-maliye tarafından verilen berât-ı şerîfim mûcebince mutasarrıf olmak üzere iş bu sene selâse ve sittîn elf Cem'âzi-yel-âhiresinden altıncı gününden hazîne-i âmiremin Karaman cânibi defterdârlığın sana tevcîh ve inâyet edib (...) ta'yîn olunmuştur. Buyurdum ki, vusûl buldukda asla te'hîr ve tevkif etmeyub varub Karaman defterdârlığına ve zeâmeti mezbûrde ve ocaklıdan mutebeyyin olan beş yüz akçe irsâline maliyü'l-maliye tarafından verilen berât-ı şerîfin mûcebince mutasarrıf olub mâl-ı hayrisinin cem' ve tahsil ve tevkir ve müktesirin ve sâir fermânım olan hidemât-ı hümâyûnümün itimâmından bedel-i iktidâr edup muaccelen adamının gönderub berât-ı ihrâc ettiresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itmat kılasın. Tahrîren fî'l evâil şehr-i Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 17 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 108-109 / BELGE 378

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-

ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm. Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve mefâhirü'l-ümerâi'l-kirâm, merâci'il-kuberâi'l-fihâm, ve'l-ihtirâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l meliki'l alâm Karaman Eyâletinde vâki' olan sancakları dâme izzühûm, mefâhirü'l-kudâti ve'l hükkâm, maâdinü'l-fedâyili ve'l kelâm zirk olunan eyâletinde vâki' olan kadîlar zîde fazlühum ve mefâhirü'l emâsili ve'l-akrân kethüdâlarından zîde kadrühum tevkî-i refi-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki;Girid Ceziresinde vâki' olub düşman-ı din ve kefere-i dûzah karîn elinde kalan kal'ânın avn-ı inâyeti ilâhi ile feth ve teşhiri için takdîr ve ihtimâm olunmak ehem-i mühimmat din ve devletlerinde olmağla donanma-yı hümâyûnum gemileri sâir senelerde ol deryaya çıkmak ve mahâl-i me'mûn azîmetde edeceklerine karar verildiği ve eyâleti mezbûrede ve tevâbi-i evliyede zeâmet ve tımârı olan zuemâ ve erbâb-ı tımâr ve bin elli sekiz senesinde sonra müteferrikâ ve çavuş ve kâtib ve şâkird olanların geldikleri kalkmayub birden bine ve binden yüz bine varınca kim olursa olsun cümlesi Girid seferine me'mûr olub min ba'd bir kimesne defterlü olmak ve bedel verilmek ve gayri tarikle kalmak ihtimali yokdur her yerin âgâh ettirüb cümlesi sefer tedârikiyle hazır olduktan sonra ber-vech-i ta'cil yerlerinden kaldırılıb Çeşme İskelesine varub donanma-yı hümâyûnum gemilerinin varmasına muntâzır olalar mahâl-i mezbûrede mevcûd bulunmayanların dirlikleri âhara verilub (aşr-ı âhar)daki haklarından gelinmek mukarrer deyü bundan akdem ol emr-i şerîfim gönderilüb tenbih-i hümâyûnum olmuşdu. İmdi hâliya donanma-yı hümâyûnum gemileri bi'l-cümle hazır ve deryaya çıkmak üzere olmağla ol emr-i şerîfim kemâkân mukarrer olub tevâif-i mezbûru ta'cîl ale't-ta'cîl yerlerinden kaldırılıb donanmayı hümâyûnum gemileri Çeşme İskelesine varınca cümlesi anda hazır mevcûd bulmaları için tâkiyyed ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şân-ım sâdır olmuşdur buyurdum ki: Vusûl buldukda bu bâbda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel edüb senki (s.109) ve kazâda zeâmet ve tımârı olub tarihi mezbûrdan sonra müteferrikâ ve çavuş ve kâtib ve şâkird olanları ve sâir zuemâ ve erbâb-ı tımâr birden bine binden yüz bine varınca her kim olursa olsun cümlesin ta'cîl ale't ta'cîl mukaddemâ gönderilen mübâşir ma'rifetiyle yerlerinden ve evlerinde kaldırılıb Çeşme İskelesine irsâl eylesin ki donanma-yı hümâyûnum gemileri vardıkda beklemek ihtimali olmaya bi'l-cümle husus-i mezbûrun cümlemiz gereği gibi tâkayyüd ve ihtimâm eylesin mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan fermânım üzere tevâif-i mezbûru mûmâ-ileyhâ ma'rifetiyle ale't-ta'cîl yerlerinden kaldırılıb mahâl-ı me'mûr irsâl etdirmekte bezl-i makdûrusu mevfur eyleyesiz bu sene ber-vechle defter ile bedel ile

kalmak ihtimali bu kadar bedel viriruz ve harçlıkçı gelmişdir ekâbir bir defterlüsiyüz ve gayri tarikle kalmışız deyü bir ferdi teâllül ettimeyüb ber-vech ta'cil kıldırub mahâl-i me'mûre irsâl eylesesiz şöyle ki; donanma-yı hümâyûnum gemileri varmazdan evvel cümlesi Çeşme İskelesinde hazır ve mevcûd bulunmayanlar ecdâd-ı azâmım ervâh-ı taybeleri için mahâl-i mezbûrede hazır ve mevcûd bulunmayanların dirlikleri âhera virilib ve haklarından gelenub siz ki dahi cümle-kez me'sûl ve muâkıb olmak mukarrerdir. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Hurrîre evâil-i şehri Cemâziyel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 18 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 109 / BELGE 379

Sultânım saâdetlü fâziletlü hâzretlerinin meclis-i şerîf-i muhterem ve mahfil-i münfî mükerremleri savbine dürer-i da'vat-ı safiyât ve garâr-i teslimât ve ağyât ithafıyla inhâ olunan oldur ki taraf-ı Devlet-i Âli'den Karaman defterdârlığı bu muhiblerine sadaka ve ihsan olunub zabt için tarafımızdan saâdedi emri şerîf ile Ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hüseyin Ağa irsâl huzûr şerîf kılındı lede's- şerefü'l-vusûl sicil-i mahfûza kaydedüb defterdârlık üzerine mutealik muâvenâ ve mezâhietiniz ricâ olunur taraf-ı şerîfinizden nâib irsâl edüb karhânede bin atmış üç senesi malından tahsil olan Gühercilenin hamını ve kal olmuşunu beş kuruşdan ve hüccet edib bu cârîbe irsâl buyurasın bin atmış üç malından defterdâr sâbık Nasuh Efendinin tahsil eyledikde malı mahâllinden tefahuz edüb vuku'a üzere i'lâm buyursun kendi ve bu tarafda ahz olunmuşdur ona göre muhasebesi görüle defterdârı sebb Mehmed Ağa'dan tahsil eyledik güherçile başka hüccet edüb bu cânibe i'lâm buyurasız bâkî gurre vefat müstedâm bâd bi rabbil ibâd.

Hala Karaman defterdârı Mustafa Mahal-ı mahlus.

SAYFA 109 / BELGE 380

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsil olucak ma'lum ola ki: Kaza-ı mezbûr ahâlisi dersaâdetime adam gönderib şöyle arzuhâl eylediler ki bundan akdem şehir ve kurâ kedhüdası olan Osman

nâm kimesne ile Murad ve Horsana nâm zimmiler mücerret hatt-ı şerîf aldık ve Kürt Mehmed ve sâir küllî masarîfımız oldu deyû bilâ emr-i şerîfi her hânedan yirmi yedi beş guruş müslümandan ve kırk guruş kefereden cem' edib ba'del emr-i şerîfimle teftiş olundukda cem' eyledikleri akçeden üzerlerine on dokuz bin guruş zuhûr etmekle mezbûrlar kayd bend ile götürülüb hasb olunub ihkâk-ı hakk olmak sadından iken halas olmağla hâliya tahlislerine harc eyledikleri akçeyi fukarâ'dan tahsil olunmak için bir tarîkiyle emr olmağla dahl ve taarruz ve rencideden hâtâli olmadıklarını bildirib min ba'd nefislerin tahsil için verdikleri akçeyi fukarâ'dan sâliyene etmeyib men' ve def' olub memnuâ olmazlarsa mezbûrlar asitâne-i sâdetime ihzâr olunmak bâbında hükmi-hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunması lâzım olmuştur min ba'd hükmi-şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel edüb dahi mezbûrlar nefisari tahsil için harc eyledikleri akçeyi min ba'd fukarâ'yı sâlyane etmeyub ve ol-nihâneyi ile bir akçe ve bir habbelerin aldirmayım men' ve def' eyleyesin memnû olmazlar ise mezbûr kethüdâları asitâne-i sâdetime ihzâr eyleyesin gelüb ahvallerini divân-ı hümâyûnum vezîr-i a'zam ve kazaskerlerim huzûrunda şer'a ile görölüb icrâ-ı hakk ola, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılınız. Tahrîren evâil-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 20 Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 109 / BELGE 381

Ba'del beyânda i'timâm hayfdan cevâz ve cümlesidir ki,

Bir mescid-i şerîfden berât-ı âli-şân-ım ile imam olan Zeyd Salih ve mütedeyyin olub imamın uhdesinden cümle kadr ve edâ-ı hizmetinde (...) kusûr yoğiken mahâlesi ahâlisinden bazı kimesne Zeyde garaz etmeleri ile istemez deyû Zeyd imâmetden zîded azl etdirmek kadr olurmu(...)

El-cevab beyân sûretle (...) ola, olmazlar ketebe-i el- fakir Mehmed behâim âfi-an el-a'lem olmazlar.

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i samî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garâ-yı cihân sitânî hâkânî hükmi-oldur ki; Kayseri mahâllâtında Bezazistan-ı Atîk mahâllesinde vâki' mescid-i şerîfde yevmi bir akçe ile imam olan iş bu râfi' tevkî-i refî-i hümâyûn kıdvetü'l salihâü'l-salikin umdetü'l-kuzât-ül ârifin Mevlânâ Abdusselam zîded salâhan edâ-yı

hizmet edib ber-vechle kusuru ve mucebi azli yoğiken üzerinden hilâf-ı inhâ bir tarîkle Emir Ali nâm kimesne alub gadr etmekle ref' olunub geru ve kemâkân kendiye ibkâ' ve mukarrer olub mecd ve ibrât-ı şerîfim verilmek için hala Şeyhül-islam ve müftüü'l-azâm edâme'llâhu teâlâ-fezâiliden fetvâ-yı şerîf verib mücebince inâyet-i ricâl etmeyin sadaka edib bu berât-ı hümâyûn izzet-i makrunı verdüm buyurdunki, varıb Mevlânâyı mezbûra Abdusselam zîded salâhan mescid merkûmda kemâkân imam olub hizmet-i lazîmesinden ber-mûceb fetvâ-ı şerîfe müveddi kıldıkdan sonra yevmi bir akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhu için ve devâm-ı ömr-i devletim için duaya mudâvemet Köstere, ol-bâbda mezbûr Emir Ali ve âhardan hiç ahd mâni' ve dâfi' ve râfi' olmayub asla ber-vechle dahl ve taarruz kılmayalar.Şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar.Tahrîren fî evâhir şehri-i Saferü'l-hayr sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî selhi Cem'âzi-yel-âhir sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 110 / BELGE 382

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı olan zîde't-fezâiluhû mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l-fezâil ve'l-keâm Develi Karahisarı ve Yahyalı ve Hacı Bektaş ve Ürgüp kadîları zîde fezâiluhûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; hâliya İstanbul ve tevâbi-i keferi patriki olan Pabşirin nâm rahib dersâdetime adam ve arz u hâl götürüb bi'l-fil patrikliğe müte'allik zirk olunan kadîlıklarda sakin papasların ve keşişlerin ve sâir zimmîlerin üzerlerine edâsı lâzım gelen senevi mirî rüsûm ve tasadduk akçelerin ve hassa bostancılara ta'yin olunan mirî kesim akçelerin ve panayırları ve kehacları* ve manastırları ve ayazmaları resmin ve mürd olan papasların ve keşişlerin ve kalugaryaların mutad-ı kadîm üzerine bana aîd küllî ve cüz'î metrukâtların ve senevi alına gelen her keferi evinden on ikişer akçe her papasdan birer altın patriklik rüsûmu ve yine her keferi evinden on ikişer akçe ve her papasdan birer altın medrepolitan mahsûlen defter ve mektûbum mücebince hâlâ tarafından cem' ve tahsil eylemek için nâm zimmî vekil ta'yin olunub gönderilmesi bâbından emr-i şerîfim ricâsını bildirmeğın imdi şer'e ve kanûn üzerine amel olunmağın emr edib buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vekil-i mezbûr vardık da bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfim üzerine amel edüb dahi rahib-i mezbûrun patrikliğine dahil taht-ı hükümetimizde sakin

papasları ve keşişleri ve sâir zimmîleri üzerlerine edâsı lâzım gelen senevi mirî rüsûm ve tasadduk akçelerin ve hassa bostancıları ta'yin mirî kesim akçelerin ve panayırları ve kehacları* ve manastırlar ve ayazmaları resmin ve mürd olan papasların ve keşişlerin ve kalugaryelerin mutad-ı kadîm üzere kendiyü aîd küllî ve cüz'i metrûkâtların ve senevî alına gelen her kefere evinden on ikişer akçe ve her papasdan birer altun patriklik rüsûmun ve yine her kefere evinden on ikişer akçe ve her papasdan birer altun metropolitlik mahsûlatın patrik-i merkûmun irsâl eylediği defter ve mektûb mûcebince ve kadîmden ola gelen adâlet ve kanûn üzere tevcîh edenlerden vekil-i bi't-tamâm nâm kimesnenin ma'rifetiyle talep ve tahsil ve patrik-i merkûm rahip için ahz ve kabz etdirüb taraf-ı aharden bir ferde dahl ve taarruz ve teallül ve nizâ etdirmeyib defter ve mektûbu mûcebince icâb eden miri rüsûm ve tasadduk ve zarar kazâ bedellerin ve sâirlerimizi vekâle-patriklik ve medrepolitan mahsûlinden kimesne zeâmetinden hilâf-ı defter bir akçe ve bir habbe bâkî kodurmayasız, şöyle ki zirk olunan papaslar ve keşişler mirî rüsûm ve zarar (...) akçelerin vekili mezbûr merkûmun ma'rifetiyle vermekte inâd ve muhâlefet eylediler ise tedib olunub ayinleri üzere saçlarını traş olunduktan sonra yerlerin âhera tevcîh etdirib papaslıklarına müdahâle ettirmeyesiz senevî vekil-i mezbûr mirî rüsûm cem' ederken mîr-livâ ve voyvodaları, subaşları ve (...) yenceri ve sâir kapım kullarıdan ve ehl-i örfden beytü'l-mal ve kassam adamları tarafından ve âhardan kimesneyi ber-vechle dahl ve taarruz ettirmeyib ve yine durdukları bâr-gîr ve katırların evlâğına ve sâir kapım kullarına aldirmayıb husus-ı mezbûr için tekrar şikayet olunmalu eylemeyesiz, şöyle bilesiz bade'n-nazar bu hükm-i hümâyûnum mezbûrların yedlerinde ibkâ edib alâmet-i şerîfe itimâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmî'l-işrin şehri Rebû'l-âhir sene selâse ve sittîn ve elf .

Vurûde fî gurre Receb-ü'l-Mürecceb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 110- 111 / BELGE 383

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli, Girid Ceziresinde asâkir-i İslam serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki, ecmâin vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin,

el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlânâ Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû tevki-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Mustafa südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinin Sarımsaklı nâm karye ve gayriden on dört bin üç yüz akçe tımâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub beş altı seneden beru Girid Ceziresinde hizmette olub bin elli dokuz senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı çıkub ve altmış senesinde bedelin virüb ve altmış bir senesinde cezire-i mezbûre seferine gider iken küffâr-ı duzah kararın muhârebesinden geçmek mümkün olmayub ve bin altmış iki senesinde fermanım olan bedelin virüb kusuru yoğiken tarafından tımâr-ı mezbûrun on bir bin sekiz yüz akçesin Siyavuş ve iki bin beş yüz akçesin livâ-yı mezbûr Alay Beğisi Hızır olub dahl etmekle girü kendüye ibkâ' ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğin hâlâ me'mûr olduğu Girid seferine kalkub giderler ise tımâr-ı mezbûru mezkûr zabt ittirüb ve Girit'te mevcûd olur ise mezkûr Seyyid Mustafa'ya tarafından mukarrer olmak emrim olmaktadır buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı mücebince mezkûr Seyyid Mustafa'ya hâlâ me'mûr olduğu Girid Seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezbûru mezkûra zabt ittiresin ve Girit'te mevcûd olur ise ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ettiresin min ba'd Girid tarafından alub dahl edüb mezbûran Siyavuş ve Hızır ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub tahvil tarihine düşen mahsûlünden cüz'i ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükmidüb bi-kusur alıveresin.Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasız.Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâzi-yel-âhir lisene selâse ve sittîn ve elf. (Has / (...) Mir -livâ Kayseri / Seyyid Mustafa (...) Sarımsaklı tâbi'mesur tâbi' mesrur seki / 22400 mürûr/Aher tâbi' mesrur / 2000 /7000/5000/1000; Maraş /(...) tâbi' seki/400/ Mekruh tâbi' Halih adamar / 400/ (...)11800; Aksaray tâbi'(...) tâbi'1000 /(...) tâbi' 1000/seki 25000/1 0400 / Yarlulu tâbi' Sahra seki/6000; El-hâm (...)Seyyid Ali Der- livâ merkûm /(...) tâbi' İslamlı 6000 / Talu tâbi'mürûr 2000/1500; 14300/ ber-vechin 14800, (...) 54/197,(...) 7500/2500/)

Vurude fî 3 Receb-ü'l-Mürecceb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 111 / BELGE 384

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't- fezailühû tevki-i refî-

ihümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki, Dârende-i fermân-ı hümayûn Seyyid Mustafa südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinin Sarımsaklı nâm karye ve gayriden on dört bin akçe tımâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub beş altı seneden beru Girid Ceziresinde hizmette olub bin elli dokuz senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı çıkub ve altmış senesinde bedelin virüb ve altmış bir senesinde cezire-i mezbûre seferine gelir iken küffâr-ı duzah kararın muharebesinden geçmek mümkün olmayub ve bin altmış iki senesinde fermânım olan bedelin virüb kusuru yoğiken Girid tarafından tımâr-ı mezbûrun on bir bin sekiz yüz akçesin Siyavuş ve iki bin beş yüz akçesin livâ-yı mezbûre Alay Beğisi Hızır alub dahl etmekle me'mûr olduğu Girid seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezbûru mezkûre zabt ve Girit'te mevcûd olmak üzere mukarrer kılınub emr-i şerîfim verilüb zuhûret eylediğın bildirib elinde olan tahvil hükmün berât ettirinceye değın zabt ettirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûr Seyyid Mustafa elinde olan tahvil hükmün berât ettirinceye değın zabt ve tasarruf ittirüb min-ba'd mezbûr Siyavuş ve Alay Beği Hızır'ı ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin dahi almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb bi- kusur alıveresin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Cemâzi-yel-âhir lisene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 3 Receb-ü'l-Mürecceb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 111 / BELGE 385

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l-fezâil ve'l-kelem Kayseriyye Sancağında vâki' olan kadîlarından zîded fezâiluhüm tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; livâ-ı mezbûr da vâki' müteferrikâ ve çavuş ve dîvân-ı hümayûn ve defterhâne kâtibleri ve şakirdleri ve zuamâ erbâb-ı tımârın bin atmış üç senesine mahsub olmak üzere bedellerin cem' ve tahsil olunmak fermânım olmağın sipâhiyândan yirmi beşinci bölükde yevmi otuz beş akçe ulufesi olan kıdvetü'l-emâsili ve'l-akran Ali Mehmed Gürcü zîdet kadrûhü derûhde olunub âleni defterhâne-i âmiremnden mühürlü sahîh-ı icmâl sûreti virilmeğın mücebince tahsil etdirilmek emr edib buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdir olan

emrim üzere âmel edüb dahi livâ-ı mezbûrda vâki' müteferrika ve çavuş ve dîvân-ı hümâyûn defterhâne kâtibleri ve şakirdleri ve zuamâ erbâb-ı tımârın tarih-i mezkûr mahsub olmak üzere her bir akçe yazularından bin beş yüz akçe mîri bedellerin ve yüzer akçe dahi mübaşir hücceti mâiyeti için defterhâne-i âmiremden verilen mühürlü sahîh-i icmâl sûreti mücebince cem' ve tahsil etdiresiz zirk olunan zuamâ ve erbâb-ı tımârın mevcûd bulunanların kendilerinden mevcûd olmayanların subaşlarından mevcûd değil ise mahsûle mahsub olmak üzere reâyâdan taleb ve tahsil ve dahl-i cizye etdirilub kimesneyi taallül ve nizâ ve înad muhallefât etdirmiyesiz avk ve tehirden ve ihmâl ve mesâhileden hilâf-ı şer'a ve kanûn teâddi ve tecâvüzden ziyâde hazır edüb vechi meşrûh üzere olan emrimi yedinde Kösteresiz, şöyle bilesin âlemet-ı şerîfe itimad kılarsız. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis' şehr-i Cem'âzi-yel-âhir li-sene erba ve sittîn elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 111-112 / BELGE 386

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli, Girid Ceziresinde asâkir-i İslam serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid İbrahim südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde ve Kise nâm karye ve gayriden altı bin altı yüz akçe tımâr müteveffâ babası tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât ettirüb ve mezbûr sabi olub sefere eşmek iktidârı olmamağla kanûn üzere cebelüsü eşmek için emr-i şerîfim verilüb cebelüsü vâki' olan Girid seferinde mevcûd olduğundan gayri fermânım olan bedelin dahi virüb kusuru yoğiken âherdan Sefer nâm kimesne Girid seferine gelmedi deyü hilâf-ı inhâ ile tımâr-ı mezbûrun (s.112)üç bin altı yüz akçesin alub gadr eylediğın bildirüb elinde olan berâtı ve sâir temessukatı mücebince ibkâ' ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğın babası tımârı olmağla tarafından ibkâ' ve mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı ve sâir temessukatı mücebince tarafından ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ettirüb min ba'd hilâf-ı inhâ ile Girid seferine gelmedi deyü alub dahl eden mezbûr Sefer'i ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl idüb berâtı mücebince tahvil ve tarihine düşen mahsûlden cüz'î ve küllî nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm

idüb gerü bi-kusur aliveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Cemâzi-yel-âhir lisene selâse ve sittîn ve elf. ((...)) Der-livâ Kayseri Seyyid İbrahim / Vekse * tâbi'mersur 2000/1500, Hürrem tâbi' 8000 /500, İslamlu tâbi'mersur 7745/ Sevke* tâbi' Germir 2000, (...) tâbi'750 /mir Ermed* tâbi' Hadis, erhas 600, Seki 7600 / 4600 /60 / fî 17 zuhr de, cümlesi mesâdır olmağın 63/516, Sedâtir tâbi'mersur 800,Seki10000/500,/ 66000.)

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fî 5 Recebü'l-ferd sene 1063.

SAYFA 112 / BELGE 387

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli, Girid Ceziresi seferinde asâkir-i nusret ma'sereme serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezailühü tevkî-i refi-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki, Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid İnâyetullah südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Gömeç Hisar nâm karye ve gayriden üç bin yedi yüz akçe tımâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub beş seneden beru Girid Cezirede vâki' olan hidemât-ı hümâyûnda mevcûd olub elli dokuz senesi evâhirinde emr-i şerîfimle harçlıkçı gelüb cezire-i mezbûreye geçmek mümkün olmamağla fermân olan bedellerin edâ etmiş iken Girid tarafından Yusuf nâm kimesne tımâr-ı mezbûru alub dahl etmekle gerü kendüye ibkâ' ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğın mezkûr İnâyetullah hâlâ me'mûr olduğu Girid seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezbûru mezkûru zabt ittirüb ve Girid'de mevcûd olur ise tarafından mukarrer olmak efham olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı mücebince mezkûr İnâyetullah hâlâ me'mûr olduğu Girid seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezbûru mezkûra zabt ittirüb ve Girid'de mevcûd olur ise ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve taarruz ittirüb min ba'd Girid tarafından alub dahl eden mezbûr Yusuf'u ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü bi-kusur

aliveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf. (Bâhis (...) der-livâ Kayseri/Seyyid İnayetullah (...) / Gömec Hisar tâbi' Sahra ve Karye- (...) tâbi' mesrur (...)/ 9000/1700, Emec (...) karye-i Küçük(...) Silahdar karye-i tâbi' Kenar Irmak/3000/1000, Samardan İslam Karye (...) /5500/1000/3700)

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 112 / BELGE 388

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin Mevlânâ Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühü tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; erbâb-ı tımârdan dârende-i fermân vacib'ü'l-izân inâyetullah südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinin Gömeç Hisarı nâm karye ve gayriden on bin yedi yüz akçe tımâra bi'l-fil berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken âhardan Yusuf nâm kimesne tımâr-ı mezbûr müdâhil etmekle sefer şârtıyla geri kenduye ibkâ' ve mukarrer kılınıb zâhriyye eylediğın bildirib elinde olan zâhiresinde berât etdirince değın zabt etdirilmek bâbında inâyet-i ricâ etmeyin zabt etdikde emr olunmağın buyurdum ki, emrim üzerine zirk olunan tımârı merkûm İnâyetullahın elinde olan zâhriyyesin berad etdirince deyin zabt tasaruf etdirib min ba'd mezbûr Yusuf taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl olunub kendiyeye aîd olan mahsûlundan nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm edib alıversin. Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cem'âzi-yel-âhir sene-i selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fî 5 Recebü'l-ferd sene 1063.

SAYFA 112-113 / BELGE 389

Bu mesele beyânında cevab ne vechiledir ki, defter-i hâkanîde âba min cedd raiyyet ve raiyyet oğlu Zeydden sipâhisi rüsûm raiyyet taleb eylediğın merkûm Zeyd cebeci-zâdeyim deyü vermeğle kadr olur mu husûsen cebeci ve topcu ve bunun emsâlinden rüsûm-ı raiyyet alın deyü emri şerîf vârid olmuş ola beyân-ı sûretle, el-cevâb Allah-ı teâli âlem-i ketb'ül Sefer Seyyid Mehmed olmar.(s.113) Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Medîne-i

Kayseride vâki' merkûm Bayram Pâşâ binâ eylediği Mevlevî-hâne vâkfının yevmi sekiz akçe ve zâviye ile mütevellisi olan Ramazan ve Mahmud nâm kimesneler ki istikâmetleri olmayıb mâl-ı vâkfi zâyi' etmeleri ile refî' olunub yerine iş bu râfi' tevkî' ve refî' âlî-şân-ı hâkanî Abdülbâkî'ye her vechle mahâl ve müstehâkdir deyû verilmek ricâsına kadısı nâib arz etmesin tevcîh edüb bu berât-ı hümâyûne verdim ve buyurdum ki, ba'del-yevm mezbûra varub ve vâkfi mezbûrun mütevellisi olub hizmet-i lazîmesine mer-i ve müedda kaldıktan sonra yevmi sekiz akçe vezâifesine mutasarrıf ola ol-bâbda refî' olunan mezbûrda Ramazan ve Mahmud ve âhardan hiç ferd-i mâni' ve mezâhim olmayı dahl ve taarruz kılmya. Şöyle bileler Şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren evâil-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fi 8 Recebü'l-ferd sene 1063.

SAYFA 113 / BELGE 390

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid seferinde serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Ali südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Boyalu nâm karye ve gayriden beş bin akçe tımâra mutasarrıf babası Mehmed tahvilinden kendüye tevcîh olunub ittirüb lâkin cebelüsü olmağla bi-nefse kendüsü sefere gitmeğe iktidârı olmamağla üç sene cebelüsü hizmet idüb iki sene dahi fermânım olunan bedelin virüb altmış iki senesinde cebelüsü mevcûd değildir deyü âherdan Osman nâm kimesne iki bin akçe hissesine ve üç bin akçesine (boş) nâm kimesneler Girid'de aldık deyü dahl etmeleriyle inâyet ricâ etmeğin mezkûr hâlâ me'mûr olduğu Girid seferine giderse tımâr-ı mezbûra zabt ve Girid'de mevcûd olursa tarafından ibkâ' ve mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki, mezkûr hâlâ me'mûr olduğu Girid'e giderse tımâr-ı mezbûra ve Girid'de mevcûd olursa tarafından ibkâ' ve mukarrer idüb min ba'd aldık deyu dahl eden mezbûr Osman ile (boş) ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlden nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü bi-kusur aliveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılarsız. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 113 / BELGE 391

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm Mevlânâ kadısı zîdet fezâilühü tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma 'lum ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Ali südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Boyalu nâm karye ve gayriden beş bin akçe tımâr bundan akdem müteveffâ babası Mehmed tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât ittirüb üzerinde iken ve fermân olunan Girid seferinde sâbi olub bi-nefsi kendüsü sefere eşmek iktidârı olmamağla üç sene cebelüsü eşüb iki sene dahi fermânım olunan bedelin virüb kusuru yoğiken âherdan Osman nâm kimesne cebelüsü mevcûd değıldir deyü hilâf-ı vâki' inhâ ile iki bin akçe hissesine ve üç bin akçe hissesin dahi(boş) nâm kimesne Girid'de aldım deyu dahl idüb gadr etmeğe ibkâ' ve mukarrer kılınub tahvil hükmü verilüb zâhriyye eylediğın bildirüb elinde olan zâhriyyesin berâtı tahvil ittirinceye değın zabt ettirilmek bâbında inâyet ricâ eylediği ecilden zabt ettirmesi emrim olmuşdur, buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûru mezkûru Ali'nin elinde olan zâhriyyesin berât ettirinceye değın zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd hilâf-ı vâki' inhâ ile iki bin akçe hissesine dahl eyleyen mezbûr Osman ve üç bin akçe hissesine dahi olvechle dahl iden mezbûru ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fî 9 şehri Recebü'l-ferd sene 1063

SAYFA 113 / BELGE 392

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Kayseriyede vâki' Giyâsiye ve Şîfâhiye medreselerinin vâkfını vaz'ife-i muâyenesiyle müteveli ve câbî olan iş bu râfi' tevkî-i refî-i âlî-şân-ı hâkanî el-hac Mustafa edâ-ı hizmet edüb ber vechle kusur-ı âzileri inhâb eyleyecek yoğiken üzerinden hilâf-ı inhâ birer tarîkıyla bazı kimesneler olub gadr etmekle refî olunub yine mezbûr el-hac Mustafa nâm kimesne yedinden olan berât-ı âtik mücebince ibkâ' ve mukarrer kılınmak bâbında inâyeti taleb etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdüm

buyurdum ki, varıb mezbûr el-hac Mustafa kemâkân mütevellî ve câbî olub hizmet-i lazîmesin müveddi kılındıktan sonra mukaddemâ bu-vechle tasarruf edegelmişler ise mezbûr dahi ol vechle mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı ömr-i devletim için duâya müdâvemet Köstere hiç ahd mâni' ve dâfi' olmaya. Şöyle bilub alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cem'âzi-yel-âhir li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 10 Receb sene 1063.

SAYFA 114 / BELGE 393

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fıkri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli, Girid seferinde asâkir-i İslam serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Ali südde-i saâdetimee gelib Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Ağın nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub bin elli dokuz senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı gelüb ve bin altmış senesinde bedelin virüb ve bin altmış bir senesinde fermân-ı şerîfim üzere donanma-yı hümâyûnumla cezire-i mezbûre seferine gidüb geçmek mümkün olmayıb ve bin altmış iki senesinde dahi bedel verilmesi tımârına müdâhil olunmak icâb etmez iken âherdan Mehmed nâm kimesne sefer-i mezbûre gelmedi deyü alub gadr olunduğun bildirüb ibkâ' ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğin ruznâme-i hümâyûnuma mürâcaât olundukda tımâr-ı mezbûr mezkûr Ali'nin üzerinde olmağla Girid seferine gidüb mevcûd olmak şartıyla tarafından mukarrer olmak emrim olmuştur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûr Ali'ye elinde olan berâtı mücebince tarafından mukarrer ve zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd cezire-i mezbûre seferine gelmedi deyü alub nizâ eden merkûm Mehmed'i ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl idüb ve tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin dahi almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf. (Hisse Sahra livâ-ı Kayseri/ derse Mamalu* tâbi' Sahra (...) 4140 / Mamalu* (...)(...) memiksar tâbi'1800/ derse Talas-asla tâbi'lerin (...) 1560/106/ 7000/3000)

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 114 / BELGE 394

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin. Mevlânâ kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki, Dârende-i fermân-ı hümâyûn Ali südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Ağın nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub bin elli dokuz senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı gelüb ve bin altmış senesinde bedelin virüb ve bin altmış bir senesinde donanma-yı hümâyûnumla Girid seferine seferine geçmek mümkün olmayıb ve bin altmış iki senesinde dahi bedelin virüb tımârına müdahale olunmaz iken âherdan Mehmed nâm kimesne sefer-i mezbûre gelmedi deyü hilâf-ı inhâ ile alub dahl etmekle Girid seferine gidüb mevcûd olmak şartıyla gerü kendüye mukarrer kılınub tahvil hükmü virilüb zâhiyye ettirmek elinde olan mukarrer hükmü berât ettirinceye değin zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın zabt ettirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değin zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd sefer-i mezbûre gelmedi deyü hilâf-ı inhâ ile alub dahl eden mezbûr Mehmed'i ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Cemâziyel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fî 11 şehri Recebü'l-ferd sene 1063.

SAYFA 114-115 / BELGE 395

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm, umdet-ül- küberâi' fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtiram, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Kayseriyye Sancağında dâme izzühû kıdvetü'l-erbâb'ül- ikbâlü izzü-eshâb'ül-iclâl câmi' vücûd'ül-emvâl âmire-i hazîrân bâ-hüsn'ül- a'mâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l meliki'l el-bârî Karaman hazînesi defterdârı dâme ulûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; Kazâ'-ı mezbûrda vakî kur'a ahâlisi der-saâdetime adam ve arzu hâl gönderib biz avârızhânesine dahil olub lâkin Karamanda her sene tab'

olunan mîri güherçile karhânesine kantarı dörder akçeye olmak üzere alub çekmeğe evri* kayd ve ta'yîn olunmuş iken nıfs-ı Kayseri ahâlisi bizimle avârızhânesine dahiller iken biz şehirlyüz deyû zirk olunan odunu bizimle maân virmeyub cümlesin kur'a ahâlisine çekdirmekle hâlimiz muktedir olmuşdur kazâ'-ı mezbûr zirk olunan güherçile karhânesine kantarı dörder akçeye odun çekmek evri* kayd ve ta'yîn olunmağla nıfs-ı kasaba-ı mezbûra ahâlisi dahi bizimle maân çekib biz şehürlüyüz deyû taallül bahâne etdirilmeye deyû mukaddemâ emr-i şerîf verilmiş iken yine inâd ve muhâlif ederler deyû bildirdikleri ecilden hazîne-i âmiremin mâhfuz olan baş muhasebe defterlerine nazar olundukda Kayseri'de vakî güherçile karhânesi kazâ'-ı mezbûr ahâlisi mîrinde dörder akçe ile alub ve toprak çekmek üzere evri* ta'yîn olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi kasaba ahâlisi cümle tekâlifi maân edâ eyleyub min ba'd muhâlif ve inâd eylemeyeler deyû fermânım olmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb ve dahi göresiz kasaba dedikleri gibi ise ol-takdîrde ber veh-i kasaba-ı mezbûr ahâlisine cümle tekâlîfe maân edâ etdirub min ba'd muhâlifât ve inâd eylemeyeler ve etdirmeyesiniz el-hâsılı zirk olunan odun ve toprak (s.115)tekâlifi akçe iledir ona göre mukayyed olub hilâf-ı şer ve kanûn-ı taadî ve tecâvüzden ve kantar başına taraf-ı miriden ta'yîn olunan dörder akçe ashâbına verilmemekle gard olunmağın bigâyet ihtirâz eyleyesin şöyle bilesin ve ba'den-nazâr bu hükm-i hümayûnum ellerinde ibkâ' edüb alâmet-i şerîfe îtimât kılınız. Tahrîren fî'l-vevmü's-selâse âşer min Cemâzi-yel-evvel li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

İzzetlü, fazîletlü, Efendim hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'vatı sâfîyât ve garar-ı teslimât ve affiyat ittihâkından sakın inhâ olunan bu vech-i taht-ı kazâ'ımızda vakî kur'a ahâlisi der-i devlete adam ve arzuhâl gönderüb mezbûrlar avârızhânesine dahl olub lâkin Karaman'da her sene tab' olunan mîri güherçile karhânesine odun çekmek evri* kayd ve ta'yîn olunmuşken nıfs-ı Kayseri'ye ahâlisi mezbûrlar ile avârızhânesine dahiller iken şehrlüyüz deyû zirk olunan odunu maân verilub kur'a ahâlisine çekdirmekle hâlleri mukadder olduğun i'lâm etmeleri ile kazâ'yı mezbûr ahâlisi cümle tekâlifi maân edâ eyleyüb min ba'd inâd ve muhâlif etdirilmemek için maliye tarafından emr-i şerîf verilmeğın mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olunmuşdur, lede'l-vusûl ber mucib emr-i şerîf kasaba-yı mezbûra ahâlisine cümle tekâlîfe maân edâ etdirub min ba'd inâd ve muhâlifât etdirilmemek bizzât ikdâm ve ihtimâm eyleyesiz,

bâkî hemîşe eyyâm-ı gurra fâzilet dâim bâd.

El- mahlas min-el-* Mehmed

SAYFA 114 / BELGE 396

Bismillâhirrahmâni'rahim bâ-fetvâ bâ-rezzâk

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki; iş bu hâmil-i hurûf Es-Seyyid Hideyatullah Çelebi iş bu sene tâsi' ve hamsîn ve elf Cemâzi-yel-evvel guresinde sene tamâmına dek edâ olmak üzere vacib'ül edâ lâzım-ül kazâ'yı sekizyüz bin guruşun nıfs-ı dörtyüz guruş olur meblağı mezbûr sene tamâmına edâ oldukda temessükün olsun. Tahrîren fî'l-evâil Cemâzi-yel-evvel li-sene mezbûr.

(...)(...) Es-Seyyid Abdusselam el(...)(...)

el-mütevelli Behrem kütbü sakik*

Şühûdü'l-Hâl

- Es-Seyyid Hasan Es-Seyyid Şeyh Mehmed Efendi
- Şeyh Hâlil Bin Bâkî
- Rızâ' Efendi Bin Mustafa
- Abdullah Bâkî Serhad Efendi
- İbrahim Ali Mustafa
- Üveys Bin Süleyman Ve İbrahim
- Ali Hâlil İlyas

Kayd fî'l-evâsıt Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Hoca Hasan der-Kayseriye

Zâviye-i mezbûrede Kayseri de Câmî-i Kebir'de vâiz olanların cihete vâizyeleri mukâbelesinde verilub ol- minvâl üzere hâlâ zirk olunan câmî-i şerîfde vâiz olan kıdvetü'l salihâü'l-salikin mevlânâ Hâlil Efendizîde't takvâda mutasarrıf iken hilâf-ı inhâ ile Hatûniye müderrisi olan Ahmed alub medresesin ilhâk etdirub gard etmeğın medresesin ikrâz olunub kemâkân mezkûr Hâlil Efendi'ye fezâiluhû şeyhül-islam hazretlerinin işâretleri üzerine ibkâ' ve mukarrer olmak (...)

Fî' 5 C. sene gurre ve sittîn ve elf.

Kayd Fî'l-evâsıt Cem'âzi-yel-âhir ve selâse ve sittîn ve elf.

SAYFA 115- 116 / BELGE 397 - 1

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakkı ale'l-halkı ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin Mevlânâ Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm Mevlânâ kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid İbrahim südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Vekse nâm karye ve gayriden altı bin altı yüz akçe tımâr müteveffâ babası tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât ittirüb ve mezkûr sâbi olub sefere eşmeğe iktidârı olmamağla kanûn üzere cebelüsü eşmek için emr-i şerîfim virilüb cebelüsü vâki' olan Girid seferinde mevcûd olduğundan gayri fermânım olan bedelin dahi virilüb kusuru yoğiken âherdan Sefer nâm kimesne Girid seferine gelmedi deyü hilâf-ı inhâ ile tımâr-ı mezbûrun üç bin altı yüz akçesin alub gadr etmekle elinde olan berâtı ve sâir temessükâtı mûcebince ibkâ' ve mukarrer kılınub mukarrer hükmü virilüb zâhriyye ittirilüb elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değın zabt ettirmek bâbında inâyet ricâ etmeğın elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değın zabt ettirmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûr elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değın zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlatın ahz ve kabz ittirüb min ba'd Girid seferine gelmedi deyü hilâf-ı inhâ ile alub dahl eden mezbûr Sefer'i ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl idüb berâtı mûcebince tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 13 Recebü'l-ferd sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 116 / BELGE 397 - 2

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû dîvân-ı hazîne-i

Karaman tezkiresi vâsıl olacak ma'lum ola ki; İş bu sene-i mübârekede tabhî fermân buyrulan güherçile tab'ı için Mustafa taht-ı kazâ'nızda vakî karhâne kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hüseyin Ağa zîde't kadrühüye verilub irsâl olunmuşdur vusûlüne gerekdir ki karhâne-i mezbûrede güherçile tab'ı için taht-ı kazâ'nızda her sene verile gelen odun ve toprağa edâ ve teslim etdirub ola gelmiş mugâyir odun ve toprağı noksân ettirilmeye bedel mukadder rüsûmu na-mâhsur edüb âherdan bir kimesneyi dahl etdirmeyesin ve karhâne mezbûr ber-vech emâneti mezkûr Hüseyin Ağa'ya sipariş ve ta'yîn olunmuşdur ve her sene verile gelen güherçileye noksân götürmemeğe mecd-i vesâyı olub mûceb tezkîn ile amel eylesin. Tahrîren fî'l-gurre şehr-i Recebü'l-mürecceb sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 15 Recebü'l-ferd sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 116 / BELGE 398

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mûmehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid ceziresinde asâkir-i İslam'a serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Kayseriyye Sancağı mütesellimi Ali zîde kadrihu südde-i saâdetime mektûb gönderib Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Gergeme nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Hüseyin dört beş sene Girid seferine sefir olub cezire-i mezbûreden harçlıkçı çıkub bu sene bedeliyesin virüb ba'dehû fevt olub tımârı mahlûlu olmağın müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğlu olan boylu, gözlü, kaşlı dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb için müteveffâ-yı mezbûrun sahîh sulbî oğlu olduğuna livâ-i mezbûrdan harçlıkçı gelen iki zaîm ve on nefer erbâb-ı tımâr şehâdet etmeleriyle kanûn üzere verilmek bâbında inâyet ricâsına arz etmeğın tarafından kanûn üzere verilmek emrim olub buyurdum ki; göresin mezkûr fevt olub tımârı mahlûl ise ve mezbûr müteveffâ-yı mezbûrun sahîh sulbî oğlu olub ibrâz eylediğı berât-ı padişahi babası berâtı ve bu makule sipâhzâdeler ne mikdar tımâr verile gelmiş ise kanûn üzere tımârı olduğu sancak da sakin olub Alaybeyi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tarafından tevcîh idüb tezkiresin viresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i Rebî-ül-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.(Hisse Koramaz der-

livâ Kayseri Hüseyin Mîri tahvil ahmed el-sadi/ Gergeme tâbi' (...) da'vâ 6000/ Balkar
Evkur* tâbi' da'vâlı 1000/7000/5000/3000,birle(...) /58)

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fi 15 Recebü'l-ferd sene 1063.

SAYFA 116 / BELGE 399

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid ceziresinde serdâr ve serasker olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde fazlühum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Şeyh İbrahim südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Mahzemin nâm karye ve gayriden beş bin akçe tımâra mutasarrif olan babası Seyyid Ali cezire-i mezbûrede fevt olub tımâr-ı mezbûrun kendüye tevcîh olunub berât ettirüb sâbi olmağla bin elli dokuz ve altmış senelerinde cebelüsü ettirüb bin altmış iki senesinde fermân-ı bedeliyesi virüb edâ idüb âherdan ber-vechle dahl olunmak icâb etmez iken Mahmud ve İsmail nâm kimesneler tımâr-ı mezbûru biz aldık deyü dahl idüb defterhâne-i âmiremde mahfûz olan rûz-nâmçeye mürâcaât olundukda üzerinde mukayyed ve mestûr bulunmağla elinde olan berâtı mücebince mukarrer zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın zabt ve tasarruf ettirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûru seferde mevcûd olub elinde berâtı mücebince kendüye mukarrer zabt ve tasarruf ittirüb ol-vechle dahl idüb mezbûrları ve âharı min ba'd dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm idüb alıverüb inâd ettirmeyesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâil şehri Cemâziyel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf. (Seyyid ali İbrahim /Mahzemin'e tâbi' Sahra hisse 6000/ (...) (...) (...) Ali yedişer asker mi/ (...) (...) 4000 /1500 / 7500 / 5000/ 9 / tahbî fi15(...))

Vurude fi 15 Receb 1063.(...)

Kayseri der- Mahzemin mezbûr.

SAYFA 117 / BELGE 400

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; tamâm-ı kadd, açık kaşlı, ela gözlü, esmer ellerinde râfi' tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Bekir südde-i sâdetime gelüb bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımâr emr-i şerîf verilub ve Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Yalnızan nâm karye ve gayriden iş bu iki bin akçe tımâr sene-i semân ve erbaîn ve elf Zi'l-hicces'inin yirmi beşinci gününde üzerinde olmağla mirimiran tarafından tevcîh olunub berât ettirub mücebince âsitâne-i saâdetime tarafından dahi müceddiden tevcîh olunmak bâbında inâyet ricâ etmeğin tımârı olduğu sancakda sakın olub Alaybeyisi bayrağı altında eşmek şartıyla tevcîh olunmak için sene isnâ ve hamsîn elf Ramazan'ın evâhirinde hükm-i şerîfim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın zirk olunan iki bin akçe tımâr ibtidâ'sı bedelden noksânıyla bervech tekmiî üç bin akçelik üzere mezkûrun tevcîh olunub verdim ki zirk olunur ve buyurdum ki; ba'del yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât mevkûre ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansûrdur ber müceb-i defter-i cedîd-i hâkânî bi kusuru mer'i ve müedda kıla ol bâbda efrâd-ı efrâddan hiç ahd mâni' ve dâfi' olmya, şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe itimâd kılalar. (Yalnızan tâbi' / divânı 1500/ Karlıh (...) tâbi' Kenar Irmak 2000 / 500 / 2000 ber-vevh tekmir 3000)

Vurude fi 16 Receb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 117 / BELGE 401

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; kutbü'l-ârifin zâhir'ül vesâlin hâzreti Mevlânâ kuddûse sırruhü'l-azîzin evlâdından olub mahrûsey-i Konya da vakî asitâne-i azîzin seccâde-i nişîn olan kıdvetü'l salihâü'l-salikin umdet'ül iktiyâd* ül-vâselin Mevlânâ şeyh Hüseyin zîde't takvâda südde-i saâdetime mektûb gönderüb azîz müşârün-ileyh mahrûsey-i Kayseri de vakî tekkesinin şeyhi ve mesnevî-hânı olan Ramazan Dedenin târikat-ı mevlevîye muhâlif ve şer-i şerîfe mugayir ahvâli zuhûr ettikten mâ-adâ îrâd ve masraf evkâfı mahâline sarf etmeyib fukarâ'-ı dervişâne küllî gadr eylediğın i'lâm etmeleri ref' olunub zirk olunan meşîhat iş bu râfi' tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî kıdvetü'l salihâü'l-salikin Mevlânâ şeyh Mehmed Dede zîde't takvâ için mahâl ve müstehâkdır deyû verilmek ricâsına arz

etmeğın tevcih edüb bu berât-ı hümayûn saâdet mekrunu verdim ve buyurdum ki bade'l-yevm varıb def' olunan merkûmun yerine zirk olunan tekkede şeyh ve mesnevî-hân olub şöyle ki; vezâif-i hidemât meşihatdır kadîmden şeyh olanlar ne vechle mutasarrıf ola gelmişler ise bu dahi ol vechle mutasarrıf olub devâm-ı ömr-i devletim edâsının müdâvemet ve iştikâl Köstere ol bâbda efrâd-ı efrâddan hiç ahd ve mâni' ve dâfi' olmaya dahl ve taarruz kılmaya, şöyle bileler alâmet-i şerife itimâd kılalar. Tahrîren fî evâsıt-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 117 / BELGE 402

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn, Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân vacibü'l-îz'ân kıdvetü'l salihai'l-salikin şeyh Mehmed zîde't takvâhu südde-i saâdetime gelüb mahrûsey-i Kayseri'de vakî hazret-i Mevlânâ kuddüse sırruhü'l-azîzin tekkesinin meşihat ve mesnevî-hânlığı kendüye tevcih olunub berât-ı şerîfim verildiğın bildirüb elinde olan berâtı mücebince zabt edilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; meşihat-ı mezbûreyi elinde olan berâtı mücebince zabt ve tasarruf etdirub min ba'd taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl olunub berât-ı mücebince hidemât-ı mukabil kendüye aîd olan nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükm edüb bi-kusur alıveresin, Şöyle bilesin, alâmet-i şerife itimât kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 117 / BELGE 403

Meclis-i şerîf edâyı munîfe ihdâsından sonra inhâ olunur ki; Medine-i Kayseri'de hazret-i Mevlânâ mahrûsenin südde-i hazretlerinin tekkeleri meşihatı ve mesnevî-hânlığın yedinde olan berât-ı şerîf ve emr-i âlî mücebince mefâhür'ül sâliha bâis-ül varaka-üş şeyh Mehmed Efendi'ye zabt etdirilüb bi-vechi taarruz edenleri dahi men' edüb mercudur(...) ki mûmâ-ileyhin düşen umurunda imdâd ve inâyetiniz dirî olunmaya mûmâ-ileyh hakkında mûmâyan olan lûtfunuzdan mahzûz oladır. Bâkî'd-dua.

Vurude Fî 21 Receb sene 1063.

El-mahlas el-fakir Mehmed (...) âli

SAYFA 118 / BELGE 404

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i samî mekani sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hükm-i oldur ki, Kayseri'de vakî merhûm Bayram Pâşâ binâ' etlediği Mevlevî-hâne evkâfına vezâifî (silik) mütevellî olan iş bu râfi' tevkî-i refî-i hâkânî Mahmud bi'l-fi'l berâtı hümâyûn ile mutasarrîf iken yedinde olan berâtı zâi' edüb hâlâ der-saâdetimden berât-ı cedidi taleb etmeğin sadaka edüb bu berât-ı hümâyûn ve izzeti makrûni verdim ve buyurdum ki; varıb kemâkân zirk olunan vâkfî mütevellî olub hizmet-i lazîmesinin mer'i ve müedda kılındıktan sonra vezâif-i muâyenesine mutasarrîf olub vâkfın ruhu ve benim devâm-ı devletim için duâya müdâvemet Kösteresin, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 22 min Recebü'l-mürecceb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 118 / BELGE 405

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû kıdvetü'l-erbâb'ül-ikbâlü izzü-eshâb'ül-iclâl câmi' vücûd'ül-emvâl âmire-i hazirân bâ-hüsn'ül- a'mâl, Karaman hazînesi defterdârı dâme ulûm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; nefsi- Kayseri reâyâsı hâlâ der-saâdetime adam ve arzu hâl gönderüb nıfs-ı Kayseri' de vakî güherçile karhânesi kantarı dörder akçeye odun vermek üzere kazâ'-ı mezbûr evri* ta'yîn olunmağla kadîm-ül-eyyâmdan beru bu ana değin kazâ'-ı mezbûrda vakî kur'a ahâlileri minvâl-i meşrûh üzre odun verub şehrlüye teklif olunagelmiş değil iken ve eyâlet-i Karaman'da yedi yerde güherçile karhânesi olub her birine ta'yîn olunub kazâ'larda vakî kur'a ahâlileri odun verub cümlesinde vakî olan kasaba ve şehirlerden odun teklif oluna gelmiş değil iken Kayseri karyelerinden bazı kimesneler nefsi-i şehri- ahâlisi kur'a ahâlileri ile maân odun versinler deyû ola gelmişdir muhalif şehir fukarâ'sını rencideden hâlli değıllerdir mâ-tekaddümden beru gelen karyeler odunların verub hilâf-ı şer'â ve kanûnu rencideden vermeye etdirilmemek bâbında emr-i şerîf verilmek ricâ ederuz deyû bildirdikleri ecilden hazîne-i âmiremde mahfûz olan baş

muhasebe defterlerine nâzır olundukdda Kayseri’de vakî güherçile karhânesine kantar başına mîriden dörder akçe verdikden sonra odun ve toprak gelmek üzere Kayseri ve Süleymanlı-kebir kazası ahâlisi *evri ta’yîn olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkdda husus-i mezbûr mukayyed olub göresiz zirk olunan odun ve toprağı kur’a ahâlileri çeke gelib nefis-i şehirli çeke gelmiş değil ise ol-takdîrde ber-vech ola gelmiş muhâlif kimesneye bî-gâyet ve muhâllefât etdirmeyesin hilâf-ı şer’â ve kanûn ve mugayir defter ve emr-i hümâyûn kimesneyi iş etdirmeyesin husus-i mezbûr için şikâyet olunmalu eyleyesiz şöyle bilesiz ve ba’den-nazâr hükm-i hümâyûn mezbûrların ellerinde ibkâ’ edüb alâmet-i şerîfe îtimât kılarsız. Tahrîren fî’l-yevmi’r-râbi ve’l-işrîn şehir-i Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 23 min Recebü’l-mürecceb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 118 / BELGE 406 - 1

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli;Girid ceziresinde asâkir-i islam serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin,el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlânâ Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühü tevkî-i refî-ihümâyûn vâsil olacak ma'lum ola ki, Dârende-i fermân-ı hümâyûn Siyavuş südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Yazır nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra berât-ı şerîfim mutasarrıf iken dört beş seneden berü Girid ceziresinde hizmet edüb bin elli dokuz senesinde harçlıkçı çıkıp ve altmış senesinde bedelin virüb ve altmış bir senesinde cezire-i mezbûreye gider iken küffâr ve duzah kararın muharebesinden geçmek mümkün olmayub ve bin altmış iki senesinde fermânım olan bedelin verüb kusuru yoğ iken tarafında tımâr-ı mezbûru Mustafa nâm kimesne alub dahl idüb gerü kendüye ibkâ’ ve mukarrer olunmak bâbında inâyet ricâ etmeğın hâlâ me’mûr olduğı Girid ceziresi seferine gider isede tımâr-ı mezbûru mezkûr Siyavuş’a zabt ettirüb ve Girid’de dahi mevcûd olur ise mezkûr Siyavuş’a tarafından mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı mücebince mezkûr me’mûr olduğı Girid seferine gider ise tımâr-ı mezbûru

mezkûre zabt ittirüb ve Girid'de mevcûd olur ise ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd Girid tarafından alub dahl iden mezbûr Mustafa'yı ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf. (Sahra Der-livâ Kayseri Siyavuş min tahvili hakk/ Yazır tâbi' Sahra /6000/mürûr Sehan tâbi' mürûr /2000/8000,mirasında fi 28 sene 60,mûcebincekaydı tarih verilmişdir.Siyavuş(...) etmişdir, elli dokuzda sefere ta'yîn olduğu sefere gelmedikde Mustafa'ya verilmiş berat sûreti.)

SAYFA 119 / BELGE 406 - 2

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Siyavuş südde-i saâdetime gelüb Kayseri Sancağında Sahra nâhiyesinde Yazır nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra berât-ı şerîfim mutasarrıf iken dört beş seneden berü Girid ceziresinde hizmet edüb bin elli dokuz senesinde harçlıkçı çıkıp ve altmış senesinde bedelin virüb ve altmış bir senesinde cezire-i mezbûreye gider iken küffâr muharebesinden geçmek mümkün olmayıb ve bin altmış iki senesinde fermânım olan bedelin verüb tımârına dahl olunmaz iken tımâr-ı mezbûru Mustafa nâm kimesne alub dahl etmekle kendiye mukarrer kılub zâhriyye etmekle tımârına dahl olunmaz iken tımâr-ı mezbûru Mustafa nâm kimesne alub dahl etmekle elinde olan tahvil hükm-i mûcebince Girid seferinde gider ise zabt ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın Girid seferine gider ise zabt etdirilmesin emr edüb buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûr merkûm Siyavuş'un elinde olan tahvil hükmü mûcebince Girid seferinde mevcûd bulunmak şartıyla zabt ve tasarruf etdirub merkûm Mustafa'yı taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin dahi almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız.

Tahrîren fi'l evâhir şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 22 min şehri-i Receb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 119-120 / BELGE 407

Mir-i muhâlifât-ül merhum Es-Seyyid el-hac İsmail Çelebi ibn-i el-Hâc Yusuf el-sakin min-kabl mahâlle-i Câmîi Kebir mat ve tereke zevce'tü'ş-şerîfe ibn-i el şeyh Mehmed Efendi ve ahteyn* li-ebeveyn Hatice ve Şerîfe ve ibn-i Ömer el-Seyyid bin Receb Çelebi ibn-i el-Hâc Veli ve verâseti münhasıra fehîm-i zâlik ve hurrîre fî'l evâsıt Sefer-ül-hayr li-sene selâse sittîn ve elf.

Mülk-i menzildir mahâlle-i mezbûr 1 miri guruş 600, Kahve kantarı 30 miri guruş 5400, Sahan 26 miri guruş 26, Tas 3 miri guruş 4, Leğen-i kebir 1 miri guruş 6, Kazgan-ı vasat 1 miri guruş 6, Tebsi vasat 1 miri guruş 8, Gügüm vasat 2 miri guruş 4, Yeşil ferace 1 miri guruş 35, Çağşir 1 miri guruş 6, Defa-i köhne çağşir 1 miri guruş 8, Köhne alaca kaftan 2 miri guruş 3, Köhne mak'ad (...) 1 miri guruş 5, Köhne kilim 5 miri guruş 6, Köhne hâlî 3 miri guruş 9, Mecmua-ul muhâllifâtından guruş 612.

Müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc İsmail Çelebi maraz mevtînde vücûh-i hayrâta taleb ve râğıb olub nefsi-i Kayseri'nin Müslüman mahâllâtının hâne avârızlarının bin beş yüz guruş ve Hasinli mahâllesinde vakî Deliklitaş mescidi dimekle ma'rûf mescid-i şerîf de imam olub tâlim-i sibyan edenler ve çeşmesi tamirine bin beş yüz guruş ve Şeyh Taceddin mescidinde imam olanlara yüz guruş ve Mükremîn mescidinde olanlara yüz guruş ve Hasinli mescidinde imam olanlara yüz guruş ve Baldökdü mescidinde imam olanlara yüz guruş ve Câmî-i Kebir hâtibi olan Mehmed Çelebi'ye yüz guruş ve hem-nîşîn zâdesinin zevci Hasan ibn-i el-Hâc Uğurlu'ya iki yüz guruş ve emekdârı olan Asiye'ye iki yüz guruş akrabasından olan Musa'ya yüz guruş ve Seydi nâm fakire elli guruş ve mukaddemâ yüz guruş iştirâ eyleyüb maraz hâlinde i'tâk eylediği el-Hâc İbrahim nâm Abdi mu'takana yüz guruş cem''an dört bin elli esedî guruş muhâllifâtından ifrâz ve ihrâc olunub mahâline verile deyû vâkf olmak hücceti üzere vasîyet edüb ve bundan mâ-adâ mahâlle-i mezbûrda olan ma'lûm-ül hudûd mülk menzilim dahi câmî-i mezbûrda imam ve hatib olanlar vâkfi olsun deyûb vesâyatı mezkûre maraz mevtîne olmağla (...) mu'teber olub vel sülüs muhâllifât dahi vesâyatı merkûmeye tamâmen vefâ etmemekle mezbûratan Hatice ve Şerîfe hatunlar tarafından vekil-i şer'îleri olan fahru'l-kudad el-Seyyid Mustafa Çelebi Efendi ibn-i el-Seyyid Ahmed Çelebi ma'rifetiyle sülüs-i muhâllifât olmak üzere mâ-firâz olunub âlf'ül-hâdde mahâline teslim olunan isbâtdır ki, zirk olunur.

Techiz ve tekvin harcına guruş 130, Rasm-i kismet ve kâtibi ve hidâmide guruş 180,

Mahâllât-ı Müslimin nefsi-i Kayseri gurusu 600, Deliklitaş ma'lûm hânesine ve çeşmesine gurusu 600, Şeyh Taceddin mescid iâne gurusu 35, Mükremin mescidine gurusu 35, Hasinli mescidine gurusu 35, Baldökdü mescidine gurusu 35, Hatib Mehmed Çelebiye gurusu 35, Hem-nîşîn zâdesi zevci Hasan'a gurusu 60, Asiye'ye gurusu 6, Musa'ya gurusu 35, Seydi'ye gurusu 25, Abdi mu'taka olan el-hac İbrahim kıymetiyle gurusu 140 Cem''âni teslim olunan gurusu 2000.

Bâde ihrâc el-sâlis sâhül-bâkî.

Müteveffâ-yı mezbûrun asl-ı müslisi on ikiden olub üç sehimi zevcesi mezbûre Şerîfe'ye ve sekiz sehimi hemşireleri mezbûratan Hatice ve Şerîfe'ye ve bir sehimi mâhsubi mezbûr Receb Çelebiye intikâl edüb ve mezbûr Receb Çelebiye dahi müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde edâ eylediği malı mezârîbe ve hisse-yi ırsıyesi (okunmuyor) şer'â tarîki ile altıyüz altmış gurusu verilüb ve altı yüz gurusu kıymet takdîr olnunan(s.120) mülk menzili dahi verese-i sülüsü beynlerinde müşâ' ibkâ' olunduktan sonra muhâlefât bâkîyeden verese-i mezkûreyi isâb eden eşyadır ki, zirk olunur.

El-sâfî minvâl-ihrâcat fahru'l muhâlifât gurusu 2860

Minhâ hisseyi zevce-i şerîfe ; Kahve sim 75 miri gurusu 750, Sahan 5 miri gurusu 5, Tas 2 miri gurusu 2, Güğüm 1 miri gurusu 2 , Leğen-i kebir 1 miri gurusu, alaca kaftan 1 miri gurusu 2, hâlî 1 miri gurusu 3, Köhne kilim 2 miri gurusu 3, Köhne mak'ad (...) 1 miri gurusu 5, köhne çağşir 1 miri gurusu 2,(...) gurusu 780.

Minhâ hisseyi ahd-ı Hatice; Kahve 995 miri gurusu 995, Sahan 11 miri gurusu 11, Tas vasat 1 miri gurusu 2, tencere vasat 4 miri gurusu 6, Tebsi 1 miri gurusu 2, Kazgan-ı vasat 1 miri gurusu 6, Güğüm 1 miri gurusu 2, alaca kaftan 1 miri gurusu 1, çağşir-i cedit 1 miri gurusu 6, köhne hâlî 2 miri gurusu 6, Köhne kilim 3 miri gurusu 3,(...) gurusu 1040.

Minhâ hisseyi ahd-ı Şerîfe ; Kahve 995 miri gurusu 995 Sahin 10 miri gurusu 10, Yeşil ferace 1 miri gurusu 35,(...) gurusu 1040.

SAYFA 120 / BELGE 408

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtiram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdî inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve kıdvetu'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fazlı ve'l-keâm Mevlânâ Develi kadısı zîde fazlühum tevkî-i refî-i hümayûn vâsil olacak mâlûm ola ki: Dârende-i

fermân-ı hümâyûn Mustafa südde-i saâdetime gelib Niğde Sancağından Develi nâhiyesinde Deludi* nâm karye ve gayriden altı bin akçe tımâra berâtı şerîfimle mutasarrıf iken livâ-ı mezbûrede Develi nâhiyesinde Senayuk* nâm karye ve gayriden on bir bin akçe tımâr Girid ceziyesinde yedi seneden berü sebk eden hizmeti mukabil Girid ceziyesinde tevcîh olunub berât ettirüb üzerinde iken bin altmış bir senesinde harçlıkçı çıkub ve bin altmış iki senesinde donanma-yı hümâyûnumla geçmek müyesser olmamağla fermânım olan bedelin virüb ve bu sene Girid'e gitmek üzere iken tımârına dahl olunmağla elinde olan berâtı mücebince tımârı mezbûr gerü kendüye ibkâ' ve mukarrer kılınub zâhriyye hükmü verildiği bildirub Girid Sancağı askeri ile mevcûd olunmak şartıyla mukarrer hükmü berât oluncaya değin zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin Girid seferinde mevcûd bulunmak şartıyla mukarrer hükmün berât ettirinceye değin zabt ettirilmek emrim olmuştur, buyurdum ki; Girid seferinde mevcûd bulunmak şartıyla mukarrer hükmün berâtı elinde olan mukarrer hükmün ettirinceye değin kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî kimesne nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm idüb geru bi-kusur aliveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fi evâsıt-ı şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 23 Receb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 121 / BELGE 409

Miri evkâf-ı medrese-i Giyâsiye ve Şîfâhiye der-Kayseriye zirk olunan evkâfın tevliyeti alâ'l-ı iştirâki hânefi Ali üzerinde olub hizmetlerinde kusurları yoğ iken Hasan ve Süleyman ve nâm kimesneler hilâf-ı inhâ ile olub dahl ve gadr etmeleriyle hums-i mahsûl vezâifesiyle geru alâ'l-ı iştirâk mezkûrlu verilmek.

Bâ-nişân Mehmed Efendi

Vurude fi 12 min Cem'âzi-yel-âhir sene 88.

SAYFA 121 / BELGE 410

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Ramazan tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Ali ve Hânefi südde-i saâdetime gelub Kayseri'de vakî Giyâsiye ve Şîfâhiye medreselerinin tevliyeti ber-vech-i iştirâk-ı

rüsûmu hümâyûn ile kendine tevcîh olunub mücebince berât-ı şerîfim ricâ etmeğin tevcîh edüb bu berât-ı saâdet âyât-ı behcet gayâtı verdim ve buyurdumki merkûm bade'l-yevm varub Şifâhiye ve Giyâsiye medreselerinin tevliyetine rüsûm-i hümâyûnum ile ber-vechi iştirâk mutasarrıf olub ol bâbda efrâd-ı aferinden hiç ferd mâni' ve dâfi' ve dahl ve taarruz kılmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fi' evâhir şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

SAYFA 120-121 / BELGE 411

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Kayseriye'de vakî Giyâsiye ve Şifâhiye evkâfına ber-vech-i iştirâk müteveli olan dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Hânefi ve Ali nâm kimesneler der-gâh-ı muallama arz u hâl edüb tevliyeti mezbûreye ber vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub üzerinde ve zabt ve tasarrufunda iken hâricden Hasan ve Süleyman nâm kimesneler bundan akdem müdâhil etmek (s.121) mukaddemâ mukerrer kılınıb rüsûm-i hümâyûnum verilmişken geru dahl eylediklerin bildirub bunların üzerinde olmağla hasîmla dîvân-ı hümâyûnde murâfaa olmadıkca müdahâle etdirilmemek emr edib buyurdum ki, emrim üzerine zirk olunan tevliyeti ellerinde olan berâtları mücebince mezkûr Hanefi ve Ali'ye zabt ettirub min ba'd Hasan ve Süleyman'a âhardan bir ferdi aslâ ve kat'â dahl ve taarruz ve da'vâ ve nizâ etdirmeyesin ve dahl edüb evkâf mahsûlünden nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükm edüb vâkfüçün bi-kusur alıversin mezbûrlar müdâhil ederler ise âsitâneye havâle eylesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fi evâhir şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf

Vurude 26 Receb sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

SAYFA 121 / BELGE 412

Ber-nahv(...) Abdülhâlim Efendizâbit-i mezra'yı Anbarviran der kazâ'-i Kayseride evkâf veziri-azam sabık Dedem Şehid Mehmed Pâşâ mâ-tapu-yu zemin sene-i mezbûrda bir ibtidâ-ı imâret ve tasaddî sene sâlis ve sittîn ve elf ber-vech maktû'a der-

uhdesinde mezbûr iltizâm ve kabûl gerüsü ve ruhât-ı vâkf bi't-tamam edâ ve teslim gerü, (...) edâsı 21000, yalnız yirmi bir bin akçedir.

SAYFA 121 / BELGE 413

Bâlâda mestûr olduğu üzere mezra'yı Anbarviran iş bu bin altmış üç tarihinde vakî mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin tapu-yu zemin ile maân zabt ve rabt etmek üzere bâis-i varaka Abdülhâlim Efendiye yirmi bir bin akçeyi der-uhde olunub maktû'a olan meblağı mezbûr yirmi bir bin akçeyi cânib-ı vâkfa bi't-tamâm edâ ve teslim ve vâkfiçün ahz ve kabz olunmayın iş bu tezkire li-ecl-i temessük kebt olunub yedine verildi sene-i mezbûrda maktû'ada zimmetine bir akçe ve bir habbe bâkî kalmamışdır. Tahrîren fî târîhü'l mezbûr.

Vurude fî 27 Receb sene 1063.

SAYFA 121 / BELGE 414

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli. Girid ceziyesinde asâkir-i islama serdâr olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Nizye nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz akçe tımâr Hotin seferinde şehiden fevt olan babası tahvilinden kendüye tevcîh olunub berât ettirüb Girid seferinde harçlıkçı ta'yin olunub ve fermân olunan mîri bedelin virüb mutasarrıf iken Osman nâm kimesne Girid seferine gelmedi deyü tımâr-ı mezbûru alub gadr eylediğın bildürüb elinde olan berâtı mücebince ibkâ' ve mukarrer olmak bâbında inâyet ricâ etmeğın bedelin virüb gard olmağla şimdi sefere gitmek şartıyla tarafından mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan berâtı mücebince şimdi sefere gitmek şartıyla tarafından ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd sefere gelmedi deyü alub dahl iden mezbûr Osman ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükmi düb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cemâziyel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

(Bâhis, Koramaz der-livâ Kayseri/ Mustafa tahvil / (...) tâbi' Koramaz divânı 5000/Aladağ tâbi' 1400/ 6600/2600)

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

SAYFA 121 / BELGE 415

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu tevkî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Musli südde-i saâdetime gelib Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Nizye* nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz akçe tımâr Hotin seferinde şehiden fevt olan babası tahvilinden kendüye berât ettirüb Girid seferinde harçlıkçı ta'yin olunub ve fermân olunan mîri bedelin virüb mutasarrıf iken Osman nâm kimesne Girid seferine gelmedi deyü tımâr-ı mezbûru alub gadr eylediğini bildürüb elinde olan berâtı mücebince ibkâ' ve mukarrer kılınub mukarrer hükmü verildüğün bildirüb elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değin zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğin elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değin zabt ve tasarruf ettirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûru mezkûrun elinde olan mukarrer hükmün berât ettirinceye değin zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd Girid tarafından aldım deyü dahl eden mezbûr Osman'ı ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm düb gerü ve bi-kusur alıveresiz. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-evvel sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude gurre Şa'bân sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

SAYFA 121-122 / BELGE 416

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; sülehâdan râf'î tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî hanefi südde-i saâdetime gelib Kayseri'de vakî Şifâiye ve Giyâsiye ile medreseleri rüsûm-i hümâyûnüm ile kendüye cibâyeti tevcîh olunub mücebince berâtı şerîfim verilmek(s.122) ricâ etmeyin tevcîh edüb bu berât-ı saâdet âyâtı verdim ve buyurdum ki; merkûm ba'de's-sübut verib Şifâiye ve Giyâsiye müderrislerinin elinde olan rüsûm-i hümâyûn mücebince

câbîsi olub ol-bâbda efrâd-ı aferinden hiç ferd mâni' ve dâfi' ve dahl ve taarruz kılmaya. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fi evâhir şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi gurre Şa'bânü'l-muazzam sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

SAYFA 122 / BELGE 417

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyânü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid ceziresinde serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümayûn Receb südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Karakaya nâhiyesinde İyülü nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub üç dört seneden berü vâki' olan Girid seferinde emr-i şerîfimle harçlıkçı çıkub ve bin altmış iki senesinde Çeşme nâm mahâle varub sefer-i mezbûre gitmek mümkün olmamağla sene-i mezbûrenin bedelin virüb ber-vechle kusuru yoğ iken âherdan Hüseyin nâm kimesne Girid seferine gelmedi deyü tımâr-ı mezbûra dahl idüb gadr eylediğün bildirüb tımârı mezbûr üzerinde olmağla Girid seferine gitmek şartıyla tarafından mukarrer kılınmak bâbında inâyet ricâ etmeğın Girid seferine gitmek şartıyla tarafından mukarrer kalmasın emr idüb, buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûru mezkûr Receb elinde olan berâtı mücebince Girid seferine gitmek şartıyla tarafından ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd merkûm Hüseyin ve taraf-ı âherdan bir ferdi aslâ dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub berâtı mücebince tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden dahi almış ise alanlardan ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe îtimât kılarsız. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

(Bâhis Karakaya Der-livâ Kayseri /Receb (...) /İmalu* tâbi' Karakaya divânı/ 2000/ İmlü* tâbi'mersud hisse/1000/ seki 3000, birle rasd* fi sene 1051)

SAYFA 122 / BELGE 418

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm Mevlânâ kadısı zîdet fedâilühû

tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma 'lum olaki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Receb südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Karakaya nâhiyesinde İnlü nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olub üç dört seneden berü Girid ceziresi seferinde mevcûd olub bin altmış bir senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı çıkub ve bin altmış iki senesinde Çeşme nâm mahâle varub cezire-i mezbûreye gitmek mümkün olmamağla sene-i mezbûrede fermân olunan mîri bedeliyesin virüb ber-vechle kusuru yoğ iken âhardan Hüseyin nâm kimesne tımâr-ı mezbûru bir tarîkle alub dahl etmekle lâkin tımârı mezbûr bi'l-fi'l bunun üzerine olmamağla elinde olan berâtı mücebince Girid seferine gitmek şârtıyla ibkâ' ve mukarrer kılınub zâhriyye ettirüb elinde olan zâhriyyesin berât ettirinceye değin Girid seferine gitmek şârtıyla zabt ve tasarruf ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın Girid seferine gitmek şârtıyla üzerinde olmağla berâtı mücebince zabt ve tasarruf ettirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; emrim üzere(...)(...) tımâr-ı mezbûru mezkûr Receb elinde olan mukarrer hükmün berât ittirinceye değin Girid seferine gitmek şârtıyla kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb min ba'd hilâf-ı inhâ ile bir dahi aldım deyü dahl eyleyen merkûm Hüseyin ve taraf-ı âhardan bir ferdi aslâ dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub berâtı mücebince tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin dahi almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresiz. Şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 7 Şa'bânü'l-muazzam sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 122-123 / BELGE 419 -1

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm Mevlâna kadısı zîdet fedâilühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma 'lum olaki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Ebu Bekir südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında İslamlu nâhiyesinde Sividi Büzük* nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Mehmed bundan akdem Girid ceziyesinde fevt olub tımârı mahlûl olmahda müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğlu Süleyman âsitâne-i saâdetime tevcîh olunub babasını kaydın bozdurub tahvil hükmü ile mutasarrıfken ve Girid seferine gider iken mezbûr Süleyman dahi fevt olub tımâr-ı mezbûr ol-vechle mahlûl oldukda babası ve karındaşı tımârı

olmağla kendüye tevcîh olunub berât-ı şerîfim verildiğün bildirüb elinde olan berâtı mûcebince zabt ettirilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın hâlâ me'mûr olduğu Girid seferinde kendüsü mevcûd olmak şârtıyla zabt ettirilmesin emr idüb buyurdum ki; emrim üzere tımâr-ı mezbûru mezkûr Ebu Bekir hâlâ me'mûr olduğu Girid seferinde kendüsü mevcûd olunur ise tımâr-ı mezbûru zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlatın ahz ve kabz ittirüb min ba'd taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunub berâtı mûcebince tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur alıveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude Fî 8 Şa'bân sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 123 / BELGE 419 -2

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretleri'nin meclis-i şerîf şerîat-ı âyât ve mahfil-i mûnifi muâdât rehinleri sâvbına tahtıyyât-ı sâffiyât teslimât ve ifyât ithâf ve ahdî kılındıktan sonra inhâ-yı mühibbane ve i'lâm olunan budur ki; hâliya zîr-i hükümetimizde yeniçeri serdârı ref' olunub yerine üslûb-i sâbık üzere Yirmi iki cemâatin Süleyman nâm yoldaş serdâr nasb ve ta'yîn olunmağın iş bu mektûb-i meveddet tahrîr olunub irsâl-ı arz ve huzûrları kılındı lede'l-vusûl me'mûldur ki mezbûru serdârlık umurunda istihdâm edüb âharı dahl etdirmeyesiz ve ol-cânibde yeniçeri ocağı oğlanı ve topcu ve cebeci mezbûru üzerlerine serdâr bilub sözünde taşra ve re'sinden hariç vaz' eylemeyib matbu münkad olalar ve tavâif-i mezbûrdan fevt olub cânib-i miriye aîd olan metrûkâtı mezbûr ahz etdirub ma'rifet-i şer'ile suk-ı sultânîde furuhat etdirub hâsıl olan nukudu mûmzâ ve mahtûm müfredât defteriyle bu cânibe irsâl etdiredesiz ve lâkin hilâf-ı şer'i şerîf ve mugayir kanûn-i mûnife bir ferde rencide ve remide etdirilmesi bâbında mesâî-i cem'ileleri mezbûl ve beyd refî' buyrula bâkî hemîşe âlem fâzilet der seccâde-i şerîat müstedâm bâd bi-rabb'il ibâd. Tahrîren fi'l yevm-ül-râbi' ve'l-işrîn min şehri Recebül'1 merecceb li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi Şa'bânü'l-muazzam sene 1063.

Mühibbi mahlas Mustafa Ağa-yı Yeniçeriyan der-gâh-ı âli.

SAYFA 123 / BELGE 420

Nezâret evkâf-ı Mevlevî-hâne merhûm Bayram Pâşâ der-Kayseri de evkâf-ı mezbûre

mütevelli olanlar hıyâneti üzre olmağla nâzır ta'yîn olmak enfa'dır deyû yirmi üç akçe vazife ile mürtezika-i vâkif talebiyle bundan akdem Ali nâm kimesne ta'yîn olunub berât etdirub hizmetinde kusuru yoğiken âharden Mustafa nâm kimesne hilâf-ı inhâ eyleyub dahl ve gadr etmekle vazife-i mezkûr ile merkûm Ali'ye mukarrer olmak ricâsına kadılılar Şeyhü'l-islâm hazretleri taht-ı nezâretlerinde olmağla arz eylediklerimi ecilden mûcebince ibkâ' ve mukarrer olmak .

Ba-nişân Mehmed Efendi.

88/ Fî 12 Şevvâl sene selâse ve sittîn ve elf .

SAYFA 123 / BELGE 421

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; ilmü'l-ulemai'l-mütahharin bi'l-fîl Şeyhü'l-islâm ve müftü'l-enânı olan Mehmed behayı edâma'llâhu teâlâ fezâilühü südde-i saâdetime arz gönderib Kayseri de vakî merhûm Bayram Pâşâ Mevlevî hânesinin nezâreti yevmi üç akçe vezâif ile bundan akdem iş bu râfi' tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Ali'ye tevcîh olunub hizmetinde kusur yoğiken âhardan Mustafa nâm kimesne bir tarîkle alub kendiye gadr olmağlan ibkâ' ve mukarrer kılınmak bâbında inâyet ricâsına i'lâm etmeğın verilen rüsûmu-i hümâyûn mûcebince tevcîh olunub bu berât-ı saâdet âyâtı verdum ve buyurdum ki; ba'del-yevm mezbûr varub zirk olunan Mevlevî-hânenin yevmi üç akçe vazîfe ile nâzır olub hizmet-i lâzimesince kusur mer'i ve müedda kıldıkdan sonra vazîfe-i mezbûreden mutasarrıf olub vâkfın ruhû ve benim devâm-ı ömr-i devletim edâsına müdâvemet ve iştigâl Köstere ol bâbda hiç ahd mâni' ve dâfi' olmıya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe itîmad kılalar. Tahrîren fî evâsıt şehri Receb sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 9 Şa'bân'ül-muazzam sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 123 / BELGE 422

Tevliyet ve cibâyet medresesi Şifâhiye ve Giyâsiye der-Kayseri,

Zirk olunan tevliyet ve cibâyet bundan akdem Süleyman üzerinde iken Hânefi ve Ali nâm kimesneler hilâf-ı inhâ ile alub dahl ve gadr etmelerine fâziletli Şeyhü'l-islâm hazretlerinin işâretleri mezkûr Süleyman'a virmek buruldu.

Vurude fi 10 Şa'bân sene 1063.

88 / Fî 10 sene selâse ve sittîn ve elf.

SAYFA 123 / BELGE 423

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; râfi' tevki-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Seyyid Abdülfettah südde-i saâdetime gelib Kayseri'de vakî Mukbil sû-i evkâfindan tevliyet yevmi iki akçe vâzife ile üzerinde olmağla ibkâ' ve mukarrer kılmak bâbında inâyet-i ricâ etmeyi müceddeten tevcîh edib bu berât-ı saâdet âyât-ı behcet mumayen gayâtı verdim ve buyurdum ki, merkûm ba'del-yevm varub evkâf-ı mezbûremi yevmi iki akçe vâzife ile müteveli olub şöyle ki vezâif-i hizmât tevliyetdir bi-kusur mer-i ve müedda kıldıktan sonra ol bâbda efrâd-ı efrâddan hiç ferdi mani' ve daff' ve münâzi' ve mezâhim ve dahl taarruz kılmaya, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren evâhir şehr-i Receb'ül-mürecceb sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 15 Şa'bân'ül-muazzam sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 123-124 / BELGE 424

İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretleri'nin meclis-i şerîfleri savbine dürer-i da'vat-ül ibkâ ithâfından sonra (...) hâliyâ taht-ı hükümet şiarımızda Kayseri'de vâki' tevâbi' ve nevâhîsi nde sakin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerine zabt ve Kethüdâyeri ta'yin olunmak de'b-i kadîm olmağın ebnâ-ı sipâhiyânda altmış altıncı bölük yevmi otuz akçe ulufeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil(s.124) ve'l-akrân İsmail Ali Belgrad zîde kadrühû ocağın kadîm-i emekdârı olmağla Kethüdâyeri tayin olunub ve varaka muhâbbet bir-le irsâl olundu şerîf vusûlunde me'muldur mezbûri hizmet-i merkûmun istihdâm etdirub âhardan bir ferd-i dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşlarışız mezbûri üzerinde zabt ve Kethüdâyeri bilub düşün da'vâ nizâ şer'le gördürüb şer'-î şerîf ve itâat ve merkûm inkıyâd üzere olub âdem-i itâatdan bî-gâyet ihtirâz üzere olasız senki Kethüdâyeri zîde kadrihûsun anda olan altı bölük yoldaşları Hasan zendegane üzere zabt ve rabt idüb düşen da'va ve nizâ'lan şer'île gördürüb sana muhâlefet üzere olanları ism-i resm bi'l-vekil yazub bu cânîbe arz-ı ilâm eyleyesin ve ol tarafda bazı levendât taifesi sipâhi namıyla mızrak ve bayrak getürüb reâya ve ehl-i sûku rencide ve remide iderler vârise bu asl olanları dikkat-i ihtimâm edüb ele götürüb haklarında lâzım geleni icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye ile senki sâirlerine müceb-i ibret ve

sebeb-i nasihat olub reâya ve berâyâ asûde hal olub devâm-ı ömr-idevlet-i penâhi üzere müdâdim olalar hemîşe der-mesned (...) müstedâm bâd. Tahrîren fi evâhir şehri Cemâzi-yel-evvel li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 17 Şa'bân sene 1063.

- El-fakir Ali Ağa Ulufeciyân Sâir.
- El-fakir Mehmed Ağa Gurebâ-ı yemin.
- El-fakir Mustafa Ağa (...).
- El-fakir Mustafa Ağa (...) Selehaddin der-gâh-ı âli.
- El-fakir Ahmed Ağa Gurebâ-i Pular.
- El-fakir Süleyman Ağa Sipâhiyân der-gâh-ı âli.

Kayseri de Bezazistan-ı Atîk mahallesinde vakî mescide yevmi bir akçe vazîfe ile imam olan Seyyid Ali'nin imâmet ve ba'de hizmetinde kusuru yoğiken âhardan Abdusselam nam kimesne bir tarîkiyle alub dahl edüb gadr etmekle mukarrer kılınub berât verilmekle mûcebince verilmek.

Ba-nişân Mehmed Efendi.

88 / fi 26 C. Sene selâse ve sittîn ve elf.

SAYFA 124 / BELGE 425

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; râfi' tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Seyyid Ali südde-i saâdetime gelib Kayseri de Bezazistan-ı atîk mahâllesinde vakî mescid-i şerîfin yevmi bir akçe ile imam olub edâ-yı hizmet edib ber vechle kusuru ve azli icâb eder hâli yoğiken âhardan Abdusselam nâm kimesne hilâf-ı inhâ bir tarîk ile alub gard etmekle elinde olan berâtı mûcebince ibkâ' ve mukarrer olmağın bâbında inâyet-i ricâ etmeyin ibkâ' ve mukarrer olunub müceddeten tevcîh edüb bu berât-ı hümayûnu izzet-i makrûnu verdüm ve buyurdum ki; ba'del-yevm mezbûr varub ref' olunan mezbûr Abdusselamın yerine imam olub hizmeti lâzimesin mer'i ve müedda kaldıktan sonra ta'yîn olunan yevmi bir akçe vazîfesine mutasarrıf olub vâkfın ruhu ve benim devâm-ı ömür devletim edâsına müdâve met ve iştigâl Köstere ol bâbda hiç ahd-ı mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren evâhir şehri Cem'âzi-yel-âhir li-sene selâse ve

sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fi 24 min Şa'bân'ül-muazzam sene 1063.

SAYFA 124 / BELGE 426

Bâis-i tahrîr-i hurûf oldur ki olduğum Kayseri de vakî Giyâsiye ve Şîfâiye medreselerinin bundan akdem müderrisi olduğum eyyâmda bin altmış üç senesinde vücûda gelub medresenin evkâfından olan Talas ve Erkilet ve Yozgat nâm karyelerden ve Saslı nâm mevrâdan olan mahsûl hâlât ve mukataât vesâir cüz'î ve küllî bana âid olan her ne ise zabt etmek için iş bu Muslu Bey'e sekiz bin iki yüz elli akçeyi der-uhde olunub onlar dahi takdir ve kabûl etmekle merkûm Muslu Bey'e iş bu sene-i mübârekede vücûda gelen hissemizi ahz ve kabzına tarafımızdan nasb ve ta'yîn olunub zabt için bu vesikâ ketb olunub verildiği varub ahz ve kabz eyleye kimesne mâni' olmaya. Tahrîren fi evâhir Cem'âzi-yel-âhir li sene selâse sittîn ve elf.

Vurude fi gurre-i Ramazanü'l-mübârek sene 1063.

Mine'l-fâkir Mehmed ül-müderrisin sâbık.

SAYFA 124-125 / BELGE 427

Mefâhirü 'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keîâm (...) hâsısları reâyâsı olan yerlerin kadîları zîded fezailühûm ve kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân (...)hâsısları voyvodası zîde kadrühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum olaki; seyyidetü'l-muhaddarât tâc'ül-mestûrât zât-ül-âli (...) vâlidem sultân dâmet-i ismethiyânın* kethüdâlığı hizmetinde olan kıdvetü'l emâcid ve'l-ayân Mehmed kethüdâ zîded-i mecdühû südde-i saâdetime arz-i hâl edüb müşârün-ilehyin mutasarrıfı olduğu (...)hâsısları reâyâsı tahrîr olmak üzere bundan akdem emr-i şerîf verilub lâkin havâs-ı mezbûr reâyâsı tahrîre razı olmayub hukuk ve rüsûmlarımın alub sabık üzere voyvodalarına edâ eylemek üzere tahrîr ve ref' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına i'lâm eylesin imdi havâssın mezbûr reâyâsı üzerinden (s.125) ref' olunmasın min-ba'd ol vechle müdâhil olmaya deyû fermanım olmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi havâssı mezbûr reâyâsının üzerinden tahrîr ref' olunmağla sanki voyvoda mûmâ-ilehy tahrîr bahenesi ile havâssın mezbûr reâyâsın rencide eylemeyib kadîmin bu ana değin voyvodalarına veregeldikleri hukuk-i rüsûmların üslûbu sabık üzere tahsil eylesin, şöyle bilesin,

alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-sâbî' ve'l-işrîn min-şehr-i Şa'bân sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 7 şehr-i Ramazan.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 125 / BELGE 428

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Kayseri kazâ'sına tâbi' Mancusun nâm karyede vakî Melik Arslan Câmî-i şerîfi vâkfının nâzırı olan Mustafa südde-i saâdetime mektûb gönderub Câmî-i-i mezbûr harâb iken tamir ve ihya olmağla bir mütevellî lâzım ve mühim olduğun bildirub Süleyman oğlu iş bu râfî-i tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî (...) için mahâll-i müstehâkdır deyû yevmi bir akçe ile mütevellî nasb ve ta'yîn olunub berât-ı şerîfim virilmek ricâsına arz etmeyin hâne-i avârızından değil ise tevcîh edüb bu nişân-ı hümayûnu izzet-i makrûnu verdim ve buyurdum ki; ba'del yevm mezbûr (...) varub Câmî-i-i mezbûr vâkfının mütevellisi olub hizmet-i lâzimesin edâdan sonra yevmi bir akçe vazifeye mutasarrıf olan ol bâbda hiç ferdi mâni' olmayıb dahl ve taarruz kılmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılalılar.

Tahrîren fi'l evâhir şehr-i Recebü'l-mürecceb sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 7 şehr-i Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 125 / BELGE 429

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Kayseri de Karataş nahiyesinde Şeyh Çoban kuddise sırrahû'l âzizesi zâviye-dârı fevt olub lâkin âhardanbazı kimesneler olub na-mahâller olmağla ref' olub yerine iş bu Dârende-i fermân-ı hümayûn fahr'ül müderrisin Mevlânâ Veli zîded ilmühû her vechle mahâlle müstehâk olmağın alâ-tarîk-il-beka* tevcîh olunub bu berâtı hümayûn verilmek bâbında istîdâ-i inâyet etmeyin sadaka edüb bu berât-ı hümayûnü verdim ve buyurdum ki; varub zirk olunan bekada bekadar olub hizmeti lâzimesin mueddâ kılındıktan sonra üslûbu sabık üzre mutasarrıf olub vâkfın rûhî ve devâm-i devletüçin duâya müdevâmeti Kösteren kimesne mâni' ve dafi' olmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılalılar. Tahrîren fi evâil şehr-i Zi'l-hicce sene selâse ve sittîn ve

elf.

Vurude fî 7 şehri Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 125 / BELGE 430 -1

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Ala gözlü, açık kaşlı, orta boylu tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Yusuf ordu-yu hümâyûnuma gelüb mukaddemâ yararlığı arz olundukda ibtîdâ'dan üç bin akçe tımâra emri şerîfim virilüb bundan akdem Girid Ceziresinde kışlakda kalan asker-i nusret encâmıma kanûn üzere beş neferde bir harçlıkçı ta'yin ve inşâ'Allah teâlî bin altmış senesinin nevruz me'mûr oldukları üzere harçlıkların götürmek için fermân-ı kazâ-i cereyânım sâdir olmağla mezbûrlar vilâyetlerine gidüb Anadolu ve Çeşme nâm mahâllerden gerü vilâyetlerine firâr idüb ve bazıları dahi harçlıkçı iken asitâne-i saâdetim tarafından birer tarikle defterlü alub me'mûr oldukları üzere harçlıkların götürmedikleri ecîlden asker halkına küllî muzâyıka ve ihtilâl vermeleriyle tekrar harçlıkçı göndermeye sebep olub askerimin kalkana ve (...) hizmetin avk ve te'hîrine baîd oldukları ecîlden bin altmış bir senesinden donanma-yı hümâyûnum ile cezire-i mezbûreye mürûr ve ubur etmeleri fermânım oldukda mezbûrlar donanma-yı hümâyûnum ile yine gelmeyüb ve bazıları dahi bilâ-izin firâr idüb fermân-ı hümâyûnuma âdem-i itâatleri zâhir olmağla o makûle gelmeyenlerin ve bilâ-izin firâr edenlerin dahi harçlıkçı iken âsitâne-i saâdetim tarafından mânend kalanların zeâmet ve tımârları alınub min ba'd da'vâ ve nizâları istimâ' olunmak bâbında fermân-ı âli-şân-ım sâdir olmağla Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde ve Kise nâm karye ve gayriden iki bin beş yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Ömer bin elli dokuz senesinde harçlıkçı ta'yin olunub donanma-yı hümâyûnum ile gelürken firâr idüb tımâr-ı mahlûldür deyu mezbûre verilmek bâbında inâyet ricâsına livâ-i mezbûr Alaybeyisi olan Hızır zîdet kadrûhü arz etmeğın tımârı olduğı sancakda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tarih-i mezbûrdan tevcîh olunmasu için sene-i isnâ ve sittîn ve elf Cemâzi-yel-evvelisin evâilinde hükm-i şerîfim verilmeğın zirk olunan iki bin beş yüz akçe tımâr vech-i meşrûh üzere bin elli dokuz senesinde harçlıkçı ta'yin olunub donanma-yı hümâyûnumdan firâr eden Ömer tahvilinden istihkâkı bedelinden noksânıyla ber-vech-i tekmîl üç bin akçelik üzere mezkûr Yusuf'a tevcîh olmağın cezire-i mezbûrede sedâr-ı sipâhlârım olan düstûr-i mükerrerem, müşîr-i müfehham,

nizâmü 'l-âlem vezirim Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tezkiresi mücebince virdüm ki zirk olunur ve buyurdum ki; badel-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle vezâif-i hidemâtı mebrun mevkûre ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansûrdur ber müceb-i defter-i hâkânî bi kusuru mer'i ve müedda kıla ol bâbda hiç ahd mani' ve dafı' olmya şöyle bileler. Alâmet-i şerîfe itimâd kılalar.(Kise tabî' Koramaz hisse 4000/2500 ber-vech 3000.) Tarhîren fî şehr-i Cem'âzi-yel-âhir li sene selâse sittîn ve elf.

Vurude fî 10 Şehr-i Ramazanü'l-mübârek sene 1063.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

SAYFA 126 / BELGE 430 - 2

Müderri-i Melik Eretna der-Kayseri,

Müderri-i mezbûr Şeyh Kasım nâm kimesne zâviyelik üzere alub hilâf-ı şart vâkıf-ı tasarruf etmeğin geru medreselik üzere (...) toprak medresesinden munfasıl olan kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn Mevlânâ Mehmed Efendizîde fezâilühû ehl-i âlem ve müstahikk inâyet olmağla fâziletli Şeyhü'l-islâm hazretlerinin tertibleri üzere hâriç elli ile verilmek.

88/ Fî 24 sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 12 Ramazanü'l-mübârek sene 1063.

SAYFA 126 / BELGE 431

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki, Kazâ'-ı mezbûra tâbi' kur'a ahâlisi südde-i saâdetime adam ve arzuhâl gönderub kazâ'-ı mezbûr nevâhîsi reâyâları kazâ'-i mezbûrede vakî olan haraç ve avâriz ve bedel-i nüzûlleri her ne ise şehirli vire gelub kazâ'-ı mezbûrede olan Güherçile karhânesine odun ve toprak çekmek üzere evri(...) ta'yîn olunub sâir kur'a reâyâsı verüb şehir ahâlisi odun ve toprak maân vermeyub inâd eylediklerinden kur'a ahâlisi ile şehir ahâlisi zirk olunan odun ve toprağı Güherçile kerhânesine maân vereler deyû emr-i şerîf ile ma'rifet defter-i ibrâz ve meclis-i şera ihzâr ettirilub hükm olunub ellerine hüccet-i şer'îyye verulub murâfaa-i şer'a şerîf olduklarında yine kazâ'-i mezbûr sakinlerinden Veli Hacı ve Hacı Müslim ve

Abdülfettah ve Abdülbâkî nâm kimesneler şehir ahâlisin ihlâl edüb maân virmemeleriyle ol-cânibin ihkak olmaz ise mezbûrlar âsitâne-i saâdetime ihzâr ve şer ile görülmek bâbında mübâşir ta'yîn olunub emr-i şerîfim verilmek ricâ eyledikleri ecilden mahâllinde şer'a görüleb icrâ-ı hakk mümkün olmaz ise âsitâne-i saâdetime havâle olunmak emrim olmuşdur deyû maliye tarafından emr-i şerîfim verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şân-ım sâdır olmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerîfimle dergâh-ı muallâm çarşılarından kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân celb-i âli çavuş zîdet kadrühü vusûl buldukda bu bâbda maliye ve divan-ı hümâyûnum tarafından verilen ve emr-i şerîfim mücebince amel edüb min ba'd hilâfına rızâ' ve cevâz' göstermeyesiz şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimâtkılasın. Tahrîren fî evâil şehri-i Ramazanü'l-mübârek sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 126 / BELGE 432

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; Mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühü tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki, tâbi' kur'a ahâlisi hâla der-sâdetime adam ve arz-i hâl gönderub kazâ'-ı mezbûr nevâhîsi reâyâları kazâ'-i mezbûrda vakî olan haraç ve avâriz ve bedel-i nüzûlleri her ne ise şehirli ile vere gelub kazâ'-ı mezbûrda olan Güherçile karhânesine odun ve toprak çekmek üzere evdi(...) ta'yîn olunub sâir kur'a reâyâsı virub şehir ahâlisi odun ve toprak maân vermeyub inâd eylediklerinden kur'a ahâlisi ile şehir ahâlisi zirk olunan odun ve toprak güherçile karhânesine maân vereler deyû emr-i şerîf ve defter sûreti ibrâz ve meclis-i şer'a ihzâr etdirilub vilâyet kadısı hükm edüb yed-i eminde hüccet-i şer'îyye virub murâfaa-ı şer-i şerîf olduğumuzda yine kaza-i mezbûr sakinlerinden Veli Hacı ve Hacı Müslim ve Abdülfettah ve Abdülbâkî nâm kimesneler şehir ahâlisin ihlâl edüb maân virmemekle ol-cânibin ihkak-ı hakk olmaz ise mezbûrlar âsitâne-i saâdeti ihzâr ve şer'a görülmek bâbında mübâşir ta'yîn olunub emr-i şerîf virilmek ricâ ederuz deyû ta'zîm eyledikleri ecilden mahâllin şer'ale görüleb ircâ-yı hakk mümkün olmaz ise âsitâne-i saâdetime havâle oluna deyû fermânım olmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi göresin fî'l-hakika kazâ'-i i'lâm üzere ise ol bâbda muktezâyı emr-i şer'î kavimle amel olunub mukaddemâ verilen emr ve defter

mûcebince mahâlini de icrâ-yı hakk eylesin şöyle ki; mahâlinde şer'ale icrâ-ı hakk olmaz ise âsitâne-i saâdetime havâle eylesin havâleleri dîvâni hümâyûnümde şer'ale görülüb ihkak oluna, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâbî ve'l-işrîn şehr-i Şa'bân'ül-muazzam sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 17 Ramazanü'l-mübârek sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 126 / BELGE 433 - 1

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; Kayseri de vakî Sazgeldi zâviyesinde bundan akdem zâviye-dâr olan Mustafa'nın Kayseri keferisi cizyesinden yevmi yedi buçuk akçe vezâifesin hazîne mânde edüb mukabelesinde zâviye-i mezbûr tasarrufunda iken âhardan Seyyid Mehmed nâm kimesne dahl eylemekle geri kendüye ibkâ' ve mukarrer olmağın bâbında inâyet ricâ etmeğın iş bu dârende-i fermân-ı hümâyûn mezbûr derviş Mustafa hakkında mezîd-i inâyet padişahanem zuhûre götürüb rüsûm-ı hümâyûnüm sûret-i mûcebince bilâ-sebeb elinde olduğı ecilden ref'olunan mezbûr Seyyid Mehmed yerine bin altmış üç Cem'âzi-yel-âhir'in on dokuzcu gününde zâviye-dâr nasb edüb bu berât-ı hümâyûn verdüm ve buyurdum ki; mezbûr derviş Mustafa varub zâviye-i mezbûrda kemâkân zâviye-dâr olub bundan akdem zâviye-dâr olanla bu cümle mutasarrıf ola gelmişler ise mezbûr dahi olmaz ol-minvâl üzere mutasarrıf ol bâbda ref'olunan mezbûr Seyyid Mehmed ve tarafı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz ve mâni' ve mezâhim kıla. Şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılarlar. Tahrîren fî'l-yevmi'l işrîn min şehr-i Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 3 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 127 / BELGE 433 - 2

Mefâhirü 'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keâm Kayseriyye Sancağında vakî olan kadîlar zîded fezailühûm tevkî-i refi-i hümâyûn vasil olacak ma'lum ola ki; livâ-ı mezbûrda vakî avâriz hânelerin bin altmış dörd senesine mahsub olmak üzere avârizları cem'a va tahsil olunmak lâzım ve mühim olmağın, der-uhde olunub eline mühürlü ve nişânlu mevkufât defteri sûreti verilmeğın mûcebince zaman hulûl eyledikte cem' ve tahsil etdirilmek emr edüb buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan

emrim üzere amel edüb dahi livâ-yı mezbûrda vakî ol-mikdar ve avâriz-hânelerinin tarih-i mezbûre mahsub olmak üzere her bir hânesinden dört yüz akçe avârizların irsâl olunan mühürlü ve nişânlu mevkufât defteri sûreti mücebince cem' ve tahsil etdirub hilâf-ı emr ve defter-i kimesne taallül ve nizâ etdirmeyiz ve bundan mâ-adâ mübâşir mezbûrun cihet-i maişeti için her bir hânesinden Ellişer akçe dahi aldırub bundan ziyâde kâtibeye ve sarrâfiyye ve hidâmiye ve mahkeme harcı nâmıyla bir akçe almaya ve aldirmayasın ve miri için alınan altunu yüz on sekiz ve kâmil guruşu yetmiş sekiz ve esedî guruş ve altmış sekiz ve zolatayı otuz sekiz ve bir (...) hançerak rub'un danasine on dörd akçeye aldırub ziyâdeyi noksân aldirmayasın ve akçe alındıkda halisü'l-ayâr akçe aldırub zinhâr zuyuf ve kırpık ve kızıl akçe aldirmayasız ama hîn-i tahsilde tamâm-ı ihtimâm edüb kesir defterden bazı haneden fermânımdan ziyâde akçe alınmağla reâyâyı taaddî ve tecâvüzden bî-gâyet ihtirâz eyleyesin ve avâriz-ı mezbûr için bin altmış iki Cem'âzi-yel-âhirinin yirmi beşinci gününde beş yük akçe der-miyânında mi'mâr başı zîde mecdühû yedinden tekâvetile maân yüz yetmiş beş bin akçe âsitâne-i saâdetim hazînesine ber-vech peşin teslim hazîne olunmuşdur, şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe îtimât kılalasız. Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn min şehr-i Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 127 / BELGE 434

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin,el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; Mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki, kıdvetü'l-emâsili ve'l-ayân mi'mâr başı olan Mustafa zîde mecdühû hala der-saâdetime arz u hâl edüb bin altmış dörd senesine mahsub olmak üzere kazâ'-yı mezbûrun avârizları tahsil kenduye der-uhde olmağla tarafından irsâl eylediği adamına elinde olan emr ve defter mücebince vakî ve zamâniyle cem' ve tahsil etdirilmek bâbında emr-i şerifim verilmek ricâ eylediği ecilden imdi elinde olan emr ve defter mücebince tahsil etdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki; hükmi-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi tarih-i mezbûrda mahsub olmak üzere kazâ'-yı mezbûrun avârizların tarafından irsâl eylediği adamına elinde olan emr ve defter mücebince vakî ve zamâni'yle cem' ve tahsil etdirub hilâf-ı emr ve defter kimesneyi taallül ve nizâ ve inâd ve muhâlefet

etdirmeyib vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine götüresiz, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimât kılalası. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hamîs' ve'l-işrîn min şehri Recebü'l-mürecceb li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Berât-i şerîf Musa Şeyh.

Vurude fî 24 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 127 / BELGE 435

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; ilmü'l-ulemai'l-mütahharin, efdalü'l-fidalai'l-müteverri bi'l-ff'il Şeyhü'l-islâm olan Mehmed ba'dehû edâme'llâhu teâlâ fedâilühû südde-i sâdetime mektûb gönderub müşârün-ilehy taht-ı nezâretinde olan evkâfindan Kayseri de vakî Bayram Pâşâ binâ' eylediğü mevlevî hânenin ber mucceb-i şart-ı vâkıf şeyhi olan Ramazan Dede için her vechle Salih müteveyyin olub meşihât-ı mezbûre üzerinde iken alub berât etdirub dahl etmeleri ile lâkin mezbûr Ramazan Dedenin hüsn-i hâline ahâli vilâyet ve derviş-hânedan mahsar gelmekle zirk olunan Mevlevî-hânenin meşihâtı ibkâ' ve mukarrer kılınmak ricâsına arz etmeyin ibkâ' ve mukarrer ve müceddeded tevcîh edib bu berât-ı sâdeti makrun verdum ve buyurdum ki mezkûr Ramazan Dede zirk olunan Mevlevî-hânenin kemâkân şeyhi olub şöyleki vezâif-i hidemât-i meşihâtdır bi kusur mer'i ve müedda kıldıkdan sonra vezâif-i muayenesine mutasarrıf ola ol-bâbda hiç ferd mâni' ve dâfi' olmayub dahl ve taarruz kılmaya, şöyle bilder alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fî evâsıt şehri-i Şa'bân'ül-muazzam li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Bâ-nişân Mustafa Pâşâ İl-defteri

Vurude fî 25 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 127 / BELGE 436

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlânâ Kayseri kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; müteveffâ vezîr-i a'zam sabık Bayram Pâşâ evkâfı mütevellisi olan kıdvetü'l emâcid ve'l-ayân Koyun-zâde Mehmet dâme mecdühû hâla

der-saâdetime arz gönderub müteveffâ-yı mezkûrun cümle evkâfını âsitâne-i saâdetin Şeyhü'l-islâm olanlar nâzır oldukları vâkfına mâ'mul behâsında mestûr ve mukâyyed olmağla cümle evkâfının muhasebelerin Şeyhü'l-islâm olanlar geru gelmiş iken müteveffâ-yı mezkûrun Kayseri'de binâ' ve vâkf eyleduğu mevlevî-hânesine müstakill nâzır ta'yîn eylemeyib ancak Mevlevî-hâne şeyhleri görüb nâzır ihtiyaçları yoğiken mutlak celb ve (s.128) taaddî için Topal Ali nâm kimesne gelub yevmi üç akçe vâzife ile nezâret için askâri tarafından bir tarikle berât etdirub varub vâkfın mahsûline karışub nâzır oldum deyû hilâf-ı şart-ı vâkf müzâyaka verüb taaddî eylemeğin nezâretin ref' olunub min ba'd vâkfiye ma'mûl bahâsine muhâlif nâzır nâmına dahl eyleyen mezbûr Topal Ali'ye ve âhardan bir ferdi dahl etdirilmeyub ve ibrâz eyleyub berâtı elinden alınub âsitâne-i saâdete irsâl olunmak bâbında emr-i şerîf verilmek ricâsına i'lâm eylemeyin vech-i meşrûh üzere olmak emr edib buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi vech-i meşrûh üzere askâri tarafından bir tarikiyle berât ibrâz edüb nâzır oldum deyû hilâf-ı şart-ı vâkif müdâhil edüb merkûm Topal Ali'ye kat'â ol vechle dahl ve taarruz etdirmeyesin kanâat eylemeyub geri ve mühâdil eylemek ister ise âsitâne-i saâdetime havâle eyleyub husus-i mezbûr için bir dahi emrim varmalu eylemeyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimâd kılâsin. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî' ve'l-işrîn şehr-i Şa'bân'ül-muazzam sene selâse ve sittîn ve elf.

Bâ-nişân Mustafa Pâşâ İl-defteri

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 128 / BELGE 437

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muin. Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû kıdvetü'l-ulemâi'l-muhakkikîn, umdetü'l fudelâi'l-mudakkikîn, Mevlânâ Kayseri kadısı zîde ilmühû tevkî-i refî-i hümayûn vasıl olacak ma'lum ola ki; müteveffâ Bayram Pâşâ evkâfının müteveli-i kebîri olan iftihâr-ül emâcid ve'l-ekârim Koyun-zâde Mehmed dâme mecdühû hâla der-saâdetime arz gönderib müteveffâ-ı merkûmun mahmiye-i Kayseriye'de binâ' ve ihyâ eylediği mevlevî-hânenin akarât ve mahsûlun tahsil ve muayyen olan mesârifine harç ve sarf eylemek Mevlevî-hâne şeyhine ta'yîn ve meşihât tevliyeti maân zabt etmek şart eylemiş iken âhardan bazı kimesneler âsitâne-i saâdete gelub bir tarikle arz-ı peydâ edüb berât etdirmekle tevliyeti müstâkil ben aldım deyû mahsûlun ecl ve bâliğ eylemeleri ile

fukarâ'nın taâmiyye ve mesâriflerine gadr eylemişlerdir şart-i vâkf mûcebince ol-makûleler ref' olunub ve kazâ'yı ma'mûl behâsından kayd olduğu üzere tevliyeti Mevlevî-hâne şeyhine zabt etdirub onun gibi müteveli oldum deyû berât ibrâz edenlerin ellerinde olan berâtlarını alub ma'lûm olmak için âsitâne-i saâdete havâle olunmak bâbın da emr-i şerîf verilmek ricâsına i'lâm eylemeniz imdi ol-makûle hilâf-ı şart-ı vâkıf vâzife ve tevliyet ihdâs etdirub berât ibrâz edenlerin temessükleri der-kîse olunub âsitâne ihzâr olunmak fermânım olmuş buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi göresin ol-makûle hilâf-ı şart vâkf-ı vâzife ve teliyet ihdâs edüb berât ibrâz edenlerin temessüklerin der-kîse edüb âsitâne-i saâdetime irsâl ve ihzâr eylesiniz, şöyle bilesiz, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hamîs' min şehr-i Ramazanü'l-mübârek sene selâse ve sittîn ve elf.

Bâ-nişân Mustafa Pâşâ İl-defteri.

Vurude fi 25 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 128 / BELGE 438

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-i oldur ki; İşbu râfi' tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Sefer zîde kadrühüm südde-i saâdetime gelib Kayseriye'de vakî cediti Hacı Mustafa evkâfı tevliyeti ve nezâreti olan kendu nefsine ba'dehû eslâh-ı ebnâsına şart eylediği vâkfiyesinde mukayyed olmağla babası Ali hüccet-i şeriyye ve berât-ı şerîfle tevliyet ve nezârete müşerref iken fevt olub bu eslâh evlâdından olmağla zirk olunan tevliyet ve nezârat kendiye tevcîh olunub maliye tarafından berât-ı şerîfim verilmiş iken Abdusselam ve oğlu Aldülbâkî nâm kimesneler vâkf-ı mûmâ-ileyhden karındaşı evlâdından deyû hilâf-ı şart-ı vâkıf tevliyet ve nezâreti rikkât-ı fuzûlen zabt etmeleri ile murâfaaâ-ı şer'i olduklarından zirk olunan tevliyet ve nezâret kenduye hükm olub mutasarrıf iken kanâat etmeyub geru askâri tarafından bir tarikle berât-ı ibrâz edüb gadr eylediğini bildirub elinde olan maliye berâtı mûcebince ibkâ' ve mukarrer kılınmak bâbında irayet ricâ etmeğin müceddiden tevcîh olunub bu berât-ı saâdeti âyât-i ve behcet-i âyât verdum ve buyurdum ki ba'de'l-yevm verub zirk olunan tevliyet ve nezâreti evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıf olub şöyle ki, vezâif-i hidemât tevliyet ve nezâretde bi-kusur mer-i ve müddea kılub ol bâbdan mezbûrları ve efrâd-ı efrâddan bir ferdi mâni' ve dâfi' ve râfi' ve müzâhim olmayub dahl ve taarruz kılmayalar, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî'l-

evâhir şehri-i Recebî'l-mürecceb li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 27 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 129 / BELGE 439

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihitişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm ber-vech arpalık Kayseriyye Sancağında mutasarrıf olan dâme ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû tevki-i refi-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; Kayseriye'de vakî muteveffâ Hacı Mustafa evlâdından Ali ve bi-l-fi'l Ali'nin evlâdı dârende-i fermân-ı hümâyûn Sefer südde-i saâdetime gelub hâliya muteveffâ-yı mezbûrun evkâfi tevliyet ve nezâreti ola kendu nefsine ba'dehû eslâh-ı ebnâsına şart ve vâkf edüb ve vâkfiye-i ma'mûl behâsından dahi vech-i meşrûh üzere olan ebnâsına şart eylediği mestûr-ı mukayyed olub evlâd-ı ebnâsı munkarız olmadıkça vâkif-ı mûmâ-ilehy karındaşı evlâdından kimesne alub mutasarrıf ola gelmiş değiller iken hilâf-ı şart Abdusselam ve öz Abdülbâkî nâm kimesnelerin dahi vâkfın karındaşı evlâdından öz deyû bir tarikle askâriden ve gayriden berât ibrâz edüb varub zabt edüb kenduye gard etmeleri ile hâliyâ zirk olunan tevliyet ve nezâret ber-muceb-i şart-ı vâkf buna maliye tarafından berât-ı şerîfim ve mûcebince dahi divân-ı hümâyûnüm tarafından müceddeden ibkâ ve mukarrer berât-ı şerîfim verildiğin bildirub mûcebince kemâ-kân zabt ve tasarruf etdirilub ol-vechle bizde dahi vâkfi mezbûrun karındaşı evlâdından öz deyû hilâf-ı şart vâkf dahl edib mezbûrları müdâhil ve muâriz etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnüm ricâ etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vekili Mustafa nâm sipâhi vardıkda sâdır olan emr üzere amel edib dahi mûcebince şart-ı vâkf zirk olunan vâkf-ı mezbûrenin tevliyet-i nezâreti eslâh-ı ebnâsına vâkfiye-i ma'mûl behâsında vâkf-ı şart olub âharından alâka ve müdâhele yoğiken vech-i meşrûh üzere mezkûrân Abdusselam ve oğlu Abdülbâkî nâm kimesnelerin dahi vâkfın karındaşı evlâdından öz deyû bir tarikle askâri ve gayriden berât ibrâz edüb varub zabtına mâni' oldukları vakî ise elinden olan maliye berâtı müceddeden divân-ı hümâyûnüm tarafından verilen mukarrer berâtı mûcebince kemâ-kân mezkûr Seref'e zabt ve tasarruf etdirub min ba'd bizde dahi vâkfın karındaşı evlâdından öz deyû bir tarikle askârin ve gayriden berât

ibrâz edüb mezbûr için Abdusselam ve oğlu Abdülbâkî ve taraf-ı âhardan bir ferd-i aslâ ve kat'â dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve dahl olunub kendiye aîd olan bir nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut geru ve hükmü edüb bi-kusur kendüye alıveresiz, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimâd kılasız. Tahrîren fî'l-evâil şehr-i Şa'bân'ül-muazzam sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 27 Ramazan sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 129 -130 / BELGE 440

Emrû'l-ümerâi'l-kirâm,kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi olan Mahmud Pâşâ nâm dâme ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû ve kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm ve kadîları fezâilühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akran tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; Kethüdâ yerleri ve Danişmentlü cemâatinin boy kethüdâları zîde kadrühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak mâlûm ola ki;cemâat-ı mezbûrda Gündüz ve Yakub ve Veli ve Hâleb ve Mustafa ve Hacı Ali ve Hasan ve Bayram ve Mevlüd nâm kimesneler ile Safiye ve Meryem nâm hatunlar südde-i saâdetime arz-ı hâl sunub bunların mevrûsları olub Selmanlu oymağından Hacı Yusuf ve oğulları Bektaş ve karındaşı Mehmed nâm sipâhileri Havanşir oymağında Cuma oğlu Ahmed ve Veli oğlu Nebi ve Şehyly cemâatinden Hacı Ahmed oğlu Ahmed ve karındaşı Yusuf ve Abdi ve Süleyman ve Nasuh ve Osman ve Yahya ve Abbas ve Hasan İmirzalu ve İsmail ve Abdülrahman ve Yunus ve Kürd Cehulu cemâatinden Ali oğlu ve Hacı Osman oğlu ve küçük oğlu İbrahim ve (...) Tavşanlı'dan Kenan ve Kürd ve Delu'den Çerkez ve Karakoyunlu cemâaten Vahab'dan kur'a vesâirleri ve Kara Aliler'den Ahmed ve Hacı Mehmed oğulları vesâirler ve Saleadlı'den* Bedi oğlu Mehmed ve karındaşı Yusuf ve Hacı İbrahim oğlu ve Şeyh oğlu Veli ve Gedikli'den Hacı Ali ve karındaşı Bektaş ve Karaca Beylik'den Haydar ve Ömer ve Emir'den Ahmed Hacı ve Kara Hızır vesâirleri ve Güregir'den Sarı Bekir oğlu ve Hacı Ali ve Mahmud ve Kaşıkçı'dan Allahverdi oğlu ve Cihanşah oğlu Mehmed ve Doklu'dan Hüseyin nâm kimesneler tevâbi cemâatleri ile bin altmış üç senesinde evlerin basub beş nefer adamlarını bî-günâh katl ve yüz yirmi

mehar deve ve otuz re's at ve beş sürü, iki bin beşyüz koyun, vesâir emvâl ve rızıkların ve esâsın beyyite mutallik nice esbâb ve eşgâllerin ve bir sebk sandık içinde nice hâli esbâbını ve göçerlü(s.130) cemâatin mezbûr Veli sipâhinin bin re's koyun, bir at ve bir topuz ve iki mehâri ve cümle eşya ile (...) mükemmel ve tekâmîl bir çadırın gasb ve garet ve on sekiz direm evlerin ateş yakub zûlm ve fesât eylediklerin ve bu bâbda ellerinde Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîf verildiğini bildirub mezbûrlar konar göçerler evlu olmağla her ne semten bulunurlarsa hüsn-i tedbir ve tedârikle ele getirülüb fetvâ-yı şerîf mûcebince icrâ-ı hakk olmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden sen ki mîr-i mîran müşârün-ileyhasın husus-i mezbûr mübâşir ta'yin olunmuşsundur ona göre takayyüd ve ihtimâm ve müktezâ şer-i şerîf üzere icrâ-ı hakkın mecdû-i mesâî olmak emrim olmuşdur buyurdumki, der-gâh-ı muallâm müteferrikalarından Dilaver zîde mecdühü mübâşir ta'yin olunub hükm-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrim üzere amel edüb dahi bu fesât eden şakilerin herkanı bulunur ise bâ vech-gâh ile götürüb inâd ederler ise şerle bildirmesi lâzım olanları buldurub götürdük mukayyed mâ-bir defa şer ile görölüb fâsl olunmayan hususların tamâm-ı hakk ve akd üzere teftiş ve tefahhüs ve bu bâbda verilen fetvâ-yı şer'de nazar edüb göresiz i'lâm olunduğu gibi olub fetvâ-yı şerîf da'vâlarına mutâbık ise ol-bâbda muktezâ-yı emr-i şer kavimle amel edüb dahi garet eyledikleri at ve koyunlardan sâir esbâb ve erzâk her ne ise ba'de's-sübut hükm edüb alıverdikden sonra fetvâ-yı şerîf mûcebince icrâ-ı hakk edüb min ba'd şer-i şerîf ve fetvâ-yı şerîfe ve emr-i hümayûnüm muhâlif kimesneyi iş etdirmeyesin hakk üzere olub ahz ve celb sebebi ile ehl-i fesât himâyet ve arz-ı taaruz ile kendü hâlinde olanlar ihânet olunmakda bî-gâyet hazer edüb hâib*hakkın udûl ve i'tirâf göstermeyub tekrar emrim varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fi evâil Şa'bân'ül-muazzam sene selâse ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 130-131 / BELGE 442

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezâidi inâyeti'l-meliki'l-muin, Hâleb ve Kayseriye ve Maraş ve Konya kadîları zîde't-fezâiluhûm ve Mefâhirü 'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keîâm, zirk olunan mahâlleda vâki' olan kadîlar zîde't-fezâiluhûm ve mefâhirü'l-emâsili ve'l akrân

Kethüdâyerleri voyvodaları zîde't- kadrihûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Danişmentlü cemâatinden Gündüz ve Yakub ve Veli ve Cafer Çelebi ve Mustafa ve Hacı Ali ve Hasan ve Bayram ve Mevlüd nâm kimesneler ile Safiye ve Meryem nâm hatunlar südde-i saâdetime arz-ı hâl sunub bunların mevrûsları olub Selmanlu oymağından Hacı Yusuf ve oğulları Bektaş ve karındaşı Mehmed nâm sipâhileri Havaşır oymağında Cuma oğlu Ahmed ve Veli oğlu Nebi ve Şehyly cemâatinden Hacı Ahmed oğlu Ahmed ve karındaşı Yusuf ve Abdi ve Süleyman ve Nasuh ve ve Yahya ve Abbas ve Hasan İmirzalu ve İsmail ve Abdülrahman ve Yunus ve Kürd Cehulu cemâatinden Ali oğlu ve Hacı Osman oğlu ve küçük oğlu İbrahim ve Tavşanlı'dan Kenan ve Kürd ve Delu'den Çerkez ve Karakoyunlu cemâaten Cüneydden kara vesâirleri ve Kara Ali'den Ahmed ve Hacı Bektaş ve Karaca Beylik'den Haydar ve Ömer ve Emmiler'den Ahmed Hacı Kara ve Hızır ve sâirleri Güregir'den Sarı Bekir oğlu ve Hacı Ali ve Mahmud ve Kaşıkçı'dan Allahverdi oğlu ve Cihanşah oğlu Mehmed ve Doklu'dan Hüseyin nâm kimesneler tevâbi cemâatleri ile bin altmış üç senesinde evlerin basub beş nefer adamlarını bî-günâh katl ve yüz yirmi mühârdin* ve otuz re's at ve beş sürü, iki bin beşyüz koyun, vesâir emvâl ve rızıkların ve esâsın beyyite mutallik nice esbâb ve eşgâllerin ve bir sebk sandık içinde nice hâli esbâbını ve göçerlü cemâatinden mezbûr Veli sipâhinin bin re's koyun, bir at ve bir topuz ve iki mehârdi ve cümle eşya ile mevcûd mükemmel bir çadırın gasb ve garet ve on sekiz direm evlerin ateş yakub zûlm ve fesât eylediklerin ve bu bâbda ellerinde Şeyhü'l-islâm'dan fetvâ-yı şerîf verildiğini bildirub mezbûrlar konar göçerler evlu olmağla taht-ı kazânıza tâbi' mahâllerden geldiklerinden husus-i mezbûru şer'a ile görölüb icrâ-ı hakk olmak bâbında fermân-ı âlî-şân-ım sâdır olmuştur ve buyurdum ki, kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân Dilaver zîde mecdühû hükmi-i şerîfimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celil-ül-kadirim üzere amel edüb dahi bu fesât eden şakilerin taht-ı kazânıza tâbi' mahâllerde geldiklerinde husus-i mezbûr merkûma mübâşir ile hakk ve adl üzere şerle görölüb(s.131) meclis-i şerîf-i izzet-ül şîârları savbına mezîd-i iğrâz ve ikrâm ve tevkir ve ihtirâm ile cevâhir-i edâsı ihlâs-ı encâm takaddüminden sonra inhâ muhlis budur ki, sene selâse ve sittîn ve elf Şevvalin evâsıtında Kayseri'ye kazâsının umur-i kismet-i askeriyyesi tefvîz olunmuştur kazâyı mezbûrda vâki' olan mevtâ-i askeriyye muhâlefâtın tahrîr-i beyne'l-verese taksîminden sonra bu tarafa âfd olan rüsûm-i mu'tâdeyi rüsûm-i ahz ve ve irsâlden sâbi cemîlleri bî-diri buyrula bâd-hem-vârda vücûd bâkî.

Vurude fî 3 Zi'l-kâdeti'ş- şerîfe sene 1063.

El- mahlas (...) Şeyh Mehmed (...)ba-asker Anadolu (...)

Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahredden ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.

Hâlâ benâmı köşkde nâm diğeri Melik Eretna der-Kayseriye

Zırk olunan hân-gâh-ı sülehâdan olan Seyyid Şeyh Kasım Efendi zîded tekkevânın üzerinde iken hilâf-ı inhâ ile müderris olmak üzere nâm kimesne olub ba'dehû murâfaa olduklarından aslında hân-gâh olmak üzere binâ' olunub mûmâ-ileyhâ şeyh Kasım elinde olan ve vâkfiye-yi mâ'mul behâsı mûcebince geri hân-gâh olmak üzere fâziletli Şeyhü'l-islâm hazretlerinin işâretleri üzere verilmektedir.

8/Fî 18 li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Ba-nişân Mehmed Efendi.

Vurude fî 3 Zi'l-kâdeti'ş- şerîfe sene 1063.

Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahredden ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.

SAYFA 131 / BELGE 443 -1

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin. Mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; saâdetden dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Mehmed orduyu hümâyûnuma gelüb Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Akçain nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Ali bin elli dokuz senesinde Girid ceziresinde emr-i şerîfimle harçlıkçı ta'yin olunur me'mûr olduğu üzere Sancağında vâki' olan zuemâ ve erbâb-ı tımârın harçlıkçıların ve sâbilerin cebelulerin görmeyüb donanma-yı hümâyûnum ile gelürken İstenkeke* nâm mahâlde değin gelmişken cezire-i mezbûreye geçmeyüb firâr idüb tımâr-ı mahlûl oldukda cezire-i mezbûrede küffâr-ı dûzah karar muharebelerinde ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda vücûda gelüb yaralığı ve edilmek mukabele tımâr-ı mezbûre kendine bin altmış bir

Ramazanü'l-mübâreke evâhirinde tevcîh olunub sefer-i hümâyûnumda olan rûz-nâmçede firâri mezbûr Ali'nin kaydın bozdurub berât ittirüb tımâr-ı mezbûr berât-ı şerîfimle üzerinde (...) Sancağı askeriyle Suda kalesi muhâsarasında (...) ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda mevcûd olub tımâr-ı mezbûr Ali'nin âharın ber-veche alâkası ve müdâhele yoğiken tımâr-ı mezbûretinin ve zabt ve mahsûlün kabz ve kendüye ziyâde gadr ve hayf ve nizâ üzere iken mezkûr Ali cezire-i mezbûre seferine bin altmış iki senesinde dahi gelmemekle livâ-imezbûr Alaybeyisi olan kıdvetü'l emâsili ve'l-akrân husûlünde arz etmeğın tekrar gelmediğün kat'-ı mukarrer kılınub tımâr-ı mezbûrede mezkûr Ali'nin ber-vechle alâkası ve müdahâlesi yoğiken mezbûr Ali hâliya bin altmış üç Şa'bân'ın on yedinci gününde cezire-i mezbûreye gelüb ve tımâr-ı mezbûr için hakkımdır deyü dahl ve nizâdan hâli olmağın bildirüb tımâr-ı mezbûr hususu için asâkir-i nusret ma'serime serdâr-ı sipâhsâlârim olan düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem vezirim sedârım edâme'llâhu teâlâ iclâlehû huzûrunda murâfaa olub ihkak olmak bâbında inâyet ricâ etmeğın müşârün-ileyh vezirim ve sedârım edâme'llâhu teâlâ iclâlehû huzûrunda murâfaa oldukdan tımâr-ı mezbûrede mezkûr firâri Ali Beğ ber-vech-i alâkası olmayub ve ittiğü da'vâsı ba'de ve hakk her-veche cezire-i mezbûre seferinde uğur-i hümâyûnumda hizmetde olan mezkûr Seyyid Mehmed'in olduğunu mukarrer ve muhakkak olmağla tımâr-ı mezbûratında olan berâtı verilmek ve kendü tekrar verilen mukarrer ve mücebince murâfaadan mezkûr Seyyid Mehmed kat'â mukarrer ve zabt etdirilmesi emr idüb buyurdum ki; emr-i celilü'l-kadrîm üzere tımâr-ı mezbûru elinde olan berâtı ve sâir temessukatı mücebince mezbûr Ali'nin murâfaasından merkûm Seyyid Mehmed'e kemâkân ve mukarrer zabt ittirüb min ba'd olvechle cezire-i mezbûreden harçlıkçı ta'yin olunub mahâlî-i mezbûre değın gelmişken (...) ve firâr idüb hâliya murâfaadan cevabı verilen mezkûr Ali'yi ve âhardan bir ferdi tımâr-ı mezbûra aslâ dahl ve taaruz ettirmeyesiz ve dahl idüb tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî ne mikdar nesnesin almış ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur seferde murâfaadan hükm olunan mezbûr Seyyid Mehmed aliveresin şöyle ki, ba'de murâfaa mezbûr Ali tımâr-ı mezbûrda bir tarikle dahl ve temessük ibrâz idüb nizâ etmek isterse imdî bu ma'kule zeâmet ve tımâr hususunda bir defa murâfaadan cevabı verilen zeâmet ve tımâr da'vâsının tekrar istimâ'i memnudur, min ba'd cevabında temessüküne amel etmeyüb tımâr-ı mezbûru murâfaadan hükm olunan mezbûr Seyyid Mehmed mukarrer ve zabt ve mahsûlün ahz ve kabz idüb murâfaadan cevabı verilen Ali'yi ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve nizâ ettirmeyesin.

Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 3 Zi'l-kâde sene 1063.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahredden ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.

SAYFA 132 / BELGE 443 -1

Kıdvetü'l- ümerâü'l-kirâm, ümteti'l-fihâm, zü'l-kadrî ve'l-ihirâm, sâhibû'l-izzi ve'l-ihitişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Amasya ve Kayseri sancakları dâme izzihû mefâhirü'l- kudâti' ve'l hükkâm maâdinü'l-fedâyili ve'l-keîâm zirk olunan sancaklarda zeyle hâssları reâyâsı olan yerlerin kadîları zîde't-fezâiluhum tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; seyyidetü'l-muhaddarât ikletü'l-muhsenât zât-ül-âli'ül saâdât vâlidem sultân dâmet-i ismethânın*mutasarrıfı olduğu hâsslarından zeyle hâssları voyvodası olan zîde't kadrühû südde-i saâdetime arzu hâl edüb müşârün-ileyhin tahrîr-i cedid defterinde isimleri mestûr ve mukayyed olan reâyâsından bazıları firâr edüb varub zirk olunan sancaklarda ve Çâşnî-gîr köprüsünde ve dahi kasaba ve karyelerde sakin olmuşlardır deyû bildirub olmakla tahrîrden sonra firâr eden reâyâsı hergangı bulunursa kadîmi karyelerine iskân etdirilüb ve havas-ı mezbûrda voyvodalara vermedikleri hukûk-i rüsûmları ola gelen âdet ve kanûn üzere aliverilub kimesneyi taallül ve nizâ ettirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdi vech-i meşrûh üzere amel olmak emr edüb buyurdum ki, hükm-i şerîfim ile müşârün-ileyhânın voyvodası olan husus-i mezbûre mukayyed olub göresin fî'l-hakîka kazâyâ i'lâm olduğu gibi ise ol-takdîrde müşârün-ileyhânın tahrîr-i cedidden sonra firâr edüb hâssları reâyâsı kangı kazâyı ve karyede bulunurlar ise ma'rifet-i şer'îyle kaldırub kadîmi karyelerine iskân etdirub ve kadîmden voyvodalarına vergeldikleri hukûk-i rüsûmların olagelen âdet ve kanûn üzere ve defter mücebince aliverib kimesneye taallül ve nizâ etdirmeyesin havas-ı mezbûre mahsûlüne gard ve zarar olmağın ve bu bahâne ile âher defterlü reâyâsına müdâhil olunmağla hilâf-ı şer'â ve kanûn zülüm ve taaddîden bî-gâyet ihtirâz eylesin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehri Muharremü'l-harâm sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 8 Zi'l-kâdeti's- şerîfe sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 133 / BELGE 444

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm ber-vech-i arpalık Kayseriyye sancağı mutasarrıflarından olan dâme ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseri 'ye kadısı tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki, Kayseriye'de vâki' (...) şehr halâ Mustafa ibni Ahmed zîded minvâl olan (...) dârende-i fermân vâsıl olduğı takrîr-i merkûman südde-i saâdetime arzu hâl sunub (...) şeyh Ahmed'in evkâfi tevâsul-u nazarım olduğı meşrût iken (...)Cümle mahallesin (...) Seyyid Abdusselam nam kimesne (...) şart olamk üzere tekrar mukarrer edüb (...) berat-ı şerîfem verilmişken mezkûr Seyyid Abdusselam (...) dahl ve nizâmızda hala olmağla hala Vakf-ı şart olunduğı mestûr ve mukayyed olmağla (...) zâhir olub vech-i meşruh üzere olan (...) bana hükm olub Emr-i şerîfim ricâ eylediğinde buyurdum ki, hükm-ü şerîfim vardıkda husus-u mezbûr dergahda cümle (...) olan (...)nazar olub (...) arz olunduğı üzere (okunamadı)

SAYFA 133 / BELGE 445

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-iulûmi'l-enbiyâ'-ı ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu ve kıdvetü'l kudâti ve'l hükkâm mâdinü'l fazlı ve'l kelâm, Kayseriyye Sancağında vâki' olan kadîların fezâiluhûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki: Livâ-ı mezbûrede vâki' mutasarrıfı ve çavuşu ve dîvân-ı hümâyûn ve defterhâne kâtibleri ve şakirtleri ve zuamâ ve erbâb-ı tımârın bin altmış üç senesine mahsub olmak üzere bedelleri cem' ve tahsil olmak fermânım olmağın sipâhiyanda yirmi beşinci bölük yevmi otuz beş akçe ulufesi olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Ali Mahmud Gürcü mezkûrun der-uhde olsun eline defter-hâne âmire mühürlü sahîh-i icmâl sûreti vermeğın mücebince tahsil etdirmek emr verilub buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb livâ-ı mezbûrede vâki' mutasarrıf ve çavuş ve dîvân-ı hümâyûn ve defter-i hakani, defterhâne kâtibleri ve şakirtleri mezbûr varıb tımârın tarih-i mezkûr mahdûd olmak üzere herbirin akçe yazarlarından yedişer yüz akçe miri miran ve yüzer akçe dahi

mübâşirin hücceti maîşetiçün defter-i hâkânî âmiremde verilen mühürlü sahîh-i icmâl sûreti mücebince cem' ve tahsil etdiresiz ve zirk olunan zuamâ erbâb-ı tımârın mevcûd bulunanların kendilerinde mevcûd olmayanların subaşlarında mevcûd değilse mahsûle mahsub olmak üzere reâyâsında taleb ve tahsil dahili hazîne etdirub kimesneye taallül ve nizâ ve dahl ve muhâllefâtından etdirmeyesin avn ve te'hîrden ihmâl müsâheleden ve hilâf-ı şer' ve kanûn-i taaddî ve tecâvüzden ve be gayet hazer idüb vech-i meşrûh üzere olan emrin yerine getiresin, Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 14 Zi'l-kâde sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 133 / BELGE 446

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihiram, sâhibû'l-izzî ve'l-ihtîşâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve'l-akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-iulûmi'l-enbiyâ'-ı ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-Meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Avârız-ı hümayûnumda Elbistan ve Zamantu hass mukatası zâbiti olan vilâyet-i Karaman valisi kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hâlil cedid-i zîde't kadrühû südde-i saâdetime arzu hâl edüb hâlâs-ı mezbûre karyelerinde ve tevâbi-i karyelerinden defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed râiyet ve râiyet oğulları kanûn ve defter mücebince evlerinden resmi bennâk ve mahsuratlarında resmi mücerredlerin taleb eyledikden vermek taallül ve inâd eylediklerin bildirub bu bâbda hükm-i şerîfim ricâ etmeğın buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardıkda husus-i mezbûru mukayyed ve südde-i saâdetimede ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûretin defter-i cedid-i hâkânîyede taleb olub göresin mezbûr hilâf-ı hümayûn karyelerin defter-i cedid hâkânîde mukayyed raiyet ve raiyet oğullarından ise evlerinden resmi bennâk varmuş kâr-ı kesbe karar olan mücerredlerinde defter-i mücebince resm-i bennâk resm-i mücerredlerin hükm edüb alıveresin ve arz eylediği hâlâs-ı mezbûre karyelerin toprağında olan yerlerde resm-i çifti defterde hasıl yazılıub Gesi kadîmi reâyâların askerinin tâifesinin ve reâyâ (...) reâyâdan bazı kimesneler mutasarrıf olub bu vech-i kanûn üzere çift resmi taleb edüb vermek taallül ve gard eyledikleri bildirub anı dahi göresin defteri resm-i çifti hasıl yazmış ise çift resmi yerde alınır hass-ı

mezbûr toprağın kadîm-i reâyâlarının ziraat ede her kim ise ona göre evlerinden resmi çift defterde kaç akçe kıymet olmuş ise kanûn-i defteri mûcebince çift hakkı evlerinde tamâmı çift resmi benim çiftimi evlerinden benim çift resmi alıveresin benim çift akd evlerinden dahi her biri ziraat olunur (...) bile hasıl olur (...) yerde iki dönüm bir akçe ve evâsıt akçe olan yerden üç dönüm bir akçe ve dönüm resimleri hükm edüb mutasavver alıverub taalül ve inad etdirmeyesin hâzırın şer'a mutâharrir ve mugâyir-i kanûn ve emr-i defteri kimesneyi iş etdirmeyin kasabada merhale olmayan dahl etdirmeyub eslimeyeni yazıb arz edüb husus mezbûr için berâtı teşkil olunub emr-i arz ırsâline muhtaç eyleyesin, Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi evâhir-i min şehri Cem'âzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Kayd fi 15 Zi'1-kâdeti's- şerîfe sene 1063.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 133 - 134 / BELGE 447

Nişân-ı şerîf-i âlîşân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı kiti-sitân-ı hâkânî hükmü oldur ki;(...) Açık kaşlı, gök ela gözlü, yüzünde kılıç alâmeti olan râfî tevkî-i refî-i âlîşân-ı hâkânî seferlerde saâdetime gelub Kayseri Sancağında Koramaz nâhiyesinin Talas ve Kise nâm karyeler ve gayriden mutasarrıf olduğu sekiz bin yüz akçe tımârın altı bin altı yüz akçe tımâra bundan akdem mutasarrıf olan Seyyid İbrahim'e hibe olub bin elli dokuz senesinin cebelusü gelub altmış bir senesinde kendi zukurundan vech-i cebelu vâki' olan Girit ceziresine varmayub tımârı mahlûl oldukda İsbile nâm karye ve gayriden olan (...) bin altıyüz akçe hasıl kendiye tevcîh olunur sefer-i hümâyûnumda olan otuz akçelik kaydını bozdurub terk ve berât ettirub rûz-nâmçede berât-ı şerîfimle olub ve leyh-ü-nehâr Sancağı askeriyle vâki' olan hidemât-ı hümâyûnum mezbûr ol-vechle Kayseri'de ve bir mâ-cümle mevcûd (s.134) tımârını dahl olunmak icâb eder hali yoğiken mezbûr Seyyid İbrahim dahl ve nizadan hali olmamağla elinde olan berât-i sahîh kendiye iş ve mukarrer olunmak bâbında amel rica etmeğın icra mukarrer olmak emrim olub hisse-i mezbûr berâtı mûcebince merkûm Sefer ibkâ' ve mukarrer kemâkân zabt ve tasarruf etdirub mezbûr vech-ı meşrûh üzere ve amel edüb Seyyid İbrahim ve taraf-ı âharden bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve dahl olunub berâtı mûcebince Girit tahvil tarihinde düşen mahsûllerinden almışlar ise ba'de's-sübut hükm edüb geri bi-kusur alıveresin viresin ve sene selâse ve sittîn ve elf Şevvâl'inin evâsıtında hükm-i şerîfim verildikten tezkiresi ihraç olunmak fermânım olmağın zirk olunan sekiz bin yüz akçe tımâr der

karar-ı sabık tımârın olduğu sancakda sakın olub alay beğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla mezkûr sefere ibkâ' mukarrer kılınub südde-i saâdetime verdumki zirk olunur ve meşrûh-i âyât ve beyân kılınır.(Talas tâbi' Koramaz 2500, Kise'ye tâbi Koramaz divanı 7745/ (...) tâbi'dıvan 800 / (...) 3200/ (...) tâbi' divan 7500/ Koramaz tâbi'Sultanhanı divanı 600/(...) 1000/4500/1500/ Namlu tâbi' Kise Üsküb tâbi'800/7300/2000/4500/(...) 800/Kara Hisar tâbi'(...) ve tahrir 705/Sökin tâbi' Köstereden 2000 / 1000 / 5000 / seki 7600 / 4600 / 2600 / 8100 / 8500 .)Buyurdum ki; ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf olub şöyle ki, vezaif-i hidemât-ı mebrûre ve mezbûr mer'î kılub asâkir-i mansuredir ber-mûceb-i defter-i hâkânî bi-kusur mer'î ve müedda kılub ol bâbda efrâd-ı efrâddan bir ferd mâni' ve dâfi' olmaya dahl ve taarruz eylemeye, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimât kılalım.

Vurude fi 19 Zi'l-kâde sene 1063.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 134 / BELGE 448

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-Meliki'l-muîn livâ-i mezbûr Kayseriyye Sekbanların kadîları zîde't-fezâlihîm ve kıdvetü'l-kudâtı ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil ve'l-keâm ve kadîları zîde fezâiluhûm tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olucak mâlûm ola ki; Sekbanları kadîmde olan Aladağ suyu demekle ma'rûf nehr-i dere ve mücedîden kendi malıyla cisreyn olmayan Kırkor nâm zımmî dîvân-ı hümayûnma arzu-hâl sunub yedlerinde nehir ve mücedîden Hisar ve Salur nâm karyede vakî mürûr-u ityâna havâle olan hâkânî kendü verilmeğın emr-i şerîfim mutâbık götürüp ve oğlum ve karındaşlarının her birisi alâ-eshâb-ı mukayyedin avâriz voyvodası vesâir kefâleti arzı ve şâkkanın külliyesinden muâf ve müsellemler olub ve ? sancağının ve mahsûl kayd-u mübâşirler varub ve sâirleri ehl-i arz tâifesinin dahl ve taarruz eyleyub ve husûs-u mezbûr müteallik olan da'vâlarının âsitâne-i saâdete havâle olunmak üzere emr-i şerîf meşrûh hatt-ı hümayûnda saâdet-i mukarrerde mâ-hüccetle sarfından berât verilub hizmetimiz taraf-ı âhardan dahl olmak icâb eyler iken hâla bazı ehl-i arz tâifesi hatt-ı hümayûnu saâdet-i mukarrerde berât-ı şerîf muhâlif mer'î hâl edüb (...) vermek eylemediğın hâla (...) ba'del ol-vechle dahl ve taarruz (...) emr-i îbrâz edüb (...) hâl îbrâzı mâni' ve dâfi' ve edüb (...) olmayanların emirlerin herkese olunub nehr-i suyun âsitâne-i saâdete havale olmak bâbindan emrimin herkese

ricâların ve ? bedellerinin âharda icâb hilâf hatt-ı hümâyûnum ve kanûn-u kadîm min ba'd dahl ve taarruz eylemeye taallül ve inâd oldurasız ol-ma'kulelerin emirlerin herkese (...) âsitâne-i nehrimin irsâl olsun fermânım olmuşdur, buyurdum ki; hükmü şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edib vechi meşrûh olub hattı hümâyûnum sadık mutasarrıf ve mücebince mezbûrların ellerine verilmek (...) tâbilerin muhalif mezbûrların sebklerinin mürâhasların (...) südde-i âhardan bir ferdi da'vâ-ı şerîfim ve kanûn-u kavânimle rencide etdirmeyub mâni' ve dâfi' eylesesiz ve husûs-u mezbûr müteallik olalar nizâ ve da'vâlarının âsitâne-i saâdetime havale olub husûs-u mezbûr için bir daha emrim varmalu eylemeyesin şöyle ki (...) ve taallül eder (...) ol-ma'kuleleri ellerinde olan emirlerin herkes edüb ve mühür basub âsitâne-i saâdetime irsâl eylesesiz ki kemâkânlerin cevabların verile, şöyle bilesin ve ba'de'l-nazar bu hükm-i hümâyûnumu bunun elinde ibkâ idüb alamet-i şerîfe îtimâd kılasız. Tahîren fi gurre şehr-i Şa'bân'ül-muazzam sene selâse ve sittîn ve elf.

Kadîm 21 Zi'l-kâde sene 1063.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 134 - 135 / BELGE 449

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keâm Kayseriyye Sancağında vâki' olan kadîlar zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; sefer-i hümâyûna me'mûr olan hisar* seferine mâşerim zâd ü zevâdların birisi ve donanma-yı hümâyûnum mührünce memâlik-i mahrûsunda vakî avârizhânelerinin bin altmış dört senesine mahsub olmak üzere her bir hânelerinden üç yüz akçe bedel nüzûllerin tahsil-i iktizâ etmeyin livâ-ı mezbûrda vakî dört yüz doksan beş buçuk ve nîm ve rub' avârizhânesin tarihi mezbûr mahsus olmak üzere her bir hânelerinde üç yüz akçe bedel-i nüzûllerin tamâmı hulûl eylediğîn(s.135) geçen sene cem'îne mübâşiret olduğun günde mübâşiret ve tahsil etdirmek için der-uhde olunub elinde mühürlü ve nişâlu mevkufât defteri sûreti verilmeğîn mücebince vech-i meşrûh üzere tahsil etdirilmek emr edüb buyurdum ki, hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezkur vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edib dahi livâ-i mezbûrda vakî ol-mikdar avârizhânenin tarihi mezbûr mahsub olmak üzere her bir hânelerinde üç yüz akçe bedel-i nüzûllerin irsâl olunan mühürlü ve nişânlı

mevkufât defteri sûret mücebince geçen sene mübâşiret olunduğu günde tahsiline mübâşiret ve cem' ve tahsil ve dahil-i hazîne ettirub kimesneye taallül ve nizâ etdirmeyesin ve bundan mâ-adâ mübâşirin cihet-i maîşetiçün her bir hânesinden yirmi beşer akçe dahi aldırub bundan ziyâde kâtibi ve sarrâfiyye ve harâmiye ve mahkeme harcı ve sâir bahâne ile bir akçe ve habbe aldırubmayasın sekiz gurusu bunduğu yerde gurusu aldırub gurusu bulundurduğu yerde risâl-i gurusu maîşeti halisü'l-ayâr seksen akçe alub gurusu başına yetmişer akçe aldırub zuyuf kızıl ve kırpık akçe aldırubmayasız ve elbetde gurusu alınır deyu reâyâyı taciz ettirmeyesin ve hânelerinin kesr-i var ise ayân-ı vilâyeti ve reâyâ muvâcehesinde hakk ve adl üzere hesab edüb defterin götürmeyesin ba'de'l-nüzûl hâla emvâl-ı mukarrerden olmağla tefâvüt ve kesr-i mizâtı vesâir bahane ile ziyâde akçelerin almayalar ve aldırubmayasız kesr-i defteriden ve nakz-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde akçe alınmağla reâyâyı hilâf-ı şer' ve kanûn-i taaddî ve tecâvüzden bî-gâyet ictinâb ve ihtirâz edib vech-i meşrûh üzere olan emrin yerine getiresin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fî'l-yevmi'l-erba' şehr-i Ramazanü'l-mübârek li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 26 Zi'l-kâde sene 1063.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 135 / BELGE 450

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühü tevkî-i refî-i hümayûn vasıl olacak ma'lum ola ki, Horsana nâm zimmî hala der-saâdetime arz hâl edib kazâ'yı mezbûra tâbi' Germir vesâir karyeler keferesinin kethüdâları hizmetinde olmağla cizye ve avârız vesair tekâliflerin alub taraf-ı âharda dahl olunmak icâb eyler iken hâla bazı kimesneler ber vech müdahâle edüb rencide ve remide ederler elimde olan hüccet-i şer'îyye muhâlif kimesneyi dahl ve taarruz etdirmemek bâbında emri şerîf verilmek ricâ ederim deyu bildirmeğın imdi hüccet-i şer'îyye mücebince amel olunmak emr edüb buyurdum ki, hükm-i şerîfim vardıkda husus-i mezbûre mugayir ve elinde olan hüccet-i şer'îyye nazar edüb göresiz fî'l-vâki' kazâyı i'lâm olduğunu gibi ise ol bâbda muktezâ-i emri şer'î kavim ve hüccet-i şer'îyye mücebince amel olub dahi mezkûrun eline verilen hüccet-i şer'îyye muhâlif kethüdâlığına taraf-ı âhardan kimesneyi dahl ve tasarruf etdirmeyesin husus-i mezbûr için tekrar şikâyet olunmalu

eyleyesiz ve ba'de'n-nazâr bu hükm-i hümâyûnüm mezkûrun elinde ibkâ edub, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn min şehr-i Rebû'l-evvel li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 2 Cemâzi-yel-evvel sene 1063.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 135 / BELGE 451

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keâm vilâyet-i Karaman ve Aydın Saruhan, Burusa ve Bolu sancakların vakî olan kadîlar zîde fezailühüm tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum olaki; Burusa Sancağının tulması fermânım olan Kürekçi ücretleri için ol emr-i şerîfim ile havâle olunan akçelerin mübâşir ta'yîn olunan Mustafa zîde kadrühüm varub mahâlleden tahsil etdirub küreğin senki kadîlarısız muhavvef* olan yerlerde hazîneye zarar ve gazez etirmemek üzere hıfz ve hırâset etdiresin fermânım olmuşdur buyurdum ki, hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûrun bu bâbda sadır olan emrim üzere amel edib dahi göresiz ki kadîlarısız mübâşir mezbûr varub kürekçi ücretleri için taaddî olan akçelerin emr-i şerîfim mücebince tahsil edüb mahâlin küretdeğin* muhavvef olan yerlerde iktizâ eylerken hazîneme zarar ve gazez edîştirmeğin üzere küreğini olan hıfz ve hırâset etdirmeyesin livâ-ı mezbûrâta ile hilâf-ı şer'a ve kanûn tâbi' ve mukayyede tahsil iktizâ eyleyesin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-işrîn şehr-i Ramazanü'l-mübârek li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 2 Cemâzi-yel-evvel sene 1063.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 136 / BELGE 452

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, mevlânâ Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû Dârende-i hazîne-i Karaman tevkî-i vâsıl olucak mâlûm ola ki; şeyh(bozuk) tâbi' olunan der-mahsen ham güherçile kâlâ hâlis olmak için kîfâyet mikdarın odun kazâyı reâyâsından tahsil olunmak ihtizâ olmağın kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân bin yüz kırk batman alınmışdur vusûl buldukda taht-ı kazâ Gergeruz* reâyâsından hâlâ kadîm olageldiği üzere kâlâ için odun mikdarı emr vede talep ve tahsil etdirub güherçile eminine teslim etdirub arz ve te'hîr etdirmek müceb-i tezkere ile amel

eyleyesiz. Tahrîren fî 25 şehri 2 Cemâzi-yel-evvel sene 1063.

Be-makâm-ı el-mahrûse.

SAYFA 136 / BELGE 453

Îzzetlü ve faziletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîfleri emirlerinin savbına da'vâ ve nizâdan sonra hâlâ medîne-i Kayseriyyede şehri subaşılığın işbu bin altmış senesinin Ağalar nezdinde kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Ramazan Ağa mezkûrun subaşı olmuştur me'mûrlar zirk üzerlerine nazar-ı şerîflerinde refî-i buyrulub hizmetlerinde istinhâ emr-birle sene 1060.

Mühibbi mahlas (...) Kaim Mâkam(...)(...) Kayseri.

SAYFA 136 / BELGE 454

Îzzetlü, fazîletlü, efendim hazretlerinin meclis-i şer'î şerîfe şiâr ve mahfil-i münifi muâdelet ve sâirlerin savbına tahiyat-ı safiyât ve teslimât vafiyât-i ithâf-i vâhidi kılındıktan sonra inhâ-i muhlisâne i'lâm olunan budur ki; hâlâ taht-ı kazâyı adâlet şiârımızda olan mahrûsey-i Kayseriye ve Zamantu'nın Yeniçeri serdârım olan ref olunub yerine üslûb-i sâbık üzere Yetmişinci cemâatinde Ahmed nâm yoldaş serdâr nasb ve ta'yin olmağın işbu mektûb-i meveddet-i meşhûn tahrîr olunub irsâl-ı huzûrların kılındı lede'l-vusûl me'mûrların mezbûrun serdârlık umurunda istihdâm idub âhar dahl etdirmeyesiz ve ol cânibde yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeci mezbûrun üzerlerine serdâr bilüb sözünden taşra ve re'sinden hariç ve vaz' etmeyüb muti' ve münkâl olalar ve tevâif-i mezbûreden fevt olanların mirîye aid metrûkâtların merkûm ettirüb ma'rifet-i şer'î suk-i sultânide furûhât kılıb hâsıl olan nukûdu mûmzâ mahtûm mefrûdat defteri ile bu cânibe irsâl eyleyesin hilâf-ı şer'i şerîf ve mugâyir-i kânûn-i münife ve bir ferdi rencide etdirilimeyesin bâbında sa'y-ı cemillerin ve bi-dirig buyrula bâkî hemîşe âlem fazilet der-seccâde-i şerîf-i müstedâm ve müstâhkem- b'ad bi'l-ibâd. Tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn şehri Zi'l-kâdeti's- şerîfe sene selâse ve sittîn ve elf.

Mahlas-ı mahal Mustafa Ağa dergah-ı.*

SAYFA 136 - 137 / BELGE 455

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkî ecma'în, vâris-iulûmi'l-enbiyâ'-ı ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhû ve kıdvetü'l kudâti

ve'l hükkâm mâdinü'l fazlı ve'l kelâm, Mevlânâ Zamantu kadısı zîde fezâiluhûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; taht-ı kazânızda Yeniçeri serdârım ref' olub yerine üslûb-i sâbık üzere Yetmişinci cemâatinde kîdvetü'l emâsili ve'l akrân Ahmed nâm Yeniçeri zîde kadrühü serdâr nasb ve ta'yin olub mezbûru (...) kadîm üzere serdârlık hizmetinde istihdâm edüb taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz etdirmeyesin ve ol cânibde yeniçeri ve acemi oğlanı ve topcu ve cebeci zümresinden olan ve bi'l-cümle bi'l-mukâvelesinde (...) üzerlerine serdar bilüb sözünden taşra ve re'sinden hariç ve vaz' etmeyüb muti' ve münkâl ve şer'-î şerîfe itaâd ve inkiyâd olub ve tevâif-i mezbûreden fevt olub mirîye aid olan metrûkâtı tahsil ve mahtûm mefrûdat defteri ile (s.137) âsitâne-i saâdetime irsâl edüb vekil-i hilâf-ı şer'î şerîf bir ferde zülm ve taaddî etdirilmeye düstûr-i mükerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü'l-âlem vezâretle yeniçerilerim ağası olan Mustafa Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tarafıdan mühürlü mektûbun verilmeğin mücebince amel olmak emrim olmuştur buyurdum ki; vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrim ve Ağa-yı müşârün-ileyh tarafından verildikde mektûb mücebince amel edüb min ba'd hilâfete rızâ' ve cevâz' göstermesinler, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fi evâsıt şehr-i Zi'l-kâdeti's- şerîfe sene erba' sittîn ve elf.

Vurude fî 9 Cemâzi-yel-evvel sene 63.

SAYFA 137 / BELGE 456

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükmi oldur ki; Vilâyet-i Kayseriyye keferesinin bin altmış üç senesine mahsub olmak üzere cizyelerin cem' ve tahsil olmak lâzım ve mühim olmağın der-uhde olunub yerine mühürlü ve nişânlu defteri sûreti verilmeğin mücebince ola geldiği üzere cem' ve tahsil ettirmek fermânım olmuştur, buyurdum ki; hükmü ile mezbûr kudûm-i zîde kadrühü vardıkda sen ki kadîlarısız vilâyet-i mezbûr keferesinin üzerlerine edâ -yı lâzım gelen cizyelerin irâl olmak mühürlü ve nişânlu cizye defteri sûreti mücebince iki bin dokuz yüz kırk iki hânesinde her bir hânelerinde tarih-i merkûma mahsub olmak üzere ikişer yüz yetmişer akçe ve Hacı Ahmed evkâf-ı keferesinin seksen hânesinde iki yüz otuz beşer akçe hesabı üzere cizyelerin mezbur kavlime cem' ve tahsil etdirub hilâf-i emri defter kimesneyi inâd ve muhâllefet etdirmeyesiz ve bundan mâ-adâ mübâşir-i merkumun cihet-i maîşetleri için her bir hânedeki kırk akçe aldırub bundan ziyâde kâtibiye ve sarrâfiyye ve harâmiye ve mahkeme harcına bahâne bir akçe ve habbe

aldırmayasız ve cânib-i cemâatin mirî için alınan altunu yüz on sekiz ve kâmil-i guruş yetmiş sekiz esedi guruş altmış sekiz ve zolata guruş otuz sekiz ve ve bir sîm hançer her bir dânesinin on dörder akçe aldırub ziyâde ve noksân almaya ve aldırmayasız ve akçe alındıkda halisü'l-ayâr akçe aldırub zinhâr zuyuf ve kızıl ve kırpık akçe aldırmayasız ama hîn-ı tahsilde tamâm-ı hakk üzere olub kesr-i defterden ve nakz-ı hânemden fermân-ı şerîfimde ziyâde akçe alınmağla hilaf-ı şer'a ve kanûn-i taaddi ve tecavüzden ziyâde ihtirâz eylesiz ve mezbûr kudûm bin altmış iki Zi'l-kâdesinin on altıncı gününden ber-vechi maşiyet-i tekâveti ile altmış iki akçemi teslim ve cizyemi almışdır, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hamîs ve'l-işrîn şehr-i Zi'l-kâdeti's- şerîfe sene erba' ve sittîn ve elf.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 137 / BELGE 457

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-iulûmi'l-enbiyâ'-ı ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriye kadısı zîde't-fezâiluhu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; Vilâyet-i Kayseri keferesinin bin altmış üç senesine mahsub olmak üzere cizyelerin cem'ine me'mûr olan zîde kadrihû südde-i saâdetime arzuhâl edüb vilâyet-i Kayseri keferesinin cizyelerinin tahsiline zaman-ı hulûl eylemekle sene-i sâbıkda cem' oluna gelir ki üzere elinde olan emr ve defter-i noksân gelmemek üzere cem' ve tahsil ettirilub kimesneyi taallül ve nizâ etdirilmek bâbında emr-i şerîfi verilmek üzere ricâ eylediği ecilden imdi emr-i defter-i noksân gelmemek üzere cem' ve tahsil etdirmek üzere emrim vermek (silik) olmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi vilâyet-i mezbûr keferesinin tarih-i mezbûrda uhdelerine edası lâzım gelen cizyelerin sene-i sâbıkada cem' olunageldiği üzere emr-i defteri noksânda gelmemek üzere cem' ve tahsil etdirub henüz zamanı değildir hilâf-ı emr-i defter kimesneyi teallül ve nizâ etdirmeyesiz cânib-i mirîye gard ve zarar olundukda hilâf-ı şer'â ve kanûn-i zulm ve taaddîden bigayet ihtirâz üzere olası, şöyle bilesin; alâmet-i şerîfe îtimât kılarsız. Tahrîren yevmi'l-hamîs şehr-i Rebî-ul-evvel li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 14 Cemâzi-yel-evvel sene 63.

El-mahlas Mustafa anhu.

SAYFA 138 / BELGE 458

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkâni's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid ceziresinde asâkir-i İslama serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ edâma'llâhu teâlâ iclâlehu tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü'l-âlem vezîr-i a'zamımdan vezîrim (...) edâma'llâhu teâlâ iclâlehu südde-i saâdetime defter gönderüb Kayseriyye Sancağında Köstere nâhiyesinde Gömür nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Derviş için defterli adamlarından olmağla işbu sene-i mübârekede me'mûr olduğu Girid seferinde ve Yoklu*da ve sâir hidemât-ı hümâyûnum sancağı askeri ile mevcûd bulunmadı tımârına âherdan bir vechle olunmak inâyet ricâ etmeğın bir vechle olunmamak için emrim olmuşdur, buyurdum ki; mezkûr-ı müşârün-ileyh defterli adamlarından olmağla işbu sene-i mübârekede me'mûr olduğu Girid seferinde Yoklu* ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda sancağı askeri ile mevcûd bulunmadı deyü tımârına âharın dahl ve taarruz ettirmeyesın defteri dahi ol-vechle karyede* şart etdiresın ki ol tımârın âhara vermeğın ihtimâm olmaya şöyle bilesın, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fî evâhir şehri Ramazanü'l-mübârek sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 17 Zi'l-hiceti's-şerîfe sene 1063.

El-mahlas Mustafa el-mahruse.

SAYFA 136 / BELGE 459

Sebeb-i tahrîr-i hurûf odur ki, merhûm ve mağfûrû'l Efendimiz vezîr-i a'zamımız sâbık Bayram Pâşâ nûrullah merkunun medîne-i Kayseri'de binâ' eylediği Mevlevî-hâne akarlarından Kapan Hanı demekle ma'rûf hân-ı kadîmden yevmi yüz beş akçe ücretle verilmeyub yevmi yirmişer akçesi ücretle fermanla icrâ-ı havanlarına verilub mâ-adâsı fukarâsının taâmiyyelerine meşrût lakin hâlâ Mahmud Bâkî nâm kimesneler imtinâ ecri mislinde noxsânla alub zabt edüb fukarânın taâmiyyelerine noxsân-ı mutâliken ve mezbûr merhûmun cümle evkâfına berât-ı hümâyûnla müstâkil mütevellî oldurduğuma binâen mezkûrların Bâkî ve Mahmud nâm kimesneleri ref' olub hân-ı mezbûrun iş bu bin altmış üç senesi Şa'bân'ının on beşinci gününde sene-i mezbûre hâneme değın işbu bâis-i temessük el-Hâcî Mahmud Dede ve Mustafa Dede ber-vech iştirâkı ecri mislinden olan yevmi yüz beş akçeyi ecri mislinden verilmişdir yevmi yirmi akçesi

(...)icrâ-ı havanlarına verilub mâ-adâsı fukarâ mevlevî taâmiyyelerine mütevellî sağır olan Ramazan Dede Efendi ma'rifetiyle edâ ve teslim edüb vech-i meşrûh üzere hân-ı mezbûrun merkûma el-Hâc Mahmud ve Mustafa Dede iştirâken zabt edüb âharen dahl ve taarruz etdirmeyesin. Tahrîren fî Ramazan.

Vurude 18 Zi'l-hiceti' sene 63.

Harir-i mahlas Mehmed (...)(...) evkâfî merhum Bayram.

SAYFA 136 / BELGE 460

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlkî ecma'în, vâris-iulûmi'l-enbiyâ'-ı ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezâdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; müteveffâ vezîr-i a'zam vezirim Pâşânın Kayseri hâne binâ eylediği mevlevî hâne akarlarından Kapan Hanı demekle ma'rûf hân-ı mezbûrda yevmi yüz beşer akçe ücreti ile verilub yevmi yirmi beşer akçesi fermânın icrâ-ı havanlarına verilub mâ-adâsı fukarâ'larının taâmiyyelerine meşrût lâkin hâlâ Bâkî ve Mahmud nâm kimesneler binâen ecr-i mislinde noksânıyla alub zabt etdirub fukarâ'nın taâmiyyelerine noksânda terk edilmiştir (...) mezkûr cümle evkâfî berât-ı hümayûn ile müstâkil mütevellî olanda kidvetü'l zü'l kad-rü'l mecdûh (...) mezkûrda Bâkî ve Mahmud nâm hancıların ref' olub bin altmış üç Şa'bân'ının on beşinci gününde sene-i mezbûrede tamâmına değin el-Hâc Mehmed ve Mustafa Dede nâm kimesnelerin ber-vech iştirâk ecr-i misli olanda yevmi yüz beşer akçe ücret ile verub yevmi yirmi akçesi fermânın icrâ-ı havanlarına verilub mâ-adâsı Mevlavî-hâne fukarâ'sı taâmiyyelerine mütevellî sağır olan Ramazan Dede ma'rifetiyle edâ ve teslim olunub hâne-i mezbûr ber-vechi meşrûh üzere merkûmada el-Hâc Mustafa Dede iştirâkı zabt etmek üzere mütevellî mezkûr mühürlü ve mâ'mûl bit-temessük verdiği bildirub mücebince amel olunmak emr-i şerîfim ricâ etmeğın olub şart-ı vâkıf temessük mücebince amel olmak fermânım olmuştur, buyurdum ki; hükm-i şerîfimle mezbûr el-Hâc Mehmed Dede ve Mustafa Dede vardıklarında bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dahi hân-ı mezbûrun ber-vech-i iştirâk mezbûratın vech-i meşrûh üzere mütevellî mûmâ-ileyhin verduk mühürlü ve mâ'mûl bit temessük mücebince zabt etdirub ref' olunan Bâkî ve Mahmud Dede vâkf-ı temessük dahl ve taarruz etdirmeyesin cânibi ve men' ve gard olmakda ve hilâf-ı şart vâkfiyesin kimesnelerin iş bu etdirmeyesin kablel ihzâr edesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılâsın. Tahrîren

fî'l-yevmi'l-hamîs ve'l- işrîn şehri Ramazan li-sene selâse ve sittîn ve elf.

El-mahlas Mustafa el-mahruse.

SAYFA 139 / BELGE 461

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükmi oldur ki; ala gözlü, çatik kaşlı, orta boylu tevkî-i refî-i âli-şân-ı hâkânî Ahmed ordu-yu hümâyûnuna gelüb mukaddemâ yaralığı arz olundukda ibtîdâdann üç bin akçe tımâra emri-i şerîfim verilüb ve Kayseriyye Sancağında Bozhânı nefsi-i Kayseriyye de iki bin akçe tımâra mutasarrıf olsn Musa me'mûr olduğu Girid ceziresi seferine gelmeyüb tımârı mahlûl oldukda Kenan'a verilüb tezkiresi ile mutasarrıf iken elli dokuz senesinde cezire-i mezbûreden bilâ izin firâr idüb tımârı mahlûldur deyü mezbûrun tahvillerinden kendüye verildiğın inâyet ricâ etmeğın tımârı olduğu sancakda sakın olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunacak sene selâse ve sittîn ve elf Safer'inin evâhir tarihyli hükmi-i şerîfim verilmeğın zirk olunan iki bin akçe tımâr vech-i meşrûh üzere elli dokuz senesinde cezire-i mezbûrede bilâ izin firâr eden Musa tezkere ile mutasarrıf olub sefer-i mezbûre gelmeyen Kenan'da tahvilinden ibtîdâ müstehâk olduğu emri bedelinden noksânıyla ber-vech-i tekmiil üç bin akçelik üzere mezkûr Ahmed'e tevcîh olunub cezire-i mezbûrede serdâr-ı zafer şîârım olan müşir-i mufahham, düstûr-i mükerrerem, nizâmü'l-âlem vezirim Hüseyin Pâşâ edâme'llahû teâlâ iclâlehû tezkiresi mücebince lâyük ve evlâd sezâ-vâr görüb verdum ki; zirk olunur mahsul/ Bozhân der-nefs-i Kayseriyye, buyurdum ki; bade'l-yevm tahsildar olub mutasarrıf kılub şöyle ki, vezâif-i hidemât-ı 4500/2000, mebrûre-i mevkûre mesâi-i meşkûre asâkir-i mansûredir ber-müceb-i defter-i hâkânî ber-vech-i tekmiil 3000, bi-kusur mer'i ve müedda kılalar ol-bâbda hiç ahd mâni ve dâfi ve râfi mezâhim olsun, şöyle bileler alâmet-i şerîfe îtimâd kılâsın.

Vurude fî 18 Zî'l-hiceti' sene 63.

Be-yurd Kale.

Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahreddin ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.

SAYFA 139 / BELGE 462 - 1

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme

ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümayûn vasıl olacak ma'lum ola ki; Kayseriyye Sancağı Alaybeyisi olan dârende-i fermân-ı vâcibü'l-izân kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân hazreti zîde kadrühûm ordu-yu hümayûnuma gelüb Kayseriyye Sancağında Sahra nâhiyesinde Mahzemin nâm karye ve gayriden iki bin beş yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Abdi bundan akdem bin elli yedi senesinde me'mûr olduğu Girid ceziresi seferine gelmeyüb tımârı mahlûl oldukda Mehmed'e verilüb tezkire ettirüb sefer-i hümayûnumda olan rûz-nâmçede kaydın bozdurulub tezkire ile mutasarrıf iken mezbûr Abdi'nin asitâne-i saâdetimde olan kaydı açık bulmağla âhardan ile İbrahim nâm kimesne mezbûr Abdi'nin fevtinde âsitâne-i saâdetime tarafından alub berât ittirüb mezbûr İbrahim geldiğinden dahi Ali'ye verilüb tahvil hükmü ile nizâ etmeğle merkûm İbrahim üzerinde Mahmud'a mukarrer ve merkûm İbrahim kaydını bozdurub ve mezbûr Ali'nin fevtinden de dahi Seyyid Mustafa nâm kimesne alub merkûm Mahmud ile nizâ üzereler iken ikisinin dahi bin elli dokuz senesinde harçlıkçı gidüb bin altmış bir senesinde Çeşme nâm mahâlle geldükleri merkûman Seyyid Mustafa ve Mahmud ikisinin dahi firar edüb vâki' olan muhâfaza ve sâir hidemât-ı hümayûnumdan mevcûd bulunmayub Mîr-alây-ı mûmâ-ileyhâ me'mûr olduğu üzere cümle hizmetlerde mevcûd ve tımâr-ı mezbûr her vechle hakkı olduğun bildirüb elinde olan berâtı mücebince mezbûrların firarından ibkâ ve mukarrer olmak babında Es-Seyyid Ali'ye inayet etmeğın tımâr-ı mezbûr berât-ı şerîfimle üzerinde vâki' muhâfaza ve sâir hizmetlerin cümlesinde mevcûd ve tımâr-ı mezbûr her-vechle hakkı olmağla mezbûranın firârında dahi mukarrer olmak emrim olmuştur, buyurdum ki; fermânım olan emr-i celilü'l kadrım üzere tımâr-ı mezbûru Mîr-alây-ı mûmâ-ileyhâ elinde olan berâtı mücebince mezbûranın firârın dahi ibka ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf idüb ba'del ol-vechle nizâ üzereler iken mahâl-i mezbûrde firâr eden mezbûr Es-Seyyid Mustafa ve Mahmud ve taraf-ı âhardan bir ferdi her-veche dahl ve nizâ etdirmeyesin ve dahl idüb mûmâ-ileyhâ ve tımâr-ı uğur-i hümayûnum hizmetin iken tahvil ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükm idüb gerü ve bi-kusur aliveresin ve firâr-ı mezbûran kanâat etmeyüb (...) bir tarîkle tekrar tımâr-ı dahl ve nizâ etmeğın isterler ise aslâ ber-vechle ve dahl ve nizâ ittirmeyüb tımâr-ı mezbûru Mîr-alây-ı mûmâ-ileyhin (...) kemâkân zabt ve tasarruf vâki' olan mahsûlun ahz ve kabz idüb, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi'l evâil-i şehri-i Ramazanü'l-

mübârek sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude 19 Zi'l-hiceti' sene 63.

Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahreddin ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.

SAYFA 140 / BELGE 462 - 2

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki, nefsi Kayseri'de vâki' ceddimiz el-Hâc Ahmed Pâşâ'nın binâ' eylediği câmî-i şerîf evkâfında yine Kayseri kazâsında vâki' Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli nâm karyelerin bin altmış dört sene-yi martı ibtidâ'sından bir sene tamâmına değin zabt ve tasarrufu için (...) iş bu hâfiz-ı temessük hâlde ihâta hassatda Muhterem bey nâm kimesneye beş yüz esedî gurûş der-uhde olunub ve meblağ-ı mezkûr beş yüz esedî gurûş mezkûr Muhterem'in beyinde vâkf-ı için evlâdı yetim hâsebiyle tamâmıyla alub kabz eyleyub vâkf-ı aîd ve râci' evlâdı mahsûlatın küllî ve cüz'î mezkûr Muhterem beyin olageldiği üzere mutasarrıf olub kimesne müdâhil etmemek için bu hurûfla dahl etmemek kebt ve amel olunub yevmi vâz' olundu. Tahrîren fî evâil şehri Cemâzi-yel-âhir lisene selâse ve sittîn ve elf.

El- Mahlas Abdi Hacı (...)

SAYFA 140 / BELGE 463

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm ber-vech arpalık Kayseriyye Sancağına mutasarrıf olan dâme ikbâlühû ve kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fazlı ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluh fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; hassa-ı helvacılarda dârende-i fermânda dahil olduğu Muhterem zîde kadrühüm der-gâh-ı muallâma arzuhâl edüb Kayseri de müteveffâ Hacı Ahmed Pâşâ binâ' eylediği Câmî-i şerîf evkâfının evlâdiyeti ve meşrutiyet üzere mütevellisi olan Hacı Pâşâ zâde demekle marûf Abdi nâm mütevellî evkâf-ı mezbûre karyelerimizde kazâ'-yı mezbûra tâbi' Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli nâm vâkfın karyelerin bin altmış dört senesi martının ibtidâ'sında bir sene tamâmı değin vakî evlâdı a'sâr-ı şer'iyeye ve rüsûm-ı raiyyetlerin kanûnu ve defteri ahz ve kabz ve cem' ve tahsil buna sipariş edüb yerine imzalı ve mühürlü temessük verub âhardan dahl olmak icâb eylemez iken

harc-ı râhda nâm kimesne, ber-vech verilmesin ve dahl eylediğin bildirub ol-babda emri şerîfim ricâ etmeğin buyurdumki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda tamam-ı mukâyed olub hakk üzere tefevvüz* ve temessüküne nazar edüb göresin efkâf-ı mezbûr (...) mezkûr vâkf-ı türbeleri ki sene-i mezbûrda vakî olan a'şâr-ı şer'îye ve rüsûm-ı raiyyetlerin cem' ve tahsil mezbûr sipariş etmiş olmayub fî'l-vâki' buna sipariş edüb imzâlu ve mühürlü temessük vermiş iken mezbûr bi'l-vech ve bilâ temessük dahl etmedi ki vakî ise câiz değildir sene-i mezbûrde mezkûr vâkf-ı türbelerin a'şâr şer'îye ve rüsûm raiyyetlerin şer'i ve kanun-i defteri mütevellî temessük mücebince buna ahz ve kabz etdirub mezbûr bi-vech ve bilâ temessük dahl ve tasarruf etdirmeyub mâni' ve dâfi' eylesin şer'-i şerif ve kanûn-i defter ve mütevellî temessük ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesin kaziyeden müdâhil olmayanı dahl etdirmeyüb yazub âsitâne-i saâdetime arz etdirmeyesin bu husus için tekrar şikayet olunub emr-i şerîfim dahi varmalu eylemeyesin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fî evâil şehr-i Zi'l-kâdeti's- şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 19 Zi'l-hiceti' sene 63.

El-mahlas Mustafa el-mahruse.

Mücebince emrimdir.

SAYFA 140-141 / BELGE 464

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtiram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasil olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Mustafa ordu-yu hümâyûnüne gelub Kayseriyye Sancağının Koramaz nahiyesinin Sarımsaklı ve Mahzemin nâm karye ve gayriden on dört bin üç yüz akçe tımâra berât-ı şerîfimle mutasarrıf iken bin elli dokuz senesinde harçlıkçı gidub me'mûr olduğu Girid ceziresi seferine gelmedi deyu âharda bin sekiz yüz akçesin Siyavuş nâm kimesne alub berât etdirub nizâ üzereler iken kadîmi ocağı tımâr-ı mezbûr Siyavuş elinde olan berâtı hüsn-i rızâsıyla verub tımârı mezbûrun da'vâ ve nizânda (bozuk) eylediğin bildirub elinde olan berâtı mücebince tımârı mezbûrun cümleden kendüye ibkâ ve mukarrer olunmak babında mezbur ricâ etmeğin buyurdumki, göresin mezbûrlar vech-i meşrûh üzere nizâ üzereler iken merkûm Siyavuş Hasan hüsn-i ihtiyârîyle elinde olan berâtın verub tımâr-ı mezbûrun da'vâ ve nizâsında kasr-ı-yed eder deyû kayd-ı berâtı (s.141) ol-vechle işâret eyledikten sonra tımâr-ı mezkûrun cümlesin elinde olan

berâtı mücebince tımârı olduğı sancakda sakin olub alay beğinin bayrağı altında sefere eşmek şârtıyla kasr-ı-yedden merkûm işgâliyle ibkâ ve mukarrer ve tevcîh edüb terekesin veresin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimâd kılasız. Tahrîren fî evâil şehri Şevvalü'l-mükerrem sene sâlis ve sittîn ve elf. Fî'l hiccet-ül-nebeviyye, âliyet-ül-sahâbiyye.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

SAYFA 141 / BELGE 465

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli. Girid ceziresinde asâkir-i islâm serdârım olan vezirim Hüseyin Pâşâ Girid edâma'llâhu teâlâ iclâlehu ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde fazlühüm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; Dârende-i fermân-ı hümâyûn Seyyid Mustafa südde-i saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Sarımsaklı nâm karye ve gayriden on dört bin üç yüz tımâra berât-ı şerîfim şerîfimle mutasarrıf olub beş altı seneden berü Girid ceziresinde hizmet idüb bin elli dokuz senesinde emr-i şerîfimle harçlıkçı çıkub ve altmış senesinde bedelin virüb ve altmış bir senesinde cezire-i mezbûre seferine cezireye gider iken küffâr-ı duzah kararın muhârebesinden geçmek mümkün olmayub ve bin altmış iki senesinde fermân olan bedelin virüb kusuru yoğiken tarafından tımâr-ı mezbûrun on bir bin sekiz yüz akçesin Siyavuş ve iki bin iki yüz akçesin livâ-i mezbûre Alaybeyisi ve Hızır alub ve dahl etmekle gerü kendüye ibkâ' ve mukarrer olmak babında inâyet ricâ etmeğın hâlâ me'mûr olduğı Girid seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezkûrı mezbûre zabt ittirüb ve Girid'e mevcûd olur ise mezkûr Mustafa'ya tarafından mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki; tımâr-ı mezbûri mezkûrun elinde olan berât-ı mücebince mezkûr Seyyid Mustafa hâlâ me'mûr olduğı Girid seferine kalkub gider ise tımâr-ı mezbûru mezkûre zabt ittirüb ve Girid'de mevcûd olurlar ise ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf ittirüb minbad gerü tarafından alub dahl iden mezbûr Siyavuş ve Hızır ve taraf-ı âherdan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesiz ve dahl olunursa tahvil tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübut hükm

idüb gerü ve bi-kusur aliveresin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâhir-i şehri Cemâzi-yel-âhir sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 19 19 Zi'l-hiceti' sene 63.

El-mahlas Mustafa el-mahruse.

Tıbku asl'i-hassa dame mahkufâ'ül-meâb ketebe el-abdü'l-fakir Hüseyinbin Mehmed İlyas (...) Mahmud Pâşâ (...) sultân'ul-mahrûse ufiye anhu.

SAYFA 141 / BELGE 466

Fâziletli saâdetli sultânım hazretlerinin meclis-i âlî makamları mücebince tahiyât-ı sâfiyât ve teslimât-ı vâfiyât ithâfından sonra ma'rûz-i dâiyâlerin budur ki; adâlet-şiârlarında vakî ceddîm el-hac Ahmet Pâşâ merhûmun Câmî-i evkâfın karyelerinin Tomarza ve tevabi karyelerin iş bu bin altmış dört senesine vakî olalar mart evâili ibtîdâ'ında bir sene tamâmına değin vâkf-ı mezbûre âid râci' olan mahsûlatının ahz ve kabzı iş bu nâkil mektûbun muhâlefet helvaciyanda hassadan Muharrem bey kolları tarafımızdan vekil nasb edüb irsâl ar-ı huzûr kılmış yerlerin şerîf-i vusûl me'mûlu ve mersû (...) mer'î eline Muharrem bey tarih-i mezkûrun vâkfa âid ve râci' olan mahsûlatın ahz ve kabz etdirub ve Câmî-i şerîf ve imâret-i hidâmların ber-müceb-i şart-ı vâkf-ı vâzifelerini mahsûlu mezbûrdan def' buyurub âhardan kimesne müdâhil etdirilmemek bâbında ilticâ olmuşdur. (...)

El- Mahlas Abdi Hacı (...)

SAYFA 141-142 / BELGE 467

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm-Kayseri Sancağında mutasarrıf olan dâme ikbâlühû ve kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fazlı ve'l-yakîn, hüccetü'l-hakkı ale'l-hâlki ecma'în, vâris-i ulûmi'l-enbiyâ' ve'l-mürselîn, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muîn Mevlânâ Kayseriyye kadısı zîde't-fezâiluhu ve kıdvetü'l-erbâb'ül- ikbâlü izzü- eshâb'ül-celâl câmi' vücûd'ül-emvâl âmire-i hazirân bâ-hüsn'ül- a'mâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l el-bârî hazirân âmînin; Karaman cânib-i defterlerinin dâme ulûm tevki refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki; nefsi Kayseriye ahâlisinin hâla der-saâdetime adam ve arzuhâl gönderib Kayseriye kazâ'sının Güherçile kâr-hânesine kantarı dörder akçeye odun vermek üzere kazâ'yı mezbûr karyelerin üzerine dahl olunub buna değin şehirliye odun tekâlife ede gelmiş değil iken ve eyâleti

mezbûrda yedi yerde Güherçile kâr-hânesine olub her birine ta'yîn olunan odun tekâlîfe kura' ahâlisinin verub min ba'd şehürlü ve kasabalu vere gelmiş değil iken kura' ahâlilerin bir tarîkiyle emir alub (bozuk) muhâlif-i rencideden hâli (s.142) olmadıkların bildirub hazîneyi âmiremin mahfûz olan baş muhasebe defterlerine nazar olundukda Kayseride Güherçile kâr-hânesine kantar başına mîrîriden dörder akçe verub odun ve toprak çekmek üzere Kayseri ve Süleymanlu-i Kebir kura'sının ahâlisin üzre ta'yîn olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın buyurdum ki, hükm-i şerîfimle vardıkda husûs-i mezbûr mukayyed olun göresiz zirk olunan odun ve toprağı kura' ahâlisin çıkub şehirlü çeke gelmiş değil iken ola gelmiş muhâlefet bizim ile maân çeker deyû rencide remide eylediklerin vakî ise men' ve def' edüb hilâf-ı şer'-î mutahhara ve mugayir-i kanûn-ı emr-i hümâyûnumda ve defterlu ol-vechle dahl ve rencide etdirmeyub husûs-i mezbûr için tekrâr emrim (...) muhtâc-ı ihtiyâc eyleyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâdî şehir-i Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude min 2 Zi'l-hiceti' sene 1063.

Ba-nişân Mustafa Efendi il- defteri.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Muharrer hatt-ı şerîfimiz.

(Tıbbu aslihi'l metâ' sırrı-el-abdü'l-fakir ileyhi sübhanehû Mustafa ibkâ medîne-i Kostantiniye ufiye anhu.)

SAYFA 142 / BELGE 468

Düstûr-i mükerrrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Sivas vilâyeti mutasarrıfı olan vezirim pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehû ve emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Anadolu ve Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû, mefahirü'l-emirü'l-kirâm merâci' kebirü'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtram el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm zirk olan eyâletlerde vakî olan sancaklar dâme izzühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; Yeni-il Türkmâni Hâleb reâyâsı südde-i saâdetime arzu hâl edib Kayseriyde nüzûl ede

geldikleri beriye taraflarında iş bu bin altmış dört senesinde (...) helâl olmağla ol-cânib kışlamak mümkün olmamağla sene-i mezbûrde taht-ı eyâletinizde ve livânızda vakî mahâllemizde ancak bir kış kışlamak murâd edüb olub lâkin subaşılardan mezbûrların hilâf-i kanûnda rencide etmeyub resm-i bennâk ve kışlak tâleb olmamaların bâbda emr-i şerîfim ricâ eylediğın ecîlden hilâf-ı şer'a ve kanûnda rencide olunmaların emrim olmuşdur buyurdum ki; vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrîm üzere amel edüb dâhi zirk olunan ki Yeni-il ve Türkmâni Haleb için iş bu bin altmış dört senesinin beriye gidüb kışlamak mümkün olmamağla taht-ı eyâletinde tâbi' kışlakların yerlerde ve subaşılardan ve o tarafın resm-i bennâk ve resm-i kışlak tâlebiyle hilâf-ı şer'a ve kanûnda tâife-i mezbûrun kışlak ve mezbûre mugayir rencide ve remide etdirmeyüb men' ve def' eyleyub, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın.

Tahrîren fî evâil şehr-i Zi'l-hicce sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 22 Zi'l-hicce' sene 63.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

(Tıbbu aslihi'l-metâ, (...)-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahreddin ibkâ (...) ufiye anhu.)

SAYFA 142 / BELGE 469

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hüküm-ü oldur ki; kıdvetü'l-emâsili ve'l-ayân ebnâ-i sipâhiyândan Osman zîde kadrühüm der-i saâdetime arz u hâl edüb nefsi-i Kayseride vakî Kapan-hânlar mukataası bin altmış dört senesine mahsub olmak üzere kendüye verilmek babında inâyet-i ricâ eylemeğın hazine-i âmirem mahfûz olan baş muhasebe defterlerine nazar oldukda nefsi-i Kayseriye de vakî hân-ı mukataasının bir sene mâl-ı maktu'u altı bin akçeye ve nihân-ı maktu'u (...) olub bir altmış dört Muharremde henüz kimesneyi verilmediğım arz olunduktan mezkûrun der-uhde olub berâtı âli-şân-ım virmek fermânım olmağın iş bu dârende-i fermân-ı hümayûnde mezbûr Osman zîde kadrühüm hakkında mezid-i inâyet-i pâdişahanım zuhûra getürüb mukataa-ı mezkûreye bin altmış dört Muharremi guresinde biri sene tamâmına değın zabt etmek üzere berât-ı hümayûnüm viridum buyurdum ki; mezbûr Osman zîde kadrühüm varub zirk olunan mukataa-yı tarih-i mezkûrdan bir sene tamâmı değın kadîmde ola geldiğı üzere zabt ve tasarruf edüb ola gelmiş muhâlif kimesne mâni' ve mezâhim olmayub mezkûrda dâhi kimesneyi hilâf-ı

şer'î ve kanûn-u kadîr ve taaddî ve zulm eylemeye ve mezkûr bin altmış üç Ramazan gurrasinde dört bin altı yüz seksen akçe ve yine bir vaz' harc-ı mâh mezkûrun dördüncü gününden bin üç yüz yirmi bir akçeki bu cümle almağın(silik) mâl-ı maktu'u malı mukatayı ber-vech-i peşin teslim-i hazine eylemiştir, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın.

Fî 26 Zi'l-hiceti' sene 63.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 143 / BELGE 470

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; (...) ve Kayseriyye ve Tokat kadîların zîdet fezailühû ve kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fazlı ve'l-yakîn, Sivas ve Amasya ve Merzifon kadîların zîdet fezailühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki; hâliya Ermeni keferesinin altı cemâat başları der-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderüb zirk olan kadîlıklarda sakın Ermeni murahhasların ve Papas ve keşişlerin vesâir Ermeni keferesinin bin altmış dört senesiniçün âyînîn* üzere ve mektûbumuz mûcebince zimmetleri edâsı lâzım gelende satub Ankara bin seksen altun ve Kayseri bin seksen altun ve Tokat bin yüz yirmi altun ve Sivas bin yüz yirmi altun ve Amasya ma' yüz (...) altmış altun mîrîye kimesnelerin kadîmde olagelen âdet ve kanûn üzere mütevecci' olanlarda bi't-tamâm cem' ve tahsîl etdirilub min ba'd henüz (...) geldik deyi bırakıda taallül ve nizâ ve inâd ve muhâlefet etdirilmek için hâla tarafımızda tamâm-ı Ermeni vekili ta'yîn olub götürülmesi bâbında emr-i şerîfim ricâederüz deyu lider vekillerin ecîlden imden kanûn-ı kadîm ve evvelkilerdi ki amel olmak emr edüb buyurdum ki; hükmi-i şerîfimle vekil-i mezbûr vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere amel edüb dâhi taht-ı hükümetimiz sakın Ermeni murahhâsların ve Papas ve keşişlerin vesâir Ermeni keferesinin tarih-i mezbûr için zimmetlerisi edâsı lâzım gelen sene-i zikr olunan ol-mikdâr altun mîrî kimselerin mektûbların mûcebince ve kadîmde ola geldiği âdet ve kanûn üzere mütevecci olanlarda vekil-i mezbûr bi't-tamâm tâleb ve tahsîl ve ahz ve kabz etdirub mahrûsa-ı mîrîn kimesnelerin hilâf-ı âdet ve kanûn verilmek için henüz daha geldi deyi kimesneyi gadr ve muhâlefet ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz ve taallül ve nizâ etdirmeyub mektûbların mûcebince icâb eden senevi mîrî kimesnelerin malında kimesneler zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâkî kodurmaysız

ve vekil-i mezbûrun ve bâbında olan adamların verub mîrî rûsûm cem' ederken mîr-livâ ve voyvodaların ve subaşların ve sipâh ve yeniçeri ve zuamâ ve erbâb-ı tımâr vesâir kapu kullarında ve ehl-i örfden kimesneyi hilâf-ı şer-i şerîf rencide ve remide etdirmeyüb ve yine durduğu bâr-gîr ve katırların olanı vesâir kapum kullarına aldurmayub husûs-i mezbûr içinde tekrâr şikâyet olunmalu eyleyesin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimât kılasın ve ba'den-nazâr hükmü hümâyûnüm mezbûrun yedinde ibkâ edesiz. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmîs şehr-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 27 Zi'l-hicce'ti' sene 63.

Vech-i tezkire budurki Cırlavuk mukataası aklâmından tamga ve bağı pazar ve kahve (...) bin altmış dört Muharremü'l-harâm'ın ibtîdâsından sene tamâmına değin on beş bin akçeyi Mahmud Beşe'ye der-uhde olub yedimide iş bu temessük vaz' eyledileki ba'del yevm üslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olub zirk olunan on beş bin akçeyi müsellâh eylediğin yedimde yedim müsellâh temessükleri. Tahrîren fî târîhü'l mezbûr.

Vurude fî 27 Zi'l-hicce'ti' sene 63.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 143-144 / BELGE 471

İzzetlü ve fazîletlü efendim hazretleri'nin meclis-i şerîfleri savbına dürer-i da'vat-ül ibkâ ithâfindan* sonra hâliyâ taht-ı hükümet şîârımızda vâki' Kayseri'de tevâbi' nevâhîsinde sakin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerine zabt ve Kethüdâyeri ta'yin olunmak dâr-ı kadîm olmağın ebnâ-ı sipâhiyânda yüz otuz beşinci bölük yevmi otuz akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Yusuf Hasan yeniçeri zîdet kadrûhü ocağın kadîmi emekdarı olmağla kethüdâyeri ta'yîn olunub varaka mahâl birle irsâl olunub şart-u hâlvat me'mûrların mezbûrun hizmet-i merkûm istihdâm etdirub taraf-ı âharda mezbûrun dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşlarısınız mezbûr üzerlerine zâbit ve kethüdâyerleri bilub düşen da'vâ ve nizâların şer'le görölüb şer'-i şerîfe itâat ve merkûm inkiyâd üzere olub adem-i itâatlarda bî-gâyet ihtirâz üzere olasız ve sen ki kethüdâyerin zîde kadrûhûsun anda olan altı bölük yoldaşların Hasan zinde-gân üzere zabt ve rabt edüb düşen da'vâ ve nizâların şer'le görüb sana muhâlefet üzere olanların ismi ve resmi ve bölüğünü yazub bu-cânibe arz ve ilâm eyleyesin ve ol- tarafda bazı levendât tâifesine sipâhi nâmıyla mızrak ve bayrak getürub reâyâ ve ehl-i

sûki rencide ve remide ider vârise bu ehl olmaları dikkat ve ihtimâm edüb ele götürüb hakların lazım geleni icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyyelerin senki sâirlerine mûceb-i ibret ve sebeb-i nasihât olub reâyâ ve berâyâ âsûde-i hâl üzere olub devâm-ı ömr-i devletim padişâhi üzere müdâvetim olasın bâki hemişe (...) mestûr (...) müstedâm bâd. Tahrîren fî şehri Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 7 Muharremü'l-harâm li-sene selâse ve sittîn ve elf.

(...) Hasan dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Mehmed dergâh-ı âli.

(...) Osman dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Ahmed dergâh-ı âli.

(...) Mustafa dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Selaadin dergâh-ı âli.

(s.144) bila zirk budurki bin altmış dört senesinde âsitâne-i tarafından Kuşcu Ağası olduğu hasebiyle Kayseri kazâsına tâbi' Hasan (...) mâli (...) bu zikr olanda karyelerde sâir karyelerde sakın olan Kuşcuların imdi (...) sakın îzzetlü ve saâdetlü (...) hazretleri tâm-ı mîrîlerini alıb bu zirk olan reâyâların vermişdir siz ki kuşcu reâyâların zâbir edersiniz ve resm-i bennâkların ve âdet-i agnâmların müsellâh eylesesiz vaz' sözüm. (...)

SAYFA 144 / BELGE 472

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-ü oldur ki; ala gözlü, orta boylu, çatık kaşlı râfi-i tevkî-i refî's-şâni hâkânî Siyavuş ordu-yu hümâyûnuma gelub mukaddemâ yararlığa arz olundukda ibtîdâ'n on bin akçe tımâr-ı emr-i şerîfim verilub Kayseriyye Sancağında Kenar Irmak nahiyesinde Yaşviran nâm karye ve gayriden on bin akçe tımâr mukaddemâ mutasarrıf olan Ebu Talib oğlu Abdülvahab bin elli altı senesinde fevt olub tımârı mahlûl olmağla Hasan'e vermeyub tahvîli emr edüb Kayseri (...) olan bin elli dokuz senesinde harçlıkçı ta'yîn olub me'mur olduğu Girid ceziresi seferine gelmeyub tımâr-ı mezbûru merkûma tahvîllerinde mahlûldur deyû kendüye verildiğın babında inâyet ricâ eylesesin min-b'ad da'vâ ve nizâ ve istimâ' olunmamak üzre tımârı olduğu sancakda sakın olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunacak sene selâse ve sittîn ve

elf Şa'bân'ül-muazzamının evâilinde hükm-i şerîfim verilme zirk olunan on bin akçe tımâr vech-ı meşrûh üzere mukaddemâ fevt olan mezbûr Abdülvahab ve harçlıkcı iken bu ana değin gelmeyen merkûm Hasan (silik) bedel-i mezkûr Siyavuş'a tevcîh olunub Girid ceziresinde serdâr-ı sefer-i şîarım olan düstûr-i mükerrerem, müşîr-i müfehhâm, nizâmü'l-alem vezirim Hüseyin Pâşâ edame'llâhû teâla iclâlehû tezkiresi mücebince lâyıq ve evlâ görüb virdüm ki, zikr olunur(silik hisse /2000/silik hisse 2114/ Sukar* tabî' hisse2000/(...)(...) Hisse 4918)buyurdum ki, t ba'del-yevm taht-ı yedinde olub (silik hisse 1000/silik hisse 900/ silik tabî' hisse4000-500/ (...)(...) tabî'(...) hisse 216) tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât(silik) mevkûre ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansûrdur ber müceb-i defter-i cedîd-i hâkânî bi kusuru mer'i kıla ol bâbda hiç ahd mani' ve daftı olmya şöyle bilüb alâmet-i şerîfe itimâd kılalar.

Vurude fî 3 Muharrem sene 64.

Be-yurt-i Kale-i Cedîd

Fî evâil Zi'l- kâdeti's- şerîfe sene 1063.

SAYFA 144 / BELGE 473

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, mevlâna kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki,(silik) Siyavuş darende-i dîvân-ı hümâyûnuma gelub Kayseriyye Sancağında Kenar Irmak nahiyesinde Yaşviran nam karye ve gayriden on bin akçe tımâr mukaddemâ mutasarrıf olan Abdülvahab fevt olub tımârı mahlûl (silik) Hasan'a verilub tahvîl ile mutasarrıfken ber-vech Hasan ellidokuz senesinde harçlıkcı gidüb me'mur olduğu Girid ceziresi seferine gelmeyub tımârı mahlûl oldukda kendüye cezire-i mezbûrda (...) gelende hizmet-i kadîmlesin tevcîh olunub berât-ı şerîfim verildiğın mezbûr Hasan ve dahl ve nizâda hâli olmamağla ahz olan berât-ı mücebince tımârı mezbûrun zabt ettirmek bâbda (silik) ettirmek emrim olmuşdur buyurdum ki, emr-i celilü'l-kadrim etmek tımar-ı mezbûrun mezkûr Siyavuş'un elinde olan berâtı mücebince kemâ-kân zabt ve tasarruf etdirüb mezbûr sene-i mezbûrda ber-vechden mezbûr seferine gelmeyen (...) Hasan ve taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve dahl olunub tahvîl ve tarihine düşen mahsûlünden cüz'î ve küllî nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hükm idüb gerü bi-kusur alıveresin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılarsın. Tahrîren fî'l-yevmi'l-erba' şehri Şevvali'l-Mükerrerem li-sene selâse

ve sittîn ve elf.

Vurude fî 12 Muharremü'l-harâm sene 1064.

Be-yurt-i Kale-i Cedîd.

SAYFA 144-145 / BELGE 474 -1

Îzzetlü ve fazîletlü efendim hazretleri'nin meclis-i şerîfleri savbına (silik) mukarrerdir ve lakin (...) geldikde dahi kabulun (silik) (okunamadı)

SAYFA 145 / BELGE 474 -2

Mevlev-i Medrese-i Giyâsiye ve Şifâhiye der-Kayseriye

Tevliyeti mezbûr alâ'l- iştirâki Ali ve Hânefi üzerinde iken Hasan ve Süleyman alub dahl etmekle mukaddemâ karar kılub üzerlerine ahkâmla ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olmak.

Fî 19 (...) sene selâse ve sittîn ve elf./ 788

Vurude fî 21 Şa'bân'ül-muazzam sene 1064.

SAYFA 145 / BELGE 475

Îzzetlü ve fazîletlü hazretleri'nin meclis-i şerîfleri savbına dürer-i da'vat-ül ibkâ ithâfından* sonra hâliyâ taht-ı hükümet şîarımızda vâki' Kayseri'de tevâbi' nevâhîsinde sakin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerine zâbit ve Kethüdâyeri ta'yin olunmak dâr-ı kadîm olmağın ebnâ-ı sipâhiyânda altmış altıncı bölük yevmi otuz akçe ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân İsmail Ağa Belgrad zîdet kadrühü ocağın kadîmi emekdârı olmağla kethüdâyeri ta'yîn olunub varaka mahâl birle irsâl olunub şart-u hâlvat me'mûrların mezbûrun hizmet-i merkûm istihdâm etdirub taraf-ı âharda mezbûrun dahl ve taarruz etdirmeyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşlarısınız mezbûrun üzerlerine zâbit ve kethüdâyerleri bilub düşen da'vâ ve nizâların şer'le görülüb şer'-i şerîfe intikâl ve merkûm itâat üzere olub adem-i itâatlarda taallül ihtirâz üzere olasız ve sen ki kethüdâyerin zîde kadrühûsun anda olan altı bölük yoldaşların Hasan zinde-gân üzere zabt ve rabt edüb düşen da'vâ ve nizâların şer'le görüb sana muhâlefet üzere olanların ismi ve resmi ve bölüğünü yazub bu-cânibe arz ve ilâm eylesin ve ol-tarafda bazı levendât tâifesine sipâhi nâmıyla mızrak ve bayrak getürüb reâyâ ve ehl-i sûki rencide ve remide ider vârise bu ehl olmaların (...) ve ihtimâm edüb ele getürüb hakların lazım geleni icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyyelerin senki sâirlerine mûceb-i

gayriden olub reâyâ ve berâyâ âsûde-i hâl üzere olub devâm-ı ömr-i devletim padişâhi üzere müdâvetim olasin bâki hemişe (...) mestûr (...) müstedâm bâd. Tahrîren fî 17 Zi'l-hiceti's-şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 25 Muharremü'l-harâm sene 64.

(...) Hasan dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Mehmed dergâh-ı âli.

(...) Osman dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Ahmed dergâh-ı âli.

(...) Mustafa dergâh-ı âli sipâhiyan.

(...) Selaadin dergâh-ı âli.

SAYFA 145 / BELGE 476

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühü tevkî-i refî-i hümayûn vasil olacak ma'lum ola ki; kazâ-yı mezbûr ahâlisi südde-i saâdetime arzuhâl edüb sâbikan Kayseri kadısı olan Seyyid Salih nâm kadı ile ve sâbika Sancağının olan olub dâme izzühü ile yek-dil olub â'yân-ı vilâyette zûlm ve taaddî eylediklerinden gayri kendi ve havâlîrene tâbi' olmayan fukarâ'-yı fetv-i hakk üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değiller iken mücerred ahl ve celb için siz bana şetm ve küfr söylemişsiz deyû iftirâ' ve isnâd için tehdid isnâdlar ile mezbûrelere dâir hilâf şer-i şerîf rencide ve remide hâli olmadıkları bildirub imdi mezbûranın ve makule da'vâları zuhûr edüb ve şerle görülmek iktizâ eyledikten min ba'd mahâllinde görülmeyüb Âsitâne-i saâdetime havâle olunub ve şerle da'vâları âsitâne-i saâdetimde dîvân-ı hümayûnumda şerle görülmesi emrim olmuşdur buyurdum ki; vusûl buldukda sâdır olan emrim üzere amel edüb dâhi mezbûr Seyyid Salih nâm kadının â'yân-ı vilâyet ile olan da'vâları min ba'd mahâllinde görülmeyüb âsitâne-i saâdetime havâle eylemissinki maân gelub ahvâlleri dîvân-ı hümayûnumda vezîr-i a'zam ve kadî-ı mükerrerem huzûrunda şerle görölüb ahkâm-ı hakk ola şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın. Tahrîren fî evâil şehri Zi'l-kâdeti's-şerîfe sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 26 Muharrem sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 146 / BELGE 477

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm,kebirû'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibû'l-izz ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm sâbıkan Beylerbeyisi olan Dilaver dâme ikbâlühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; siz ki yârar ve emekdâr ve müstehâk sezavâr-ı âtıfet olduğu ecîlden hâliya zuhûra getirüb mezîd-i inâyet-i aliyye-i şâhâne ve mezid-i re'fet-i celîl-i padişâhânem zuhûra getirüb işbu sene erba' ve sittîn ve elf Muharrem'inin on ikinci gününde mîr-î Kayseriye ber-vech arpalık sana tevcîh ve inâyet edüb âla-mülhak ta'yin ve olmuştur buyurdum ki, vusûl buldukda aslâ te'hir ve tevakkuf etmeyüb varıb livâ-yı ber-vechi arpalık mutasarrıf olub kabz ve rabt ve reâyânın himâyet ve sinâyetinde ve sâir fermânım olan hidemât-ı hümâyûnumun itimâma mücerred sâir olasin. Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât bilesin. Tahrîren fî evâsıt şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fî 26 Muharrem sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 146 -147 / BELGE 478

El- mersûma

Muhâllefât'ül el-Hâc Bekir bin Abdullah sâkinen min kable'l bi- karyene Mahzemin min kur'a medîne-i Kayseriye el-mâhmiyeyi mat ve tereke (...) zevcet'ül mâl Hatice binti es-Seyyid Mehmed hâlife ve binti Safiye ve Rabiya ve Güldane* munhasıra beher vaz'ül-tahrîr fî'l-yevmi'l-râbi' ve'l-işrîn Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

(...) guruş 40/ nakd-i guruş sehdi 20/ gulam-i be-nâm Yusuf 100 / gulam-i be-nâm Rıdvan 40/ (...) baş guruş esedi 35/ çamuş hiffet 1 guruş 20,

öküz hiffet guruş 10/ inek râsın 4 guruş 20/ merkeb râsın 1 guruş 5/ beyaz balık dışı kablu (...) guruş 10/ cevherdar tüfenk guruş 15/ sim yalduzlu raht guruş 30,

sim bâlîne guruş 5/kırmızı terkeş (...) guruş 3/ sim kılıç guruş 20/ (...) guruş 2/ köhne dülbend kavuk guruş 2,

kırmızı mukaddem 1 guruş 6 /sarı mukaddem 1 guruş 6/ köhne maî levende çuka tül guruş 5/ boş köhne çuka çağşır1 guruş 2/ kahne maî kumaş kaftan guruş 2 / çağşır acem 2 guruş 4,

kırmızı (...) çuka yelek (...) kürekçi (...) guruş 10/ sahan 6 guruş 5 / su tası guruş 1 hafif/
 el leğeni guruş 1/ el ibriği 1 guruş 1/ (...) ibriği (...)(...) 1 guruş hafif,
 sini-i sağır 1 guruş 20 / kakir tencere*2 guruş 20 / yorgan 2 guruş 2/ döşek 1 guruş 1/
 beyaz velense guruş 1/ beyaz kemer guruş 2,
 velense 2 / (...) guruş 4/ yeşil çuka yağmurluk guruş 12/ kırmızı şekerlik çuka guruş 25/
 dülbend 3 guruş 4/ dadalı kaftan 1 guruş 5,
 ibrişim mendil 1 guruş 2 / alaca kaftan 1 guruş 2/ maî köhne kumaş yasdık 2 guruş 2/
 siyah çuka çekman 1 guruş 25 / çeşme-i köhne (...)1 guruş 2,
 kırmızı velense 2 guruş 4/ beyaz kise (...) 1 guruş 3 / sarı kise 1 guruş 2 / köhne yemeni
 yorgan 2 guruş 3 /orta acem keçesi 1 guruş 3/ köhne acemyaz keçesi 2 guruş 2,
 köhne kırmızı çağşir 1 guruş 1/ kırmızı çuka yelek 1 guruş1/ mor köhne çuka çağşir
 guruş 1/ köhne şal 1 guruş 1/çuka diz çağşiri 1 guruş 1,
 mor kemha kaftan 1 guruş 2 /(...) çuka ferace 1 guruş 5 / yelek çuka 1 guruş 2/ sim
 hançer 1 guruş 13/ ibrişim kulak (...) 1 guruş1/ beyaz atlas sandık 4 guruş 3,
 budur ki, ol-bâbda muhallelfat ber-vech-i tahmîn ve takvîm olmuştur.

Cem'an guruş 595.(s.147)

Hassa-âla havâcât*

Techiz ve tekfin mihr-i müeccel zevci de- sehim yâd-ı
 katibiye

Ber-muceb ve sebt mütefâsı* Hatice meblağı
 mezbûr guruş meblağı 10000 guruş guruş esedi katibiye ve
 hidamiye

esedi esedi 100 15 guruş esedi 3

33

yekün esedi guruş

126

sah'ül sahi

guruş esedi el-sehim bin ülvedis Ali hafiz'ül-teâla

444	hisse zevci	hisse-i binti	hisse-i hamil guruş
	guruş esedi	guruş esedi	esedi
	554	1294	259

SAYFA 147 / BELGE 479

İzzetlü fâziletlü hasretlerinin meclis-i şerîflerine etrâh-ı iğrâz ve ikrâm ile azr-ı hulûs kılındıktan sonra înhâ-ı muhib mahâlde sâdır budur ki Yeni-il ve Türkmâni Hâleb hâsslarına bazı Türkman tâifesi parekende olub varan taht-ı kazânımızda sakin ahâli sûret-i defterlerin ile bin altmış dört senesine mahsub olmak üzere âdet-i ağnâmların ve resm-i şahların* ve resm-i bennâkların ve resm-i mücerredlerin ve sâir taht-şer'a vel-kanûnda câiz-i hass-ı şerîf âid ve râcî olan hukûk ve rüsûmların tahsîli için cânibde kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Mustafa Ağa vekil ve subaşı nasb ve ta'yin olub gönderilmiştir şerîf vusûlünde mersûdur ki husûs-ı mezbûra Türkmenlerden taht-ı kazâlarımızda bulunan parekende Türkmâni tâifesinin sene-i mezbûrda mahsub olmak üzere defter-i mûcebince ola geldiği üzere âdet-i ağnâmların ve resm-i bennâk ve resm-i mücerredlerin ve şahların* ve sâir hukûk rüsûmların mûmâ-ileyhâ vekilimiz alıversin bâbında muâvenet şerîfleri ma'zûl vaz'-ı deriğ buyrula husûs-i mezbûr hizmet-i padişâhın olduğundan gayr-i vücûda gelen muâvenet şerîflerin bu müceddin üzerine zâyi' olduğundan olduğumu iştibâh buyrula bâkî hemişe izzet ve fazilet dâim bâd.

Mahlas-ı mahsul Hasan (...)

Vurude fî 8 Sâferü'l-hayr sene 64.

SAYFA 147 / BELGE 480

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hüküm-i oldur ki; ala gözlü, orta boylu, açık kaşlı râfi-i tevkî-i refiü's-şâni hâkânî Abdi ordu-yu hümâyûnuma gelub mukaddemâ yararlığa arz olundukda ibtîdâdan üç bin akçe tımâra emr-i şerîfim verilip Kayseriyye Sancağında Sahra nahiyesinde Gömeç Hisarı nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Seyyid Müsli altmış bir senesinde Girid ceziresi seferinden bilâ-izin firâr edib vakî olan muhâfaza vesâir fermân-ı hümâyûnda mevcûd bulunmayub tımârın ol vechle mahlûldur deyû mezbûre verilmek bende inâyet ricâsına livâ-yı mezbûr Alaybeyisi olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hızır zîde kadrühû arz etmesin mezkûr Seyyid Müsli cezire-i mezbûrden firâr etmekle min ba'd da'vâ ve nizâ istimâ' olmak üzere tevcîh olunmağın selâse ve sittîn ve elf

Sâfer'inin evâsıtında hükm-i şerîfim verilmeğın zirk olunan üç bin akçe tımâr vech-i meşrûh üzere sene-i mezbûrda cezire-i mezbûrede bilâ-izin firâr edüb merkûm Seyyid Müsli tahvîlinde tımârın olduğu sancakda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla isterse berât-ı mezbûr Abdi'ye tevcîh olunub cezire-i mezbûrede serdâr-ı sefer-i şîarım olan düstûr-i mükerrem, müşîr-i müfehhâm, nizâmü'l-alem vezirim Hüseyin Pâşâ edame'llâhû teâla iclâlehû tezkiresi mücebince lâyıık görüb virdüm ki, zikr olunur(Gömeç hisarı tabî' Sahra livada hisse /8300; mûrür mahallem tabî' merkûm hisse 220/9000/3000; mûrür Eğce* esa tabî' Kenar livadan hisse 480) buyurdum ki, ba'del-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât mebrûn ve merkûn ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansûrdur ber müceb-i defter-i cedîd-i hâkânî bi kusuru mer'i ve müddeî kıla ol bâbda hiç ahd mani' ve dafî' ve rafî' olmıya şöyle bileler, alâmet-i şerîfe itimâd kılalar. Tahrîren fî 17 şehr-i Ramazanü'l-mübârek li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî 9 Sâferü'l-hayr sene 1064.

SAYFA 148 / BELGE 481

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihiram, sâhibû'l-izzi ve'l-ihtişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi Mehmed dâme ikbâlühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; birkaç seneden hükkâmın me'mûr oldukları hizmetin uhdesinden gelmeğın kusurları olmağla Girid ceziresinde mahsûr olan hâlâ ayn-ı duzah karinde ve donanma-yı azîmet dâhillerinin cezâ verilmemek iyle itlâf-ı hazîneyi ve ta'cîz-i asâkir ve tahvîl-i reâyâ olmağla bu sene-i mübâreke bi'z-zât müzâb devlet-i kaim tersâne üzerine kendum tekâyyüd edüb müstevî tedârik görmeyub inşâ-Allah'ül melik-ül müstevân kath* vazîfe niyetle ve cenâb-ı hûş irsâl (silik) murad-ı hümâyûnum olmuştur ehl-i islamdan olanlar birden bine ve binden yüz bine varınca ulûfeleri ve sâir dirlik tasarruf edüb huzuzân harem-ı hümâyûnumda perveriş ve terbiyet kayda hâsım ile neş-u nuvâ bulan vezîr-i a'zam ve sâir mîr-i mîran her biri (...) gayrib mirânla (...) ve inâyet ile cedd ve cevâib zimmet (...) muktezâyı din-i devlet ve arz-ı humâyûşi sultânımındır imdi hâliya eyâlet-i Karaman olan senin üzerine me'mûr hükm-i şerîfim sana vâsıl olduğu günden tedârik ve ihtimâm edüb ve tekâllül ve tereddüd etmeyub cenk ve harbe kâdir ve yarar tüvânâ ve müheyyâ ve mükemmel ve müsellâh üç yüz nefer güzide tüfenk-endâz tedârik hazır edüb inşallahü-teâlâ nevrudtan giden mukaddem cümlesini alub bi'z-zât kendisi ile

âsitâne-i saâdetimde bulunmayıb fermânı âlî-şân-ım sâdır olmuşdur, buyurdum ki; vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celil-i kadrüm mücebince amel eyleyub dâhi eyâlet-i mezbûrda bi'z-zât zevkle olmağla siz dâhi fermânım üzere şimdiden hâzır ve müheyyâ olub üç yüz nefer-i güzîde ve yarar ve senin ki harbine kâdir bahâdır tüfenk-endâz tedârik edüb inşallahü-teâlâ nevruzdan mukaddem kendüne bi'z-zât cümlesin alub maân sultân-ı saâdetime gelüb donanmay-ı hümâyûnum gemileri çıkmazdan evvel mevcûd bulunub ziyâr ve zehir ve taaddî ve tereddüd ve ihmâl ve müsâheleden ihtiyât eylesin şöyle ki bu emr-i şerîfim vusûl bulduğu günden husûs-u mezbûrda mukayyed olub emr-i şerîfim hilâfına zâhib olub taallül ve tereddüd eylemeyesiz, ana göre de mihmâl-i basîret ve intibâh üzere olub vech-i meşrûh üzere olan emr-i şerîfimin me'zûn-u şerîfle tahd ve sâi olub izyâ müsâmahadan bigayet ihtirâz eylesin ve bil-cümle bu husûsda mihmâl mertebe takayyüd-ü tâlim edüb fermânım olduğu tüfenkçiler bi'tamâm tedârik ve hazır olub mezbûrda da bi'z-zât kendim ki şer'an götürüb donanma-yı hümâyûnum çıkmazdan evvel mevcûd bulunub emr-i şerîfim hilâfına zâhib olmakdan ve (...) ukubetim müstehâk olmakdan mugayyet ictinâb eyleyesiz ama bu nihâta ile (...) ve berâyâ hilâf şer'a ve kanûn rencide ve remide eylemeyesin ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâil-i şehr-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fi 13 Sâferü'l-hayr sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

(Tıbku aslihi'l-hatir, el-salafa (...)(...) hurre el-messur taht-ı hükkâm (...) Abdi (...).)

SAYFA 148 / BELGE 482

Medine-i Kayseriyede tâb' olunan güherçile karhanesinde sadır olan hâlâ Karaman defterdârı olan izzetlü devletlü Mustafa Efendi nefsi deyni olan Hüseyin ağa (...) Mustafa Efendi cânibe irsâl eylediği güherçile..

Tahrîren fi'l-yevmi'l (...) aşer min Sâferü'l-hayr sene 1064.

Defa irsâl olan Güherçile sadır

(...)(...) irsâl olan güherçile sadır

yekün 71

yekün 17

min

min

2156

5224

temessük gurus

temessük gurus

12641

3125

yekün

halis

min

26304

Temessukat-i osmanî

15783

(...)(...) masraf (...) güherçile fi 12 Sâfer sene 64,(...) 20 (...) sene 64. eser-i emr-i şerîf fi 22 sene 1064 (...) 12 Sâfer sene 64.

(...) (...) emr-i kalhası (...) (...) led'el irsal kalhası ahar al(...)

12(...)/m 15 (...) / m 5 (...) / m 12 m 25 (...) / m 15 (...) / m12

3200 256 22 40 80 100

2140 4096 1000 1280 400

49152 4800

miran (...) kal(...)

(...)(...) (...) /m 12 (...)

(...)(...) 512 (...) 6000

6144

yekün

83016

SAYFA 149 / BELGE 483

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-ü oldur ki; çude inâtey-i aliyye-i şâhâne ve avâriz-ı seniyye-i padişâhâne ibâd-ı inâyeti mu'tadımdan müstehâkk ve erfa'ah-ı şân müstevcil anla mekân olanlar babında mebzûl ve mesârruk ve birer kaydır bina-i ale'lh-zikr* Seydi oğlu ala gözlü, açık kaşlı,

orta boylu râfi-i tevkî-i refîu's-şâni hâkânî (...) kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Receb zîde kadrühû ordu-yu hümâyûnuma gelüb Kayseriyye Sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Çukur Dereklu nâm karye ve gayriden yirmi iki bin altı yüz akçe zeâmeti mutasarrıf olan babası Seydi uğur-ı hümâyûnumda şehid olub zeâmeti mahlûl oldukda zeâmet-i mezkûrun altı bin akçesi âsitâne-i saâdetime tarafından kebdüye tevcîh olunub tahvîl-i hükmü verilub mersuh seferi hümâyûnumda dâhi tevcîh olunub babasının kaydı bozdurub berât ittirüb üzere bil-cümle mutasarrıf iken ve Girid ceziresinde arz-ı hizmetde bulunmağın iki defa beşer bin ve iki defa dâhi dörder bin akçe tarîkiyle tevârîh-i muhtelif ile edâ-yı emr-i şerîfim verilüb ve zeâmeti mezkûrun on altı bin iki yüz akçesin Seyfi nâm kimesne âsitâne-i saâdetimede berât ittirüb lâkin mezbûr Seyfi müsellimlik nâmıyla otağıma gidüb bu ana değın me'mûr olduğu edüb cezire-i mezbûre seferine gelmeyub yolda firâr idüb tımâr-ı mezbûr olveche mahlûldur deyü mukaddemâ babası ve ocağı tımârı olmağla gerü götürü verilmek bâbında inâyet ricâ etmeğın mim ba'd da'vâ ve nizâ istimâ' olmamak üzere tevcîh olunacağından sene selâse ve sittîn ve elf Muhareminin evâilinde hükm-i şerîfim verildiğinden sonra tezkiresi ihrâç olmak fermânım olunmağın dair olan on altı bin iki yüz akçe tımâr-ı vech-i meşrûh üzere müsellimlik nâmıyla otağıma getirüb o ana değın gelmeyen yolda firâr eden mezbûr Seyfi tahvîlinde elinde olan tımârını terk edüb cümle zeâmeti yirmi iki bin iki yüz akçe olub fermânım olan tarîklerin yerlerinde mütehâsıl ber-vechi tekâmîl yirmi dört bin akçelik üzere zeâmet olduğu sancakda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunub Girid ceziresi seferinde asâkir-i nusret maserim serdâr-ı sipâh-sâlârım olan düstûr-i mükerrerem, müşîf-i müfehham, nizâmül-âlem vezîrim Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tezkiresi mücebince babası ol-cânib zeâmeti emâhil Seydi oğlu mûmâ-ileyhâ Receb zîde kadrühûm lâyük ve sezâ-vâr varub görüb verdikde zirk olunur meşrûhu ve inâyet ve beyân kılınub (Çukur Dereklu (...) tabî' Kenar Irmak hisse 25000/ (...) tabî' mezbûr hisse 2500 / mürûr Develi şeh (...) -tas hisse 7100 - 5100, yekün 32600 / 20000)buyurdumki ba'del-yevm taht-ı yedinde kazâ-ı (edâme'llâhu (...) seyfi /çukur dereklu ve (...) tabî' Kenar Irmak ve (...) 20000/ mir-liva geresin* ishalla reâya mezbûr taht-ı üzere (...) mutasarrıf olan 14000/ (...) tabî' Kenar Irmak hisse 4620/ (...)(...) mutasarrıf olan 6000) tasarruf olub hidemât hümâyûnum mebrûn ve merkûn ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansure ((...) tabî' mezbûr yekün 2500 /ledel araramah(...) tabî' merkese* ledel 700 yekün 6200-22000/ (...)(...) yekün 385 / yekün 5000-3000/ yekün ledel 16200-9 / 22200 (...) 23000) derir-i mucib-i defter-i hâkânî bi

kusur-u mer'i ve müeddâ kılalar ve zeâmeti hâlkı mîrî bilib subaşı bilüb subaşılığa mutaallik umuru bi-berâyı hakkı mezbûr ol- bâbda efrâd-ı efrâddan hiç ferdi mâni' ve dafi' olmayıb ve dahl ve tasarruf kıla, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasm. Tahrîren fî gurre şehri-i Sâferü'l-hayr li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 26 Sâferü'l-hayr sene 1064.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

(Tıbku aslihi'l-hatir, mekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahredden ibkâ be-ordu-yu hümâyun ufiye anhu.)

SAYFA 149-150-151 / BELGE 484

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-ü oldur ki; çude inâtey-i aliyye-i şâhâne ve avârız-ı seniyye-i padişâhâne ibâd-ı inâyeti mu'tadımdan müstehâkk ve erfa'ah-ı şân müstevcil anla mekân olanlar babında mebzûl ve mesârruk ve birer kaydır bina-i ale'lh-zikr* Seydi oğlu ala gözlü, açık kaşlı, orta boylu râfî-i tevkî-i refû'ş-şâni hâkânî şehri-i yârânı (...) kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Receb zîde kadrühû ordu-yu hümâyûnuma gelüb Kayseriyye sancağında Kenar Irmak nâhiyesinde Çukur Dereklü nâm karye ve gayriden yirmi iki bin altı yüz akçe zeâmeti mutasarrıf olub ve zeâmanın berâtı mücebince noxsânı ve berâtı olub Girid Ceziresinde küllî hizmetin bulunmağın iki defa beşer bin ve bir defa dâhi üç bin akçe tarîkiyle tevârîh-i muhtelifle ile edâ-yı emri-i şerîfim verilüb ve eyâlet-i mezbûrun zeâmeti ve erbâb-ı tımârı Girid Ceziresi seferine me'mûr olub bundan akdem bin altmış bir senesinde harçlıkçı ta'yîn ve altmış iki senesinin vakt-ı zamanıyla ve sipâh-sâlârlarımla sevk* olub imhâ* çıkmak mercûd bulmaların bâbında fermânım âlî-şân-ım sadır olacak hâlâ harçlıkçı olmaların bazıları varub mücerred seferi hümâyûnuma gelmemek için müteferrika çavuş ve kâtib ve şâkirde olub ve bazıları dâhi bedel verdük sefere me'mûr değiliz ve bazıların dâhi bilâ iktizâ kendilerin tarîk-i mahâlde muhâfazamı ta'yîn etdirub me'mûr oldukların üzerine harçlıkçıların getirmedikleri ecîlden seferde hizmetleri olan guzât-ı İslama küllî muzayıka ve ihtilâl vermelerin ile ol-makule gelmeyenlerin zeâmet tımârın alınub min ba'd da'vâ ve nizâların istimâ' olunmamak üzere seferde hizmetin olan erbâb-ı istinkâfe tevcîye olmak bâbında fermân-ı âlî-şân-ım sâdır olmağın ve yine livâ-ı mezbûrda Hâlil Ali nâhiyesinde Ecerken nâm karye ve gayriden on beş bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Ahmed'in altmış bir senesinde harçlıkçı gidüb İzmir nâm mahâle değın gelub mahâlli mezbûrdan firâr edüb tımârın ol vechle mahlûl

olmağın küllîce ancak verilub mâ-adâ on iki bin altı yüz akçe hissesi kenduye verilmeğe bâbında inâyet ricâ etmeğın zeâmeti olduğu sancakda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcî olunmağın sene selâse ve sittîn ve elf Sâfer'inin evâilinde hüküm-ü şerîfim verilmeğın zirk olunan on iki bin altı yüz akçe hassa tımârı vech-i meşrûh üzere bin altmış bir senesinde harçlıkçı ta'yîn olunub İzmir nâm mahâlde kendü(...) firâr edüb o ana değın seferi mezbûra gelmeyub Ahmed tahvîlinden alub edâ eyleye zirk edüb cümle zeâmeti üzere mezbûr bin sekiz yüz akçe alub istinkâfe ve fermânım olan tarîklerin bedelinde noksânıyla ber-vech tekâmîl otuz bin akçelik üzere mûmâ-ileyhâ Receb zîde kadrühû tevcîh olunub cezire-i mezbûrda asâkir-i nusret ma'sereme serdâr-ı sipâh-sâlârım olan (s.150)düstûr-i mûkerrem, müşîf-i müfehham, nizâmül-âlem vezîrim Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tezkiresi mücebince lâyük görüb verdimki zirk olunur (Çukur Dereklü dekli köy tabî' Kenar Irmak hisse 25000/? tabî' mezbûr hisse 2500/ mürûr Develi şeh ? -tas hisse 7100-

5100, yekün 32600/20000)buyurdum ki (? tabî' Kenar Irmak hisse 4620/ ? hisse 385/ ? tabî' mezbûr yekün 2500/ der- ?kah tabî' mersum hisse 700 yekün6200-22000/el-hâletü ? havâde* mezbûr hisse ? Çukur Dereklü dekli köy tabî' Kenar Irmak ve uhdesi 32600-12600/34800 der hükümün 37000) ba'del-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki hizmet-i hidemât mebrûn ve merkun ve mesâi-i meşkûre ve asâkir-i mansure derir-i mucib-i defter-i hâkânî bi kusur-u mer'i ve müeddâ kılalar ve reâyâyı zeâmeti hâlkı mîrî bilib subaşı bilüb subaşılığa mutaallik umuruda u müracaatı ? ile ideler olub hiç efrâd-ı efrâddan hiç ferdi mâni' ve dafi' müzâra ve müzâhim olmaya, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasm. Tahrîren fî 10 şehri Rebû'l- âhire li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 26 Sâferü'l-hayr sene 1064.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

(Tıbku aslihi'l-hatir, mekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahreddin ibkâ be-orduyu hümâyun ufiye anhu.)

Muhâlefât'ül (...) merhum Hasan (...) sâkinen hal-i hayatında derhal min mahlûl (...) medîne-i Kayseriye el-mâhmiyeyi tereke ve vechimizde inâyet-i hakkınıve esâsatı (...) umdet-i Hasan ve Veli ve Ali ve İlyas ve Saadetdin (...) ve Rasim ve Ayşe ve (...) munhasıra (...) vaz'ül-tahrîr fî'l-yevmi'l-hâmis' ve'l-işrîn Sâferü'l-hayr li-sene 1063.

Mîrî demekle mir (...) guruş 350/ yorgan hass 3/5/ döşek 1-3/ elhas kilim 3-7/ (...) 90-

90/el hasır (...) 12-24/(...) 1-5/ (...) 1-1/ sahar leğen 2-8

El(...) 1/legen maî(...) 1-3/(...) 1-2/al-hak asl hassada 9-5/ yüksek hassada 5-5/(...) 1-1/
köhne kızgan1-1/havale 8-5/ (...) vaki bağ kıta 1-500/kuluda vaki (...) bağ 1-100

(...) bağ 1-100/ kebir(...) Bağ 1-200/evla bağ kıta 1-100/ masa ma-olanda mir legen (...) 150/(...) 1-25/ katır2-42/merkeb3-15/ legen tas(...) 16-24

dülbend12-12/ibrişim hasm köhne kargan1-1/ mahsul(...) Hams semal,* hassan merus
hass 300/

9/guruş esedi emâmasıdır*

2129 / 170320

meshul (...) resm-i Ali mesâfhisi vekaletiyle ve sâhisi

meblağ ve'l hisse (...)

2500 meblağ

400

yekün

167420

hisse hisse hisse hisse hisse hisse hisse hisse

(...) ali Hasan Veli Ali İlyas Saadetdin Ayşe Bekir

mesâî mesâî mesâî mesâî mesâî mesâî mesâî mesâî

20927 26634 26634 26634 26634 13317 13317 13317

me- hal maliyet-ül-merhum ve te(...)

(...) İhsan ve (...) Abdülilyas ve Ali ve Veli ve Saadetdin (...) ve Ayşe ve (...)
munhasıra (...)(...)(...) (...)

(...) (...) semad* mezbûru Mütevesi el(...) Meşâir* had(...) Ömer
müslimer* Gerikes*

(...) 2 (...) (...) (...) (...) 1 (...) 3
mer'î 2

590   688   4730   1721   1721

(...)madem-ül-merhum

(...)(...)

Tahrîren fi'l-yevmü'l-hâmis ve'l-işrîn min Sâferü'l-hayr sene 1064.

Eması halik oldu(...) Esatıradır*

hassa

4720

meshul-ül-murahas

resm-i Ali   mesâîhisi vekaletiyle ve ihsâdı

meblağ   meblağ

300   60

yekün

hisse   hisse   hisse

(...)   (...) mesadadır   um(...) ihadam

meblağ   meblağ   meblağ

1453   1453   1453

SAYFA 151 / BELGE 485

Kıdvetü'l-erbâb'ül-ikbâlü izzü-eshâb'ül-celâl câmi' vücûd'ül-emvâl âmire-i hazirân bâ-hüs'n'ül-a'mâl, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l meliki'l el-bârî Karaman hazînesi defterdârı dâme ulûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki; bin altmış dört senesinin kışlaması Karaman olan otuz katâr kile yükün dört katâr (...) karîb cümle elli dört katâr ve sâir yada ve tekrâr da târiklerin ulûfe-yi dehzim olub dokuz bin dörtyüz kırk bir küllî şîârın her biri küllî bin sekiz akçe de yetmiş beş bin beş yüz yirmi sekiz akçe ve sekiz bin dokuz yüz on katâr samanın her katârın altışer akçede elli dört bin dörtyüz altmış akçe ve sene-i sâbıka üzere onbin akçe ihrâcatların olub cümle yüz otuz iki bin dokuzyüz seksen sekiz akçe eder meblağı mezkûr hazîne-i Karaman'ın bin altmış dört senesi kalanında verilub mukaddemâ iştirâ oldukda yerlerde iştirâ edüb beherlerin takabbül olduğu üzere Karaman hazînesinin bin altmış dört senesi kalanında verdiği

fermânım olmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb hazînesini defterdârı mûsî eyleyesin tarih-i mezbûrda kışlası Karaman'ın olan elli dört katar kile ve (...) hüccetlerin katır re's tariklerde tekrarda ve sâir bin ulûfelerin tamı dokuz bin dört yüz kırk bir kile şairin her bir kilesi dokuz akçe sâfi üzere yetmiş beş bin beş yüz yirmi sekiz akçe ve üç bin akçe ihrâcatların ve sekizbin dokuz yüz on katâr samanın her bir katârını altışer akçe de elli dört bin dört yüz altmışer akçe ki cem'an yüz otuz iki bin dokuz yüz seksen sekiz akçe eder meblağı mezbûrun Karaman hazînesinin bin altmış dört senesi kalanında eshâb-ı hukûk hakların verib mezbûr (...) kayd eyleyub ve iş bu hükm-ü şerîfimin zuhûruna hüccet yazdırub ve sâir veyada ve tekrârında temessük olub kabz eyleyesin hin-ı mahâlline de demekle mahsub kılasın, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılasın. Tahrîren fî'l-yevmi'l el- râbi şehri-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fî' selh Sâfer sene 64.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

(Tıbbu aslihi'l-hatir, mekahul-fakir, Ahmed il-kadı medine-i Nigde* ufiye anhu.)

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-iklâm, mevlânâ Kayseriye kadısı zîde't-fezâiluhû dârende-i cezire-i Karaman derken vâsıl olucak ma'lum ola ki, Eyâlet-i Karaman kışlasına ta'yîn buyrulan iştirâ da hassı deyn-i on üç mürahas taht-ı kazâ'da adâlet-i şîârının ta'yîn olunub irsâl olunub vusûlune gerekdir ki bir merhâl Karaman'a ta'yîn olan yevmi beher me'mûrun birer gün İstanbuli kile şair ve birer katâr sananı yüz altmış keredede verdirub tamâm oldukda hemal sâir me'mûrların temessük olub muhasebe irsâl edüb min emr-i şerîfimle ta'yîn olan kişi başı sekiz akçe ve samanı her bir katârını altışer akçe hâsıl (...) verile badel hilâf-ı şer'î şerîfe ve mugâyir-i kanûn kılub reâyâyı zülm ve darb ve kışlası noksân üzere vardıkdan merhâl derken ile amel eyleyesin. Tahrîren fî'l-evâhir-i şehri-i Sâferü'l-muzâffer sene 1064.

Vurude fî selh Sâfer sene 64.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 152 / BELGE 486

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmî mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-ü oldur ki; Ahmed zîde kadrihu dîvân-ı hümâyûnuma arzu hâl edüb Haleb (...)

tabi Elbistan mukatası ile bin altmış üç senesinde berât-ı âlî-şân ile der-uhde olunub tımâr-ı hulûl etmeğle mahzarında emr-i şerîf verilmeğın dahlinde es-Seyyid Ali inâyet etmeğın hazine-i amiremde mahfûz olan baş muhasebe defterlerine müracâat olundukda Elbistan mukatası Haleb aklamından olub (...)mâl maktı sekiz yüz yirmi beş guruş bin altmış üç Muharremi'nin guresinde Ali ve Mustafa nâm kimesneyi der-uhde olunmuşken berât-ı sultânide Hacı Mahmud zîde kadrühûme verilub min ba'd Ali ve Mustafa'ya mukarrer olduğı der-kenar olub arz olundukdan altı bin akçe irsâline olmak üzere Ahmed zîde kadrühûme berât-ı şerîf verilmek fermânım olmağın iş bu vardıkta ferman-ı hümayûna mezbûr Ahmed zîde kadrühûm hakkında mezid-i inâyet-i pâdişahanım zuhûra getürüb (...) için berât-ı hümayûna verdüm buyurdum ki; mezbûr Ahmed zîde kadrühûme varub vech-i meşrûh edüb bin altmış üç senesinin Muharrem'inin guresinde bir sene tamâmına değın resm-i çift Elbistan ve kazâ'-i Zamantu ve mezra-i Elbistan cânib-i mîrîn için ahz ve kabz edüb ve mâaş-ı meblağı mütehâk teâlinin elinde olan berâtların her salih adamların verub neferât-ı mezbûr da verdiklerini ellerinde olan ocaklık berâtların zuhûru ve ihtiyad mezbûrda ma'mûl etmişken olub hîn-ı mahâllinde tasarrufât mezbûrenin muvâhilerine mahsub olan ve mezbûr bin altmış üç senesine mahsub olamk üzere bin altmış iki Zi'l-kâdesinin dokuzuncu günü muharrer berâtı men birle elli bin akçe irsâline malın ber-vech nakd müsellağ hazîne olmuşdur, ol bâbda bir ferd mâni' ve dafı' olmya şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimâd kılâsin. Tahrîren fî'l-yevmi'l-râbi' işrîn şehr-i Zi'l-kâdeti's- şerîfe li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fî selh Sâfer sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 152 / BELGE 487

İzzetlü, fazîletlü, efendim hazretlerinin meclis-i istihdâmî şerîfe şîar ve mahfil-i mûnifi muâdelet ve sâirlerin savbına tahiyat-ı safiyât ve teslimât vafityât-i ithâf-i vâhidi kılındıktan sonra inhâ-i muhlisâne ve i'lâm olunan budur ki; hâlâ taht-ı kazâyı adâlet şîarımızda olan Kayseriyye Yeniçeri serdârı olan Yetmiş dokuz cemaatinin Kerim nam yoldaşların serdârlığı yine kemâkân ibkâ ve mukarrer olmağın iş bu mektûb-ı meveddet-i meşhûn tahrîr olunub irsâl-i huzurlan kılındı lede'l-vüsûl mezbûru serdârlık umûrunda istihdâm edüb âharın dahl ve taarruz ettirmeyesin ol cânibde yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeci mezbûru üzerelerine kemâ-kân serdâr bilüb gelmişken

hâric vaz' eyleyüb mutî ve münkâd olalar ve lâkin hilâf-ı istihdâm-i şerîf ve mugâyir-i kânûn-i münif bir ferde rencide etdirilmeyüb bâbda sa'y ve cemîllerin ma'zûl vaz' diriğ buyrula bâki-i hemîşe-i ilm ve fazilet der-seccâde-i şerîf-i müstedâm ve müstâhkem-b'ad bi'l-ibâd. Tahrîren fî evâsıt şehr-i Sâferü'l-hayr sene erba' ve sittîn ve elf.

Mahlas-ı mahal (...) Ağa dergâh-ı âli hâlâ.

Vurude fî selh (...) sene 64.

SAYFA 152 / BELGE 488 -1

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; taht-ı kazânın (...) yeniçeri serdârı ref' olunub yerine üslûb-ı sâbık üzere yetmişdokuz Cemâatinin kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (...) Kerim nam yeniçeri serdâr nasb ve ta'yîn olunub celilü'l-kadrîm üzere serdârlık hizmetinde istihdâm edüb mezbûr taraf-ı âhardan bir ferdi serdâr nasb ve dahl ve taarruz etdirmeyesin ol bâbda vâki' yeniçeri ve acemi oğlanı ve topçu ve cebeci zümresinden ve bil-cümle (...) mukabelesinde olanları mezbûrun üzerlerine taşra vezâyetinde hâric vaz' etmeyüb mutî ve münkâd ve istihdâmi şerîf inkiyâd üzere olub ve tevâif-i mezbûrdan fevt olub mirîye âid olan metrûkatı ahz ve kabz ve suk-i sultanide furûhât ettirüb hâsıl olan nukûdu mümzâ ve mahtûm müfredât defteri ile Asitâne-i Saâdetime irsâl edüb ve lâkin hilâf-ı istihdâm şerîfe mezbûrda tâlim ve (...) düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem vezâretle Yeniçerilerim ağası olan Mustafa Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûbun verilmeğın mücebince amel olunması emrim olmuşdur buyurdum ki; vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrîm ağası müşârü'n-ileyh tarafından mühürlü mektûb mücebince amel idüb min-ba'd hilâf nizâ ve cevâz göstermeyesin, şöyle bilesin alâmet-i şerîfe îtimâd kılâsın. Tahrîren fî evâsıt şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 153 / BELGE 488 - 2

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi

inâyeti'l-meliki'l-muin; mevlâna Kayseriyye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; Dârende-gâh Karaman'da vâsıl olmakda Hasan ve Halil zîdet fezailühû südde-i saâdetime arzu hal edüb mahrûse-yi mezbûra tâbi' müteveffâ Hacı Ahmed Pâşâ evkâfı karyelere Tomarza ve Tomarza ve Kiste Hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli nâm karyelerin bin altmış dört senesi ibtidâ'sından sene tamâmına değin buna tevcîh ve sipârîş (...) evkâf-ı mezbûr mütevellisi olan Abdi dâme ikbâlühû mühürlü temessük vermeğın mücebince zabt etdirilmek emrim olmuşdur, buyurdum ki; emrim üzere zirk olan karyelerin sene-i mezbûr ibtidâsında sene tamâmına değin zabt etdirub min ba'd Osman ve Muharrem'in taraf-ı âhârda bir ferdi dahl ve tasarruf etdirmeyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılasız. Tahrîren fi evâil-i şehr-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fi gurru Rebû'l-evvel sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

İzzetlü, fazîletlü, efendim hazretlerinin huzûr-ı âliyyelerine taht-ı tahiyat-ı safiyat ve teslimat vafiyat-ı ithaf-ı vahidi kılındıktan sonra inhâ-i muhlisâne budur ki; taht-ı kazâ-i şîârınızda vâki' ceddım merhum mağfürün-leh Hacı Ahmed Pâşâ evkâfının evlâdiyyet ve meşrûtiyet üzere binâ eylediği câmi'-i şerîf vesâir evkâfın mütevellîsi olub kazâ'-ı mezbûra tâbi' Tomarza ve Kise hayr ve Gergerum ve Sarı Mehmedli nâm karyelerinin bin altmış dört Muharrem ibtidâsından sene tâtammına değin resm-i cürm ve cinâyet ve resm-i arûsane ve resm-i çift ve resm-i bennâk ve mücerred ve tâpû-yi zemîn ve hâsıl olan âşâr-ı istihdâmiyyesini ve yine evkâf-ı mezbûrun tamâmına icâresini ve bağçe bazı hüsn-ü vesâir vakfa âid olan her ne ise işbu bâis-i temessük îzzetlü Hasan Çavuş ve Halil Bey dokuz yüz riyâl guruşa deruhde olub ve meblağ-ı mezkûrun altıyüz riyâl guruşun vakf için hâliyâ yedlerinden bi't-tamâm ahz u kabz olunub ve bâki kalan ikiyüz guruşun hâlâ yedlerinde olan ve bâki kalan üçyüz guruşun yüz elli guruşun Helvacı Muharrem Bey'e ve yüz elli guruşu Osman Bey'e mütesellih etdirub mezbûrların yedlerinde olan temessükâtların (...) hasarın kalmak ile şartın eyleyub bâki kalan hesabların bu mahallerin ile hesâblaşmak üzere eyleyesiz evkâf-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere merkûman îzzetlü Hasan Çavuş ve Halil Bey ber-vech-i iştirak zabt etdirüb âharın müdâhil etdiresiz. Tahrîren fi gurru Muharrem sene 1064.

El-Mahlas Abdül bais.

Kayd fi' -gurru Rebû'l-evvel sene 1064.

SAYFA 153 / BELGE 489

Medine-i Kayseriye de Satır oğlu câmî-i demekle ma'rûf Câmî-i şerîf imâmı olan Abdühtalib fevt olub imamet-i mezbûre ol-vechle mahlûl olmağın deyû iş bu râfî-i tevkî-i refû'ş-şân-i hâkânî Ahmed Çelebi her vechle tahâmmûl ve müstehâk olmağın tevcîh olub berât-ı hümâyûn verilmek ricâsına kadısı akdâ kudâtî'l-müslimîn Mevlânâ Abdülkadir zîdet fezâilühû arz etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnumu verdim ve buyurdum ki; ba'del-yevm varub mezbûr Ahmed imâm olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve mueddâ kıldıktan sonra mütevellî* ve evkâf-ı vazîfesi her ne ise bi't-tamâm mutasarrıf olub vâkıfın ruhû ve devâm-ı ömr-i devletim için müdâvemet olsun, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimât kılalar. Tahrîren fî'l-yevmi'l-işrîn fi evâil şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

El-mahlas Mustafa.

Vurude fî 2 Rebû'l-evvel sene 1064.

Havas-ı Zamantu mukatasından Elbistan ve Zamantu kazâ'larında vâkı' ayanın bin altmış iki senesine mahsûb olmak üzere rûsûm-u raiyyetlerin cem' ve tahsîl mübâşir olan Halil Ağa ibni el-Hâc Musa mahfil-i kazâ'da Medine-i Kayseriye de sâkin olan zimmîyan taifesinden hamil-i hâze'l-kitâb Medyus veledi Sannis ve Kavli veledi (...) ve Devlet veledi Devtabda ve Kerk göz veledi Tatus ve Tatus veledi Hacaver veledi Ramas veledi Serkes ve Serker veledi Serkez ve Evdi veledi Serkez ve Uğyar ve Hacaver veledi Livuz ve Kayser veledi Tekfur ve Tatar veledi Üsküb ve Kirkor Serkez ve Magbus veledi Serkez ve Tatar veledi Sünbül ve Arttanos veledi Sünbül ve Malik veledi Sünbül ve Sulduk veledi Devekci ve Toroz veledi Devekci ve Magvaned veledi Üsküb ve Üsküb veledi Şartan ve Devetik veledi Aslan ve Tasıd veledi Sertan ve Simavez veledi Belayan ve Avedik veledi Serkez* nam zımmiler muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müteveffa-yı mezbûrun havas-ı mezkûr reâyalarından olub lâkin takrîrin müddet-i medîde karyelerin terk ve medine-i mezbûr mahallesinde sâkin olamağla hâlâ kendüleri (...) resm-i çift ve resm-i bennâk tâleb eyledikde mezbûrlar imtinâ' ederler suâl olunsun dedikde gibbe's-suâl (...) mezbûrunun takrîrin tevâbilerin bizim ata ve ecdâdımız müddet-i medîde şehirde mesken ve sâkin olub vâkı' olan tekâlîf-i örfîye ve şakkâmız takrîrimiz sâkin olduğı mahalât ihyâsı ile edâ etmeğın ve bu tahrîrin kazâ'-ı mezbûr reâyasından olduğı ibkâ' ile mukabil eyledikten mâ-adâ mezbûr Halil Ağa takrîrine muvâkkıf beyyine sûret-i defter-i cedîd-i

hâkânî tâleb olunub ba'del ibrâz ve (...) mezbûrunun babaları deruhlar icmâllerin muvâfakat ve (...) üzere müvedded ve mestûr olmamağın müddeî mezbûr Halil Ağa tarafından mâ-vâki' bi't-tâleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l sâbî'-ve'l-âşer min- Zi'l-kâdeti'ş- şerîfe li-sene erba' sittîn ve elf.

Şühûdü'l-hâl

- Abdül Bekir bin Mahmud
- Seyyid Musa Çelebi İlyas
- Mustafa Çelebi ibni Mehmed Çelebi
- Yusuf Bekir Ahmed
- ve gayruhûmü'l-hâzırın

SAYFA 154 / BELGE 490

Düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem, müdebbiru ümûri'l-cumhûri bi'l-fikri's sâkib, mutemmimu mehâmmil-enami bi'r-ra'yi's-sâib, mümehhidü bünyanü'd-devleti ve'l-ikbâl, müşîr-i erkânî's-saâdeti ve'l-iclâl, el-mahfûfu bi-sunûfi'l-avâtifi'l-melikü'l-eâli; Girid ceziresinde asâkir-i islama serdârım olan Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehû kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm mâdinü'l fazl ve'l kelâm mevlâna kadısı zîdet fezâilühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma 'lum ola ki; dârende-i fermân-ı hümâyûn Seydi İbrahim der-saâdetime gelüb Kayseriyye Sancağında Koramaz nâhiyesinde Ağın nâm karye ve gayriden iki bin altı yüz akçe tımâra mutasarrıf babası Ömer tahvîlinden kendüye tevcîh olunub berât ittirüb lâkin mezbûr sabî olub sefere eşmek iktidârı olmamağla kanûn üzere cebelüye eşdirmek emr-i şerîfim verilüb cebelü ve tımârın (...) iki sene mevcûd olub lâkin Girid ceziresinde gitmeyüb fermânım olan bedelisin verüb kusuru yoğiken âhardan Sefer nâm kimesne cebelüsü varsun deyû ve üç bin altı yüz akçesin alub dahl etmekle tekrâr tımâr-ı mezbûr kendüye mukarrer kılınub Girid ceziresinin cebelüsü mevcûd iken mezbûr sefer tımâr-ı mezbûru iki sene zabt ve malul dahl etmekle elinde olan berâtı mücebince ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf edilmek için inâyet ricâ etmeğın cebelü iş bu sabî olmağla mukarrer olmak emrim olmuşdur, buyurdum ki tımâr-ı mezbûrun budur ki berât-ı hümâyûn elinde olan berât mücebince ibkâ' ve mukarrer ve kemâkân zabt ve tasarruf etdirüb min ba'd mezbûr Sefer taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyesin ve

dahl idüb tahvil tarihine düşen mahsulünden nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hükm idüb gerü bi-kusur alıveresin şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın. Tahrîren fî evâsıt şehr-i Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fî 10 Rebû'l-evvel sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

(silik)(...)(...) Üç bin altı yüz akçe merkûm Sefer'e verilmişdir, hassâdır, fî 28 R. sene 63.

Üç bin altı yüz akçe hassası mesaririr edilmişdir, fî 16 R. sene 63.

Sabî olub sefer etmek itibârın olmağla fermânım üzere minval amel emr-i şer verilmişdir, fî 21 R. sene 63

Mahal Koramaz Der-liva Kayseri

Serdâr İbrahim ma-tahvil Kayseri

(...) 2000-15000

müs... tâbi' mezbûr 1000-500

Desli tâbi' mezbûr 7745

Mürur suhlar tâbi' mezbûr 750

Sul tâbi' gün

Mürur esrar tâbi' mezbûr600-76000-4200/2000/10000/500/(...) 6600

Vurude fî 9 Rebû'l-evvel sene 1064.

(Tıbku aslihi'l-hatir, nemekahul-fakir, ileyhi sübhanehû Mehmed fahredden (...) ufiye anhu.)

SAYFA 154 -155 / BELGE 491

Medine-i Kayseriye de yeniçeri serdârım olan nam yoldaşların (...) ba-amel mektûb Talas nam karye ahâlîsi arzu hal sunub ol-cânibde Ramazan nam yoldaşın mezbûrların da'vâ-yı hilâf-ı istihdâma rencide eyledikten mâ-adâsı etmeğın iş bu mektûb tahrîr olmayub ve Gergeliler* de kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân İbrahim nam Göklü* ta'yîn olub gönderilmişdir vardıkda Gergerumun mezbûr Ramazan nam yoldaş mübâşir merkûm mütesellih edüb ber-vechi ta'cîl mukaddemâ ihsâr-ı uhdesinden* gelub

da'vâların şer'îyle görülüb bu bâbda ihmâl ve müsâhelede minval sâdır olub müsâhel-i mektûb ile hâsıl olsun (s.155)

Mahlûl-ül-merhum

(...) el-Hâc Yusuf nam mahfil-i sâkinemi hâl-i hayatı (...) il-camî-ül-Kebir min mahallede mutasarrıf (...) dergahda (...) Emine binti Şaban Celil ve (...) (...) (...) münhasıra (...) (...) (...) li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Miri (...) mahalle-i mezbûr Şam sim maîmerah* menveş

Fettah Gürcü*

(...) resm-i meblağ kılıç sehim kürklü
kürk

sehim sehim 20 sehim 22 sehim

sehim

800 5 16 48

26

(...) meşin deşad* (...) (...) (...) kıta(...)

Orta kise

(...) (...) meblağ meblağ sehim sehim resmi meblağ

26

22 8 sehim 30 60 6 5 7 sehim

2

leğen şalık maî(...) (...) (...) acem keçesi kaliçe

(...) sadır(...)

meblağ 10 meblağ 3 (...) (...) sehim sehim

sehim sehim

sehim sehim sehim meblağ 20 10 9 3

62

22 3 9 sehim

(...)	sadır(...)	Sarıyelek*	sele	keçe	(...)	
köhne(...)						
(...)	(...)	(...)	sehim	meblağ 21	hasır	
siyah (...)						
meblağ 10	meblağ 30	meblağ 20	12	sehim	sehim	meblağ
18						
sehim	sehim	sehim		22	12	sehim
8	4	2				12
esbah-ı halis(...)	Alim-ül-sem	kaliçe	(...)	sim raht	üsküb	zirk
olunan eşya sük-i						
sehim	samur	sehim	sehim	sehim	sehim	sultanı furuhât
olana-						
guruş esedi	guruş esedi	23	67	21	26	dır
hassa	hassa					
200	70					
sim hançer kuşak	(...) kadem	tımar-i şakir*	mas(...)	(...)		
(...)(...)		sehim	sehim	hassa	4	
sehim	4	12	3	sehim		
10			sehim	2		
			1			
şal	(...)	su tası	mesken velecehass	Maî velece	(...) velece	hass
kilim						
sadır	sehim	sehim	sehim	sehim	sehim	2
sehim	2	2	2	2	3	sehim
12						42
sepet sanduğu	maî velece	hass	maî mah	kaliçe köhne bağ	köhne (...)	
kailiçe						

2	5	kese	sehim	1		
sehim	sehim	hassa	6	sehim		
2	5	1		1		
		sehim				
		2				
(...)	köhne şal mesar	döşek	yorğan	hâre yasdık	yüksek (...)	
(...)						
sehim	1	3	halis	sehim	sahan	
sahan						
2	sehim	sehim	2	8	sehim	10
	2	5	sehim	sehim	20	
sehim						
			4	8	20	8
(...)	tası su	cam tas	samisi	(...)	maar kileri	leğen ma
ibrik						
9	emâm	2	hassa	sehim	10	sehim
sehim	sehim	sehim	1	2	sehim	3
5	3	12	sehim		2	
			1			
köhne(...)	El leğeni	havlu el	gügüm(...)	Tabak	tam	(...) keçe ağah-ı
kası						
Sehim 3	sehim	sehim 4	sehim	2	sehim	2
						3
32	3	5	1	sehim	2	
sehim						
				6		
1						
(...)	orta demir(...)	(...) köhne	nadle*	elha(...)	Meblağ	(...)

(...)							
(...)	sehim	2	sehim	1	merha	3	ha
2							
13	2		22	sehim	sehim	sehim	
sehim							
sehim	katd esedi gurus			2	2	1	10
5	55						
(...)							
(...)	zirk olunan esedi (...)						zirk olunan eşya bi-arz
müslimanlu							
(...)		86					tahtil* ile takvim olunmuştur.
sehim							
200							
avdeti (...)	(...)						
hisse	meblağ						
1881	150480						
meshul-ül-murahas							
(...)(...)(...)(...)							(...)(...)(...)(...) meşihât
Mehmed halifeibni Abdullah							
(...)(...)							ve Ahmed Çelebi hazı* (...)
il-camî-ül-Kebir (...)	müteveffa mezbûr adı eder.						meblağ
hassı							25000
300							
(...)(...)(...) Efendigurus	Musa ahad			mesami*(...)(...)		(...)	
25	meblağ	meblağ	meblağ				
	6000	480	5200				
yekün							

62680

(...) (...) (...)

87800

hisse hisse

(...) el-ehasil*

meblağ meblağ

10975 76825

SAYFA 155 / BELGE 492

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihiram, sâhibû'l-izz ve'l-ihitişâm, el-muhtassu bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi dâme ikbâlühû ve akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin; Konya kadısı zîdet fezailühû mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keâm eyâlet-i Karaman'da vâki' kadîlar zîdet fezailühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; hâlâ Karaman defterdârı olan Mustafa dâme ulvî südde-i saâdetime adam arzu hâl gönderüb Karaman eyâletinde vâki' mütekaâdîn barudyan tâifesinin kadîm bilâ-teemmül güherçile kâr-hânesine senede on sekiz yükün* gelmişler iken şimdi (...) kasabat ve kur'alar da bazı adamların himayesinde olub hizmetlerin bulunmaları ile (...) gadr olmağın kadîmden ola geldiği üzere istihdâm olunub kimesneyi taallül ve nizâ etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilam eylediği ecîlden hazîne-i amiremde mahzuz olan baş muhâsebe defterlerine nazar oldukda eyâlet-i mezbûrda vâki' mütekaâdîn ve barudyan tâifesi güherçile kâr-hânesinin on sekiz yükün hizmeti ile geldikleri mestur ve mukayyed bulunmağın imdi kadîmden olageldiği üzere on sekiz yükün istihdâm olmak fermânım olmuştur, buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel edüb dâhi siz ki kadîlarsınız kadîmden güherçile kâr-hânesine hizmet-i mütekaâdîn ve barudyan tâifesi her kangunuz taht-ı hükümetinde bulunursa mukaddemâ kadîm üzere güherçile kâr-hânesinde ede geldikleri üzere on sekiz yükün istihdâm edüb ola geldiği adet ve kanûna muhalif kimesneye taallül ve nizâ etdirmeyesin cânib-i mîrîye gard ve zarar olmakdan ve hilâf-ı istihdâmâ ve kanûn-ı zûlm ve mütekaâdîn ihtirâz eyleyesin, şöyle bilesin; âlemet-ı şerîfe itimâd kılâsın. Tahrîren fî'l-yevmi' el-sâbi' aşer şehri Zi'l-

hicceti'ş-şerîfe sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 16 şehr-i Rebû'l-evvel sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 156 / BELGE 193

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-enâm, mâdinü'l-fazl ve'l hükkâm mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû divân-ı hazîne-i Karaman'dan tezekküre vâsıl olacak malum ola ki; Taht-ı kazâ'yı Abdullah şîâr (...) vâki' mütekaîdîn sipahi ve sipahzade-gân tekke-nişin ve zaviyedar ve derbend muhavvuk*(...) ve eşkinciyan ve abd-ı masuk* ve (...) hâric-i ez defter olan tevâifin rüsûmları bin altmış dört senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîl olmasın lâzım mühüm olduğu ecîlden mühürlü ve nişanlı ve (...) tezekkere tahrîr olunub irsâl olundu (...) bâlâda zirk olunan tevâifin on sekiz gün güherçile kâr-hânesine işlemek bedel rüsûmların sene-i merkûmeye mahsûb cem ve tahsîl olunmağ şartıyla meşruâ verub mücebine göre ile amel eylesin. Tahrîren fî evâsit şehr-i Rebû'l-evvel li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 156 / BELGE 194

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-kelem eyâlet-i Karaman'da vâki' olan kadîlar zîdet fezailühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; (...) Karaman hazînesi defterdârı olan Mustafa dâme ulvî hâlâ der-saâdetim kazâ'ya defteri gönderub eyâlet-i Karaman'da vâki' kazâ'-yı miri ahval-ı zuhur eylediğın tarafdıan irsâl edüb ve rüsûm-ı istihdâma ve kanûna muvaffık mühürlü ve nişanlı deyû (...) amel etmeyub her bir maddeye başka başka emr-i şerîf tâleb etmeleri ile nice hizmetin te'hirine sebep oldular deyû bildirub Karaman hazînesi tarafında miri hizmet için kendülere irsâl olunan istihdâma ve kanûna muvaffık mühürlü ve nişanlı deyû (...) amel olunub min ba'd her bir maddesine emr-i şerîf lâzımdır deyû taallül ve nizâ eylemeleri emr-i şerîf ricâ eylediği ecîlden hizmet-i amiremde mahzuz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Karaman hazînesine tâbi' miri (...) vâki' olundukda Karaman defterdârlarının divân tezkiresi mücebince amel oldu deyû emr-i şerîf verildü ki mestur ve mukayyed

bulunmağın imdi kadîmden olageldiği üzere amel olunmak fermânım olunmuşdur, buyurdum ki; hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan amel edüb dâhi siz ki kadîlarsız Karaman hazînesi tarafından miri hizmet ve muhtecât* mesâire için defterdâr mûmâ-ileyh istihdâma ve kanûna muvaffik mühürlü ve nişânlu divân tezkeresi gönderdikden her birünüz mücebince amel edüb her bir madde için emr lâzımdır deyû muhtecât mirinin avk ve te'hirine (...) olmakdan bî-gâyet ihtirâz eylesin hüsn-i (...) merkûm için bir daha iş ve (...) eylemeyesiz şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın. Tahrîren fi'l-yevmi'l hâmîs'-ve'l-işrîn Şa'bânü'l-muazzam li-sene selâse ve sittîn ve elf.

Vurude fi 16 şehri Rebû'l-evvel sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 156-157 / BELGE 195

Nişân-ı şerîf-i âli-şân-i sâmi mekânî sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitânî hâkânî hükm-ü oldur ki; kara ala gözlü, açık kaşlı, orta boylu râfi-i tevkî-i refîu's-şâni şehriyani Nasuh ordu-yu hümâyûnuna gelüb mukaddemâ yaralığı arz olundukda ibtîdâdann üç bin akçe tımâra emr-i şerîfim verilüb ve Kayseriyye Sancağında Köstere nâhiyesinde Gücü* nâm karye ve gayriden üç bin akçe tımâra mutasarrıf olan Ahmed bin elli yedi senesinde fevt olub tımârı mahlûl oldukda ve Ali (...) vermeyub tahvîl hükmü ile mutasarrıf iken me'mur olduğu Girid ceziresi seferine (...) değin gelmeyub tımârı mezbûr-u merkûman tahvîllerinde mahlûldur deyû mezbûra vermeğın bâbında inâyet ricâsına liva-ı mezbûr Alaybeyisi olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Hızır zîdet kadrûhü arz etmeğın min-b'ad da'vâ ve nizâyı ve istimâ' olunmamak üzere tımârı olduğu sancakda sakin olub Alaybeyisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla tevcîh olunacak sene selâse ve sittîn ve elf Rebû'l-evvel'isinin evâsıtında hükm-i şerîfim verilme zirk olunan üç bin akçe tımâr vech-ı meşrûh üzere müteveffa Mehmed ve (bozuk) değin kendüsi ve cebelüsi gelmeyüb oğlu Osman tahvîllerinden istihkâkı bedelin mezbûr Hızır'a tevcîh olmağın cezire-i mezbûrede sedâr-ı sipâhlârım olan düstûr-i mükerrerem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem vezirim Hüseyin Pâşâ edâme'llâhu teâlâ iclâlehûnun tezkiresi mücebince layık ve evlâ ve ahdî ve sezâ-vâr görüb verdüm ki zirk olunur ve şerh buyur hükmüdür. (Gücü tabî' Köstere / divân 4500; Sasun tabî' sasun mezbûr /divânı 2000; Karomaz Sarımsaklı /7000 yekün 14300/3000; la-(...) Ad- hal / 800). Buyurdum ki; ba'del-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki, vezâif-i hizmât-ı

ve mezbûre ve mevkufede ve meşâir-i meşkûre ve asakîr-i mansureden ber mûceb-i defter-i hâkânî bi kusur mer'i ve müeddâ kılan ol bâbda hiç ahd mâni' ve dâfi' olmaya, şöyle bileler alâmet-i şerîfe itimâd kılalar,

Vurude fî 17 şehr-i Rebîü'l-evvel sene 1064.

Be-yurt-i Kal'e-i Cedîd.

Tahrîren fî 10 şehr-i Rebîü'l-evvel li-sene selâse ve sittîn ve elf.

SAYFA 157 / BELGE 196

Emîrî'l-ümerâi'l-kirâm, kebirü'l-küberâi'l-fihâm, zü'l-kadri ve'l-ihtram, sâhibü'l-izz ve'l-ihtişâm, bi-mezîdi inâyet-i melikü'l-allâm Karaman Beylerbeyisi olan Mahmud dâme ikbâlühû ve kıdvetü'l-kudâti ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keîâm Karaman eyâletine vâki' olan kadîlar zîdet fezailühûm kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân eyâlet-i mezbûr da vâki' Kethüdâyerin ve Yeniçeri serdârların tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; sâbıkan Üsküb voyvadası* olan hâdim karındaşı Hasker'in reâya ve berâyâ fukâra ve sakâtı zûlm ve taaddîsinin ve çursatının* Dede tecâvüz itkân ve muhabbet mâ-adâsının eydu ki mûmâ-ileyhim ibkâ' olundukda bu ahval-i mezbûre akdem dahası kaldırılmışdır emrin mezbûr harem karındaşı Hasker (...) fisâl ve şakkâ (...) ve evzâ' te'hîr edüb mukarrer olub hüsn-i tedâbir ve tedârik ile ele götürüb aslâ amân ve zaman vermeyüb bedel-i te'hîr kendüsü ve oğullarının haklarından gelmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki; vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm mûcebince amel edüb daha mezbûr hâdim karındaşı Hasker fî'l-vâki' dimâğîn fesâdın ol-vechle şakka(...) ve evzâ te'hîr edüb mukarrer olub kendüsü ve oğulların hüsn-i tedbir ve tedarik ile ele götürüb ve aslâ amân ve zaman vermeyüb bedel-i te'hîr cümlesinin haklarından gelüb hesâd ve şekâvetlerin dâfi' ve râfi' edüb emr-i şerîfin (...) üzere amel olub ihmâl ve müsahale adet-i te'hîrde ve emr-i hümayûnun hilâfına dâhil olmakda müdâhil ihtirâz eylesin şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe itimâd,

Tahrîren fî evâsıt Muharremü'l-harâm li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

Vurude fî 17 şehr-i Rebîü'l-evvel sene-i mezbûr.

(Tıbku aslihi'l-meta', nemekahü'l-fakir, ileyhi subhanehû Ramazan el-mevlâ be-medîne-i Konya.)

SAYFA 157 / BELGE 197

(...) âsitâne-i saâdetimden Kayseriye varınca bedel üzerine vâki' olan kuzât-ül-kadîların zîdet fazlühûm-el-yevmü'l-va'd ve'l-cevâbdır tahiyât-ı sâfiyât ve teslimât kasiyât ithaf vâhid kılındıktan sonra inhâ ve ilâma olunan oldur ki; hâlâ taht-ı kazâ'larında yeniçeri, acemi oğlanları ve topçu ve cebeci zümresinde (...) müsâferetden oldukların cibâl-i mîrîye âid olan metrûkâtları ahz ve kabz edüb tevcîh e göndermek için Görklü* livada kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân İbtahim nam Görklü* nasb ve ta'yîn olmağın işi bu mektûb tahrîr olub irsâl huzurların kılub lede'l-vusûl tevâifi mezbûrda fevt olub cibâl-i mîrîye âid olan metrûkâtları ihzârından ma'rifet-i istihdâmiyle suk-ı sultânîde fûruhât etdirüb hâsıl olan nukûdu bu cânibe irsâl eylesesin ve lâkin hilâf-ı istihdâm ve emr-i (...) bir ferdi rencide ve remide ettirmeyesin, bâki hemîşe der-meshâl-ı şerîf müstedâm bâd. Tahrîren fî evâsıt Sâferü'l-hayr li-sene erba' ve sittîn ve elf. (...)

Hâlâ Dergâh-ı âli (...)Ağa (...).

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin,vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin,Mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; kazâ'-ı mezbûra tâbi' Talas karyelerin südde-i saâdetime arzu hal edüb mezbûr tereke dahallerin olub (silik) kusurları yoğiken Ramazan nam yeniçeri daîmilerinin hilâf-ı istihdâm rencide ve remide etdirmeyesin (silik) kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân İbrahim nam Görklü* mezkûr vardıkda mezbûrun Görklü* merkûm (silik) ile mukaddemâ gelüb ahvâllini (silik) vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ve icâb müşârün-ileyh.

SAYFA 158 / BELGE 198

Akdâ kudâti'l-müslimîn, evlâ vülâti'l-muvahhidîn, mâdinü'l-fazl ve'l-yakîn, hüccet-i hakki ale'l-halki ecmâin, vârisü ulûmi'l-enbiyâi ve'l-mürselin, el-muhtassu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-muin, mevlâna Kayseri 'ye kadısı zîdet fezailühû tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; Kayseri kalesi müstahfızların darende ki fermân-ı hümâyûnda Hasan Hüseyin ve Sami Ahmed ve Abdülbâki ve hacı Abdürrahim nam meşuklar südde-i saâdetime arzu hal edüb hatt-ı şerîfimle mutasarrıf oldukları tımârın mezbûrlarında kazâ'-yı mezbûra tâbi' Anbarvirân nam karyesi tarakisin* kalede müstahfız tımârına mutasarrıf olanlar mümtâz ve muâyyen testur* dâhilinde olan yerlerin öşr ve resmin ola gelmelerinden (...) kalesinde alına geldiği üzere öşr ve resmin

olub âhardan kimesnenin alakası yok iken civârda vâki' (...) şehîd Mehmed Pâşâ vakfının muhafızı olan nam kimesneler vakf-ı mezbûrun ma'mul beherisine ta'yîn ve ilaç(...) olan testur* tâmmelerinin hudûd-ı kazâ'da nam karyelerin ahîrisinden kabz olub (...) nam mevzi tahsîl üzere (...) demekle ma'rûf nehr-i (...) Ali kadiri Pâşâyâ orta (...) keyfiyyâd nam karyede cârî olan nehr (...) karyeyi demekle ma'rûf mevzi (...) müntehîn olan hudûdlarının vâkîf yerlerine olub (...) testur tâmme muhalif (...) öşr ve resmin ola geldiklerin berât-ı için vakf-ı mezbûrun yerlerine der-i öşr ve resin biz alıruz deyû dahl ve taaddîden hâfi* oldukların bildirub testur tâmme mûcebince amel olub vakfına testur tâmme(...) yerlerine dahl ve nizâ etdirmeyub men' ve ref' olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediklerin ecîlde buyurdum ki, hükm-i şerîfim vardıkda husûs-i mezbûr hakkında ve dahl ve nizânın üzerine varub hakk üzere göresin öşrün terâhi olmada mahâlî evvel dahl(...) mezbûrların testur* tâmme (...) ta'yîn ve tasrîh olub öşr ve resmin vakf için dergâh yerlerinde olub fi'l-vâki' (...) mutasarrîf oldukların Anbarviranı nam karyenin mümtâz ve muayyen testur* dâhilin öşr ve resmini alagelen lâkin mezbûr testur tâmmelerin muhalif (...) mutasarrîf oldukları (...) ve de öşr ve resmin biz alıruz deyû dahl ve nizâ eylediklerin vakası caiz değıldir testur*tâmme mûcebince amel edüb (...) hal üzere tekkesinin öşr ve resmini tevli ahz ve kabz edüb istihdâmi ve kanûn ve kadîmde olagelen testur* namme muhalif kimesneye iş etdirmeyesin (...) olmayada askerın taifesin ve adamlarına karşıdır savb vesair kazâ'da dâhil olmayanların dahl etdirub eslemeyub inâd ve muhalifet üzere olmaların isim ve resimleriyle yazub âsîâne-i saâdetime arz eyleyesin şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe îtimâd kılasın.

SAYFA 158 / BELGE 199

İzzetlü, fazîletlü, efendim hazretlerinin meclis-i şerîflerine envâ-i mezîd-i dürer-i da'vatı sâfiyât muhabbet ayât (...) varaka-ı teslimât vafiyât-ı afiyât-ı müveddet-i gayât rıfat-ı nümün muslîhâne olunur ki; hâlâ ahvallerinde berât-ı buyurulursa elhâmdü'lillâhi teâlâ vücûdu sıhhat niâm ile muktî olub ahbâbın duâ bi'l-hayırlan (...) veziriazam-ı sâbık şehid Dedem merhum Mehmed Pâşâ evkâfında taht-ı kazâ-i adalet şîârımızda vâki' Anbarviranı nâm mezranın hâtem-i keremisi tâmm muhkın testurun hudûda müstahfîza kal'a ile (...) arâzî için mukaddemâ da'vâ olunub hâl-i vâki' hükm olunub hüccet almak olub udûl-u hüccet mûcebince amel olunmağla müstahfîz kal'a su- evkavfa* varub müdâhil olunmak bâbda hasad edyâr-ı öşrde Abdussalîh Efendi tâlebiyle emr-i şerîf etdirub irsâl olunmak emrin ile udûl-u hüccet bâ'is-i mektûb mutebed olub müstahfîz (...)

bu cânibe gelüb hüccet-i vaz' hükmü olunub yazılarda hüccet-i hakk üzere olunub te'kîl-i gadr etmişdir tekrar gönderüb ihkâk-ı hakk üzere ricâ (...) ile te'hîr (...)testur tâtme (...) kadîmler ile tekraren mevzi-i mezbûr üzerine varılmak hakk-ı adîl üzere görölmesi bâbda (...) muhalif-i tahrîr olub inşâllahü-teâlâ hükkâmı ve sûreti mukaddemâ verilen hüccet ve murassa' irsâl olunmak emr-i şerîfim olmayub ilhâk ve ihsârlarda (...) değil hakkı vaz've müstahfîza kal'asın hakları kendüsü hakk ve adl üzere mutasarrıf Müslümanlar şahâdetlerin ile hükm edüb (...)ref' buyrula (...) mertebede (...) bu defâ da son bir araz-i vakfa cânibde (...) (silik) bir arâzî-i istihdâma olmağın muhtâc bırakıla min ba'd (...) üzere cânib-i şerîfeğe havâle olsun der-ikrâr hasların* hattımı reâya (silik) harâc cânib-i şerîfe lâzım gelen bâki ve tahrîr olsun ki malum şöyle ki olsun bâki hemîşe izz ve fazilet müstedâm bâd. (silik)

el-mahlas-ı(...)

(...) tâtme-i ibrâzı itibar ve berâtı (...) Ahmed Pâşâ der-kazâ'-ı Kayseri ber-mûceb ve kifâyet.

SAYFA 159 / BELGE 200

Ve biri dâhi Kayseri kazâ'sında tâbi' Anbarviran demekle ma'rûf karye kurbunda vâki' olub şirâ-yı şer'i ile temlîk olunan mülk arâzîdir hudûdu Keykubad nam karye arâzîsidir muttâsıl olub mabeynlerinde sâbit olub ve mümtâz ve malumu'l-hal eşyâ-yı ve (...) variddir ve Akçe geçid nam mevzie muttasıl olub ve Zebusu demekle meşhur nehre ve (...) kaldırmı başında ve mezbûr karye-i Keykubatdan akan nehr ve Öğüm burnu(...) demekle ma'rûf mevzie ve Hatun köprüsünden muttasıl ve müntehidir.

Vurude fî 22 şehr-i Rebû'l-evvel li-sene erba' ve sittîn ve elf.

(...)(...) ahmed (...) vakf-ı kebir.

Hal

Mahallesi(...) Merhum Hasan Bek vurude 3 Sâferü'l-hayr (...) (...) gurre Muharremü'l-harâm sene 1064. leh 3 Muharrem sene 63 ve selâse sittîn.

Be mahsul ahad (...) bağı derga(...) Ve harâm-ül Sâlih(...) Ve Hasan Bek (...)

	Ahad bağı köhne	Ahad bağı (...)	be-masul
	Fî sehim kâmil	Fî sehim kâmil	(...)
	6000	2000	Fî sehim
	fî bedel sehim	fî bedel sehim	2450
	18000	6000	fî bedel sehim
			8250
	be-masul el-mahsu	le-had hükkâm (...)	le-had hükkâm
Hasan Bek	(...)	Fî sehim	Fî resm kâmil
	Fî sehim	6000	8000
	875	fî bedel sehim	fî bedel sehim
	fî bedel sehim	18000	2400
	2625		
Ahad dergâh-I Halil	Ahad da bağı Hacı	Ahad dergâh Ahmed	Ahad dergâh Hasan
Fî sehim	Fî sehim	Fî sehim	Fî sehim
260	3196	480	480
fî bedel sehim	fî bedel sehim	fî bedel sehim	fî bedel sehim
2880	9588	1440	1440
Ahad dergâh Mehmed	Ahad dergâh Ahmed	Ahad Hadem şeyh	
Fî sehim	Fî sehim	Fî sehim	
480	480	480	
fî bedel sehim	fî bedel sehim	fî bedel sehim	
1440	1440	1440	
Ahad dergâh Osman	Ahad (...)	Ahad dergâh Musa	Ahad derğah

Fî sehim	Fî sehim	Fî sehim	tâmmesi
480	480	480	Fî sehim
fî bedel sehim	fî bedel sehim	fî bedel sehim	480
1440	1440	4608	fî bedel sehim
			1440
Ahad dergâh Süleyman	Ahad dergâhMustafa		Ahad dergâh (...)
Fî sehim	Fî sehim		Fî sehim
900	900		300
fî bedel sehim	fî bedel sehim		fî bedel sehim
2700	2700		900

yekün

ledel fî bedel sehim

meblağ

118971

led'el- hâsıl bedel-i sehim

de-tâmme	de-tâmme	de-tâmme	mukata	der-tâmme	der-
tâmme					
(...)	Süleyman	mülhat		(...)	alim
Mustafa					
sehim	sehim	sehim	sehim	sehim	sehim
1	2	8	2	2	1
der-tâmme	der-hassa(...)	der-tâmme	der-tâmme		
(...)	(...)	Hacı Mustafa	Hacı		
sehim	sehim	sehim	sehim		
1	4	5	7		

der-tâmme tâmme	der-tâmme	der-tâmme	der-tâmme	der-tâmme	der- tâmme
Mevlüt mir(...)	(...)	hulas*	mir(...)		Mir(...)
Sehim sehim	sehim	Osman	sehim		sehim
1	3	sehim	2	3	1
		1			
der-tâmme şeyh	der-tâmme	der-tâmme			
Osman(...)	Davut*	(...)			
Sehim	sehim	sehim			
12	4	11			
ve tâmme cem'an	mise(...)	(...)			
612	22140	66420			
led'el hâsıl					
Mustafa Câmî-i şerîf	(...)	cem'an	cem'an		şeyh(...)
(...) sehim resm	(...)	Câmî-i şerîf(...)	(...) Kîçikapuda(...)		
40	(...)	resm	resm		900
resm sehim	resm	1000	1000		fi bedel
15420	1300	fi bedel sehim	fi bedel sehim		2800
(...)	fi bedel sehim	3000	3000		
35480	3600				
(...)	hal	mer* tâbi' (...)			kalesi

mezrada(...)				
Câmî-i mezbûr amadet(...)	led'el(...)(...) Merhum (...)	der-mezrada	amed(...)	Ve
sehim	der-mir(...)	Mezbûr	sehim	fi sehim
500	sehim		870	200
(...) bedel sehim bedelşed(...)	32860		fi bedelşed(...)	Fi
1500			2600	600
	yekün			
	85140			
	66420			
	1151560			
	/ 32589			

cem'an üç senede vezaif ve mutasarrıf yüzeli bir bin beş yüz.

Yekünü otuz iki bin beş yüz seksen dokuz akçedir.

SAYFA 159/ BELGE 201

(...) mestur olan vakfın mütevellisi olan mezbûr Aslan Ali (...) üç sene (...) karye üzere Anbarviran (...) mahallesi (...) otuz iki bin beş yüz seksen dokuz akçede bâd harç ve sarf eylediği (...)zâhir olmağın(...) Tahrîren fi gurre Rebû'l-evvel sene 1064.

Husûs-u atiyü'l-beyân mahallesinde istimâ ve tahrîr olmayın olmağın cânib- i istihdâma dan minval Mustafa çelebi irsâl olunduk olduğu Medine-i Kayseri de Yenice mahallesi sakinlerinden iken vefât edüb verâset-i zevce-i metrukesi (...) binti Ramazan Halife ve kebir kızı İsmi nam hatunlar ve sagîr kızları Kamile ve Rahime (...) ve kardeşi Hasan Efendi ve İbrahim Çelebiye münhazır olan el-Hâc Abdülfettâh (silik) menziline varub akd-ı meclis-i istihdâma eylediklerinde fahrü'l-ayân mücedded â'yân el-Hâc Musa mahalle-i mezbûrda sagîr (...) mezbûratânı savb-i istihdâma dan vasî-i mansûb kendü tafarından (silik) merkûme İsmi mahzarları üzerlerine da'vâ edüb mütteki mezbûr

Abdülfeţhâ Efendi hâl-i hayatında benden beş yüz esedi guruş istidâyı götürüb mahalle-i mezbûr (silik) el-Hâc Abdülaziz ve tarafını tarîk-ı âmm ile mahdud ve (...) sofa,iki taphane,bir oda,bir örtme bir mikdar bağçe ve havlu (...) (silik) Hasan tarafında vâki' eşcâr ve eşcâr-ı müsmire zirâyâ* mülk tarla müştemil bir kıt'a bağı meblağ-ı mezkûr beşyüz guruşa mülk-ü müşterâsın(...) (silik) vefât etmeğle hâlâ berât olub (...) vâresetidir meblağı mezkûr(...) (...) menzil-i merkûmi bağı (...) istinkâf(silik)

SAYFA 159 / BELGE 202

(...) âsitâne-i saâdetimden vaz'-ül-vârid gelince vâki' olan kuzât-ül-kadîların zîdet fazlühûm-el-yevmü'l-va'd ve'l-cevâbdır tahiyyât-ı sâfiyât ve teslimât kasiyât ithaf vâhid sonra inhâ ve ilâm olunan oldur ki; hâlâ taht-ı kazâ'larında yeniçeri, acemi oğlanları ve topçu ve cebeci zümresinde (...) müsâferet oldukların cibâl-i mîrîye âid olan metrûkâtları ahz edüb tevcîh göndermek için dergâh-ı yeniçerilerinden çavuş olan kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân üzere ilhâk (...) Mustafa çavuş nasb ve ta'yîn olunmuşdur işi bu mektûb tahrîr olub ağası hazretlerinin lede'l-vusûl tevâifi mezbûrda fevt olub cibâl-i mîrîye âid olan metrûkâtları merkûman ihzârından ma'rifet-i istihdâmiyle suk-ı sultânîde fûruhât etdirüb hâsıl olan nukûdu mûmzâ ve mahtûm ve müfredât defteriyle bu cânibe irsâl eylesin ve gelub serdârların makbûzları olan metrûkâtı* dâhi mûmzâ etdirüb hâsıl olan (...) oldukları hal tâleb ve tahsîl etdiresiz ve lâkin hilâf-ı istihdâm-i şerîf ve mugayir-i kanûn-i niünîf bir ferde rencide etdirmeyesin, bâki hemîşe fâzilet dermesned-i şeriat müstedâm bâd.Tahrîren fî evâsıt şehr-i Sâferü'l-hayr li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Hâlâ Dergâh-ı âli Ali Ağa yeniçeri.

SAYFA 160 / BELGE 203

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keâm âsitâne-i saâdetimden varub Güvence vâki' olan kadîlar zîdet fezailühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lum ola ki; taht-ı kazâ'nızda vâki' yeniçeri, acemi oğlanları ve topçu ve cebeci zümresinden eğer mukîm ve misafir (...) olub mîrîye âid olan metrûkâtı âsitâne-i saâdetime götürmek için kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Mustafa Çavuş zîdet kadrühûm nasb ve ta'yîn tevâif-i mezbûrdan fevt olub mîrîye âid olan metrûkâtı âsitâne-i saâdetime götürmek için mezbûrlardan ibkâ' ve ma'rifet-i istihdâmiyle suk-ı sultânîde fûruhât ittirüb hâsıl olan nukûdu mefrûdat defteri ile mûmzâ ve mahtûm âsitâne-i saâdetime irsâl edüb ve yeniçeri serdârlarının makbûzları olan ba'del-mal dahl birle mirilerin mahsûb* edüb dahl olan

mevâddı tevcîh olanlardan tâleb ve tahsîl edüb ve lâkin hilâf-i istihdâmi şerîf bir ferden zûlm ve taaddî etdirilmeyesin düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem vezâretle yeniçeri ağası olan Kenan Pâşâ edâme'llâhü teâlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb verilmeğın mücebince amel olunmak emrim olmuştur, buyurdum ki; vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm mücebince amel edüb ve ağa müşârün-ileyh tarafından vaz' olan mektûb mücebince amel edüb min-ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin, şöyle bilesin; âlemet-ı şerîfe itimâd kılâsın. Tahrîren fî' evâil Sâferü'l-hayr li-sene erba' ve sittîn ve elf.

Vurude fî 28 şehr-i Rebîü'l-evvel sene 1064.

Be-makâm-ı Kostantiniye el-mahrûse.

SAYFA 160 / BELGE 204

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm, mâdinü'l-fezâil vel-keîâm altı bölüğün orta kolda vâki' olan kadîlar zîdet fezailühûm ve mefâhirü'l-emâsili ve'l akrân; taht-ı kazâ'nızda vâki' yeniçeri serdârım zîdet kadrühûm tevkî-i refî-i hümâyûn vâsıl olacak mâlûm ola ki; (...) hümâyûnuma mukarrer olmağın kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân Mustafa Çavuş zîdet kadrühûm nasb ve ta'yîn olub siz ki yeniçeri serdârısız taht-ı kazâ'larda sakın ve mütemekkin olasız dergâh-ı muallam yeniçerileri (...) defter edüb ve cümlesin cem' kendi yeniçerin askeri ile mâan gelüb mahallerinde mevcûd bulunmağın şöyle ki donanma-yı hümâyûnum (...) değıldir her avk ve te'hîr edüb ihmâl ve müsâhele üzere olsun dediklerin (...) kanaât ile olmağın (...) akvâsına müstahakken olub ve ber-vechle gadr ve bahâneniz* makbûl olmayub haklarından gelinmek mukarrerdir bu sene-i mübârekede (...) edüb ve bundan gayrıya asker (...) adam gönderilub (...) etmeyüb taht-ı kazâ'larda sakın olan yeniçeri (...) âsitâne-i saâdetime gönderüb mevcûd edüb ihmâl ve müsâheleden bî-gâyetihtirâz olasız budur,düstûr-i mukerrem, müşîr-i müfehham, nizâmü 'l-âlem vezâretle yeniçeri ağası olan Kenan Pâşâ edâme'llâhü teâlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb verilmeğın mücebince amel olunmak emrim olmuştur ,buyurdum ki; vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrîm ve ağa müşârün-ileyh tarafından mektûb mücebince amel edüb min-ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin, şöyle bilesin.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

A - KAYSERİ'NİN İDARİ STATÜSÜ

1. İdarî Yapı

Osmanlı Devleti'nde idare küçükten büyüğe doğru köy (Karye), nahiye, kazâ, sancak (Livâ) ve eyâlet (Beylerbeyi) şeklinde teşkilatlanmıştır³⁶. Kayseri Vilâyeti, Fatih Sultan Mehmet zamanında (1464) Karamanoğulları'ndan Karamanoğlu Pir Ahmet döneminde Osmanlılara geçmiştir. Karaman Beyliği son bulunca Konya Vilâyet olarak Osmanlı'ya geçmiş, Kayseri'de Konya'ya bağlı bir sancak olmuştur. Kazâların birleşmesiyle oluşan ve idârî teşkilâtta en fazla yere sahip olan sancaklar, sancakbeyi denilen bir kişi tarafından kanun ve nizamlar gereğince idâre edilirdi . Defterde Karaman Eyâleti'nden³⁷ ve defterdeki belgelerden Kayseri'nin bir sancak ve Karaman'a bağlı olduğu görülmektedir.³⁸

Sancaklarda en büyük yönetici sancakbeyi olduğundan geniş yetki ve sorumluluklara sahipti. Askerî ve idârî olmak üzere iki kısım görevleri vardı. Dereceleri sahip oldukları has gelirine göre tayin edilirdi.³⁹ Sancaklar, Tanzimat'tan sonra vilâyetlere bağlı olmak üzere mutasarrıf adı ile mülki âmirlere tevcih olunmuştur. Mutasarrıflar hiçbir askeri sıfatı olmamakla birlikte Cumhuriyet'ten Sonra bu teşkilat kaldırılmış, kazâlar doğrudan doğruya vilâyetlere bağlanmıştır.⁴⁰

2. İdarî Görevliler

Osmanlı idârî teşkilatında sancakların birleşmesiyle eyâletler teşekkül ederdi. Eyâletler beylerbeyi veya buna eşit değerde mîr-i mîranlar tarafından idâre edilirdi. XV. yüzyılda Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliği'ne Rum (Sivas-Amasya) ve Karaman Beylerbeylikleri eklenmiştir.⁴¹ Defterde Karaman Beylerbeyliği'nden söz edilmişse de beylerbeyinin ismi 359, 440, 477, 481, 196.'ncı belge hariç diğer belgelerde belirtilmemiştir⁴². 359,440,196.'nci

³⁶ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e. , s.73.

³⁷ B.NO: 378,492,196,vd.

³⁸ B.NO: 388,395,400,439,445,447,467,472,473,480.

³⁹ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e. , s.74.

⁴⁰ Midhat Sertoğlu; a.g.e., s.302.

⁴¹ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e., s.75.

⁴² B.NO: 359,373,378,408,41,440,443,446,462,464,468,492.

belgede beylerbeyinin, Mahmud Pâşâ adlı kişinin olduğunu öğrenirken,481.'inci belgede Mehmed Bey, 477.'inci belgede Dilaver olarak zirk edilmiştir. Beylerbeyi için *emîrî'l-ümerâi'l-kirâm* şeklinde bir elkâb kullanılmıştır.⁴³

Genel olarak elkâbların hemen arkasında ilgili kişilerin isimleri geçtikçe çeşitli duaların tekrarlandığını ve bu duaların muhatabın durumuna uygun düştüğü görülmektedir.⁴⁴ Vezir-i âzam ve diğer vezirler için *edâme'llâhu teâlâ iclâlehû*⁴⁵, beylerbeyine *dâme ikbâlihû*⁴⁶, sancakbeyine *dâme izzühû*⁴⁷, kadırlara *zîde fezâlihû*⁴⁸, alay beylerine, silahdarlara ve çavuşlara *zîde kadrihû*⁴⁹, mimar başına *zîde mecdühû*⁵⁰, defterdarlara *dâme ulvi*⁵¹ gibi dua tabirleri kullanılmıştır.

Bu dönemde vezir-i âzamlık görevinin, Hüseyin Pâşâ tarafından yürütüldüğünü görmekteyiz." Vezir-i âzam, padişah adına devleti idâreye me'mur olan kimsedir. Defterde bu makam adına *düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfahham, nizâmî'l-âlem alem* şeklinde bir elkâb kullanılmıştır.⁵²

Sancakların en büyük idârecisi olarak sancakbeyini (Mirlivâ) görüyoruz. Karaman Eyâletine bağlı olan Kayseri Sancağı'nda mütesellimi olarak Murad Ağa ve Ali Ağa'yı ve görmekteyiz.⁵³.Defterde alaybeyi (Miralay) olarak Hızır görmekteyiz⁵⁴, Alaybeyleri, tımârlı sipahilerin sefer dışı zamanlarda buldukları bölgelerdeki âmirleri olup, sancakbeylerine bağlıydılar.⁵⁵ Karaman hazinesi defterdârı olarak Mehmed ve Mustafa'nın ismi geçmektedir.⁵⁶ Belgelerin büyük bir kısmını oluşturan Girid seferi veziri olarak Hüseyin Pâşâ'nın ismi geçmektedir⁵⁷.Voyvodalar, devlet tarafından iltizama verilen bir yerin vergilerini toplamaya memur edilen ve vezirlerin kendi haslarının yıllık gelirlerini tahsil için gönderdikleri kimselerdir.⁵⁸ Belgelerde voyvodaların ismi geçmemektedir.⁵⁹ kaleyi

⁴³ B.NO: 373,374,378,408,419,439,440,443,444,446,462,463,464,467,468,477,481,492,196.

⁴⁴ Ali Aktan; a.g.e., s.112.

⁴⁵ B.NO:372,430, 443,468,483,484,488,490,195.

⁴⁶ B.NO:373,374,378,408,419,439,440,443,446,477,196.

⁴⁷ B.NO:378,395,468,476.

⁴⁸ B.NO: 376,451,457,465,

⁴⁹ B.NO: 372,424,430,455,469,471,475,480,195,

⁵⁰ B.NO: 433,434.

⁵¹ B.NO: 375,492,194.

⁵² B.NO:372,383,386,387,399,406,414,430,461,465,

⁵³ B.NO: 360,369,398.

⁵⁴ B.NO:376,430,480,195.

⁵⁵ Midhat Sertoğlu; a.g.e. , s.14.

⁵⁶ B.NO: 373,374,492,194.

⁵⁷ B.NO: 372,458,461,465,472,480,483,484,490,195,

⁵⁸ Midhat Sertoğlu; a.g.e. , s.359.

⁵⁹ B.NO: 427,442,443,448,470,482,

korumakla memur olan kale komutanına veya kalede görevli askere de müstahfîz deniliyordu, bununla ilgili olarak iki belgede Hasan Hüseyin ve Sami Ahmed ve Abdülbâki ve Hacı Adbülrahim müstahfîz olarak isimleri geçmektedir.⁶⁰ Bir yeri idâreye memur olan kimseye kethüda, bir kethüdaya vekâlet edene ve devlet merkezinden hariç yerlerde bulunan kapıkulu süvarisinin o bölgedeki en büyük âmirine kethüdayeri denilirdi⁶¹ Defterde şehir kethüdâsı olarak el-Hâc Abdi, ayrıca kethüda İsmail Ali Ağa, kethüda Mehmed ve kethüda Osman ve kethüda Yusuf Hasan'ın isimlerinden bahsedilmektedir.⁶² Defterde Yeniçeri tabiri geçmektedir.⁶³ Yeniçeriler Osmanlı Devleti'nin daimi ve ücretli ordusunun yaya olarak savaşan kesimi olup, kapıkulu askeri denilen zümrenin en önemli sınıfını oluşturuyordu.⁶⁴ Yeniçeri Ocağının en büyük âmirine⁶⁵ Yeniçeri Ağası denilmiştir. Mustafa Pâşâ, Kenan Pâşâ'nın bu dönemde Yeniçeri Ağalığı yaptıklarını görüyoruz.⁶⁶ Defterde Yeniçeri Serdarı yani komutanı olarak Ahmed, Mustafa, Süleyman, Kerim adlı kişiler geçmektedir⁶⁷. Yeniçeri Belgelerde Cebelüler⁶⁸ tabiri de geçmektedir. Cebeciler, silah yapıp tamir ve muhafaza eden savaş zamânlarında ordunun savaş malzemesini ileriye ulaştırmakla görevli askerlerdir.⁶⁹ Ayrıca belgede Acemi oğlanları ve Topçulardan da bahsedilmiştir.⁷⁰

63/2 no'lu defterde Yetmiş Dokuzuncu Cemâati⁷¹, Yirmi İkinci Cemâati⁷², Yetmişinci Cemâati⁷³, Altıncı Bölük⁷⁴, Yirmi Beşinci Bölük⁷⁵ ve Otuz İkinci Bölük⁷⁶, Altmış Altıncı Bölük⁷⁷ gibi çeşitli sınıflar zikredilmektedir. Tımâr sistemine⁷⁸ bağlı atlı asker olan sipahilerden⁷⁹ de bahsedilmiştir. Defterde Çavuş⁸⁰ terimi çokça geçmektedir ve çavuşlar

⁶⁰ B.NO: 198,199.

⁶¹ Midhat Sertoğlu; a.g.e., s.183

⁶² B.NO: 380,424,427,440,442,471,

⁶³ B.NO: 360,368,454,455,470,471,487,488,491,196,197,202,203,204.

⁶⁴ Sait Öztürk; a.g.e., s.124.

⁶⁵ Midhat Sertoğlu; a.g.e., s. 336.

⁶⁶ B.NO: 488,203,204,

⁶⁷ B.NO: 368,419,454,455,487,488,.

⁶⁸ B.NO: 372,386,390,391,397,399,490,195.

⁶⁹ Midhat Sertoğlu, a.g.e., s.61.

⁷⁰ B.NO: 455,487,488,454,197,202,203.

⁷¹ B.NO: 487,488,

⁷² B.NO: 419,

⁷³ B.NO: 454,455,

⁷⁴ B.NO: 424,471,475.

⁷⁵ B.NO: 385,445.

⁷⁶ B.NO: 471.

⁷⁷ B.NO: 424.

⁷⁸ "Yıllık geliri 20.000 akçeden az olan gelir miktarının hizmet karşılığı verildiği sistem."Midhat Seroğlu; a.g.e., s.338.

⁷⁹ B.NO: 385,389,424,439,440,442,445,469,471,475,193.

⁸⁰ B.NO: 327,338,431,445,484,488,202,203.

için *kıdvetü'l-emâsili ve'l akrân*⁸¹ elkâbı sıkça kullanılmıştır. Belgede şehrin ve küçük kasabaların emniyet işlerinden sorumlu olan Subaşından da bahsedilmiştir ve Subaşı Ağası olarak Ömer Ağa ve Ramazan Ağa'nın isimleri geçmektedir⁸². Pâşâ⁸³ tabirine de rastlanmıştır.

63/2 no'lu defterde şeyhülislam olarak Mehmed'i⁸⁴ görmekteyiz. Şeyhülislam için *ilmü'l-ulemai'l-mütahharin, efdalü'l-fidalai'l-müteverri*⁸⁵ elkâbı kullanılmıştır. Defterde dini nitelikli belgelerden yani fetvâlardan⁸⁶ bahsedilmiştir.

Defterde Kayseri kadısı olarak Seyyid Salih⁸⁷, Mevlânâ Abdülkadir⁸⁸ görev yapmaktadır. Defterde Kadi naibi (Naibü'ş-şer') olarak; es-Seyyid Nuh Efendi'nin⁸⁹ ismi geçmektedir. 304 ve 306. belgelerde Mehmed Beşe'nin çukadar olduğunu görüyoruz, çukadarlık hizmetinden bahsedilmez. 63/2 no'lu defterde *ber vech-i arpalıktan*⁹⁰ bahsedilmiştir.

3. Bazı İdarî ve Hukuki Uygulamalar

Şer'iyye Sicilleri, şer'i mahkemelere mahsus bir usûl ve kaide altında kaleme alınır, ki bu tahrir tarzına *sakk-ı şer'î* denilirdi. 63/2 no'lu defter de bu duruma uygun olarak yazılmıştır.

Defterde, Osmanlı Devleti'nin idârî teşkilatlanma, idârî işleyiş, vazife ta'yini, görevden azl, timâr tevcihi ve fetvâ gibi konulara karşılık nasıl bir hüküm verdiği açık olarak görülmektedir. Defterde ilâm ve hüccetler ayrı bir yer tutmaktadır. Belge çeşitleri arasında miras- tereke⁹¹, alım-satımı⁹², ibrâ ve iskât⁹³, vasî tayini⁹⁴, vb. örnekler bulunmaktadır. 63/2 no'lu defterde dışarıdan mahkemeye gönderilen belgeler arasında timâr tevcihi⁹⁵, ta'yîn ve nasb⁹⁶, gibi benzeri belgeler yer almıştır.

⁸¹ B.NO: 202,203,431,445,

⁸² B.NO: 360,372,382,385,453.

⁸³ B.NO: 346,351,480,483,484,488,490,195,198,199,203,204, vd.

⁸⁴ B.NO: 421,435.

⁸⁵ B.NO: 421,435,

⁸⁶ B.NO: 367,381,396,440,442.

⁸⁷ B.NO: 476.

⁸⁸ B.NO: 489.

⁸⁹ B.NO: 363.

⁹⁰ B.NO: 439,444,463,477

⁹¹ B.NO: 300,307,313,327,329,331,340,370,407,478.

⁹² B.NO: 288,301,302,309,310,312,314,316,317,320,321,322, 323,324,328,330,332, 334,335,336,s.94,342,343,361,369,371,201.

⁹³ B.NO: 303,326,339,346,357.

⁹⁴ B.NO: 306,344,365.

⁹⁵ B.NO: 372,376,383,384,386,387,388,390,391,393,394,397,398, 399,400,406, s.119,408,414,415,417,418,419,430,443,447,458,461,462,464,465,472, 473,480,483,484,490,195

⁹⁶ B.NO: 337,379,381,389,392,s.116,401,402,403,404,416,s.123,420,421,422, 424, 425,426,428,429,453,454,455,466,471,475,477,479,487,488,489,491,197, 202,203,204.

4. Kayseri'ye Bağlı Yerleşim Birimleri

a - Mahalleler

Arakil	Karakeçi
Bahçivan	Karabet
Baldöktü	Kapan
Bektaş	Kaşıkcı
Bezazistan-1 Atık	Kebe İlyas
Bozatlı	Kiçi Kapu
Câmî-i Kebir	Köse Danişmetlü
Doklu	Köy Yıkan
Elsem Pâşâ	Kürtler
Emir Sultan	Lala
Eski Bezazistan	Musa Gazi
Gülük	Rumiyan
Güregir	Sayeci
Gedikli	Selman
Hacet	Sisliyan
Hacı Abdullah	Sınıkcı
Hacı Arab	Sultan Hamamı
Hacı Kılınç	Şarkıyan
Hacı Mansur	Şehre Küstü
Hamurcu	Şeyh Taceddin
Harput	Tac Kızıl
Hasbek	Taşgıncık
Hasinli	Tavşanlı
Hunad	Tavukçu
Hürrem Çavuş	Tepecik
Kalenderhâne	Tus
Karekim	Tutak
Karakürkçü	Yenice

b - Karyeler

Ağın	İsbile (İspile)
Agaçlu	İsbutun
Ağırnas	İyülü*
Akçain	Kise
Anbarviran	Kiste Hayr
Bademlu	Kızıl Viran
Boyalu	Kuru Köprü
Boyacı	Kiçi Bürüngüz
Bozcadan	Mahzemin
Bozhânı	Mancusun
Cırgalan	Milas
Cırlavuk	Nizye*
Darsiyak	Özbey
Çukur Derekli	Sarımsaklı
Deludi*	Samağır
Ebiç	Senayuk
Ecerken	Sarı Mehmedli
Efkere	Salur
Eğın	Sividi Büzük
Emmiler	Süleymanlı Kebir
Erkilet	Talas
Gergeme	Tavanusun (Tavnusun)
Germir	Tavlusun
Gesi	Tomarza
Gergerum	Ulu Bürüngüz
Gömür	Üskübi
Gömeç Hisari	Vekse
Güllü	Yalnızan
Köstere	Yaşviran
Hisar	Yazır
Hacılar	

c - Sancaklar, Kaza, Nahiye, Kasaba, Mezralar ve Mevkiiler

Akyazı Nahiyesi	Kenar Irmak Nahiyesi
Aladağ Nahiyesi	Köstere Nahiyesi
Halil Ali Nahiyesi	Koramaz Nahiyesi
Beğendikli Önü Mevki	Saslı Mezra
Belbaşı Nahiyesi	Sahra Nahiyesi
Hasandağı Mevki	Zamantu Kazası
Cebel-i Erciyes	Akşehir Sancağı
Develi Nahiyesi	Amasya Sancağı
Eğri Bucak Nahiyesi	Aydın Saruhan Sancağı
Elbistan	Bursa Sancağı
İlbaşı mevzi	Bolu Sancağı
İslamlu Nahiyesi	Kayseri Sancağı
Karakaya Nahiyesi	Konya Sancağı
Karataş Nahiyesi	Niğde Sancağı
Kayalı Nahiyesi	Yahyalı
	Yozgat

63/2 No'lu defterde ayrıca, belgelerin yazıldığı dönemde Anadolu Eyaleti ile Karaman Eyaleti tabirlerine rastlamak mümkün olduğu gibi; Sivas, Tokat, Merzifon, Maraş, Halep, Üsküdar, Elbistan, Ankara, İzmir, Çeşme İskelesi, Ürgüp, Hacı Bektaş gibi isimlere de rastlıyoruz.

B - SOSYAL YAPI

1. Sosyal Statü, Müslim-Gayr-i Müslim İlişkileri

İncelemiş olduğumuz defterde bulunan belgelerin 184'ü Müslimler, 17'si Müslimler ile Gayr-i Müslimler, 6'sı ise Gayr-i Müslimleri kendi aralarındaki ilişkiler hakkında bilgi vermektedir. Kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla, gayr-i müslim vatandaşlar için zımmî⁹⁷ ve nasraniye⁹⁸ tabirleri kullanılmıştır.

Gayr-i Müslimleri, isimleri ve elkabları ile birbirinden ayırmak mümkündür. Ancak gayr-i Müslimlerin, Sefer, Arslan, Hıdır, Tanrıverdi, Kaplan, Aydın, Murad, Cihan Şah⁹⁹, gibi Türkçe isim aldıklarına da rastlanmıştır.

Belgelerde zımmîler için veledi¹⁰⁰, Müslimler için ibn, bin, bint-i, tabirleri kullanılmıştır.¹⁰¹ Müslümanlarda ölenler için fevt oldu veya vefat etti¹⁰², gayr-i Müslimlerde halik oldu denilmektedir.¹⁰³

Defterde genel olarak zımmîlerin oturduğu mahaller arasında Rumiyan, Şarkıyan, Selman,Kiçi Kapu, Elsem Pâşa, KöyYıkan¹⁰⁴ gibi yerler zikredilmektedir.Defterdeki bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla Kayseri'de Müslim ve gayr-i Müslim vatandaşlar arasında canlı bir sosyal hayat sürdürülmüştür. Özellikle alım-satım ve borç gibi konularda örnekler görülmektedir.¹⁰⁵ 347.'inci belgede ihtida eden (Müslüman olan) zımmînin mevcûd durumları tespit edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde cemiyet iki ana grup altında ele alınabilir. Bunlardan birincisi askeri ad altında toplanan ve görevleri icabı vergilerden muaf olan kısım; ikincisi ise şehirliler, köylüler ve göçebe aşiretlerinin meydana getirdiği reaya denilen vergi mükellefi gruptu. Osmanlı toplumundaki bu sınıflaşma, tâbi oldukları görevleri dolayısıyla olup, bütün kanun ve nizamlar, sınıfların hukuki yapısına paralel bir biçimde ele alınmıştır.¹⁰⁶ 63/2 no'lu defterde bu duruma uygun düşmektedir. Osmanlı toplumunda çeşitli dini ve etnik gruplar söz konusudur. Yalnız bu gruplar etnik kökenlerine göre değil, bağlı buldukları din ve

⁹⁷ B.NO: 302,303,328,333,334,336,343,345,358,380,382,448,450,489,

⁹⁸ B.NO: 302,343,

⁹⁹ B.NO: 302303,308,309,319,33,345.

¹⁰⁰ B.NO: 302,303,308,309,315,318,319,324,328,333,334,336,343,345,354,358,489.

¹⁰¹ Bu tabir bir çok belgede geçmektedir.

¹⁰² B.NO: 321,322,323,372,398,195,197,202,203, vd.

¹⁰³ B.NO: 302,319,324,343,345,358,

¹⁰⁴ B.NO: 302,308,309,318,333,334,343,

¹⁰⁵ B.NO: 319,328,330,334,336,358.

¹⁰⁶ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e., s.91.

mezheplere göre sınıflandırılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde yaşayan halkın müslim ve gayr-i müslim olarak birbirinden ayrılması toplumun yapısını belirlemiştir. Toplumda müslim ve gayr-i müslimleri kullandıkları isim ve elkâblarla birbirinden ayırmak mümkün olmuştur. Müslüman olanları isimlerinin başında es-Seyyid,¹⁰⁷ el-Hâc¹⁰⁸ ibareleri bulunmaktadır. Bu ibarelerden başka defterde belge içerisinde ve şuhudü'l-hâl kısmında efendi¹⁰⁹, bey¹¹⁰, beşe¹¹¹, çebebi¹¹², şeyh¹¹³, pâşâ¹¹⁴, ağa¹¹⁵, halife¹¹⁶, Mevlâna¹¹⁷ gibi unvanlar sıkça kullanılmıştır.

Ayrıca toplumda belirli bir seviyeye gelmiş ve sevilen kişiler için fahrü'l-eşbâh¹¹⁸, fahrü'l-akran,¹¹⁹ fahrü'l-müderresin¹²⁰, ve fahrü'l-kudâd,¹²¹ gibi tabirler bir çok kez kullanılmıştır.

Osmanlı toplumunda yaşam biçimleri bakımından şehir ve köylülerden ayrılan konar-göçer adlı topluluklar bulunuyordu. Bunlar vergi vermez, fethedilen yerlerin Türkleşmesi ve İslamlaştırılmasında etkili olurlardı. Yerleşik halka nazaran daha disiplinli ve savaştı idiler. 63/2 nolu defterde bu Cemâat ve taifeler ismen geçmektedir. Bunlar; 288'inci belgede Deveci Taifesi, 351 ve 352'inci belgede Türkmen Taifesi ve Mamalu Cemâati, 440 ve 442.'nci belgede Danişmetlü Cemâati, Şeyhlu Cemâati, Kürt Cehelu Cemâati, Karakoyunlu Cemâati, Selmanlu oymağı, Havanşir oymağının isimleri geçmektedir. 468 ve 479'uncu belgede İl-Türkmânî Haleb taifesinden bahsedilmiştir.

2 . Evlenme ve Boşanma

63/2 no'lu defterde evlilik ve boşanma ile ilgili bir belgelerden boşanma ile ilgili 341 ve 367'inci belge Ahmed bin Hüseyin'in eşi Rabia binti Abbas'ı talâk-ı selâse ile boşadığı, 338'inci belgede de Emine binti Mehmed'in eşi Zakir dede tarafından boşadığına dair belgedir. Yalnız defterde boşanma (*zevce-i metruk, zevce-i metruke*),

¹⁰⁷ B.NO: 304,311,312,314,321,323,325,326,396,407,462,478,486, vd.

¹⁰⁸ B.NO: 327,328,329,330,331,334,335,336,338,339,340,342, vd.

¹⁰⁹ B.NO: 350,356,357,360,361,363,364,367, v.d.

¹¹⁰ B.NO: 311,315,368,371,426,462,466

¹¹¹ B.NO: 316,317,324,330,334,336,338, vd.

¹¹² B.NO: 339,340,341,342,343,344,361,367, vd.

¹¹³ B.NO: 318,364,396,399,430, vd.

¹¹⁴ B.NO: 369,372,374,375,383,386,390, vd.

¹¹⁵ B.NO: 360,371,397,419,424,453,475, vd.

¹¹⁶ B.NO: 287,299,301,305,310,368,201, vd.

¹¹⁷ B.NO: 419,431,434,437,443, vd.

¹¹⁸ B.NO: 338,355,360,361, vd.

¹¹⁹ B.NO: 318,327,329,338, vd.

¹²⁰ B.NO: 301,312,314,320,329,330,342,356,361, VD.

¹²¹ B.NO: 302,317,318,350,356,358,360,361, vd.

mıhr-i müeccel ve mıhr-i müeccel tabirleri geçmektedir¹²².

3 . Vasî Tayini

63/2 no'lu defterde vasî tayini ile ilgili 3 belge bulunmaktadır¹²³. Ölen şahsın terekesinin mahkeme tarafından tespit edildikten sonra mahkeme görevlilerinden olan kassamlar tarafından mirasçıları arasında paylaşınlırdı. Varislerden akıl balığ olmamış olanlar için vasî tayin edilerek mevcut tereke bu kişiye teslim edilir ve onun himayesine girerdi Mahkemenin görevleri arasında yer alan bu göreve seçilen kimselerin yakın akraba ve güvenilir kişiler olmalarına dikkat edilirdi.

4 .Kölelikle ilgili Uygulamalar

63/2 no'lu defterde kölelikle ilgili bir belgeye ver verilmiştir. 287'inci belgede Gürcüyü'l-asl olarak etnik kökeni belirtilmiştir.340'ıncı belgede Ali Ağa'nın hizmetkarı olan Yusuf İbni Rıdvan'a miras bırakması ile ilgidir. Bu belgelere dayanarak Osmanlı toplumunda bu tür insanlara rastlamanın mümkün olabileceğini görüyoruz. Defterde kölelere yönelik çok ciddi rahatsız verici bir olayla karşılaşılmalıdır..

5 . Darb, Gasb ve Cinayet Olayları

63/2 no'lu defterde yaralama ve gasb¹²⁴, sû-i hâl¹²⁵, cinayet¹²⁶,şetm¹²⁷ gibi olaylar yaşanmış, mahkemeye intikal etmiştir.

Defterde yaralama ve gasb 5 ile ilgili, sû-i hâl 5, cinâyet 2, şetm(küfür) 2. Buna göre yaralama ve gasb gibi durumların diğer olaylara nazaran çok olduğu görülmektedir.Bazı belgelerde yaralama, şahsa saldırı, cinayet ve gasb olayları aynı anda birlikte yaşanmıştır.

C - İKTİSADÎ YAPI

1. Şehrin İktisadî Durumu

İncelemiş olduğumuz defterde yer alan 27 belge, mübayaa (alım-satım) işleri ile ilgilidir. Alım-satım ile ilgili konular defterde önemli bir paya sahiptir. Bunun dışında

¹²² B.NO: 325,339,346,303,356,478.

¹²³ B.NO: 306,344,365.

¹²⁴ B.NO: 351,352,354,359,360.

¹²⁵ B.NO: 305,337,362,366.

¹²⁶ B.NO: 440,442.

¹²⁷ B.NO: 368,476.

alacak-verecek¹²⁸, ibra-iskat¹²⁹ ve tereke¹³⁰ kayıtları da defterdeki diğer belgelerdir.

Gayr-i menkul alım-satışında mülkün adresinin, sınırlarının tespitinde “mülk menzili” ifadesi kullanılmıştır. Mülkün tarifinde, mülk, menzil, bağ-bahçe, dükkan, arsa, tarla¹³¹ gibi gayri menkullerin isimlerinin belgelerde verildiği görülmektedir. Ayrıca, alım-satımlar yapılırken mülkün sınırlarının tespitinde tarik-i âmm ile mahdud¹³², gibi ifadeler yer almaktadır. Mülk satışında evin tafsilatlı bir şekilde bilgisinin de verildiği görülmektedir. Özellikle sofa, tabhane, bi'r-mâ, havlu, oda, ahur, örtme, kiler, çardak, kenef ifadelerine yer verilmiştir.

Tanım ve hayvancılık konusunda belgelerden fazla bir bilgi olmasa da, halkın önemli gelir ve geçim kaynaklarından. Tarım alanında buğday ve saman gibi ürünlerin ismine yer verilirken, koyun, at, katır, yağ, bal¹³³, gibi terimlerin belgelerden geçmesi hayvancılığında geliştiğini göstermektedir.

Alım-satım olayının sıkça belgelerde geçmesi Kayseri'deki ticari hayatın canlı olduğunu ortaya koymaktadır. Ticari hayat mahkemeler tarafından teminat altına alması ile ticaret güven duygusu ile gelişip yayılmasına neden olmuştur. Alış-veriş konularındaki meseleler genelde mahkemelerde görüldüğünden doğabilecek haksızlıkların da önüne geçilmiştir. Alış-verişlerde akçe, guruş, esedî guruş gibi para birimleri kullanılmıştır¹³⁴.

XVII. Yüzyıldan itibaren devlete gelir getiren kaynakların belli bir bedel karşılığında şahıslara verilmeye başlanmasıyla iltizam sisteminin getirildiğini görmekteyiz. Bu işi üzerine alan kişilere *mültezim*, iltizama verilen arazi ve diğer gelirlere ise *mukata'a* denmiştir¹³⁵. Defterde Cırlavuk Mukata'ası 470. belge de, Elbistan Ve Zamantı Mukata'ası 446. belge de, Kapan-hanlar Mukata'ası 469. belge de, belirtilmiştir.

2. Vergi Durumu

Osmanlı Devleti'nde vergi sistemi, şer'î ve örfî olarak iki kısımdan meydana geliyordu. İslâm hukukuna göre toplanan şer'î vergiler, tekalif-i şer'iyye olarak; cizye, öşür, âdet-i ağnam, kovan resmi, bağ öşürü, gümrük resmi vb.'dir. Osmanlı Devleti sınırları içinde

¹²⁸ B.NO: 304,311,319,333,345,358,364.

¹²⁹ B.NO: 303,326,339,346,357.

¹³⁰ B.NO: 300,307,313,327,329,331,340,370,407,478.

¹³¹ B.NO: 301,302,310,313,326,327,348,371.

¹³² B.NO: 301,303,310,313,315,316, vd.

¹³³ B.NO: 317,323,351,369,440,442,485.

¹³⁴ B.NO: 288,303,307,311,315,318456,462,478,201, vd.

¹³⁵ Midhat Seroğlu; a.g.e., s.160-161.

yaşayan gayri müslim tebaâdan can ve mal güvenliğini sağlamak amacıyla yıllık olarak alınan vergiler cizye ve haraçtır. Müslüman olan tebaâdan öşür gibi şer’i hüküme dayalı vergiler alınırdı.

Yine Osmanlı devletinde örfi vergilerde tekâlif-i şakka olmak üzere ikiye ayrılmaktaydı. Tekalif-i örfiye içerisinde cürm ü cinayet resmi, vergiler, menzil akçesi, darbend resmi, taniyat bedeli, katık baha, harc-ı mahkeme, devir masrafı, saffariye vs. birçok vergiler girmektedir. Devletin savaş sırasında mali zorluklar içerisinde tahsil ettiği ve imdâd-ı seferiye olarak tahsil ettiği avarız vergisi ise bunların en önemlilerindendi. Bu vergi başlangıçta sadece gerektiğinde alınırken daha sonra daimi hale getirilmiştir¹³⁶. Avâriz vergileri yükümlüleri toplu bir şekilde sorumlu tutan vergilerdi.

63/2 no’lu defterde vergiyle ilgili önemli belgeler yer almaktadır. Bunlar; bedel-i nuzûl¹³⁷, bedel-sulh, bedel-i te’hîr, bedel-i tekaüd, bedel-i iktidar¹³⁸ avâriz, resm-i bennâk, resm-i mücerrede, adet-i ağnâm, cizye, şakka, şah, resm-i çift, ve gibi vergilerdir¹³⁹. Avarız vergisinden sıkça bahsedilmiştir. Defterdeki belgelerin bir çoğunda Girid seferine katılan harçlıklılara tımar tevcih ile ilgili olmasıdır. Tımar; senelik geliri bin akçeden 19,999 akçeye kadar olan dirliğe verilen isimdir. Tımar sisteminde “Eşkinci Tımarı” ismi ile sipahilere, alaybeği emri altında sefere katılması şartı ile verilen topraklardır ki¹⁴⁰ 63/2’ nolu defterde de sıkça rastlamaktayız.¹⁴¹

D - DİNİ ve SOSYAL NİTELİKLİ YAPILAR

1. Vakıflar

Osmanlı sosyal ve iktisadî hayatında önemli bir yere sahip olan vakıflar, karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan, cami, mescid, tekke, türbe, medrese, mekteb ve imaret gibi dini ve hayır müesseselerinin masraflarını karşılayan müesseselerdir. Vakıflar, *aynıyla intifâ olunan* yani bizzat kendisinden yararlanan ve *aynıyla intifâ olunmayan* (asl-ı vakf) şeklinde ikiye ayrılmıştır.¹⁴²

¹³⁶ Yusuf Halaçoğlu; a.g.e., s.65.

¹³⁷ B.NO: 431,432,449.

¹³⁸ B.NO: 303,375,377,196.

¹³⁹ B.NO: 308,318,329,373,374,382,385,389,395,397,427,428,431,432,442,443,446,448,450,456,457,468,471,475,479,488,489,

¹⁴⁰ Yusuf Halaçoğlu, a.g.e., s.94-97.

¹⁴¹ B.NO: 372,376,383,473,480,483,484,486,491,195. vd.

¹⁴² Midhat Sertoğlu, a.g.e., s.105.

63/2 no'lu defterde birden çok vakıf kaydına rastlanmıştır. Bu vakıflar arasında Ekrem mescidi¹⁴³, Hacı Ahmed Pâşâ Câmî-i şerîf evkâfı¹⁴⁴, Mehmed Pâşâ vakfı¹⁴⁵, Elsem Pâşâ mescidi vâkfi¹⁴⁶, Abdullah Efendi vâkfi¹⁴⁷, Çadırcılar vâkfi¹⁴⁸, Nasrullahzâde vâkfi¹⁴⁹, Es-Seyyid Mahmud Efendi vâkfi¹⁵⁰, el-Hâc Ahmed vâkfi¹⁵¹, Bayram Pâşâ Mevlevî-hâne vâkfi¹⁵², Giyâsiye ve Şîfâhiye medreseleri vâkfi¹⁵³, Melik Arslan Câmî-i şerîfi vâkfi¹⁵⁴, Hacı Mustafa evkâfı¹⁵⁵, Subaşıoğlu vakfı¹⁵⁶, bulunmaktadır.

2. Diğer Yapılar

63/2 no'lu defterde vakıf dışında cami, zaviye, medrese, tekke hisar, hângâh, çeşme ve kale gibi sosyal, kültürel ve dini yapıları görmekteyiz.

Kayseri'deki camiler içinde Melik Arslan Câmî-i Şerîfi¹⁵⁷, Satıroğlu Camî¹⁵⁸, Hacı Ahmed Pâşâ Câmî-i Şerîf¹⁵⁹, el-Hâc Ahmet Pâşâ Câmî-i Şerîfi¹⁶⁰, Câmî-i Kebir¹⁶¹, el-Hâc Arab Mescid-i Şerîfi¹⁶², Ekrem Mescidi¹⁶³, Elsem Pâşâ Mescidi¹⁶⁴, Deliklitaş Mescidi, Şeyh Taceddin Mescidi, Baldökdü Mescidi, Hasinli Mescidi, Mükremin Mescidi¹⁶⁵, medrese olarak, Giyasiye Medresesi ve Şifaiye Medresesi¹⁶⁶, Hatûniye Medresesi¹⁶⁷, Melik Eretna Medresesi¹⁶⁸ ve Sazgeldi zâviyesi¹⁶⁹ bulunmaktadır. Ayrıca Kayseri de Eskiciler Çarşısı, Abdülnefi Çarşısı¹⁷⁰, Kiçi kapı Çarşısı¹⁷¹, Eski Tacirler

¹⁴³ B.NO: 315

¹⁴⁴ B.NO: 463.

¹⁴⁵ B.NO: 198.

¹⁴⁶ B.NO: 320.

¹⁴⁷ B.NO: 320.

¹⁴⁸ B.NO: 320.

¹⁴⁹ B.NO: 320.

¹⁵⁰ B:NO: 348.

¹⁵¹ B.NO: 371

¹⁵² B.NO: 369,389,404,421,436,

¹⁵³ B.NO: 392.

¹⁵⁴ B.NO: 428.

¹⁵⁵ B.NO: 438.

¹⁵⁶ B.NO: 371.

¹⁵⁷ B.NO: 428.

¹⁵⁸ B.NO: 489.

¹⁵⁹ B.NO: 463.

¹⁶⁰ B.NO: 466.

¹⁶¹ B.NO: 491.

¹⁶² B.NO: 289.

¹⁶³ B.NO: 315.

¹⁶⁴ B.NO: 320.

¹⁶⁵ B.NO: 407.

¹⁶⁶ B.NO: 392,409,410,416,422,426,474.

¹⁶⁷ B.NO: 396.

¹⁶⁸ B.NO: 430.

¹⁶⁹ B.NO: 433.

¹⁷⁰ B.NO: 320.

Çarşısı¹⁷² ,Tacirler Çarşısı¹⁷³ , Kayseri Kalesi¹⁷⁴ , Suda Kalesi¹⁷⁵ gibi yapıların isimleri zirk edilmiştir.

---

¹⁷¹ B.NO: 364.

¹⁷² B.NO: 366

¹⁷³ B.NO: 313.

¹⁷⁴ B.NO: 198.

¹⁷⁵ B.NO: 443.

SONUÇ

63/2 no 'lu Kayseri Şer 'iyye Sicili H. 25 Sâfer 1063 (M. 25 Ocak 1653) tarihinden H. Zi'l-hicce'ti's-şerîfe 1064 (M. Kasım 1654) tarihine kadar yaklaşık yirmi üç aylık bir dönemi kapsamaktadır. Bu zaman dilimi içerisinde şer'î mahkemelere intikal eden çeşitli konularda da'valar görüşülerek bir karara bağlanmıştır. Da'va kararları hüccet, ilâm gibi belgeler yanısıra fermân ve berât ve benzeri belge çeşitlerinin kadı tarafından incelenerek deftere kayıt edilmiş olanları bulunmaktadır. Bu belgelere dayalı olarak olay ve sonuçlarından kesin hükümler çıkarmak doğru olmadığı gibi mümkün değildir. Yaptığımız çalışmayla Kayseri'nin siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel vb. yapısının anlaşılması bakımından az da olsa bilgi edinilmesini sağlamaktadır. Doğru ve kesin sonuçlara ulaşabilmek için Kayseri'ye ait 289 defterin tamamının bir bütünlük içerisinde değerlendirmekle mümkün olacaktır. Bundan dolayı 63/2 no'lu defterin transkripsiyonu ve değerlendirmesi adlı çalışmamız bu bütünlüğün küçük bir parçasını teşkil etmektedir.

63/2 no'lu defter M. 1653-54 tarihleri arasındaki dönemleri kapsamaktadır. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin başında IV. Mehmed (Avcı) (1648-1687) bulunmaktadır. Bu tarihlerde devlet işleri Valide Sultanlarla, Saray ve Ocak ağaları arasında merkezi yönetimde sorunların yaşandığı, iktisadî sıkıntıların olduğu bir dönemdi. Venediklilerle yapılan savaşların halk üzerindeki etkisini belgelerde de görmekteyiz. Sıkça bahsedilen Girid Seferi'nin uzun sürmesi dolayısıyla devleti ve halkı maddî yönden zarara uğratan bu seferle ilgili olarak en dikkat çekici nokta, tımar sahiblerinin “Girid Seferi'nden firar eylediği için” tımarlarının başkalarına Girid Seferi'ne katılmak şartıyla verilmemesidir. Uzun süren savaş, halk üzerinde olumsuz etkiler yaratmaya başlamıştır. Avânırız ve diğer vergilerin toplanmasına büyük özen gösteriliyor. Ülke genelinde yaşanan sıkıntıların yansımalarının bir göstergesi olarak Karaman Eyâletine bağlı Kayseri Sancağı'nda da yaşanmaktadır. Kayseri de gasb, hırsızlık, halka eziyet, eşkiyalık, vergilerin usulsüz toplanması ve ya toplanamaması, asler ve cephaneye tedariki ile ilgili bilgiler mahkemeye intikal edilerek çözümlenmeye çalışılmıştır. Devlet me'murlarının halka eziyet etmemeleri ve vergilerin zamanında toplanması konusunda merkezden fermânlar, hükümler; ta 'yinle ilgili berâtlar irsâl edilmiştir.

Kayseri Sancağı, bugün olduğu gibi o dönemde de sosyal ve ekonomik hayatın son derece canlı olduğu görülmektedir. Toplumda dini ve etnik gruplar farklılığı yer almış, gayri müslimler ile müslümanlar birlikte normal şartlar altında düzenli ve güvenli bir hayat sürdürmüşlerdir. Bunların arasında İslamiyeti kendi rızasıyla kabul edenlerde olmuştur. Bu durum Osmanlı Devleti'nin geniş hoşgörüsünün canlı bir örneğidir. Gayri-müslimlerin aralarındaki davaların kadı huzurunda görüşüldüğü, gayri-meşru davranmadıkları sürece hiçbir baskıya maruz kalmadan istedikleri gibi hareket ettiklerini görmekteyiz. Müslim ve gayri-müslimler arasında alım-satım konularında alacak-verecek davaları yaşanmıştır. Vergiler halkın ekonomik gücüne uygun olarak şer'i ve örf'i vergiler toplanmıştır. Tarım ve hayvancılığın yanında halkın ekonomik seviyesini belirtir özellikle olan tereke kayıtlarında rastlanmıştır. Bu kayıtlarda eşyaların cinsi ve değeri hakkında bilgiler verilmektedir. Birçok belgede tereke kayıtlarının yer almış ve alım-satım olayları, dönemin ekonomik yapısını ortaya koymaktadır.

Kayseri de sosyal hayatın yansımaları olarak evlilik, boşanma olayları görülürken kadının mihir değerine önem verdiği anlaşılmaktadır. Ekonomik açıdan alım-satım gibi daha çok mülk satışı ile ilgili belgelere rastlamaktayız. Toplumdaki sosyal anlayışla yardım ve hayırseverlik düşüncesinin göstergesi olarak Kayseri'de vakıf eserleri bulunmaktadır. Defterde birçok Câmî-i, mescîd, evkafları tespit edilmiş, korunabilen yapıların bir kısmı günümüze kadar ulaşabilmiştir.

BİBLİYOGRAFYA

- Akgündüz, Ahmed; Şer'îyye Sicilleri, TDAV., C. I, İstanbul 1998.
- ....., Ahmed; Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuk Tahlilleri, C.I, İstanbul 1990.
- Aktan, Ali; Osmanlı Paleografyası ve Siyasi Yazışmalar, Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı, İstanbul, 1995.
- Atar, Fahrettin; İslam Adliye Teşkilatı, Ankara.
- Devellioğlu, Ferit; Osmanlıca -Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Aydın Kitabevi Yay., Ankara, 2003.
- Ebü'l-Ulâmardin; "Kadı", İslam Ansiklopedisi, MEB. Yay., C. 6, İstanbul, 1988.s.42-46.
- Gökbilgin, Tayyib; Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi, Enderun Kitabevi Yay., İstanbul, 1992.
- Halaçoğlu, Yusuf; XVI ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, TTK Yayını, Ankara. 1998.
- İnalcık, Halil; "Mahkeme", İslam Ansiklopedisi, MEB Yay., C.7, İstanbul, 1988. s.146-151.
- Köprülü; Fuad, "Anadolu Selçukluları Tarihi'nin Yerli Kaynakları", Belleten, C. VII., 1943,s.25-27.
- Kütükoğlu, Mübahat; Tarih Araştırmalarında Usûl, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, 1998.
- Öztürk, Said; Onyedinci Asır Askerî Kassama Ait İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil) OSAV.,Yay., İstanbul, 1995.
- ....., Ayhan; Şer'îyye Sicillerine Göre Kayseri Sancağı (1738-1749), Erciyes Üniversitesi Yayını, Kayseri 2000.
- Pakalın, Mehmet Zeki; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, MEB Yay., C. III, İstanbul, 1993.

- Sami, Şemseddin; Kâmûs-i Türkî ,Enderun Kitabevi Yay., İstanbul, 1989.
- Sertoğlu, Mithad; Osmanlı Tarih Lûgati,Rnderun Kitabevi Yay., İstanbul 1986.

İNDEKS

- Abdullah Efendi Vâkfi, 76, 266
- Abdülnefî Çarşısı, 76
- Ağaçlu Karyesi, 26, 112, 259
- Ağırnas Karyesi, 110, 259
- Ağın Karyesi, 33, 147, 148, 234, 259
- Ahmed Yeniçeri, 196
- Ahmed Paşa Câmî, 203, 205
- Akçain Karyesi, 43, 186, 259
- Akşehir, 30, 134, 260
- Akyazı Nahiyesi, 21, 84, 260
- Ala Dağ Nahiyesi, 30, 134, 164, 192, 260
- Alay Beyi Hızır, 31, 32, 48, 140, 141, 174
- Altı Bölük Yoldaşları, 39, 49, 169, 210, 213
- Altmış Altıncı Bölük, 39, 255
- Amasya Sancağı, 43, 187, 208, 253, 260
- Anadolu, 253, 260, 270
- Anbarviran Karyesi, 37, 54, 163, 244, 245, 246, 250, 259
- Ankara, 260, 270
- Ankara Milli Kütüphanesi, 9
- Arakil Mahallesi, 74, 258
- Aydın Saruhan Sancağı, 194, 260
- Bademlu Karyesi, 30, 134, 259
- Bahçivan Mahallesi, 74, 258
- Baldöktü Mahallesi, 74, 258
- Bayram Pâşâ Mevlevihanesi , 32, 35, 39, 41, 42, 46, 145, 156, 178, 266
- Beğendikli Önü, 28, 118, 260
- Bektaş Mahallesi, 74, 183, 184, 258
- Belbaşı Nahiyesi, 22, 91, 260
- Beylerbeyi Dilaver, 50, 214
- Bezazistan-ı Atîk, 31, 39, 138, 170, 171, 258
- Bilecik, 1
- Bolu , 194, 260
- Boyacı Karyesi, 110
- Boyalı Karyesi, 33
- Bozatlı Mahallesi , 15, 17, 55, 66, 74, 115, 258
- Bozcadan, 110, 259
- Bozhânı Karyesi, 46, 201
- Bozok Eyaleti, 9
- Burusa (Bursa), 45, 194, 260
- Câmî-i Kebir Mahallesi, 18, 23, 25, 26, 34, 69, 74, 94, 95, 102, 111, 151, 159, 258, 266
- Cebel-i Erciyes, 26, 108, 260
- Cırgalan Karyesi , 16, 61, 259
- Cırlavuk, 16, 49, 62, 110, 209, 259, 264
- Çadırcılar Vâkfi, 76, 266
- Çeşme, 31, 135, 136, 165, 166, 173, 201, 260
- Çukur Derekli Karyesi, 50, 51, 220, 221, 222, 223, 259
- Danişmentlü Cemâati, 42, 43, 182, 184
- Darsiyak Karyesi, 29, 110, 128, 259
- Defterdâr Mehmed, 30, 130, 131
- Deliklitaş Mescidi, 159
- Deludi Karyesi, 36, 161, 259
- Deveci Tâifesi, 15, 55
- Develi Nahiyesi, 31, 36, 138, 161, 221, 222, 260
- Develi Karahisarı, 31, 138

- Ebiç Karyesi, 110, 259
- Efkere Karyesi, 23, 259
- Eğir Karyesi, 52, 259
- Eğri Bucak Nahiyesi, 17, 59, 65, 260
- Ekrem Mescidi, 18, 71, 266
- Elbistan, 44, 189, 229, 233, 260, 264
- el-Hâc Abdullah Mahallesi, 21, 85, 258
- el-Hâc Ahmed Pâşâ Câmî, 47, 48
- el-Hâc Arab Mahallesi, 15, 56, 74, 112, 258,
- el-Hâc Kılıç Mahallesi, 21, 83, 258
- el-Hâc Mansur Mahallesi, 16, 60, 258
- Elsem Pâşâ Mahallesi, 17, 22, 63, 74, 76, 89
- Elsem Pâşâ Mescidi, 76, 266
- Emir Sultân Mahallesi, 74
- Erkilet Karyesi, 171, 259
- Eski Bezazistan, 258
- Eski Tacirler Çarşısı, 121, 267
- Eskiciler Çarşısı, 19, 76, 267
- es-Seyyid Mahmud Efendi vâkfi, 25
- Fatih Sultan Mehmet, 9, 253
- Gedikli Mahallesi , 183, 258
- Gergeme Karyesi, 35, 152, 259
- Gergerum Karyesi, 47, 52, 202, 203, 231, 232, 259
- Germir Karyesi, 45, 100, 143, 194, 259
- Gesi Karyesi, 21, 86, 110, 130, 190, 259
- Girid Ceziresi, 40, 127, 135, 140, 141, 142, 173, 222
- Giyâsiye ve Şîfâhiye, 33, 37, 40, 49, 147, 161, 162, 212, 266
- Gömeç Hisar Karyesi, 32, 50, 143, 217, 259
- Gömür Karyesi, 46, 198, 259
- Güherçile Kâr-hânesi, 34, 36, 48, 53, 206, 240
- Güherçile Emîni Hüseyin Ağa, 110
- Güllü Karyesi, 110, 124, 259
- Gülük Mahallesi, 15, 57, 74, 258
- Hacet Mahallesi, 19, 20, 77, 78, 79, 258
- Hacı Ahmed Pâşâ Câmî, 47, 266
- Hacı Bektaş, 31, 138, 184
- Hacı Mustafa Evkâfi, 42, 181, 266
- Hacılar Karyesi , 27, 116, 259
- Hâleb, 42, 43, 183, 184, 207, 229, 260, 262
- Hamurcu Mahallesi, 74, 258
- Harput Mahallesi, 26, 109, 258
- Hasan Dağı, 22, 87
- Hasbek Mahallesi, 24, 101, 258
- Hasinli Mahallesi, 16, 19, 21, 23, 60, 68, 73, 74, 82, 86, 91, 159, 160, 258, 266
- Hatûniye Müderrisi Ahmed, 34, 151
- Havanşir Oymağı, 183, 184
- Hisar Karyesi, 1, 44, 144, 191, 192, 259
- Hotin Seferi, 38, 163, 164
- Hunad Mahallesi, 19, 24, 72, 74, 100, 258
- Hürrem Mahallesi, 18, 258
- Hürrem Çavuş Mahallesi, 27, 70, 116, 258
- Hız. Ali, 5
- Hız. Ömer, 5
- Hız. Peygamber, 5
- II. Mahmut, 3
- İlbaşî Mevzi, 22, 89, 260

- İl-Türkmâni Hâleb Reâyası, 48
- İsbutun Karyesi , 110, 259
- İslamlu Nahiyesi, 38, 130, 143, 167, 260
- İstanbul, 41, 270, 271
- İyülü Karyesi, 38, 165, 259
- Kalenderhâne Mahallesi, 16, 20, 24, 58, 74, 81, 98, 110
- Kalkancık Mevki, 25, 106, 108
- Kanuni Sultan Süleyman, 3
- Kapan, 46, 48, 110, 124, 199, 208, 258, 264
- Kapan Hanı , 29, 46, 199
- Kapan-hânlar Mukatası, 48
- Karaca Beylik, 183, 184
- Karaca Hisar, 1
- Karakaya Nahiyesi, 38, 165, 166, 260
- Karakeçi Mahallesi, 65, 258
- Karakoyunlu Cemâatı, 183, 184
- Karakürkçü Mahallesi, 23, 92, 258
- Karaman Beylerbeyi Mahmud, 27, 114, 182, 242
- Karaman Defterdârı Mustafa , 30
- Karaman Defterdârı Mehmed, 30
- Karaman Eyâleti, 9, 253
- Karaman Valisi Hâlil, 44
- Karamanlı Dursun Fakih, 1
- Karataş Nahiyesi, 40, 173, 260
- Karebet Mahallesi, 74, 258
- Karekim Mahallesi, 17, 258
- Kaşıkçı Mahallesi, 183, 184, 258
- Kayalı Nahiyesi, 27, 114, 260
- Kayseri Sancağı Mütessellimi Ali, 152
- Kebe İlyas Mahallesi, 28, 29, 74, 118, 125, 258
- Keçe Çarşısı, 28, 121
- Kenar Irmak Nahiyesi, 33, 49, 50, 51, 144, 145, 146, 154, 211, 212, 220, 221, 222, 260
- Kethüdâ el-Hâc Abdi, 74
- Keykubat Mahallesi, 246
- Kızıl Viran Karyesi, 26, 108, 259
- Kiçi Bürüngüz Karyesi, 110, 259
- Kiçi Kapu Mahallesi, 18, 22, 71, 74, 88, 258, 261
- Kiçi Kapu Çarşısı, 28, 119, 266
- Kise Karyesi, 32, 40, 44, 52, 142, 174, 190, 226, 232, 259
- Kiste Hayr Karyesi,, 47, 52, 202, 203, 231
- Konya, 30, 131, 134, 155, 184, 239, 243, 253, 260
- Koramaz Nahiyesi, 29, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 40, 44, 47, 52, 128, 140, 141, 142, 151, 152, 163, 164, 174, 190, 204, 234, 260
- Köse Danişmentlü, 19, 76
- Köstere Nahiyesi, 46, 53, 110, 129, 198, 242, 260
- Köy Yıkan Mahallesi , 24, 74, 99, 258
- Kuru Köprü Karyesi, 110, 259
- Kürd Cehulu Cemâati, 183, 184
- Kürtler Mahallesi, 16, 22, 27, 61, 74, 90, 115, 117, 258
- Lala Mahallesi, 17, 21, 67, 74, 86, 115, 258
- Mahmud Beşe Mevlevî-hânesi, 29
- Mahzemin Karyesi, 24, 30, 35, 47, 50, 99, 110, 123, 134, 153, 154, 201, 204, 215, 259

- Mamalu cemâati, 106, 107
- Mancasun Karyesi, 28, 40, 97, 122, 172, 259
- Maraş, 63, 140, 184, 260
- Mehmed Pâşâ Evkâfî, 54, 245
- Melik Arslan Câmî, 40, 172, 266
- Melik Eretna, 40, 43, 174, 185, 266
- Merzifon, 260
- Mi'mâr Başî Mustafa, 41, 178
- Milas, 19, 75, 259
- Murad Ağa, 254
- Musa Gazi Mahallesi, 29, 74, 110, 126, 258
- Mükremin Mescidi, 159
- Mütesellim Murad Ağa, 23, 91, 92, 115, 124
- Boyalu Karyesi, 33, 145, 146
- Nasrullahzade Vâkfi, 76, 266
- Niğde, 36, 161, 260
- Nizye Karyesi, 37, 38, 163, 164, 259
- Osman Gazi, 1
- Özbey, 27, 114, 259
- Rumiyan, 74, 258, 261
- Sahra Nahiyesi, 29, 32, 33, 35, 36, 43, 47, 50, 127, 140, 143, 144, 147, 148, 153, 154, 157, 158, 186, 201, 217, 260
- Salur Karyesi, 23, 44, 93, 192, 259
- Samağır Karyesi, 29, 123, 259
- Sarı Mehmedli Karyesi, 47, 52, 202, 203, 231, 232, 259
- Sarımsaklı Karyesi, 31, 32, 47, 129, 140, 141, 204, 242, 259
- Saslı, 171, 260
- Satiroğlu Câmî, 52, 266
- Sayeci Mahallesi, 74, 258
- Sazgeldi Zâviyesi, 41, 176, 266
- Selman Mahallesi, 17, 20, 21, 25, 64, 74, 80, 84, 104, 258, 261
- Selmanlu Oymağı, 183, 184
- Senayuk Karyesi, 36, 161, 259
- Sımkçı Mahallesi, 74, 258
- Sisliyan Mahallesi, 74, 258
- Sivas, 207, 208, 253, 260
- Sividi Büyük Karyesi, 38, 167, 259
- Subaşı Beşir, 27
- Subaşı Ömer Ağa, 27, 115
- Suda Kalesi, 186, 266
- Sultân Hamamı Mahallesi, 22, 74, 91
- Süleymanlı Kebir Karyesi, 48, 206, 259
- Şarkıyan Mahallesi, 16, 17, 59, 64, 74, 258, 261
- Şehre Küstü Mahallesi, 24, 74, 101, 258
- Şehlyu Cemâati, 183, 184
- Şeyh Çoban Zâviyesi, 40, 173
- Şeyh Taceddin Mahallesi, 68, 114, 159, 160, 258, 266
- Tac Kızıl Mahallesi, 74, 258
- Tacirler Çarşısı, 69, 266
- Talas Karyesi, 44, 52, 54, 110, 148, 171, 190, 235, 244, 259
- Taşgıncık Mahallesi, 110, 258
- Tavanusun Mahallesi, 29, 110, 122, 127, 259
- Tavlusun, 23, 96, 259
- Tavşanlı Mahallesi, 183, 258
- Tavukçu Mahallesi, 74, 258

- Tepecik Mahallesi, 22, 28, 74, 90, 120, 258
- Tokat, 208, 209, 260
- Tomarza Karyesi, 47, 48, 52, 202, 203, 205, 231, 232, 259
- Tus Mahallesi, 15, 56, 258
- Tutak Mahallesi, 18, 25, 67, 103, 258
- Türkmen Tâifesi, 106, 107
- Ulu Bürüngüz, 19, 72, 259
- Ürgüp, 31, 138, 260
- Üsküb, 53, 191, 233, 242
- Üskübi Karyesi, 110, 259
- Üsküdar, 16, 17, 61, 67, 93, 260
- Vekse Karyesi, 34, 60, 143, 151, 259
- Vezir Hüseyin Paşa, 128, 140, 142, 143, 145, 147, 152, 153, 157, 163, 165, 174, 198, 200, 204, 211, 217, 242
- Yahyalı , 31, 138, 260
- Yalnızan Karyesi, 35, 154, 259
- Yaşviran Karyesi, 49, 211, 212, 259
- Yazır, 36, 157, 158, 259
- Yeni İl ve Türkmâni Hâleb, 50, 216
- Yenice, 22, 28, 54, 74, 87, 119, 250, 258
- Yeniçeri Ağası Kenan Pâşâ, 251, 252
- Yeniçeri Serdarı Ahmed Ağa, 29
- Yeniçeri Serdârı Kerim, 45, 51, 230
- Yeniçeri Serdarı Mustafa Çavuş, 54
- Yeniçerilerin serdârı Ahmed Ağa, 123
- Yeni-il ve Türkmâni Haleb, 48, 207
- Yetmiş Dokuz Cemâati, 51, 52, 230
- Yetmişinci Cemâati, 45, 195, 196
- Yiğitbaşı Murad Ağa, 17, 64
- Yirmi Beşinci Bölük, 32, 44, 142, 189
- Yirmi İkinci Cemâati, 38
- Yozgat, 171, 259, 260
- Yüz Otuz Beşinci Bölük, 49, 210
- Zamantu Kazası, 26, 29, 44, 45, 51, 52, 112, 123, 189, 195, 196, 229, 233, 260, 264

EKLER

Handwritten notes in the top right corner, possibly a date or reference.

Main handwritten text on the right page, starting with 'خداوند بر روی من...' and continuing with a narrative or religious text.

Second section of handwritten text on the right page, beginning with 'مدینه مصر به تابع...' and discussing various topics.

Third section of handwritten text on the right page, starting with 'فخرش و کرامت...' and continuing the text.

Main handwritten text on the left page, starting with 'خداوند بر روی من...' and continuing with a narrative or religious text.

Second section of handwritten text on the left page, beginning with 'مدینه مصر به تابع...' and discussing various topics.

Third section of handwritten text on the left page, starting with 'فخرش و کرامت...' and continuing the text.

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

المصدق في الاموال... في الاموال...

سنة... في الاموال... في الاموال... في الاموال...

افضی قضایا... واریت کلام الامام... قضایا و دیوانه... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

دستور مکه مشهور... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

دستور مکه مشهور... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

تمام قضایا... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

و بیورد و... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

قطع الحار... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

افضی قضایا... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

جلسه شریف... و اینها را در کتاب... و اینها را در کتاب...

درد و در این...

درد و در این...

معاذ الله... من وافق اولادنا...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

معاذ الله... من وافق اولادنا...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

افضت قضاة المسلمين اولاد الله...
الانبياء والارباب...
درد ۱۷۲ رمضان ۱۰۳۳

Vertical marginal note on the left side of page 128.

Vertical marginal note on the left side of page 128.

Vertical marginal note on the left side of page 128.

Vertical marginal note on the left side of page 128.

432

434

435

432

433

436

ÖZGEÇMİŞ

27 Mayıs 1981'de Kayseri'nin Bünyan ilçesine bağlı Yünören Köyünde dünyaya geldi. İlkokul eğitimini köyde tamamlayarak, orta ve lise eğitimini Kayseri'de tamamladı. 2001 yılında Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünü kazandı. 2005 yılında mezun olduktan sonra 2006 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim dalında yüksek lisansa başladı.

Ayla AKGÜN

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Sahabiye Mahallesi Kanal Caddesi Arıkan Sokak Ali Büyükbaş
Apt: No: 7/9 Kocasinan /KAYSERİ

E-mail : aylakgun@hotmail.com